

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu 6w Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr Marjan Seyda

Nr. 509 P

Poznań, niedziela dnia 5 listopada 1933

Rok XXVIII

OBÓZ NARODOWY Niezależności Obywatelskiej i Pracy Gospodarczej

Rodacy! Rodaczki!

Dlaczego zwracamy się do Was? Bo w dniu 26 listopada r. b. odbędą się w Wielkopolsce wybory do rad miejskich, które na czas dłuższy rozstrzygną o tem, jak w naszej dzielnicy wyglądać będzie samorząd miejski.

Do kogo przemawiamy? Do najszerszych rzesz **uczciwie, rozsądnie, gospodarczo, narodowo i po katolicku** myślącego społeczeństwa wielkopolskiego.

W czyjem imieniu przemawiamy? W imieniu **całego zorganizowanego Obozu Narodowego**, a mianowicie w imieniu Stronnictwa Narodowego, Związku Młodych Narodowców i Narodowej Organizacji Kobiet oraz w imieniu tych **wszystkich żywiołów patriotycznych**, które, skupione w różnych organizacjach społecznych, mają zaufanie do zorganizowanego Obozu Narodowego, cenią **niezależność obywatelską** i domagają się **niezawisłości samorządu** oraz **rozsądnej, oszczędnej gospodarki samorządowej**.

W tych kilku słowach wyrażony jest już **cały nasz program**, w imię którego gotujemy się do wyborów, a którego wcielenie w życie będzie zadaniem radnych narodowców, przeprowadzonych w wyborach zwycięsko. Nie potrzebujemy jednak obiecywać tylko, co będzie w przyszłości, bo w myśl tego samego właśnie programu **radni narodowcy działali w przeszłości**.

Nie wszędzie i nie zawsze mogli go przeprowadzić w radach miejskich, bo nie wszędzie mieli w nich przewagę, ale po tych torach szła zawsze ich działalność, do tego celu zmierzał konsekwentnie ich wysiłek, a gdzie rozporządzali dostateczną siłą liczebną, tam gospodarce samorządowej nadawali właściwy kierunek. Dlatego nie zwracamy się do społeczeństwa z gołosłownymi obietnicami, lecz powołujemy się na realne, dokonane czyny.

Radni narodowcy stali w przeszłości i stać będą w przyszłości na straży **niezależności obywatelskiej**.

Poczucie niezależności i głębokiej **samowiedzy obywatelskiej** uratowało nas za czasów niewoli, stawiając zwycięsko czoło bezwzględnemu naciskowi potężnego systemu pruskiego. **Poczucie godności i dumy obywatelskiej** oraz **świadomość własnej wartości obywatelskiej** są i dzisiaj w społeczeństwie wielkopolskiem tak ustalone, tak tkwią korzeniami głęboko w podstawach jego duszy zbiorowej, że **żadna siła pokonać ich nie zdoła**.

Obywatel wielkopolski jest karny i ofiarny, zna i pełni swoje obowiązki, ale nie pozwoli z siebie robić bezwolnego narzędzia czy chragiewki na dachu. Obywatel wielkopolski czuje się obywatelem w całej pełni, który ma **swoje zadanie i swoją wolę** i według tego zadania swego i swojej woli działa i działać będzie.

Z tego umiłowania niezależności obywatelskiej rodzi się w umyśle społeczeństwa wielkopolskiego żądanie **niezawisłości samorządu**.

Jest to żądanie, którego słuszności nie potrzeba właściwie wogóle uzasadniać. Toć wyraz „samorząd” wskazuje, że chodzi o to, by w danym zakresie spraw społeczeństwo **samó sobą rządziło**.

U nas jest samorząd miejski już ustawowo znacznie ściętniony i skrępowany wpływem państwowej władzy administracyjnej, ale tem

bardziej nie wolno do tego dopuścić, by w radach miejskich zasiadli **ludzie słabi czy zależni**, którzyby dla kariery czy z obawy nie bronili tam rzeczywistego dobra ludności, którzyby powtarzali bezkrytycznie pacierz za panią matką, którzyby ze samorządu miejskiego zrobili jego **martwy cień**.

Radnymi powinni zostać **ludzie z charakterem i zupełnie niezależni**, którzy w granicach ustawy będą stali na straży niezawisłości samorządu i którzy będą rozważnie, ale z odwagą cywilną sprawowali **kontrolę nad gospodarką magistratu** bez względu na to, czy na jego czele stoi burmistrz wybrany, czy komisarz mianowany. Tacy ludzie znajdują się jako kandydaci na listach **Obozu Narodowego**.

Radni narodowcy byli w przeszłości i będą w przyszłości za **rozsądną, oszczędną gospodarką samorządową**.

Czasy są tak przygniatająco ciężkie, bieda jest tak powszechna, warsztatów pracy jest tyle zmarnowanych, i tyle wiedzy żywot za ledwie suchotniczy, drząc przed każdym podatkiem, że trzeba walczyć o oszczędność już nie tylko w tysiącach czy setkach lecz o **każdy grosz**, bo pieniądze te idą przeważnie z kieszeni ludzi, którzy od ust sobie odejmują, by wyżywić żonę i dzieci.

Szczególnie należy baczyć surowo, by pieniądze nie szły **na marne** na zbędne koszty **reprezentacyjne** i **nadmierne wydatki administracyjne**, tem bardziej, że są dziedziny, które koniecznie **wymagają nakładów pieniężnych**, i dla których radni narodowcy zawsze i wszędzie okazywali pełne zrozumienie, jak **walka z bezrobociem** przez prowadzenie **robót** w granicach możliwości i przez **racjonalne opiekowanie się bezrobotnymi**, jak wogóle **opieka społeczna** i troska o **zdrowie publiczne**.

Cała działalność w samorządzie musi być ściśle rzeczowa, musi mieć na oku wyłącznie **dobro publiczne**, dobro społeczne, dobro **ogólnonarodowe**, musi się kierować zasadą **chrześcijańskiej sprawiedliwości i katolickiej moralności**.

Jeżeli to ma być wnoszeniem „walki politycznej” do samorządu, to do „walki politycznej” w **takim rozumieniu** chętnie się przyznajemy i oświadczamy stanowczo i uroczysto, że pobudki narodowe i katolickie były i będą miarodajne i dla radnych narodowców, jak są one motorem wszystkiego, co głosi i czyni **O b ó z N a r o d o - w y**. To szczytny i święty nasz obowiązek, a nie — partyjniactwo.

Kto narzuca w istocie rzeczy, gdzie tylko może, **partyjniactwo samorządowi**, jak wogóle całemu naszemu życiu publicznemu? To obóz „sanacyjny”, który w tych wyborach z taktycznych względów zasłonił swoje właściwe oblicze i, żeby sobie w narodowo myślącym społeczeństwie wielkopolskiem zdobyć fortelem względy, przybrał miano „Narodowego Bloku Gospodarczego”.

Blok „sanacyjny” objawia na każdym kroku **największą zachłanność partyjną**. Teraz, pod płaszczykiem dążenia do rzekomego „odpartyjnięcia” samorządu, zmierza on w istocie rzeczy właśnie do jego **upartyjnięcia**.

Powiada się z tamtej strony społeczeństwu wielkopolskiemu: „Samorząd nie może być przeciwstawiany państwu... Stąd płynie postulat lojalnego stosunku organów samorządowych do władzy państwowej“. Dla społeczeństwa wielkopolskiego, politycznie tak wyrobionego, nie jest to żaden wynalazek nowy: nikt u nas nie myśli przeciwstawiać samorządu — państwu, tak, jak państwa nie należy przeciwstawiać samorządowi; nikt też nie myśli zwalczać postulatów lojalnych stosunków między organami samorządowymi a władzami państwowymi, i to stosunków wzajemnych.

Zwalczamy natomiast utożsamienie przez partję „sanacyjną“ siebie samej z państwem, które jest własnością całego narodu polskiego, a nie jednej partji. To jest największy wyzysk partyjny i największe par-

tyjne szkodnictwo rozsadzające więzadła moralne społeczeństwa i państwa.

Tego nie chcemy mieć w samorządzie miejskim, tak samo jak nie chcemy w nim widzieć przedstawicieli elementów czerwonych, podmiunujących nasz ustrój społeczny i państwowy. Tem bardziej, że jedni i drudzy tak się życzliwie odnoszą do Żydów, coraz zuchwalej nacierających na nasze polskie miasta i zagrażających im coraz bardziej stopniowym zażydzeniem, a tem samem podcięciem bytu naszego mieszczaństwa.

To też zwracamy się do rdzennie polskiej ludności miast naszych bez różnicy warstw, by, zgodnie z dotychczasową tradycją, oddała tłumnie i zwarcie głosy swe w dniu 26 listopada na listy narodowe, listy **Obozu Narodowego**.

OBÓZ NARODOWY

Niezależności Obywatelskiej i Pracy Gospodarczej na województwo poznańskie

Alejski Bronisław (Stęszew); Andrzejewski Marcin (Poznań); Arlt Jan (Poznań); Antoszkiewicz Antoni (Krotoszyn); Augustyniak Antoni (Poznań); Bosiacki Kazimierz (Poznań); Banach Władysław (Kościan); Dr. Bartlitz Edmund (Pobiedziska); Boch Józef (Poznań); Bibrowicz Antoni (Gniezno); Dr. Białasik Jan (Pleszew); Bocheński Mieczysław (Środa); Brodniewicz Teofil (Poznań); Bogajewicz Franciszek (Międzychód); Bukowski Marcin (Poznań); Bogucki Julian (Kępno); Borowski Władysław (Zbąszyń); Bukowski Józef (Poznań); Bernacki Edmund (Poznań).

Ciesielczyk Zygmunt (Poznań); Caliński Józef (Ostrzeszów); Dr. Celichowski Stanisław (Poznań); Chmielewski Marjan (Krotoszyn); Cieślak Stanisław (Gniezno); Czamański Tadeusz (Poznań); Czarzyński Adam (Poznań); Czabajski Marjan (Szamotuły); Czub Teodor (Poznań); Czypicki Józef (Poznań); Chmielewski Stanisław (Poznań); Czapliski Ignacy (Poznań); Czwojda Damazy (Trzemeszno); Cybichowska Marta (Poznań).

Bratek-Dąbrowski Jan (Inowrocław); Dr. Dirbach Józef (Kościan); Dirska Jan (Ostrzeszów); Dolatowski Maksymilian (Poznań); Dudziński Franciszek (Poznań); Dulat Stanisław (Wolsztyn); Dunajski Józef (Poznań); Duszcak Franciszek (Poznań); Dziuch Józef (Inowrocław); Gen. Dzierżykraj-Stokalski Radosław (Poznań); Dr. Dobrzycki Wacław (Poznań); Dźwikowski Franciszek (Inowrocław); Dytkiewicz Ludwik (Trzemeszno); Dembiński Zbigniew (Węgierka); Dr. Dyduch Wincenty (Środa).

Eliński Józef (Poznań); Filipowski Stanisław (Poznań); Fiedler Konrad (Bydgoszcz); Fenglerski Wł. (Śmigiel); Fikus Feliks (Poznań); Filipowski Franciszek (Zbąszyń); Ks. Kan. Formanowicz Leon (Gniezno); Frankowski Michał (Strzelno); Frankowski Mściława (Grodzisk); Frackowiak St. (Śrem); Gapiński Wacław (Chodzież); Gilla Bolesław (Poznań); Gładysz Wiktor (Poznań); Ks. Dr. Gładysz Bronisław (Poznań); Graszewicz Antoni (Szamotuły); Inż. Górnicki Artur (Poznań); Goderski Tomasz (Poznań); Górczak Franciszek (Buk); Grajczak Stanisław (Poznań); Grajczak Kazimierz (Poznań); Garczarek Jan (Poznań); Grześkowiak Leon (Poznań); Grossmannówna Helena (Poznań); Inż. Godlewski Feliks (Poznań).

Hakowski Teodor (Poznań); Dr. Haremski Wincenty (Odoianów); Hedingerowa Jadwiga (Poznań); Hejnowicz Mieczysław (Gostyń); HERNIEK Jerzy (Poznań); Jasiak Wacław (Poznań); Jankowiak Marcin (Poznań); Jarecki Tadeusz (Poznań); Jarochoński Bohdan (Poznań); Jankowski Józef (Poznań); Jaworski Stanisław (Poznań); Dr. Janowicz Józef (Poznań); Jaźwiecki K. (Gniezno); Jeske Stanisław (Poznań).

Kaliszewski Kazimierz (Września); Kalczyński Bogusław (Poznań); Karge Bolesław (Poznań); Karwatka Jakób (Kościan); Kędzia Zygfryd (Ostrzeszów); Kęsicki Czesław (Pobiedziska); Koziół Brunon (Poznań); Kiszka Marcin (Poznań); Kiszka Stanisław (Poznań); Kocialkowski Henryk (Poznań); Koszuta Czesław (Poznań); Kozłowski Jan (Rogoźno); Krugiołka Jan (Pobiedziska); Kocialkowski Marjan (Poznań); Kordylewski Stanisław (Poznań); Kruska Tadeusz (Stabomierz); Kowalski Stanisław (Poznań); Kroszyński Józef (Poznań); Kiedrowski Jan (Poznań); Kajetaniak Marjan (Trzemeszno); Kawecki Józef (Poznań); Krajewski Henryk (Poznań); Krzyżanowski Józef (Poznań); Kędzińska Walerja (Poznań); Dr. Kubczak Stanisław (Międzychód); Krzyżagórska Władysława (Poznań); Kubiśka Helena (Poznań); Kostrzewska Jadwiga (Poznań); Kultys Władysław (Poznań); Kubezakowa Helena (Międzychód); Prof. Dr. Józef Kostrzewski (Poznań); Dr. Kolasiński Jerzy (Krotoszyn); Lasota Piotr (Ostrów); Lisiecki Aleksy (Poznań); Leitgeber Roman (Poznań); Lewandowski A. B. (Bydgoszcz); Lewandowski Bogdan (Poznań); Łukanowski M. (Oborniki); Łęgowska Anna (Gniezno); Mędlowski Roman (Poznań); Dr. Makowski Ksawery (Poznań); Makowski Feliks (Kościan); Dr. Mamak Jan (Ostrów); Migdalek Zygmunt (Gniezno); Inż. Morzkowski Stanisław (Poznań); Ks. Maciejewski Leon (Poznań); Malenda Antoni (Poznań); Matuszew-

ski Roman (Poznań); Matuszewski Tadeusz (Poznań); Misiak A. I. (Leszno); Marchlewicz Andrzej (Trzemeszno); Maciejewski Wacław (Trzemeszno); Maleszyński Sylwester (Poznań); Dr. Meissner Czesław (Poznań); Dr. Musiał Tadeusz (Środa); Musiał Mieczysław (Poznań); Markowski Karol (Nowy Tomyl); Mikołajczak Walenty (Poznań); Mroczyński Franciszek (Lwówek); Ks. Nowak Stanisław (Śmigiel); Nowak Antoni (Poznań); Nagler Czesław (Poznań); Niezieliński Leon (Zbąszyń); Oleksy Jakób (Poznań); Olejniczak Walenty (Poznań).

Dr. Paczkowski Romuald (Poznań); Prof. Paliński Piotr (Wągrowiec); Paterek Walenty (Jarocin); Pawlak Jan (Września); Pawlicki Antoni (Szamocin); Pieczka Jan (Poznań); Piotrowski Sylwester (Poznań); Dr. Piotrowski Stefan (Poznań); Piotrowski Witold (Śmigiel); Piotrowski Adam (Poznań); Piotrowski Stanisław (Poznań); Pietrowicz Stefan (Gniezno); Peissert Kazimierz (Gostyń); Pohl Ignacy (Rogoźno); Pachulski Ludwik (Poznań); Podeszwa Franciszek (Poznań); Przybylski Kazimierz (Poznań); Polaszek Czesław (Gostyń); Prusinkiewicz Witold (Ostrzeszów); Primke Kazimierz (Opalenica); Ks. Prałat Pradzyński Józef (Poznań); Pawłowska Teodora (Poznań); Paetz Wojciech (Poznań); Piechowiak Aleksy (Poznań); Pokrywka Józef (Poznań); Piestrzyński Ryszard (Poznań); Przanowski Jan (Imielinko); Powidzki Tadeusz (Poznań); Pogodziński Roman (Międzychód); Peterman Franciszek (Środa); Pietczyński Marjan (Poznań); Ks. Putz Narcyz (Poznań); Przepióra Antoni (Poznań).

Rogowski Walenty (Krotoszyn); Rozwadowski Wojciech (Poznań); Rybelski Jan (Poznań); Rosiński Jakób (Mogilno); Dr. Rydlewski Celestyn (Poznań); Rydlewski Antoni (Środa); Rotherówna Janina (Poznań); Ryster Fr. (Poznań); Siekierski Piotr (Pobiedziska); Sikorski Michał (Poznań); Simonówna Józefa (Poznań); Sosiński Wacław (Poznań); Dr. Szalkowski Walery (Gniezno); Szłapka Czesław (Kościan); Ks. Inf. i Prałat Kapituły Metropolitalnej Styczyński Tadeusz (Gniezno); Dr. Seyda Marjan (Poznań); Dr. Stelmachowska Bożena (Poznań); Szych Michał (Krotoszyn); Szmania Stanisław (Środa); Stelmaszek Bolesław (Poznań); Smoczyńska Anna (Poznań); Suwałski Maksymilian (Poznań); Skibiński Kazimierz (Poznań); Śmielecki Józef (Gniezno); Śniadecki Seweryn (Pobiedziska); Skrzypczak Walenty (Poznań); Sulikowski Emiljan (Poznań); Świetlik Kazimierz (Rogoźno); Szczyński Stefan (Poznań); Dr. Świtalski Zbigniew (Lwówek); Dr. Szamborski Stanisław (Lwówek); Śliwiński Stefan (Poznań); Sytek Jan (Nakło).

Tatarek Franciszek (Bydgoszcz); Terczewski Szczepan (Mosina); Tomaszewski Maksymilian (Kościan); Trella Leon (Wągrowiec); Trella Andrzej (Poznań); Twardowski Czesław (Poznań); Tarnowski Edmund (Poznań); Trampezyński Wojciech (Poznań); Tomaszewski Aleksander (Kruszwica); Ulatowski Stanisław (Oborniki); Urbaniak Franciszek (Poznań); Urbaniak Witold (Kościan); Urbanowicz Stanisław (Środa); Wyrzykowski St. (Poznań); Walkowiak Feliks (Międzychód); Wieruszewski Franciszek (Pobiedziska); Wika Franciszek (Nakło); Wodniakowski A. W. (Ostrzeszów); Wojciechowski Kazimierz (Poznań); Wojciechowski Stefan (Rawicz); Wasyniak Andrzej (Poznań); Worsztynowicz Leonard (Ostrzeszów); Dr. Woźny Kazimierz (Rogoźno); Wawrzyniak Stanisław (Poznań); Dr. Wróbel Tadeusz (Wolsztyn); Wrzyszczyński Stanisław (Wągrowiec); Wypych Józef (Kościan); Woźnica Julia (Poznań); Wyrzykowski Mieczysław (Poznań); Weychan Aleksander (Stęszew); Wolff Jan (Trzemeszno); Prof. Dr. Winiarski Bohdan (Poznań); Witkowski Teodor (Poznań); Włodarczak Józef (Krotoszyn); Zalewski Jan (Poznań); Zalewski Roman (Poznań); Zębski Tadeusz (Swarzędz); Zaremba-Rychwalski Lucjusz (Poznań); Dr. Zgajński Tadeusz (Gniezno); Zieliński Antoni (Poznań); Dr. Znaniecki Leon (Inowrocław); Zdrowajewski Antoni (Poznań); Zwierzchowski Stanisław (Mosina); Zerbowa Magdalena (Poznań); Dr. Zdzitowiecki Jan (Poznań).

Uzupełnienie sprawozdania z procesu

W sprawozdaniu w wydaniu porannym z procesu prywatno - karnego, wytoczonego przez zarząd „Drukarni Polskiej“ „sanacyjnemu“ „Przeglądowi Codziennemu“, wypadło jedno zdanie stwierdzające, że sąd zarządził tajne obrady w odniesieniu do drugiej części zeznań p. Edwarda Pawłowskiego, która wyjaśniała szczegóły zlecenia, jakie p. Pawłowski otrzymał był od polskiego komitetu plebiscytowego w sprawie druku ulotek w języku niemieckim.

Obowiązek nasz wobec braci na obczyźnie opiera się przede wszystkim na drugim największym Chrystusowym przykazaniu miłości bliźniego.

Za dużo Żydów w Polsce

Publicysta żydowski H. Cajtlin oburza się w „Momencie“ na to, że Żydzi częstokroć wypowiadają „niefortunne zdania“, które szkodzą Żydom w Polsce. Do takich zdań autor zalicza słowa Grinbauma o nadmiarze Żydów w Polsce, wypowiedziane przez niego w Nowym Jorku w 1927 r., a ostatnio słowa dr. Hausnera, polskiego attaché handlowego w Jerozolimie, który na pokładzie „Polonji“ orzekł, że „w Polsce jest za dużo Żydów, a w Palestynie ich jest za mało“.

Takie zdania Polacy wykorzystują

Związek Młodych Narodowców

Lekcja kursu kandydatów odbędzie się **we wtorek, dnia 7 bm. o godzinie 8 wieczorem** w sali Stronnictwa Narodowego. Wygłoszony zostanie referat n. t. „Mniejszość Narodowe w Polsce“. Ze względu na ostatnie lekcje kursu **obecność wszystkich kandydatów obowiązkowa**.

w swojej argumentacji przeciw Żydom:

„Żaden argument endeckich „żydoznawców“ nie działa tak silnie, jak ten ich właśnie argument: wszak nie kto inny, jak wasz Grinbaum przyznał, że Żydów w Polsce jest za dużo o 1 milion. Dlaczego nie mamy szukać środków, aby uwolnić się od tego miliona, który obciąża nasz naród?“

Autor dziwi się, że dr. Hausner powtarza za Grinbaumem takie zdania o nadmiarze Żydów w Polsce; należałoby podsuwać Polakom myśl, że w Polsce Polaków za dużo:

„Dlaczego jednak „za dużo Żydów“?

Dlaczego nie za dużo Ukraińców, czy też innych obywateli?“

Autorowi zdaje się, że wystarczy zamknąć usta „żydoznawcom“, a ludność rdzenna przestanie odczuwać nadmiar ludności żydowskiej w Polsce. A tymczasem rzecz się ma inaczej: nadmierna liczba Żydów do takiego stopnia daje się we znaki całemu krajowi, że nawet sami Żydzi nie mogą przemilczeć tego faktu.

Przy imieninach, zaręczynach ślubach i jubileuszowych i innych uroczystościach używajcie tylko telegrafów T. C. L.

Konflikty z prasą zagraniczną

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Berlin, w listopadzie. Stosunek obecnego regime'u hitlerowskiego do prasy niemieckiej jest znany. Został on ostatecznie sformułowany w ustawie dziennikarskiej, dokładnie przepisującej, kto i w jakich warunkach może być dziennikarzem. Wolność prasy w sensie liberalnym wogóle w Niemczech nie istnieje. Cała prasa musiała stanąć na gruncie nowych stosunków. Jest to warunek istnienia organów prasowych w Niemczech.

Na tem tle na osobne omówienie zasługuje stosunek Niemiec dzisiejszych do prasy zagranicznej. Jest on wogóle i w szczególności, co wyraża się zarówno w krytycznym nastawieniu większości prasy zagranicznej do Niemiec, jak też w konfliktach przedstawicieli prasy zagranicznej w Berlinie z władzami niemieckimi. Sprawa dziennikarzy sowieckich, aresztowanych swego czasu w Lipsku — o czym donosiliśmy obszernie telefonicznie i w korespondencji — i sprawa dziennikarza angielskiego Pantera są ostatnimi przykładami takich zatargów.

Jest rzeczą jasną, że samo zjawisko hitleryzmu, zwłaszcza w krajach o ustroju demokratyczno-liberalnym, pomijając nawet wszelkie sprawy z dziedziny czystej polityki zagranicznej, spotkało się poprostu na mocy istotnego przeciwieństwa poglądów na świat z najwyższą niechęcią. Podsycili tę niechęć Żydzi, którym Hitler wytoczył walkę, a którzy posiadają duże wpływy zwłaszcza w prasie liberalnej, albo liberalizującej. Stanowisko to w prasie liberalnej było można przewidzieć i ci hitlerowcy, którzy ludzili się, że będzie inaczej, zdradzili tem samym brak orientacji w stosunkach prasowych świata.

Poza tem jednak nietylko prasa liberalna, albo ulegająca wpływom żydowskim, ale również prasa czysto arabska i narodowa w poszczególnych krajach, zachowując obiektywizm w stosunku do hitleryzmu, jako wewnętrznego procesu w dziejach Niemiec, musiała reagować ostro właśnie z punktu widzenia narodowego i przestrzegać przed temi dążeniami hitleryzmu, udokumentowanymi bardzo oficjalnie w dużej literaturze hitlerowskiej, a także w licznych oświadczeniach oficjalnych osób partii oraz prasy partyjnej, które w najwyższym stopniu zagrażają interesom i poprostu bytowi innych narodów.

Program polityki kolonizacyjnej i ekspansji na wschodzie musiał na przykład wzbudzić najostrejszą czujność narodów polskiego i rosyjskiego i wogóle narodów słowiańskich. Obowiązkiem prasy tych narodów i jej przedstawicieli musi być w tych warunkach zwracanie uwagi opinii odnośnych krajów na te niebezpieczeństwa. Olbrzymi wzrost nastrojów militarnych i propagandy militarnej we wszelkich dziedzinach życia — pisaliśmy o tem obszernie i wielokrotnie z okazji produkcji filmowej, wystaw wojennych i t. d. — zaniepokoiły cały świat. Rzecz jasna, że prasa zagraniczna nie mogła o tych rzeczach milczeć, co oczywiście jest bardzo nie na rękę rządowi niemieckiemu.

Oczywiście w głównym ogniu znaleźli się przedstawiciele prasy zagranicznej w Berlinie. Oni bowiem przedewszystkiem powołani są do zdawania sprawy swoim krajom o stosunkach w Niemczech. Miarodajne są dla nich oczywiście nie interesy albo życzenia Niemiec, ale interesy ich ojczyzny. Tym interesom służą najlepiej, informując prawdziwie o Niemczech, nie przemilczając i nie przekraczając istoty rozwoju stosunków w tym kraju. Jednak nie ich jest winą, jeżeli są rzeczy, wywołujące w stosunku do Niemiec i ich dążeń ostre zastrzeżenia i nieufność.

Stosunek Niemiec dzisiejszych do prasy zagranicznej polega na zasadniczej omyłce. W rozpędzie ujednolicenia stosunków wewnętrznych w Niemczech spróbowali się odnieść do prasy zagranicznej tak, jakby podlegała ona wewnętrznym prawom rozwojowym Niemiec „Gleichschaltung“ prasy niemieckiej jest oczywiście wewnętrzna sprawa Niemiec. Próba „Gleichschaltung“ prasy zagranicznej, chociażby jak najbardziej ostrożna, jest jednak rzeczą zupełnie inną. A tymczasem polityka wobec prasy zagranicznej zdradzała wyraźnie znamiona tego rodzaju dążeń. Sprawa b. prezesa Związku Prasy Zagranicznej, korespondenta „Chicago Daily News“, Mowrera, zmuszonego do opu-

szczenia Niemiec i stosunek czynników niemieckich do Związku Prasy Zagranicznej w tym czasie, jest tutaj typowym przykładem.

Taka polityka w stosunku do prasy zagranicznej nigdy nie doprowadzi Niemiec do celu. Żaden poważny publicysta i dziennikarz nie zgodzi się na to, żeby na jego pracę mogła wpływać groźba represji.

Pozatem w Berlinie zawsze przebywać będą przecież dziennikarze o różnych poglądach na świat, chociażby nawet poglądy te były diametralnie przeciwne hitleryzmowi. Każdy kraj bowiem wysyła takich dziennikarzy, jaką ma prasę i jaki w nim panuje ustrój (np. Rosja sowiecka). Gdy się więc wogóle dopuszcza dziennikarzy zagranicznych do Niemiec, trzeba się liczyć z tem, że będą oni pisali o tem, co widzą i w oświetleniu takim, jakie uważają za swój obowiązek wobec własnego kraju.

Rzecz inna, że żaden szanujący się publicysta i dziennikarz, żaden gentleman nie będzie obrażał narodu, którego jest ostatecznie gościem. Nie będzie się mieszał do walk takich, które są wewnętrznymi sprawami Niemiec i w których zajmowanie stanowiska „pro“ albo „contra“ jest niewłaściwe. A wreszcie będzie się starał przedstawiać rzeczy obiektywnie. Falszywa informacja i fałszywe oświetlenie nigdy nie jest dobrą usługą, oddaną własnemu krajowi, a umożliwienie zrozumienia tego, co się w Niemczech dzieje, jest dla opinii każdego narodu rzeczą znacznie pożyteczniejszą, niż przedstawienie rzeczy w świetle jednostronnym.

Jednak zrozumienie, że dziennikarz zagraniczny jest i może być tylko sługą własnego kraju i że jego obowiązkiem jest przedstawianie rzeczy tak, jak je widzi według najlepszej woli bez względu na to, czy to się rządowi niemieckiemu podoba czy nie podoba, jest pierwszym warunkiem dobrych stosunków obecnego regime'u z prasą zagraniczną. Bardzo słusznie ujął rzecz w ten sposób obecny prezes Związku Prasy Zagranicznej i korespondent londyński „Timesów“ p. Ebutt w swojej mowie, wygłoszonej niedawno na śniadaniu, wydanem przez Związek

Wrażliwsze, niż najdelikatniejsza tkanina...

Shampoo Elida jest dostępny dla każdego: 1 paczka wystarczy na dwa razy.

SHAMPOO ELIDA

Pr 5 353-62,400

Prasy Zagranicznej dla min. Goebbelsa. Dr. Goebbels odpowiedział, że takie stanowisko rozumie i uznaje. Jednak w praktyce ciągle jeszcze zdarzają się wypadki zatargów, z których notabene czynniki niemieckie musiały się w ostatnim czasie całkowicie albo częściowo wycofać, jak tego dowodzi zgoda na powrót dziennikarzy sowieckich i udzielenie im ostatecznie kart wstępu na proces lipski, oraz uwolnienie dziennikarza angielskiego Pantera, aczkolwiek tego ostatniego — widocznie dla ratowania prestżu — wydano do granic Niemiec.

JERZY DROBNIK.

Przeciw Czechosłowacji i Polsce

W Czechosłowacji, zwłaszcza w Pradze i Podiebradach, było duże środowisko ukraińskiej emigracji. W Podiebradach istniał t. zw. ukraiński uniwersytet, a przedewszystkiem ukraińska wyższa szkoła gospodarcza. Skarb czechosłowacki pomagał finansowo emigracji. Od dwu lat szkoła przestała otrzymywać subsydia skarbowe, a wogóle emigracja ukraińska przestała się cieszyć dotychczasowym poparciem. Złożyły się na to różne przyczyny: zarówno budżetowe i konieczności oszczędnościowe, jak polityczne, t. j. stosunek do Polski i kłopoty wewnętrzne, które emigranci ukraińscy wytwarzali rządowi praskiemu wskutek swej działalności na Ruś Przykarpackiej.

Na terenie Praży działało środowisko emigracji politycznej, związanej z Konowalcem. Sam Konowalec po ucieczce z Polski przebywał jakiś czas w Pradze, potem w Wiedniu, skąd wyjechał do Berlina. W Pradze zostały jednak jacejki konowalcowe, które Czechosłowacja jako państwo liberalne musiała tolerować. Jacejki te wydawały miesięcznik „Rozbudowa nacji“, będący faktycznie organem U. O. N. Miesięcznik ten nie miał debitu w Polsce. Był, podobnie jak i „Surma“, rozpowszechniany konspiracyjnie w

Polsce drogą przez Ruś Przykarpacką, a zwłaszcza przez Cieszyn.

Działacze emigracji ukraińskiej współdziałali z działaczami niemieckimi. Konowalec pozostaje w bezpośrednim kontakcie z organizacją hitlerowców, skąd czerpie fundusze. Jego filje w Czechosłowacji były w ścisłym kontakcie z narodowymi socjalistami. Ci ostatni udzielili czynnego poparcia przy transportach bibuly nielegalnej do Polski.

Ostatnie rewizje w Czechosłowacji, dokonane na podstawie prawa o ochronie republiki, a przeprowadzone wśród Niemców pogranicznych, dały dowody tego współdziałania. Rewizje, przeprowadzone na Śląsku cieszyńskim i w okolicach Morawskiej Ostrawy, a więc w rejonach pogranicznych z Polską, dały dowody, jak bardzo niebezpieczną akcją uprawiali działacze narodowo-socjalistycznej niemieccy i dla Czechosłowacji i jak wspomagali ukraińską emigrację na szkodę Polski.

Mając dowody uprawiania przez żywy emigracyjny agitacji przeciwpaństwowej, rząd praski wystąpił czynnie przeciwko nim. Zakazał wydawnictwa „Rozbudowy nacji“, a reaktorów i działaczy ukraińskich z pod znaku Konowalca aresztował. (w)

Światowa konferencja w Tokio

Rząd japoński postanowił zwołać konferencję międzynarodową w Tokio, na którą miałyby być zaproszone następujące państwa: W. Brytania, Stany Zjednoczone, Rosja, Francja, Włochy, Holandia, Niemcy, Sjam, Indie, Afganistan, no i oczywiście republika Mandżuko. Inicjatywa zwołania konferencji w tak wielkim formacie wyszła od ministra wojny i sfer wojskowych, a gabinet i Mikado propozycję zaakceptowali. Dojście do skutku konferencji o tak wielkim zasięgu i doniosłości w chwili obecnej, po wyjściu z Ligi Narodów Japonji i Niemiec, ma niezależnie od programu i wyników

obrad, swoją własną wymowę.

Program konferencji tokijskiej ma obejmować: utrwalenie pokoju na Dalekim Wschodzie, rewizję układu morskiego, uzupełnienie paktu Kellogga, oraz paktu dziewięciu państw wobec nowej sytuacji na Dalekim Wschodzie, zawarcie paktu o nieagresji z Rosją. Jest to, jak widać odrazu z wyliczenia punktów, odpowiedź japońska na wymianę listów między Kalininem a Rooseveltem. Zbliżenie między Rosją a U. S. A. stwarza stan niepewności w Japonji, która, nie mogąc już dzisiaj ustąpić z terenu swojego imperjalistycznego programu maximum na Da-

lekim Wschodzie, pragnie jednak otrzypać jasną i niedwuznaczną aprobatę lub dezaprobatę zaproszonych do Tokio mocarstw w sprawie nowego status quo oraz faktów dokonanych na terytorjum mandżurskim i w Dżeholu. Gdyby uroczyste uznanie istniejącego stanu rzeczy na Dalekim Wschodzie nastąpiło ze strony mocarstw, eo ipso pierwszy punkt programu konferencji tokijskiej, t. j. utrwalenie pokoju byłby osiągnięty. W tym wypadku mocarstwa zainteresowane w Azji pogodziłyby się z zainstalowaniem się Japonji na kontynencie azjatyckim i z jej programem ekspansji gospodarczej na poddanych jej wpływom terytorjach. Oznaczałoby to jednocześnie odsunięcie groźby wybuchu wojny między Rosją a Japonją na pewien dłuższy przeciąg czasu.

O ileby jednak do porozumienia w tym pierwszym punkcie nie doszło, Japonja będzie się mogła domagać rewizji traktatu o parytecie floty z r. 1921. Na mocy tego traktatu stosunek sił morskich między Japonją a U. S. A. i W. Brytanią został określony jak 3:5:5. Gdyby więc teraz nie przyszło do uznania status quo japońskiego, Japonja zgłosiłaby zapewne swoje wystąpienie z paktu trzech i, nie zwracając uwagi już na klauzule traktatowe, przystąpiłaby do takiego zwiększenia swojej floty wojennej by ta mogła stawić czoło ew. atakowi floty amerykańskiej. Oczywiście musiałby być wówczas zrewidowany i zmieniony pakt Kellogga, pod którym widnieje podpis Japonji. Pakt ten wyklucza użycie siły jako argumentu w razie konfliktu między państwami.

Pakt o nieagresji między Rosją a Japonją, gdyby teraz doszedł do skutku, byłby zarazem usankcjonowaniem istniejącego stanu rzeczy, t. j. zgodą Rosji na zaanektowanie zamaskowane Mandżurji i Dżeholu przez Japonję oraz na rozszerzenie sfery jej wpływów w pasie nadgranicznym. W swoim czasie, gdy Rosja proponowała Japonji podpisanie paktu o nieagresji, stan rzeczy w Mandżurji nie przypominał w niczem jeszcze obecnego status quo, to też odmowa podpisania takiego paktu ze strony Japonji w owym czasie tłumaczy się chęcią postawienia strony przeciwnej w obliczu faktów dokonanych i niewiązania sobie rąk przy spełnianiu dalekosięznego programu ekspansji terytorjalnej.

Rosja, której przedstawiciel znajduje się obecnie w drodze do Waszyngtonu, wyraziła już nieoficjalnie swoją zgodę na wzięcie udziału w konferencji tokijskiej. Od wyników tej konferencji zależeć będzie w decydującej mierze kwestja pokoju na Dalekim Wschodzie. Czy długotrwałego — inna to rzecz. Gdyby zaś konferencja skończyła się niepowodzeniem, oznaczałoby to nadejście złotych czasów dla przemysłu wojennego w Japonji i w Stanach Zjednoczonych. E. R.

KRESY WSCHODNIE CZEKAJA NA KUPCA I RZEMIEŚLNIAKA Z WIELKOPOLSKI I POMORZA!

**ZA WSZELKIE ZOBOWIĄZANIA
TOWARZYSTWO PRUDENTIAL
ODPOWIADA CAŁYM SWYM
MAJĄTKIEM, ZARÓWNO ZNAJ-
DUJĄCYM SIĘ W GRANICACH
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,
JAK I POZA JEJ GRANICAMI.**

**AKTYWA TOW. PRUDENTIAL
WYNOŚZA PODŁUG PARYTETU**

Zł. 11.439.082.246

**I SĄ UMIESZCZONE W LOKATACH POSIA-
DAJĄCYCH NAJWYŻSZE GWARANCJE BEZ-
PIECZENSTWA**

Towarzystwa Ubezpieczeń

PRUDENTIAL

PRZEZORNOŚĆ

Warszawa, Pl. Młotkowskiego 3

Poznań, Plac Wolności 14, tel. 17-66.

nr 6 408

T. zw. wybory w Niemczech

Za tydzień, 12 listopada r. b., odbędą się w Niemczech głosowania i to jednocześnie podwójne: wybór posłów do Reichstagu i oświadczenie, przez „tak” lub „nie”, czy się wyraża zgodę na politykę rządu, w szczególności w związku z wycofaniem się z Genewy.

W Niemczech aż dudni dokoła roboty przedwyborcza. Mowy, pochody, zagrzewanie się, hasła. Hitler tu i Hitler tam, wobec dziesiątek i setek tysięcy słuchaczy, a milionów przez radio. Tam znowu Goering, Goebbels, Rosenberg i t. d. Huk idzie na cały świat.

A teraz trochę... ścisłości w przedstawianiu tych... wyborów, zresztą z uwzględnieniem oświetlenia urzędowego, a mianowicie oświadczeń z 29-go ub. mies. ministra spraw wewnętrznych Rzeszy p. Fricka, jako kierownika wyborów, osobno mianowanego na to stanowisko.

Kogo się wybiera?

Otóż przede wszystkim istnieje wogóle tylko jedna lista kandydatów, narodowo-socjalistyczna, czyli hitlerowska. Wprawdzie ustawa wyborcza dopuszcza każdą listę, popartą podpisami wyborców w liczbie... 60 tysięcy. Ale istnienie wszystkich stronnictw, poza narodowo-socjalistycznym, jest prawnie zakazane. Wobec tego zebranie 60 tysięcy podpisów jest niemożliwe i byłoby zresztą, ze względu na zakaz stronnictw, niecelowe, a wiadomo, że wysiłków w próżnię nikt nie robi. Dość zatem, że istnieje jedna tylko lista narodowo-socjalistyczna i tylko na nią można głosować, albo wcale nie głosować.

Jak powstała ta lista?

Ułożył ją poprostu... minister

spraw wewnętrznych p. Frick, jako kierownik wyborów z urzędu, w porozumieniu z kierownictwem stronnictwa narodowo-socjalistycznego. Wobec tego, że ustawa wyborcza niemiecka, w tym względzie niezmienną, przewiduje jeden mandat poselski na każde 60 tysięcy głosujących, więc lista obejmuje 685 nazwisk kandydatów, t. j. tyle, ile byłoby posłów, gdyby do urn wyborczych poszli wszyscy uprawnieni do głosowania w liczbie ponad 40 milionów. P. minister Frick przedstawił zatem narodowi niemieckiemu listę 685 kandydatów swego wyrobu jako jedyną. Na czele pierwszej dziesiątki, widniejącej na każdej karcie wyborczej, znajduje się nazwisko Adolfa Hitlera. Potem idzie ten długi szereg nazwisk, wyłącznie narodowo-socjalistycznych, z przymieszką około 30 nazwisk osobistości z poza stronnictwa na 685, co jest przycepką raczej

W cierpieniach hemoroidalnych

czopki hemoroidalne „Anusol Goedecke” były zawsze skuteczne. Od przeszło 30 lat lekarze na całym świecie zalecają „Anusol” i niezliczone są wypadki, gdy środek ten okazał się ratunkiem dla chorych, którzy już zwątpili w skuteczność leków.

Anusol przynosi natychmiast upragnioną ulgę i bardzo szybko usuwa częstokroć straszliwe cierpienia hemoroidalne. Stosowanie czopków „Anusol” jest łatwe higieniczne, nie kosztowne i nie krepujące przy pracy. Należy żądać w aptekach wyraźnie „Anusol Suppositorien Goedecke” w ciemno-czerwonym pudełku z plombą.

Obecnie również w pudełkach po 6 sztuk w cenie zł. 4.—

Tg 421

PULSA RACJONALNA KOSMETYKA

ŚRODKI DO PIELĘGNOWANIA SKÓRY

OCZYSZCZAJĄCE
UDELIKATNIAJĄCE
UPIĘKSZAJĄCE
OCHRONNE, ODŻYWCZE

F. R. PULS S. A. WARSZAWA

Tg 438

Poszukiwany CHEMIK-kolloidów

ile możliwości z zakresu przemysłu olejów, tłuszczów i wosków, nie wyklucza się jednak zdolnych chemików z innych działów chemii kolloidów, odpowiadających następującym warunkom: Obywatelstwo polskie, język polski, ukończone studia akademickie specjalne, uzdolnienie do pracy twórczej i wytrwałości w pracy, mającej zapewnić zdobycie sobie pozycji w zdrowym przedsiębiorstwie przemysłowym.

Oferty w języku polskim i niemieckim z podaniem curriculum vitae, żądanego wynagrodzenia, odpisami świadectw, referencjami, zawodowymi (mieszkanie z opalem i światłem w fabryce, miejscowość niewielka przemysłowa, pod względem komunikacji bardzo korzystnie położona) oraz podaniem terminu najrychlejszego wstąpienia należy kierować pod „Stala posada 157” do Tow. Reklamy Międzynarodowej, Kraków, św. Jana 2.

Tg 539

śmieszna i pozorną.

Kto jest na liście?

Lista jest we wszystkich okręgach całego państwa ta sama. Wchodzi w nią w przeważnej liczbie dotychczasowi posłowie narodowo-socjalistyczni do Reichstagu. Ponieważ zaś jednocześnie z Reichstagiem rozwiązano 14. ub. m. także wszystkie Landtagi poszczególnych krajów, a zarazem obwieszczone w krótkiej drodze, że wyborów dalszych do tych Landtagów nie będzie, więc wzięto na listę także pewną ilość posłów narodowo-socjalistycznych do Landtagów. Poza tem pozostawiono kierownictwom stronnictwa narodowo-socjalistycznego w poszczególnych okręgach doczepianie do list dalszych nazwisk, jako kandydatów miejscowych w danym okręgu, oczywiście dla przyjemności bez znaczenia.

A kto będzie wybrany i gdzie?

Pozostaje w mocy postanowienie, że ogólną liczbę wybranych ustala się wedle rachunku: 1 poseł na 60 tys. głosujących, a podział mandatów na okręgi dokonywa się wedle tej samej zasady. Teraz jednak lista jest wszędzie ta sama. A więc uproszczono so-

KLUCZ DO ZDROWIA

GERMATOL

D-ro DOBRZAŃSKIEGO

LECZY

REUMATYZM, ISCHIAS,
ARTRETYZM, NEURALGIE,
ZAPALENIE NERWÓW i t. p.

GOI ODKAŻA

WRZODY, RANY, CZYRAKI,
EGZEMA, RÓŻE i t. p.

ŻĄDAĆ WSZEDZIE! BROSZURY WYSYLA BEZPŁATNIE
Lab. „GERMATOL” Warszawa, Jerozolimska 24

nr 6 379

bie sprawę w ten sposób, że kandydaci dają... upoważnienie zgóry urzędowemu kierownictwu wyborów do... przydzielania ich w okręgi wedle własnego uznania po dokonaniu obliczeń.

A jak się głosuje?

Głosuje się tajnie. Kierownictwo stronnictwa Hitlera oświadcza przytem, że jest właściwie za głosowaniem jawnym, ale narazie ze względów taktyczno-politycznych utrzymuje się głosowanie tajne. Ostatecznie w danych warunkach jest to niemal obojętne.

Ważniejsze byłoby pytanie, jak będzie się... obliczało głosy?

Rzetelność rzetelnością, wiara w nią

Dr. med. Tadeusz Frackowiak

b. st. asystent Kliniki Neurologiczno-Psychiatrycznej Uniw. Jagiell. w Krakowie.
b. kierownik oddziału dla dzieci trudnych do prowadzenia i poradni przeciwalkoholowej dg 1930 teje kliniki

specjalista chorób nerwowych
osiedlił się
w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 20, i. pr. Tel. 58-30
Przyjmuje od 3-6 po południu.

wiarą, dokumenty dokumentami, ale każda przyzwoita ustawa wyborcza, nie podając tych pięknych rzeczy w wątpliwość, zapewniała jednak nadzór przez udział w komisjach wyborczych przedstawicieli różnych stronnictw. W obecnych wyborach w Niemczech, po „Gleichschaltung” i w tej dziedzinie, wszelki nadzór odpada. I o tem, ile osób głosowało, i o tem, jak głosowały, będzie wiedział świat tylko to, co mu powie p. minister Frick.

MARCINEK

Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo par. Bożego Ciała urządza w niedzielę, 12 b. m. o godz. 17 na sali Bełwederu przy Marszałka Focha

WIECZÓR TOWARZYSKI pod hasłem „Marcinek”.

Specjalność: gęsina, rogaliki i inne smakołyki. zg 20357

Znany zespół muzyczny zapewnia tańczącym miłą rozrywkę.
Loteria fantowa z bardzo cennymi fantami dostępna dla wszystkich ch. Wstęp po 1,50 zł (dla studentów zł 1,—) umożliwia wszystkim udział w tej imprezie, zwłaszcza, że dochód przeznaczono na najbiedniejszych parafii.

**FOSFATYNA
FALIERA**
IDEALNY POKARM DZIECKA

**DA TWEMU DZIECKU
SIŁĘ i ZDROWIE**

WARSZAWA, GRZYBOWSKA 88.

Tg 379

Nie jest to zaś ostatecznie bez znaczenia, że w ostatnich wyborach z 5-go marca 1933 na 39 milj. 316 tys. głosujących otrzymali hitlerowcy przeszło 17 milj. głosów, bliski im zespół Hugenberg-Stahlhelm ponad 3 milj. głosów, czyli razem niewiele ponad połowę, a stronnictwa przeciwne hitlerowcy drugą połowę, bo Centrum wraz z Bawarską Partją Ludową 5 milj. 500 tys., socjaliści ponad 7 milj., komuniści blisko 5 milionów.

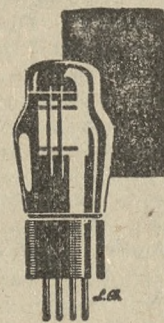
Obecnie, oprócz głosowania na narzuconą jedną tylko listę hitlerowską, jest jeszcze dodatkowe głosowanie, tak lub nie, popierające lub odrzucające politykę rządu, coprawda tylko wobec zagranicy, co także zaciemnia rzeczywisty podział.

Nazajutrz po wyborach główne pytania będą takie:

— Czy przeciwnicy rządu głosowali? Jak głosowali? Ilu naprawdę było głosujących wogóle? Ilu głosowało na prawde za Hitlerem?

Głosowania, dokonywane w nieprzewidywalnych warunkach, mają tę złą stronę, że, nawet gdyby zbyteczne były... poprawki, budzą podejrzenia i pozostawiają po sobie, oprócz urzędowego wyniku, także i... tajemnicę.

STANISŁAW STROŃSKI.

**LAMPA
TUNGSRAM
USZLACHETNI
TWE RADJO**

Tg 407

Bóle i zawroty głowy, bezsenność, uczucie lęku, stan depresji — towarzyszące skleroze, usuwa sok czosnku wyrobu Apteki Mazowieckiej Doktora Sklepińskiego, Warszawa, Mazowiecka 10. — Broszury o kuracji czosnkowej wysyła bezpłatnie i informacyjną udziela apteka „Pod Białym Orłem” K. Skarżyńskiego w Poznaniu, Stary Rynek 41. Tg 540

UKAZAŁ SIĘ W DRUKU SŁOWNIK

podręczny francusko — polski
prof. PAWŁA KALINY

z wymową fonetyczną, gramatyką francuska i różnówkami francusko-polskimi. Stronnic 664x8. Cena zł. 7,50, w solidnej oprawie zł. 9.— Do nabycia we wszystkich księgarniach. nr 6389

„Reforma” samorządu rzemieślniczego

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października r. b. przeprowadzoną została gruntowna reforma gospodarczego samorządu rzemieślniczego.

Jako rzecz nową zanotować należy wprowadzenie dwóch stopni samorządu gospodarczego: izb rzemieślniczych, jako jednostek niższych i jednego na całe państwo Związku Izb Rzemieślniczych, jako organizacji wyższego stopnia.

Rozporządzenie samo ma charakter ramowy i dlatego przedwcześnie byłoby mówić, jak w rzeczywistości będzie wyglądał samorząd rzemieślniczy. Ramy określone powyższym rozporządzeniem zwiększają wprawdzie z jednej strony zakres kompetencji izb rzemieślniczych, ale z drugiej ograniczają mocno samodzielność, jaka się należy ciału samorządowemu.

Poprzednie izby rzemieślnicze miały — na papierze — prawo opinowania projektów ustaw, dziś to zostało im już odebrane. Prawo opinowania powierzono zostało wyłącznie Związkowi Izb Rzemieślniczych, ale jest ono w dalszym ciągu bardzo problematyczne, bo, jak powiada rozporządzenie, do zaopiniowania projekty będą przysyłane wtedy, „jeżeli interes publiczny, lub pilność sprawy nie stanie temu na przeszkodzie”.

Mamy zatem rzecz w państwach konstytucyjnych nie praktykowaną, a mianowicie stwierdzenie, że „interes publiczny” może wymagać ukrycia projektu ustawy lub prawa nie tylko przed społeczeństwem, ale nawet przed instytucjami prawa publicznego. Po raz pierwszy został ustawowo usankcjonowany system „zaskakiwania”. Obawa przed opinowaniem projektów idzie jednak dalej, bo powiada się, że tylko takie projekty będą przysyłane do zaopiniowania, które mają „doniosłe znaczenie dla rzemiosła”. A przecież opinia jest tylko życzeniem, bynajmniej nie wiążącym ustawodawcy w jego ostatecznych decyzjach. Zdałoby się, że stwierdzenie, co ma doniosłe znaczenie, należy w pierwszej linii do zainteresowanych. Obecnie stwierdzać ma to czynnik, stojący zdala od tych spraw, to znaczy ministerstwo. Jest to bardzo charakterystyczne dla czasów obecnych.

Z ważniejszych zmian, jakie rozporządzenie wprowadza w dotychczasowej strukturze izb rzemieślniczych, wymienić należy, że dwie piąte liczby radców mianuje minister, a trzy piąte pochodzą z wyborów. Wystarczy zatem zdobycie przez ugrupowanie prądowe tylko jednej szóstej części mandatów w wyborach, by zapewnić sobie większość w izbach rzemieślniczych. Trudności w opanowaniu większości zostały zatem zredukowane do minimum, wymagania w stosunku do „sanacyjnych” odłamów rzemiosła nie są duże, zbytnio więc nie będą

mieli potrzeby się wysilać, by większość uzyskać. Jest to jednak przyznanie się do nikłości wpływów „sanacji” wśród rzemiosła, skoro aż taką trzeba było ustanowić proporcję pomiędzy elektami a nominalami. W obecnych warunkach izby rzemieślnicze przestaną być wyrazicielkami woli niezależnego rzemiosła, a staną się posłusznymi organami w ręku władz administracyjnych.

Rozporządzenie powierza nadto ustalenie ordynacji wyborczej ministrowi, więc i tu mogą przyjść dalsze jeszcze niespodzianki.

Statuty nadawać będzie izbom rzemieślniczym wyłącznie minister. Izby nie będą miały prawa uchwalania jakichkolwiek zmian swoich statutów. W razie rozwiązania izby, minister nie jest krępowany żadnym czasokresem w rozpisanie nowych wyborów.

Jeżeli dodamy prawo zatwierdzenia budżetów przez ministra nie tylko w przedmiocie opłat, pobieranych przez izby, ale i po stronie wydatków, to wszystko razem składa się na fakt, że stwierdzenie na wstępie rozporządzenia, iż izby rzemieślnicze są instytucjami „samorządu gospodarczego” jest tylko słowem bez istotnej treści. Nawet kwestja powołania dyrektora, a więc urzędnika, powierzona jest ministrowi, który go mianuje z pomiędzy trzech kandydatów, przedstawionych przez izbę, a zwalnia go po wysłuchaniu zarządu izby, a więc może zwolnić wbrew zdaniu zarządu, lub też wbrew temu zdaniu pozostawić w urzędowaniu.

Z kogo składać się będzie Związek Izb Rzemieślniczych, dotąd nie wiemy, gdyż rozporządzenie pozostawia to do załatwienia ministrowi. Faktem jest, że istniejąca obecnie nieoficjalnie Rada Izb Rzemieślniczych nie została uznana w swym rozporządzeniu za związek przyszłego Związku Izb Rzemieślniczych.

Rozporządzenie, jakie się ukazało, odbiega znacznie od projektu, jaki swego czasu przesłano do zaopiniowania izbom przemysłowo-handlowym i izbom rzemieślniczym. Z poprawek, zgłoszonych przez Izbę Rzemieślniczą w Poznaniu, uwzględniono, jeżeli chodzi o strukturę izb rzemieślniczych, dwie, a mianowicie wstawiono w jednym z artykułów słowo „gospodarczych” i „członków” izb nazwano „radcami”. Notujemy to jako „sukces” obecnego komisarza izby poznańskiej. Zaiste sukces niebywały! (g)

Przy astmie, chorobach serca, cierpieniach piersiowych i płucnych, zoiżach, rachityzmie, powiększeniu gruczołu tarczycowego i wolach, naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa stanowi istotny środek regulujący funkcje przewodu pokarmowego. Tg 544.

Sarraut o polityce Francji

Uczenie zasług Painlevego - W zgodzie z innymi Francja bronić będzie traktatów i praw Ligi Narodów — Olbrzymia większość dla nowego premiera

POSIEDZENIE IZBY

Paryż (PAT). Przy ogólnem zainteresowaniu przewodniczący izby Bouisson otwiera posiedzenie punktualnie o godz. 15-ej, odczytując dłuższą mowę ku czci Painlevego. W momencie, w którym Bouisson przypomina zasługi Painlevego, jako reorganizatora armji, komuniści wznoszą okrzyki: „Precz z wojną”. Do hołdu pamięci Painlevego przez przewodniczącego izby przylączyła się w krótkim przemówieniu premier Sarraut. Po półgodzinnej przerwie min. de Monzie zgłasza i motywuje wniosek urządzenia pogrzebu Painlevego na koszt państwa w Panteonie. Wniosek zostaje przyjęty większością przeciwko głosom komunistów.

EXPOSE PREMIERA

Następnie premier Sarraut wygłasza deklarację rządową. Mowa premiera jest żywo oklaskiwana przez lewicę, centrum i prawicę w tym punk-

cie, w którym premier domaga się oświadczenia, a specjalnie zapowiada likwidację organizacji pasorzytniczych. Mówca zbiera również oklaski na lewicy i centrum w chwili, gdy mówi o konieczności stosowania represyj, względem tych, którzy się uchyla od świadczeń na rzecz państwa przez składanie fałszywych deklaracji. Zapowiedź reformy podatkowej żywo przyjmuje lewica, centrum i prawica. Oklaski powtarzają się wreszcie na tych samych ławach w chwili, gdy premier wspomina o państwie, liczącem 100 milionów mieszkańców, i zapowiada reformy ekonomiczne, obejmujące całą Francję wraz z kolonjami.

Socjaliści, jak i neosocjaliści zachowują rezerwę, oklaskując jedynie część deklaracji o kontynuowaniu polityki pokoju i porozumienia.

Mowa premiera trwała 3 kwadranse. Końcowy apel, odwołujący się do wszystkich sfer społeczeństwa o pomoc i współpracę, przyjęty został entuzjastycznie jedynie na ławach radykałów.

POLITYKA ZAGRANICZNA

Paryż (PAT). W sprawie polityki zagranicznej premier Sarraut oświadczył, iż rząd obecny będzie kontynuował politykę poprzedniego gabinetu, domagając się na terenie międzynarodowym poszanowania paktu

Ligi Narodów. Dzisiaj, podobnie jak i wczoraj. Francja wierna swym zobowiązaniom i wraz z wszystkimi państwami, które podpisały traktaty pokojowe i pakt Ligi Narodów, pragnie kontynuowania dzieła, którego zasadnicze podstawy zostały ustalone zgodnie z W. Brytanią, Stanami Zjednoczonymi, Włochami i innymi państwami sprzymierzonymi.

Francja — mówił premier — jest w stanie zapewnić poszanowanie swych praw, które w chwili obecnej są wspólne z innymi państwami, szczerze pragnącymi utrzymania pokoju, a mianowicie z W. Brytanią, która przez usta jednego z najwybitniejszych swych mężów stanu potwierdziła ostatnio ważność traktatów w Locarno, z Włochami, z którymi poprzedni gabinet zacieśnił węzły przyjaźni, ze Stanami Zjednoczonymi, które poprzez Ocean przynoszą swą współpracę w dziele pokoju, z Rosją, która zawarła pakt o nieagresji i o określeniu napastnika, wreszcie z państwami zaprzyjaźnionymi: Belgją, Polską i Małą Ententą, które, przeświadczone o naszym głębokim przywiązaniu, chętnie przyłączyły się do naszych projektów i negocjacji.

Zasługuje na uwagę, że deklaracja rządowa w sprawie polityki zagranicznej powoływała się jedynie na konieczność respektowania i słusznego stosowania paktu Ligi Narodów, nie

szkodzi zdrowiu i powoduje przeziębienia. Ale kilka karmelków piersiowych „z 3-ma jodłami” uchroni skutecznie od tych przykrych chorób. Torebka 60 gr.

KARMEŁKI PIERSIOWE Z 3-ma JODŁAMI

Tg 541

wspominając ani słowem o pakcie czterech.

VOTUM ZAUFANIA

Paryż (PAT). Na wczorajszym wieczornym posiedzeniu izby dep. odbyła się dyskusja nad deklaracją rządu. O g. 2 w nocy nastąpiło głosowanie nad wnioskiem, wyrażającym zaufanie rządowi Sarraut. Wniosek ten przeszedł 320 głosami przeciw 32. Znaczna ilość deputowanych wstrzymała się od głosowania.

Rządy hitlerowskie w Gdańsku

Zakazy gazet — Zwolnienia Polaków z pracy

Gdańsk (PAT). Prezydent policki zawiesił z dniem dzisiejszym socjalistyczną „Danziger Volksstimme” na przeciąg 2 miesięcy, centrową „Danziger Landeszeitung” do dnia 11. b. m. Jako powód zawieszenia podano za-

mieszczenie przez oba pisma artykułów, które miały rzekomo zagrażać swą treścią publicznemu spokojowi, bezpieczeństwu i porządkowi.

Gdańsk (PAT). Powołując się na rzekomą reorganizację tramwajów, dyrekcja tramwajów gdańskich wypowiedziała na dzień 15. b. m. tramwajarzom Polakom posady, które prze-ważnie mieli od 9 do 18 lat na tramwajach gdańskich. Na miejsce zwolnionych Polaków dyrekcja tramwajów zaangażowała młodych hitlerowców. Poza tem, prywatne firmy gdańskie zwalnają obecnie także Polaków, zastępując ich hitlerowcami.

ng 6377

Projekty reformy podatkowej

Warszawa. (Tel. wł.) Ministerstwo skarbu opracowało projekt skasowania w drodze ustawy wszystkich samoistnych danin samorządowych, obciążających grunty i nieruchomości. W miejsce skasowanych podatków samorządowych projektuje się podwyższenie stawki dodatku samorządowego do państwowego podatku gruntowego i do państwowego podatku od nieruchomości. Samorządy obecnie same mają prawo wymiaru i poboru tych podatków. Projekt podwyższa stawki dodatku samorządowego do państwowego podatku gruntowego i do podatku od nieruchomości.

Najwyższa stawka dodatku samo-

ządowego do podatku gruntowego projektowana jest w różnej wysokości dla różnych dzielnic. Dla województw zachodnich maksymalna stawka dodatku komunalnego do podatku gruntowego ma wynosić 100 proc., dla południowych 130 proc., dla centralnych i wschodnich 250. Maksymalna stawka dodatku samorządowego do podatku od nieruchomości projektowana jest na obszarze całego państwa w wysokości 60 proc.

Projektowana jest również maksymalna stawka dodatku samorządowego do świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na 60 proc.

Podpalenie z zemsty?

Lwów (Tel. wł.) W nocy z 31 października na 1 listopada, zbrodnicze ręce podpaliły zabudowania gospodarcze, należące do osady brygadiera i b. postła Czesława Mączyńskiego, położone w Wierzbowie w powiecie brzeżańskim. Pastwą płomieni padły zabudowania gospodarcze i całe tegoroczne zbiory.

Podkreślić należy, że w nocy z 31 października na 1 listopada w r. 1918, a więc przed 15 laty brygadjer Mączyński objął komendę Obrony Lwowa, w której akcji odegrał kierowniczą rolę.

Lieberman i Prager

Warszawa (Tel. wł.) Pos. Liebermann znajduje się w Paryżu za normalnym paszportem zagranicznym i będzie tam pracował przy egzekutywie międzynarodówki socjalistycznej, jako przedstawiciel PPS. Pos. Prager, który również za paszportem bawi we Francji, ma tam pozostać i wyklądać we francuskiej szkole nauk politycznych w Paryżu.

O zamach na aktora

Warszawa (Tel. wł.) Przed warszawskim sądem okręg. toczył się wczoraj proces 18-letniej panny Jadwigi Poetyłło, która oblała kwasem siarczanym aktora Stefana Ordega,

kalecząc go dotkliwie na całe życie. Dziewczyna poznała aktora na scenie i zakochała się w nim na zabój. Aczkolwiek Ordegi nic z nią nie łączyło, dziewczyna prześladowała go swoją miłością, a w końcu, nie mogąc pozyskać jego wzajemności, oblała go kwasem siarczanym.

Oskarżoną poddano obserwacji psychiatrycznej, w wyniku której lekarze orzekli, iż jest ona chorą pod względem popędów zmysłowych.

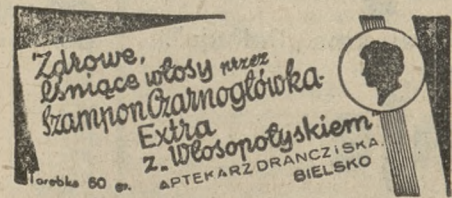
Sąd skazał p. Poetyłło na 5 lat więzienia.

Orkan na Jamajce

Nowy Jork (Tel. wł.) Donoszą z Kingston na Jamajce, że organki, który przed kilku dniami nawiedził środkową i północną część wyspy, wczoraj przeszedł również przez południowo-zachodnią część Jamajki i wyrządził ogromne spustoszenia. Setki domów zostało zniszczonych, 7 000 osób pozostało bez dachu nad głową.

Pg 5516-70,159

Tg 542

Posiedzenie komisji budżetowej Sejmu

Wszystkie referaty objął B. B. — Interpelacje pos. Rymara

Warszawa. (Tel. wł.). Dziś rano odbyło się posiedzenie komisji budżetowej Sejmu, na którym dokonano rozdziału referatów. Opozycja nie wzięła żadnego referatu.

Referaty rozdzielono przeważnie referentom zeszłorocznym. Dokonano jednak pewnych zmian. I tak budżet min. komunikacji który uprzednio referował pos. Brzozowski, a który w roku zeszłym bardzo krytycznie wypowiedział się o kolejnictwie, przydzielono pos. Starzakowi, kierownikowi przysposobienia kolejowego. Brzozowskiemu dano jakieś drobne referaty.

Charakterystyczne jest, że B. B. ustąpiło swego mandatu Michałkiewiczowi, ażeby w komisji była reprezento-

wana „sanacyjna” grupa ideowa. Poseł Rymar z Klubu Narodowego interpelował przewodniczącego Byrkę o to, co się stało ze zgłoszoną w roku zeszłym wnioskami Klubu Narodowego, dotyczącymi: 1) rezerwy skarbowych i zadłużenia skarbu państwa; 2) obciążenia skarbu państwa z tytułu zamówień na przyszły budżet; 3) kosztów budowy gmachów jak B. G. K. i t. d. Przewodniczący odpowiedział, że postawi te wnioski na porządku dziennym najbliższego posiedzenia komisji, które odbędzie się 11 grudnia.

W ciągu dzisiejszego dnia oczekuje się zarządzenia Prezydenta, odraczającego obrady Sejmu na 30 dni. (w)

„Polityka izolacji jest dziś szaleństwem”

Znamienne przemówienie min. Edena — We wtorek Mac-Donald i Baldwin złożą zasadnicze deklaracje

London (PAT). Występując na wiecu w okręgu Skipton, gdzie w przyszłym tygodniu odbędą się wybory uzupełniające do izby gmin, podsekretarz stanu spr. zagr., Eden wygłosił wczoraj wieczorem przemówienie, które wobec kompetencji, z jakimi Eden przemawiał przytaczane jest dziś przez całą prasę, jako oświadczenie o charakterze miarodajnym.

Mówiąc o pracy konferencji rozbrojeniowej Eden zaznaczył, że wystąpienie Niemiec było ciężkim ciosem. Sytuację można opanować, ale w tym celu trzeba trzeźwego spokoju i poszanowania zobowiązań.

„Niekiedy przypuszczają — mówił dalej Eden — że gdyby W. Brytania mogła się usunąć od dotrzymania swoich lokarneńskich zobowiązań, to byłoby mniej prawdopodobnym wciągnięciem jej w ewentualną wojnę europejską. Jest to zupełnie mylny pogląd.

„Nie tylko nie unikniemy wojny przez oświadczenie że w żadnym wypadku nie przyjdziemy z pomocą mocarstwu niesprawiedliwie zaatakowa-

nemu, ale przeciwnie jeżeli zechcemy od tego uwolnić się to tylko spowodujemy katastrofę, która wówczas napewno nastąpi.

„Polityka izolacji jest dziś szaleństwem. Wskutek rozwoju sił napowietrznych Anglia przestała być wyspą. W. Brytania wciąż jeszcze jest wielkim mocarstwem i posiada odpowiedzialność wielkiego mocarstwa.”

Wystąpienie Edena jest charakterystyczne, jako przedsmak debaty parlamentarnej, która odbędzie się we wtorek i w czasie której Simon, Mac-Donald oraz Baldwin mają złożyć autorytatywne oświadczenia rządu brytyjskiego w sprawach rozbrojenia, Locarna, Ligi Narodów i ewentualnego udziału W. Brytanii na wypadek wojny. Wystąpienie Edena, który jest w ścisłym kontakcie z Simonem w polityce zagr. i z Baldwinem w polityce parlamentarnej dowodzi, że stanowisko, jakie zajmie rząd brytyjski w poruszonych przez Edena sprawach nie powinno budzić żadnych obaw, lub wątpliwości.

Goering o podpaleniu Reichstagu

Komedja na sali sądowej — Jakie okoliczności ma „wyświetlić” premier pruski

Berlin. (Tel. wł.). W dniu dzisiejszym na rozprawie o podpalenie Reichstagu zeznawał premier pruski, Goering

Jego pojawienie się na sali sądowej zostało odpowiednio zainscenizowane. Kiedy gen. Goering wkroczył wszyscy, nie wyłączając trybunału powstał z miejsc i powitali ministra podniesieniem ręki.

Przedtem jeszcze trybunał dopuścił na wniosek obrony na dzisiejszą rozprawę Dimitrowa, który został wczoraj ponownie wykluczony. Świadkowie, wezwani na dzień dzisiejszy, musieli opuścić salę.

Na usilne przedstawienia Dymitrowa przewodniczący zezwala na złożenie mu oświadczenia, w którym ten

podkreśla, że nigdy, wbrew wszelkim twierdzeniom, nie był w gmachu Liebknechta.

W dalszym ciągu następuje zaprzysiężenie Goeringa poczem przewodniczący oznajmia właściwy cel jego przybycia. Premier zapoznawszy się z zadaniami trybunału zeznaje na okoliczność „oszczerstw” t. zw. „brunatnej księgi”, wydanej w Londynie i wszelkich innych podobnych prób zagranicą oraz na temat rozwydrzenia, upadku moralnego i rozkomunizowania niektórych warstw. Wreszcie charakteryzuje wypadki, jakie rozegrały się przed rewolucją i po rewolucji celem sprostowania wszystkich głosów rozsiewanych w tym względzie zagranicą.

Pożegnanie zredukowanych profesorów

Warszawa. (Tel. wł.) Wczoraj w Wilnie na uniwersytecie Stefana Batorego odbyło się pożegnanie ustępujących z powod uregulacji katedr profesorów. W sali Śniadeckich odbyło się zebranie, na które przybył rektor Staniewicz i członkowie senatu Przeważniał przez Bratniej Pomocy. Przytulił, a następnie przedstawiciele mło-

dzieży wszystkich wydziałów uniwersyteckich. Odpowiadali zredukowani profesorowie Glixelli i Glazer. Glixelli był kuratorem Bratniej Pomocy.

O godz. 10 wieczorem odbyła się w ognisku akademickim herbatka dla profesorów, a szereg przemówień rozpoczął prof. Marjan Zdziechowski. (w)

O zatwierdzenia stowarzyszeń akademickich

Warszawa. (Tel. wł.) Na politechnice zostało wywieszono zawiadomienie rektora o rozwiązaniu na mocy przepisów nowego rozporządzenia o stowarzyszeniach akademickich korporacji „Nationalitas” i „Vigantia” tudzież Zw. Akademickich Kół Chemicznych, akademickich kół Radomiaków, i Zagłębian, Inflaczyków,

Sybiraków, wychowanków szkół kadecckich i in. Organizacje te rozwiązano jako międzyuczelniane.

Pozatem szereg korporacji i stowarzyszeń akademickich złożył po Janie o międzyuczelnianosc lub legalizację w jednej uczelni. Sprawa tych organizacji nie została jeszcze przez władze akademickie zdecydowana. (w)

Ameryka a długi wojenne Anglii

Nowy Jork. (Tel. wł.) Biuro Reutersa donosi, że sekretarz stanu Hull w rozmowie z przedstawicielem tej agencji zapowiedział, iż w najbliższych

dniah rząd amerykański wyda oficjalne oświadczenie w sprawie długów wojennych Anglii. Terminu tej deklaracji Hull nie określił, wyraził jednak

przypuszczenie, że może ona nastąpić przed przyjazdem Litwinowa do Nowego Jorku t. j. przed 7 listopada lub przed podróżą Hulla do Montevideo wyznaczoną na dzień 11 listopada.

W kołach urzędowych istnieje przekonanie, że narazie przeprowadzone zostaną między Anglią i Stanami rokowania co do możliwości uiszczenia płatnej w pierwszej połowie grudnia raty d'ugu, która Anglija uregulowałaby w razie uzgodnienia poglądów w srebrze, a nie jak dotychczas w złocie

Zagadkowy mord

London (Tel. wł.). U podnóża góry Oliwnej w Jeruzalem znaleziono wczoraj zwłoki Hindusa i tancerki niemieckiej Karoliny von Niedergesass. Hindus, urzędnik państwowy, miał rozbitą głowę a tancerka przestreloną skronią.

Sprawa otoczona jest tajemnicą i wywołała ogólną sensację. Śledztwem zajęła się miejscowa policja.

O mecz z Niemcami

Warszawa (PAT). Polski Związek Piłki Nożnej (P. Z. P. N.) otrzymał od niemieckiego związku oficjalną propozycję rozegrania międzypaństwowego meczu Polska—Niemcy w dniu 3 grudnia w Berlinie. Mecz rewanżowy miałby się odbyć w jesieni przyszłego roku w Warszawie.

Zarząd P. Z. P. N. rozpatrzy tę sprawę już w najbliższych dniach. Prawdopodobnie nie zgodzi się na mecz w zimie, kiedy nasi gracze nie znajdują się w dobrej formie.

Strajk rolników

London (PAT). Według doniesień z Nowego Jorku w okolicach, objętych strajkiem farmerów, dopuszczono się licznych aktów gwałtu. M. i. wysadzono w powietrze 2 mleczarnie i podpalono kilka innych. Jeden z członków Kongresu oświadczył, że farmerzy organizują oddziały wojskowe i zaopatrują się w bomby iżawiące.

Przeciw pacyfizmowi

Paryż (PAT). „Le Rempart” występuje ostro przeciw udziałowi premiera Sarraut w uroczystości odsłonięcia pomnika Brianda w Pacy-sur-Eure, które odbędzie się 11. bm. We Francji — pisze dziennik — ministrowie zbyt często uczestniczą w uroczystościach które przyczyniają się do naszej demoralizacji. W momencie gdy Niemcy pokrywają się obozami i koszarami, Francja pokrywa się statunami Brianda.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrocie nieoficjalnym w Warszawie 5.81 — 5.82 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.80 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dew. a 212.00 zł. gotówka 209.50 zł, za 100 guld. gd w dewizach 172.96 do 173.22 zł gotówka 172.62 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘDZA

Poznań 4 11. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz konwers 48½% za 4% poz inwest. 101 oraz za 3% poz. bud 37—37½

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4½% dolarowe listy zast 38—% (przy kursie dolara 5.73); pozatem poszukiwano — bez obrotu i notowania — 4½% dolarowe listy zast w złocie po 40—%; w końcu handlowano 4½% złotych listy zast po 36½% — w zaofiarowaniu

Z akcji bankowych handlowano mniejszą ilość akcji Banku Polskiego po 78.— w placeniu

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% pożyczka konwersyjna 48½% P
4½% dolarowe listy zastaw s. K. z r. 1933 a 5,73 38—% P

(Kurs w złotych)

4½% złotowe listy zastaw s. K. z r. 1933 36½% O
4% premj poz inwestycyjna 101 — P.
3% poz. budowl. serja I 37—37½% P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 78.— P.
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań 4 11. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parwetl Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 żyto 727 g/l. 2. pszenica 756 g/l. 3 owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Żyto 570 tonn par Poznań . . . 14,75
Żyto 15 tonn par Poznań . . . 14,61
Owies 75 tonn par Poznań . . . 13,60

Ceny orientacyjne

Żyto . . . 14,50—14,75
Uspособienie spokojne . . .
Pszenica . . . 18,25—18,75
Uspособienie spokojne . . . 15,75—16,60
Jęczmień browarowy . . .
Uspособienie spokojne . . . 13,75—14,00
Jęczmień 695—705 g/l . . . 13,25—13,60
Jęczmień 675—685 g/l . . .
Uspособienie słabe . . . 13,25—13,60

Owies . . . 13,25—13,60
Uspособienie spokojne . . .
Mąka żytnia 65% wł w work. . . 20,75—21,00
Uspособienie spokojne . . . 29,75—31,75
Mąka pszenna 65% wł w work. . .
Uspособienie spokojne . . . 10,00—10,50

Otreby żytnie . . . 9,25—9,75
Otreby pszenne . . . 10,25—10,75
Otreby pszenne (grube) . . . 39,00—40,00
Rzepak zimowy . . . 37,00—39,00
Gorzecza . . . 15,00—16,00
Wyka latowa . . . 14,00—15,00
Peluska . . . 21,00—25,00
Groch Viktoria . . . 22,00—24,00
Groch Folgera . . . 14,00—15,00
Seradela . . . 160,00—180,00
Konieczna czerwona . . . 80,00—100,00
Konieczna biała . . . 90,00—110,00
Konieczna zółta odluszczona . . . 2,45—2,70
Zemniak jadalne . . . 13½
Ziemniak fabryczny za kilo % . . . 18,00—19,00
Makuch lniany . . . 15,00—15,50
Makuch rzepakowy . . . 17,00—19,50
Makuch słonecznikowy . . . 23,00—23,50
Śrut Soja . . . 58,00—62,00
Mak niebieski . . .

Ogólne uspособienie spokojne
Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 1035 tonn, pszenicy 60 tonn jęczmienia 15 tonn, owsa 30 tonn otrab żytnich 15 tonn, ziemniaków jadalnych 78½ tonn.

Kalendarz zebrań przedwyborczych OBOZU NARODOWEGO

Wszyscy na front wyborczy!

W niedzielę, dnia 5 listopada odbędą się zebrania dla wszystkich wyborców w następujących okręgach:

Śródmieście

o godz. 12 w południe w sali kina „Colosseum”, św. Marcin 65.

Winiary

o godz. 4 po południu w sali Sokolni.

Górczyn

o godz. 12 w południe w sali kina „Polonia”.

Rataje

o godz. 2 po południu w sali p. Przybeckiego.

Pamiętajcie: Głosowanie jest tajne!

Pamiętajcie: Głosowanie jest tajne!

Zmiana uposażeń funkcjonariuszów państwowych i wojska

W Dzienniku Ustaw nr. 86 z 30. 10. r. ukazało się równocześnie aż 5 rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z 28. 10. 1933 — o uposażeniach pracowników publicznych, a mianowicie: poz. 663 o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych, poz. 664 o uposażeniu wojskowych, poz. 665 sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów, poz. 666 Policji Państwowej i Straży Granicznej, poz. 667 członków zarządu i pracowników samorządowych.

Nowe uposażenia wchodzi w życie od 1 lutego 1934. Bardzo uzasadniona ciekawość świata urzędniczego, ile będzie do rozporządzenia co miesiąca na opędzenie koniecznych wydatków na życie, doznała jednak na razie zawodu. Ogłoszony został bowiem tylko schemat uposażeń dla 12 grup (dotychczas 16) — bez szczebli, natomiast zaszerogowanie urzędników do nowych uposażeń (ustalonych na zupełnie odmiennych zasadach) zastrzeżenie rozporządzenie dopiero wydać się mającemu rozporządzeniu Rady Ministrów, a nawet nie podaje i w tym względzie żadnych zasad. „Rada Ministrów ustali zasady zaszerogowania do nowych grup uposażenia oraz zasady automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup”. Tosamo mówi rozporządzenie o uposażeniu policji państwowej. Funkcjonariusze — obecnie czynni — otrzymają nowe uposażenia „niezależnie od dotychczasowych wysokości grupy i kwoty uposażenia”. Nie wiadomo zatem, do jakiej z 12 nowych grup bez szczebli wcieleni będą urzędnicy, pobierający dziś pobory według 16 grup i rozmaitych szczebli w nich. Wojskowym natomiast określa osobne rozp. Prez. Rz. uposażenie według podanych szarż.

Schemat uposażeń zasadniczych brzmi, jak podały już dzienniki. Grupa I — 3 000, II — 2 000, III — 1 500, IV — 1 000, V — 700, VI — 450, VII — 335, VIII — 260, IX — 210, X — 150, XI — 130, XII — 100.

Ala nietylko wysokość uposażenia poszczególnych urzędników pozostaje narazie niewiadoma. Rozporządzenie nie mówi ani słowa o tem, czy dotychczasowy dodatek mieszkaniowy będzie nadal utrzymany. Dodatek ten nie był objęty ustawą o uposażeniach z 9. 10. 1925 poz. 924, którą rozporządzenie Prez. Rzplitej znosi, lecz uchwałą Rady Ministrów z grudnia 1928 r., tem trudniej domyślić się zatem, co z nim będzie. Raczej jednak przypuszczać należy, że nie będzie od 1. 2. 1934 zupełnie wypłacany, gdyż wypłata jego opierała się na corocznej ustawie skarbowej.

Rozporządzenie Prez. Rzplitej nie ustala także ani wysokości „dodatku funkcyjnych” ani „stanowisk kierowniczych” do których one będą przywiązane, pozostawia to także Radzie Ministrów. Dalej przewidziane są „dodatki służbowe, uzasadnione właściwościami służby”, które „Rada Ministrów władna jest przyznać” i „dodatkowe wynagrodzenia za spełnianie czynności dodatkowych, niezwiązanych ze stanowiskiem”, których zasady przyznawania ustali również Rada Ministrów. Dodatki te mogą być przyznawane obok dodatków funkcyjnych lub służbowych. Taksamo „zasiłki i nagrody pieniężne”. Także diety i koszty podróży — zakres pomocy lekarskiej — oraz ulgi w przejazdach kolejowych — wreszcie należności za mieszkania w naturze oraz sprawa mieszkań służbowych — oraz — zasady umundurowania niższych funkcjonariuszów — zastrzeżone są rozporządzeniem Rady Ministrów.

Wreszcie na razie zupełnie niejasne postanowienie: „Termin płatności uposażenia ustali Rada Ministrów” (czy dzień w miesiącu, czy też nawet odroczenia wypłaty byłyby dopuszczalne w przyszłości?)

Urzędnicy, (jak i wojskowi, policja państwowa, straż graniczna oraz pracownicy przedsiębiorstw i monopolów państwowych) zwolnieni zostali od państwowego podatku dochodowego, co oznacza także zwolnienie od dodatku kryzysowego do tego podatku oraz od składki emerytalnej (niedawno podwyższonej do 8 procent.). Zmieni to faktycznie różnicę między ustalonymi obecnie uposażeniami a dawnymi.

Ustalono uposażenia — jak widać z powyższego schematu — wykazują jeszcze większą rozpiętość między wyższymi a niższymi grupami, aniżeli projekt, o którym pisano przed 2 miesiącami. Dalszą znaczną różnicę na korzyść wyższych poborów stanowi

zwolnienie od podatku dochodowego i składki emerytalnej, co np. w grupie III (szczebel b z rodziną) wynosiło dotąd 128 zł miesięcznie, a w grupie X natomiast tylko 17,68 zł. (Podwyższenie zaś samego uposażenia już z odliczeniem dodatku mieszkaniowego wynosi w tym przykładzie dla grupy III 496 zł miesięcznie, natomiast w grupie X mniej 83 zł.)

Dodatki rodzinne (wynoszące po 18,92 zł mies. dla jednego członka rodziny) zostały zniesione; rozporządzenie przewiduje tylko wstawienie do budżetu zasiłków specjalnych kwot dla pracowników „utrzymujących licznější rodzinę” (obok kwot na „zasiłki i nagrody”). Będą to zatem tylko zapomogi doraźne, w miarę funduszy budżetowych.

Szczegółowe porównanie obecnych poborów z przyszłymi przed wydaniem rozp. Rady Min. o zaszerogowaniu nie jest możliwe. Na razie tylko można stwierdzić, że uposażenie średnich, a zwłaszcza niższych pracowników w wyższych szczeblach, oraz dla utrzymujących rodzinę — mimo zwolnienia od składek emerytalnych i podatku — będzie niższe, a przy zejściu się tych dwu rzeczy, różnica będzie znaczna. Różnice w niższych grupach nie będą też wyrównane „dodatkami funkcyjnymi”, które otrzymywać będą tylko wyżsi urzędnicy; podobnie po większej części także „służbowe” i „dodatkowe wynagrodzenia”.

Znacznie natomiast rozporządzenie podwyższa, bo na kilka sposobów (jak wyżej), dochody urzędników wyższych, następnie urzędników z niewielu latami służby oraz bez rodziny.

Uposażenia oficerów dzielą się na 16 grup i ogólnie są wyższe od uposa-

żeń urzędników. Poza tem od V grupy ustanowione są dodatki na rodzinę (bez względu na jej wielkość), wynoszące po kilkadziesiąt złotych (najwyższe 85 zł.). Dla Warszawy obowiązują osobne podwyższone uposażenia. Rozp. Prez. Rzplitej wspomina też o „dodatkach służbowych”, które unormuje rozp. Rady min., z czegoby wynikało, że dodatki te będą przyznawane ogólnie. Oprócz tego — jak dla urzędników — dodatki uzasadnione szczególnie właściwościami służby, wyjątkowe dodatki wynagrodzenia, zasiłki i nagrody i (mimo podwyższeń ze względu na rodzinę) zapomogi dla utrzymujących licznější rodzinę z funduszy budżetowych.

Policja Państwowa i Straż Graniczna otrzymuje 11 grup uposażeń od 1 000 zł do 150 zł, a przewidziane są dla oficerów „dodatki uzasadnione warunkami miejscowymi”, dla oficerów i szeregowych „dodatki służbowe, uzasadnione szczególnie właściwościami służby”, wyjątkowo „dodatkowe wynagrodzenia, zasiłki i nagrody i zapomogi dla licznějších rodzin”, wreszcie dodatek na umundurowanie dla oficerów 430 zł jednorazowo i 215 zł rocznie (szeregowi otrzymują umundurowanie w naturze).

Członkowie zarządów komunalnych i urzędnicy komunalni byli dotąd co do uposażeń zrównani z uposażeniami urzędników państwowych Tymczasem obecne rozp. Prez. Rzplitej pozostawia dla tych osób dotychczasowe postanowienia ustawy o uposażeniach z 9. 10. 1923 (według art. 3 do 7 ustawy).

Równocześnie inne rozp. Prez. Rzpl. zmienia ustawę emerytalną dla urzędników i wojskowych dostosowując ją do nowych uposażeń. O tem później. Na razie trzeba podnieść, że zaopatrzenia emerytalne, wymierzone przed 30. 10. 1933, pozostają w dotychczasowej wysokości. (Oby tylko nie zmieniono ich także niedługo!)

Akademja Literatury

Grupa nieśmiertelników, podejmujących co miesiąc swoją olimpijską ambrozję.

Na froncie wyborczym

Wielkie zebranie przedwyborcze Obozu Narodowego w Swarzędzu

W poniedziałek na sali Hotelu Polskiego w Swarzędzu odbyło się wielkie zebranie przedwyborcze koła Stronnictwa Narodowego w Swarzędzu, któremu przewodniczył prezes komitetu wyborczego p. Tadeusz Zębski. Na wiec przybyli z Poznania referenci w osobach p. posła Kaweckiego i p. dr. Piotrowskiego, którzy wygłosili dłuższe przemówienia na temat wyborów i samorządów miejskich.

Mówców nagrodzono długo i miłknieciami oklaskami. W dyskusji przemawiali jeszcze znani działacze narodowi: p. sekretarz Nurkowski p. Czesław Jarczyński II z Z. M. N. oraz sympatycy ruchu narodowego ks. prob.

Prace Obozu Narodowego w Bydgoszczy postępują naprzód

Prace organizacyjne Obozu Narodowego w Bydgoszczy postępują naprzód. Na czwartkowym zebraniu komisji mandatowej ustalono czołowe kandydatury dla poszczególnych okręgów i obecnie ustala się kolejność kandydatur dalszych.

Wiadomości o próbach wywołania

fermentu wśród bydgoskiego kupiectwa wywołały skutek wręcz przeciwny spodziewanemu przez „sanację”. Front narodowy Bydgoszczy pod wpływem tych właśnie wiadomości zaczyna się coraz bardziej wzmacniać i wykazywać żywą prężność.

M. i. spalili zupełnie na panewce

NOWOŚĆ
IRYSY
RUMOWE
„JAMAJKA”
subtelne w smaku
pudełko 20 gr.
E. WEDEL
Pr 5 354-62 480

zabiegi wysłanników „sanacyjnych” na terenie Stow. Właścicieli Nieruchomości. Organizacja ta, związana w pracach samorządowych z Kołem Narodowym od lat ośmiu, opowiedziała się i obecnie za dalszą współpracą z Obozem Narodowym i kilku jej przedstawicielami kandydować będzie na pewnych miejscach w szeregu okręgów.

Jeśli chodzi o poparcie bloku „sanacyjnego”, to znalazł on sprzymierzeńca w Żydach bydgoskich, którzy przez swego przywódcę, adw. Felderbauma, zgłosili akces wyborczy do „sanacji”.

Nominacje członków komisji wyborczych

Główna komisja wyborcza na miasto Bydgoszcz porozysłała już wiadomości o nominacji członków 54 obwodowych komisji wyborczych.

W piątek 3 listopada wieczorem w sali posiedzeń rady miejskiej odbyło się zebranie przewodniczących i zastępców przewodniczących obwodowych komisji wyborczych, na którym udzielono zebranym ścisłych instrukcji i wyjaśnień, dotyczących techniki przeprowadzenia wyborów w dniu 26 listopada.

W najbliższych dniach odbędą się posiedzenia instrukcyjne w każdym z obwodów, a od 12 listopada na dni 7 wyłożone będą spisy wyborców każdego obwodu do przejrzenia.

Nieudały występ p. Namysła

Donoszą nam z Wągrówca:

W poniedziałek, 30 ub. m., odbyło się w Wągrówcu zebranie cechów rzemieślniczych zwołane z ramienia p. Namysła z Poznania, celem założenia jego grupy, t. zw. Narodowo-Chrześcijańskiego Zjednoczenia Rzemiosła.

Referat wygłosił sam p. Namysł. Najciekawszą była dyskusja. Jeden ze słuchaczy krytykował pewną ustawę, wykazując jej luki i niekonsekwencje i używając dla jej określenia słów bardzo ostrych. Działo się to w obecności starosty p. dr. Rościszewskiego, który zwrócił mówcy uwagę, że o ustawach tak się wyrażać nie można.

Po dyskusji p. Namysł, widząc nieprzychylnie stanowisko zebranych wobec projektu utworzenia nowej „sanacyjnej” organizacji, zamknął zebranie takim oświadczeniem: „Ponieważ macie tutaj wybory, pracę odłożymy na później”.

Próżne nadzieje — Wągrówiec był, jest i będzie narodowy i niema ucha dla „sanacyjnych” podszeptów.

Konfiskata pisma katolickiego we Lwowie

Starostwo Grodzkie we Lwowie skonfiskowało zamieszczoną w tygodniku archidiecezji lwowskiej p. n. „Gazeta Niedzielną” (nr 45) korespondencję ryskiego korespondenta Katolickiej Agencji Prasowej: „Powrót z kategorii sowieckiej kapłanów-męczenników”, dalej artykuł o stosunkach na sowieckiej Ukrainie, oraz szereg notatek kronikarskich, które obiegły całą prasę bez jakichkolwiek zastrzeżeń ze strony cenzury.

Co dziwniejsze, korespondencje K. A. P. o powrocie kapłanów katolickich z więzień sowieckich zamieściły w całości dzienniki lwowskie bez przykrych dla siebie konsekwencji. (KAP)

Napad na pociąg

Wiedeń (PAT). Na wóz ambulansowy pociągu osobowego w Zell am See dokonali wczoraj wieczorem trzej zamaskowani bandyci napadu i zrabowali dwa worki pieniężne na sumę 10.000 szylingów oraz worek z listami poleconymi. Po dokonanym rabunku bandyci zdołali zbiec. Żandarmerja przy pomocy miejscowej ludności za-rządziła za bandytami pościg.

WIADOMOŚCI POTO CZNE

KALENDARZYK

Sobota, 4 listopada 1933.

Słońce: wschód 6.52; — zachód 16.19; —
długość dnia 9 godz. 27 min.

Księżyc: wschód 16.39; — zachód 0.41; —
po pełni.

Kal. rzk.: Karol Boromeusz; jutro Zacha-
rjasz Pr. i Elżbieta.

Kal. słow.: Mściwoj; jutro Sławomir Bł.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu
Meteorologicznego Uniwers. Pozn.:
Sobota, godz. 7 rano: Temperatura
powietrza umiarkowana plus 4 st. C.
pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie
atmosferyczne niskie 748 mm — W
ub. dobie temperatura najwyższa
plus 10 st. C., najniższa plus 4 st. C.

Poziom wody w Warcie według notowań
Państwowego Zarządu Wodnego:
Dziś — 0,16 m.

Z POZNANIA

— * Do Warszawy za zł 14.40. Wyjazd
10 listopada, godz. 17.25, powrót 13 listopa-
da rano. Zgłoszenia tylko ORBIS Plac
Wolności 9, tel. 52-18.

— * Pasierb i ojczym. P. Nikodem Ne-
wak (Wyspiańskiego 9) doniósł policji, że
pasierb jego, 16-letni Kazimierz Ograbowicz
bez stałego mieszkania, włamał się
do jego piwnicy i zabrał m. in. meble ku-
chenne, kufry, krzesła i wóz drzewa opa-
łowego, wartości 500 zł. W sprawie tej
prowadzi policja dochodzenia. (kl.)

— * Kradzieże i włamania. Przy ulicy
Żydowskiej 19 nieznanymi włamywaczami wtar-
gnęli do mieszkania Eljasza Podhoryłasa
i zabrali żywność oraz wyroby tytoniowe
wartości 300 zł. — W lokalu p. Janczako-
wej przy pl. Sapieżyńskim 5 okradziony
został student p. Stan. Konieczny. Fr. Ra-
tajczaka 26-7. Kradzieży teki z papierami
związkowymi dopuścić się miał Władysław
Adamski, kupiec (ul. Łąkowa 17). Tekę
tę odebrano Adamskiemu i złożono
w komisariacie IV. (kl.)

— * Tancerki podejrzane o kradzież. —
W areszcie policyjnym osadzono 20-letnią
Martę Małek (ul. Strzelecka 5) i 25-letnią
Adelaide Srom (ul. Gąsiorowskich 29). —
Obie są podejrzane o kradzież 500 zł p. Ta-
deuszowi Tomaszewskiemu (ul. Maleckiego
37). Tak Małkówna jak i jej towa-
rzyszka zatrudnione były jako tancerki w
lokalu „Tabarin” przy pl. Wolności, gdzie
dokonał m. in. kradzieży. (kl.)

— * Szofer, który najechał Paźla. W
dniu 22 października na św. Marcinie w
pobliżu ul. Wysokiej najechany został
chłopiec Bolesław Paź (ul. Gen. Prądzyń-
skiego 47). Ciężko poranionego chłopca
przewieziono do szpitala miejskiego. Kie-
rowca samochodu zbiegł niepoznany. W
wyniku dochodzeń kierowca samochodu
ujawniono i osadzono w areszcie. Jest
nim szofer Franciszek Lubelski (ul. Ro-
mana Szymańskiego 7). (kl.)

— * Tramwaj zderzył się z samocho-
dem. Na Wielkich Garbarach przy naroż-
niku ulicy Dominikańskiej zderzył się
tramwaj linii 6 z samochodem ciężarowym
P. M. 12 789, prowadzonym przez szofera
Alfreda Bergera z Bydgoszczy. Tramwaj
i samochód uległy lekkim uszkodzeniom.
(kl.)

— * Postrzelenia. Kronika ostatnich
dni notuje liczne nieszczęśliwe wypadki,
spowodowane nieostrożnym obchodzeniem
się z bronią palną. W powiecie mogileń-
skim w Wydartowie 19-letni robotnik Cze-
sław Pałasz manipulował rewolwerem
Władysława Kawalerskiego. Rewolwer
wypalił, a pocisk ugodził go w palec. —
Następnie zranił ciężko w pierś stojącego
w pobliżu 13-letniego Kazimierza Kawa-
lerskiego z Wydartowa. Ciężko poranio-
nego chłopca przewieziono do szpitala.
Właściciel rewolweru, 24-letni Władysław
Kawalerski, brat ciężko zranionego, nie
miał pozwolenia na noszenie broni.

W majątności Dabki w pow. wyrzykim
31-letni stróż stawów rybnych Klemens
Sitkowski zauważył przy stawach dwóch
osobników, zajętych kradzieżą ryb. Mieli
oni już 7 kg ryb złowionych bezprawnie
w stawach. Na wezwanie Sitkowskiego do
poddania się, nielegalni rybacy nie reago-
wali, wobec czego Sitkowski strzelił w ich
kierunku z fuzji. Zranił ciężko Stanisła-
wa Gwoździka, którego przewieźć musia-
no do szpitala.

Na ulicy Spokojnej postrzelony został
z floweru w głowę przechodzący ulicą 16-
letni Tadeusz Kozanecki (ul. Spokojna 20).
Niefortunnym strzelcem był chłopiec Jan
Tomaszewski (ul. Spokojna 25), który po
wypadku zbiegł i ukrył się. (kl.)

Z POZNAŃSKIEGO

— * CHODZIEŻ. (Święto Chrystusa
Króla). Z inicjatywy zarządu parafialnej
Akcji Katolickiej urządzono w ub. niedzie-
lę w sali Hotelu Dworcowego uroczystą
akademię ku czci Chrystusa Króla. Licz-
nie zebranych powitał dłuższym przemówie-
niem p. aptekarz Maniewski. Bardzo
szczegółowy referat na tem.: „Walka z no-
woczesnym pogaństwem” wygłosił p. dr
Matuszewski. Do uroczajności akademii
przyczyniły się piękne deklamacje, oraz
śpiew chóru kościelnego.

— (Jarmark). Jarmark kramny oraz
na bydło i konie odbył się w naszym mie-
ście 31 ub. mies. Handlarzy zjechało się
bardzo dużo, kupujących atoli było mało.
to też niejednemu handlarzowi nie zwró-

Jeszcze jeden wyrok w „sanacyjnej” „robocie tramwajowej”

Koronny świadek i informator, Macioszczyk, w świetle opinii sądu

W sądzie okręgowym w Poznaniu pod przewodnictwem wiceprezesa p. Sosińskiego, toczył się w sobotę, 4 b. m. proces odwoławczy przeciwko dyrektorowi Poznańskiej Kolei Elektrycznej p. Maćkowiakowi, oskarżonemu o zniewagę sądu.

W pierwszej instancji p. dyr. Maćkowiak został skazany w myśl art. 255 k. k. na 1 miesiąc aresztu, zawieszono go na 2 lata, i na 1.000 zł grzywny. Na dzisiejszej rozprawie oskarżony zaprzeczył kategorycznie, jakoby miał wypowiedzieć inkryminowane słowa, obrażające sąd.

Świadek Bocian Władysław urzędnik P. K. E., słuchany pod przysięgą, stwierdza, iż p. Macioszczyk był prokurentem i doradcą prawnym P. K. E. Nadużywał on tytułu syndyka, który mu nie przysługiwał. W dalszym ciągu świadek zeznaje, iż w ubiegłym roku rozpoczęli dwaj rewidenci Kasy Chorych rewizję, przy której stwierdzili dyferencję na 28.000 zł, powstałą wskutek mylnego interpretowania i obliczenia składek. Wówczas Macioszczyk, chcąc świadomie i celowo chwycić dyr. Maćkowiaka w pułapkę, zwrócił się do świadka Bociana z prośbą, aby ten wystąpił się od dyrektora P. K. E. o 1.000 zł, przy pomocy których on, Macioszczyk, postara się zatuszować tę sprawę.

Następni świadkowie Wanda Bukczyńska i Chmielewski Kazimierz wykazują, iż Macioszczyk jest osobą mało wiarygodną, na której zeznaniach sąd nie mógłby się z całą pewnością oprzeć. W toku przewodu adw. Iżycki przedłożył odpis protokołu przysięgi manifestacyjnej, złożonej w swoim czasie przez p. M., w którym stwierdził, że w czasie tym pensji nie pobierał, natomiast św. Chmielewski, b. prezes Zw. Tow. Przemysł. Rzemieślniczych zeznał, że w czasie tym M. pobierał pensję w wysokości 500 zł.

Na tem zakończono część dowodów procesu i przewodniczący udzielił głosu prokuratorowi Misiurewiczowi, który wniósł o zatwierdzenie wyroku pierwszej instancji.

Następnie w imieniu dyr. Maćkowiaka zabrał głos adw. Iżycki, który w świetnej obronie podkreślił, że koronny świadek oskarżenia, Macioszczyk jest w jednej osobie donosicie-

cyli się nawet koszta przyjazdu. Na targowisku sprzedawano krowy już od 130 zł, Koni i trzody chlewnej spędzono bardzo mało. Jak zwykle, tak i teraz, nie obyło się bez kradzieży. Pewnemu gospodarzowi z Rządkowa skradziono 150 zł. Złodzieja policja schwyciła.

— * COSTYŃ. (Z rady miejskiej). 31 października odbyło się posiedzenie rady miejskiej, na którym odczytano dekret wojewody o rozwiązaniu magistratu. Przy czyną rozwiązanią miało być niewydzierżawienie gimnazjum ks. ks. Filipinom. — Sprawa ma się jednak inaczej. Magistrat i rada miejska pertraktowały w tej sprawie z ks. ks. Filipinami i osiągnęły porozumienie na dogodnych warunkach. Pan burmistrz sprzeciwił się jednakże temu i wydzierżawił gimnazjum na gorszych dla miasta warunkach. Takie postępowanie burmistrza rada miejska jednogłośnie potępiła. Proponowane przez burmistrza podwyższenie podatków komunalnych odrzucono, przekazując sprawę komisji finansowej. Przy drzwiach zamkniętych nie uchwalono pokwitowania rachunkowego za rok 1932-33. Sprawę założenia wodociągów w Gostyniu odrzucono z powodu braku odpowiednich kredytów. — Podczas zebrania padły bardzo ostre słowa krytyki pod adresem burmistrza, nieprzestrzegającego uchwał rady miejskiej. — (Poradnia przeciwgruźlicza). Z dn. 1 bm. przeniesiono poradnię przeciwgruźliczą z Krobi do gmachu Kasy Chorych w Gostyniu.

— (Śmierć dziecka). W Łęce Wielkiej 15-miesięczne dziecko gospodarza Marcinkowskiego wpadło do wiadra z wodą i z braku pomocy utopiło się.

— (Ujęcie przestępcy). Niejaki Małek, poszukiwany przez policję, został w czasie obławy, urządzonej w Kosowie, ujęty.

— * INOWROCŁAW. (Kasztarze w Banku Kwilecki Potocki). We wtorek w nocy włamali się nieznanymi sprawcy do oddziału Banku Kwilecki Potocki, wybiwszy

lem, świadkiem i wrogiem p. dyr. Maćkowiaka, dlatego też sąd nie może oprzeć swego wyroku na jego zeznaniach, albowiem są one dyktowane jedynie i wyłącznie nienawiścią i chęcią podkopania wpływu i autorytetu obecnego dyrektora P. K. E.

Po półgodzinnej naradzie sąd ogłosił wyrok, mocą którego p. dyr. Maćkowiaka uniewinnia się. W motywach wyroku wiceprezes s. o. Sosiński podał, iż wyrok skazujący pierwszej instancji oparty był na zeznaniach Macioszczyka, obecnie jednak przy wyrokowaniu nie można polegać na nich gdyż wiarygodność tego świadka została przez rozprawę podważoną całym szeregiem dowodów. Dalej sąd powątpiewa w prawdziwość zeznań Macioszczyka i z tego jeszcze względu, że inkryminowana rozmowa między nim a dyr. Maćkowiakiem, na podstawie której zostało skonstruowane doniesienie, miała mieć miejsce 8 lutego a do-

otwór w podłodze ostatniego pokoju bankowego. Kasjarze rozpruli kasę żelazną, w której znajdowały się tylko książki bankowe. Sposobni zbiegli, nie zabierając niczego.

— (Postrzelenie). W Będzitolowie podczas zabawy strzelił nieznanymi osobnikami przez okno, trafiając 21-letniego Stanisława Podolskiego w nogę poniżej kolana. Z powodu zakazania krwi grozi Podolskiemu amputacja.

— (Włamanie). Do mieszkania Józefa Szczerbińskiego w Głokowie włamali się nieznanymi sprawcy, którzy po steroryzowaniu domowników zrabowali 600 zł gotówki, złotą obrączkę i nieco bielizny. Jeden z sprawców włamania dokonał gwałtu na żonie gospodarza poczem obaj zbiegli.

— (Skutki manipulowania bronią). — W ogrodzie rolnika Jarzabka we wsi Gąbina manipulował przerobionym karabinem 21-letni służący Tadeusz Kędziński i spowodował wystrzał. Ponieważ karabin naładowany był prochem, rozzerwał się, a odłamek żelaza przebił prawe oko Kędzińskiemu. W stanie groźnym odstawiono go do szpitala.

— (Zebranie „Sokoła”). Na sali ochronki odbyło się zebranie „Sokoła” w Szymborzu. Referat o życiu i czynach króla Sobieskiego wygłosił red. Dereżyński, a dłuższe przemówienie wygłosił również p. dyr. Ziętowski. Na temat ćwiczeń sokolich przemawiał p. Radziński.

— * KLECKO. (Na odbudowę kościoła parafialnego). Miejscowy duszpasterz, ks. kanonik Koncewicz, zbierając będzie w miesiąc składkę miesięczną na odbudowę kościoła parafialnego dnia 4 bm. Składka w miesiącu październiku przyniosła 914 złotych.

— (Niemieckie talary zamiast 10-złotówek polskich). W mieście pojawiła się ostatnio pomyślność szajka oszustów, którzy odwiedzają w godzinach wieczornych tujejszych kupców, placąc za towar niemieckimi talarami, ludzko podobnymi co do wielkości i dźwięku do 10-złotówek polskich.

— (Z życia „Sokoła”). Na zakończenie sezonu lekkoatletycznego odbyły się w ub. niedzielę na placu sportowym zawody lekkoatletyczne między drużyną „Sokoła” z Klecka a drużyną z Mieściska z wynikiem 46:47.

— („Zemsta cygana”). Oto tytuł sztuki teatralnej, którą wystawia w nadchodzącą niedzielę miejscowe Sowiarszenie Pań Miłosierdzia. Czysty dochód przeznaczony na cele charytatywne.

— * KRUSZWICA. (Z życia S. M. P.). W ubiegłą niedzielę odbyło się zebranie S. M. P.; przewodniczył patron ks. Musiał, który wygłosił referat o misjach w krajach pogańskich.

— (Kradzież węgorki). W ub. czwartek skradziono p. Ryczkowi, dzierżawcy Gopla w Kruszwicy, 1 ctr. węgorki.

— * NOWE MIASTO n. Wartą (Akademja). W ub. niedzielę odbyła się staraniem miejscowego Komitetu Akcji Katolickiej uroczysta akademja w sali p. Leona Szymankiewicza z interesującym referatem nauczyciela p. Franciszka Nowaka. Kolo śpiewu „Halka” wykonało udatnie pod batutą p. M. Lisewskiego kilka pięknych utworów, poczem na zakończenie odśpiewano wspólnie „My chcemy Boga”.

— (Kradzież). Michalinie Adamskiej z Kruczyna pow. Jarocin skradziono przez nie wykrytych dotąd złodziei 1 tucznika. Dochodzenia w toku.

— (Budowa nowej strzelnicy). 30 października rozpoczęto prace około budowy nowej strzelnicy, położonej tuż przy mieście przy drodze prowadzącej do Kolniczek. Na budowę strzelnicy tej ofiarowało dotąd Bractwo Kurkowe 1500 zł. P. W. i W. F. w Jarocinie 1000 zł oraz magistrat tutejszy 1500 zł.

niesienie wpłynęło do prokuratury dopiero 24 marca. W międzyczasie, bo 14 lutego, otrzymał Macioszczyk wypowiedzenie ze stanowiska i dlatego też można wnosić, iż doniesienie to było dyktowane chęcią zemsty i osobistej nienawiści. Dziwnymi również wydają się zeznania Macioszczyka, złożone na rozprawie w czerwcu, które są identyczne ze słowami, użytymi w doniesieniu z marca. Sąd dochodzi do przekonania, iż słowa, zarzucane dyr. Maćkowiakowi, musiały być przez Macioszczyka spisane i wyuczone na pamięć.

Dyr. Maćkowiaka bronił prócz adw. Iżyckiego adw. Paszkiewicz.

W ten sposób jedna z najbardziej charakterystycznych spraw z zakresu szeroko zakrojonej akcji przeciwko dyr. Maćkowiakowi i Poznańskiej Kolei Elektrycznej zakończyła się ostatecznym i druzgocącym zdezuwuowaniem koronnego świadka wszystkich procesów p. Macioszczyka.

— * OBORNIKI. (Śmierć w areszcie). W areszcie prewencyjnym zmarł 1 b. m. w nocy zebrał Michał Surma, lat 54, ujęty przez policję podczas obławy. Sekcja zwłok wykazała, że śmierć nastąpiła wskutek wycieńczenia. Zwłoki przewieziono do kostnicy szpitala miejskiego.

— (Usiłowanie włamania). Nieznani dotychczas sprawcy usiłowali włamać się w nocy na 31 ub. mies. do probostwa; zostali jednak spłoszeni i zbiegli w ciemnościach nocy.

— * OSTRÓW. (Proces prasowy). Sąd grodzki rozpatrywał sprawę karną przeciw redaktorom zawieszonych „Kurjera Ostrowskiego” Antoniemu Piekarkowi i Januszowi Neumanowi oskarżonym o zniewagę władz w szeregu artykułów. Piekarka skazano na 5 tygodni aresztu bez zawieszania, natomiast oskarżony Neuman został skazany na 2 miesiące aresztu z zawieszaniem na 3 lata.

— * SZAMOTUŁY. (Rugi Wielkopolan). W ostatnich dniach w miejscowej kasie chorych wypowiedziano posady tutejszym urzędnikom stałym (etatowym) pp. Józefowi Olejnikowi długoletniemu dyrektorowi którego już w roku 1930 zastąpiono człowiekiem z Brześcia, Michałowi Olejnikowi, b. naczelnikowi wydziału i Ludwikowi Teclawowi. Wszyscy wyżej wymienieni pracowali tu przez szereg lat i są ojcami rodzin. Są to już drugie rugi. Podczas pierwszych, jak wiemy m. in. zwolniony został b. kierownik O. W. P. p. Ludwik Kieraj, Komisarzem Kasy Chorych jest znany na gruncie poznańskim p. Barański, który posiada realność, pobiera emeryturę V stopnia i piastuje urząd nieźle płatnego komisarza. Dyrektorem jest p. Wojciech Raniowski z Brześcia, prezes seniorów „Legionu Młodych” który nieomieszkał zaangażować ostatnio szereg urzędników z pod Brześcia, luzując nimi wyrugowanych Wielkopolan.

Z POMORZA

— * CHOJNICE. (Wypadek samochodowy). Na szosie Chojnice — Czersk wydarzyła się w pobliżu Rytyla nieżyłka katastrofa tranzytowego samochodu osobowego, kierowanego przez właściciela Jerzego Teschowa, kupca z Lausitz (Niemcy). Samochód pędzony gwałtownym wiochem, nagle oderwał się od jezdni i wywrócił. Kierowca samochodu odniósł jedynie lekkie urazy zewnętrzne. Samochód lekko się uszkodził. Po drobnej naprawie ruszył w dalszą podróż do Prus Wschodnich.

— (Oddział Reichswehry na granicy polskiej). Tuż na granicy polsko-niemieckiej pojawił się w pełnym uzbrojeniu oddział Reichswehry, składający się z 35 ludzi który po dłuższym obserwowaniu terenu polskiego wycofał się do pobliskich urzędniczych domów.

— * DZIAŁDOWO. (Zatrucie grzybam). Po spożyciu zaprawionych grzybów zmarła w Działdowie 75-letnia Helena Korkowa. Wnuczka jej, Maria Szurek, zachorowała również bardzo ciężko.

— (Ukaranie Niemców przemytników). Przed kilku miesiącami aresztowała straż graniczna trzech przemytników z Niborka: Preussa, Khinasta i Roschkowskiego którzy przemyśleli do Polski 500 cygar, kilka kilogramów tytoniu i 1000 kamieni do zapalniczek i materiały jedwabne. Sąd okręgowy na sesji wyjazdowej zasądził każdego z nich na 2 lata więzienia.

— * GRUDZIĄDZ. (Zamach samobójczy kupca). Kupiec Bolesław Bienkowski, zamieszkały przy ul. Gen. Hallera, usiłował z powodu ciężkich warunków mate-

Ruch przedwyborczy w woj. łódzkim

Obóz Narodowy wszędzie na froncie

Z Łęczycy donoszą: Zarządzeniem starosty powiatowego z dnia 31 października rozpisane zostały wybory do gromad wiejskich. Wybory odbędą się w dniach 4, 6, 7 i 8 b. m. W związku z powyższym zarządzeniem Stronnictwo Narodowe zwołało w dniu 2 b. m. zebranie w sali tutejszego „Sokoła”, na które przybyły liczne delegacje pobliskich gmin. Zebranie zajął p. Jeziorski, poczem zabrał głos p. Grzegorzak z Łodzi, który zapoznał zgromadzonych z nową ustawą wyborczą oraz z rozporządzeniem, wydanym do tej ustawy przez min. spraw wewn. Po szczegółowym omówieniu całego ma-

terjału, dotyczącego obecnych wyborów, przystąpiono do dyskusji, w której zabierali głos poszczególni delegaci. Na zapytania, dotyczące niejasności i skomplikowań nowej ustawy wyborczej, udzielał wyczerpujących wyjaśnień p. dr. Wł. Czapliński, poczem zebranie zostało rozwiązane.

W piątek, 3 b. m. zapowiedziane były zebrania w osadzie Grabów, Łęczyczki i w gm. Dalikóz, Gostków, Leśnierz i Tum, a na sobotę, 4 b. m. w gm. Włotnia, Topola, Mazew. W niedzielę odbędą się zebrania w osadzie Piątek i w gm. Rogoźno.

„Przygoda“ wyborcza kandydata listy narodowej

Z Kalisza donosi (nk): Jak pisałiśmy, na dzień 7 listopada zarządzone zostały wybory do rad gromadzkich w powiecie kaliskim. W związku z tem zdarzają się wypadki niezamierzonych na listach nazwisk niektórych wyborców.

Donoszą nam o fakcie takim w gminie Kalisz, gdzie mieszkaniec stały wsi Dobrzec, p. Józef Zimny, lat 35, nie został wciągnięty na listę, jakkolwiek żona jego tam figuruje. P. Zimny jest kandydatem narodowym do rady gromadzkiej. Gdy p. Zimny zgłosił reklamację, zażądano od niego metryki urodzenia, chociaż p. Zimny legitymował się książeczką wojskową i powoływał się na członków urzędu gminy, którzy go dobrze znają.

Pla wiadomości czytelników podajemy, że sekretarjat Stronnictwa Narodowego w Kaliszu, ul. Warszawska 20, czynny jest codziennie i udziela wszelkich informacji o wyborach na miejscu.

J. Em. ks. Prymas Hlond gościem nadgranicznego powiatu

Z Ostrzeszowa donosi (op.): Do Ostrzeszowa przybył J. Em. ks. Kardynał Prymas Dostojnego gościa powitał na granicy powiatu w Podzamczu starosta pow. kępińskiego p. Dąbrowski, towarzysząc mu w podróży do Ostrzeszowa. Już w Kępnie na dworcu zebrali się licznie obywatelstwo i miejscowe duchowieństwo, aby powitać przejeżdżającego z Katowic ks. Kardynała.

W Ostrzeszowie na stacji kolejowej, gdzie ks. Prymas wysiadł, stawili się przedstawiciele władz państwowych i miejskich, duchowieństwo parafii ostrzeszowskiej, i ks. ks. Salezjanie,

liczna publiczność, oraz młodzież szkolna i delegacje stowarzyszeń. Ks. Kardynał serdecznie dziękował wszystkim przybyłym za powitanie, poczem udał się samochodem do pobliskich Marszałków, gdzie ks. ks. Salezjanie prowadzą zakład naukowy dla przyszłych kleryków, i gdzie ks. Prymas pozostanie przez kilka dni.

W nadchodzącą sobotę zwiedzi ks. Kardynał gimnazjum ks. ks. Salezjanów w Ostrzeszowie. W niedzielę rano dokona ks. Kardynał konsekracji nowo-wybudowanego kościoła w Mąkoszycach tuż nad granicą niemiecką.

Pabjanice obchodzą 600-lecie swego istnienia

Z Łodzi donosi (z.): Miasto Pabjanice, założone przez Władysława Łokietka, obchodzi 600-lecie swego istnienia. W związku z tem ułożony został program uroczystości, które przewidziane są na dni 10, 11 i 12 listopada b. r.

W dniach tych Pabjanice obchodzić będą nie tylko 600-lecie, ale i 15-lecie niepodległości państwa polskiego, oraz uroczyste odsłonięcie Pomnika Niepodległości.

Pomnik Niepodległości wykonany został według projektu artysty rzeźb p. Mieczysława Lubelskiego. Ściany cokołu pokryte są nazwiskami 47 pabjanian, poległych w walkach o niepodległość (1914—1920). Wspaniałe odlewki spiszowe do pomnika wykonała pabjanicka Szkoła Rzemiosł. Program uroczystości obejmuje: w dniu 10 listopada apel poległych przy Pomniku Niepodległości, w dniu 11 listopada nabożeństwa, akademje, odczyty o 600-leciu m. Pabjanic, wyświetlanie filmów pabjanickich, w dniu 12 listo-

pada mszę polową, odsłonięcie Pomnika Niepodległości, defiladę.

Z racji uroczystości wydano medale pamiątkowe w cenie 1 zł, 2 zł, 15 zł. Protektorat nad uroczystościami objął wojewoda łódzki Aleksander Hauke-Nowak. Specjalna delegacja zaprosiła na uroczystości Prezydenta Rzeczypospolitej, ministrów, marszałków Sejmu i Senatu, przedstawicieli wojskowości i władz z Warszawy i Łodzi.

Z wybitnych pabjanian zaproszono p. Jana Lorentowicza, rektora Pseudego, ks. prof. Kalinowskiego i innych.

Miasto od dłuższego czasu przygotowuje się do tych uroczystości, porządkując całe dzielnice.

Sekcja dekoracyjna przygotowuje bramy triumfalne i dekoracje miasta. Dla gości wybudowane zostaną przy pomniku specjalne trybuny.

Przejeżdżnych specjalnie interesować może dzień 12 listopada, na który przypada kulminacyjny punkt programu.

Straszne odkrycie ojca

Z Rogoźna donosi (r.): Przed 10 dniem więcej dniem zatrula się gazem świetlnym 19-letnia Gertruda Wilczewska, zam. przy ul. Wielkopoznańskiej.

Nieszczęśliwy wypadek odkryto dopiero w ub. środę. Rodzina zmarłej zamieszkuje w Bydgoszczy i ojciec de-

natki, który przybył w odwiedziny, przypadkiem dokonał straszego odkrycia.

Wszelka pomoc okazała się oczywiście bezskuteczna. Zwłoki tragicznie zmarłej przewieziono do Bydgoszczy. Wypadek wywołał w mieście silne wrażenie.

Śmiertelne postrzelenie przy kradzieży ziemniaków

Z Rogoźna donosi (r.): Robotnik Karasiński z Rogoźna dokonywał z żoną systematycznych kradzieży ziemniaków z kopca maj. Sierniki. Do kroku

tego zmusiła ich skrajna nędza, w jakiej się ostatnio znaleźli. W pewnym momencie dostrzegli ich na polu położony Okoniewski, który oddał w kierun-

ku Karasińskiej strzał z fuzji. Pociśk trafił Karasińską, przebił klatkę piersiową, przechodząc między łopatkami obok kregosłupa i wyszedł prawą pierśią obok stawu ramieniowego. Stan postrzelonej jest beznadziejny. Dochodzenia przeprowadza posterunek policji.

Z BYDGOSZCZY

— **Podział radców Izby Przemysłowo-Handlowej.** Ministerstwo Przemysłu i Handlu nadesłało do bydgoskiej Izby Przem. i Handlowej podział radców tej Izby pomiędzy Izbę gdyńską i poznańską. Do Izby gdyńskiej przydzielono: pp. Bajera, Ciszewskiego, Jankowskiego, Kutę, Lewego, Marvńskiego, Namysłowskiego, Pilińskiego, Siemiradzkiego i Tolloczkę z sekcji przemysłowej, oraz Bukolta, Kryszkiewicz, Nagła, Nowaka, Nowakowskiego, Rzymkowskiego, Stobieckiego, Strzeleckiego, Szmańdę i Wodę z sekcji handlowej. Do Izby poznańskiej: pp. Kasprowicza, Killa, Mańczaka, Płoszyńskiego i Trzcieniego z sekcji przemysłowej oraz Bykowski, Grubińskiego, Kościeleckiego, Migdałka i Śmieleckiego z sekcji handlowej. Uderza fakt, że w podziale tym nie wszyscy radcowie Izby zostali uwzględnieni. Pozostawiono na uboczu kilkanaście osób.

— **Święto młodzieży.** Z okazji Św. Stanisława Kostki, patrona młodzieży, we wszystkich parafjach bydgoskich odbędą się w okresie około 19 listopada trzydniowe rekolekcje, zakończone następnie wspólną komunią św. wszystkich członków S. M. P. W niedzielę 19 bm. w godz. popołudniowych lub wieczornych zorganizowane będą wieczornice i akademje ku czci św. Stanisława Kostki. Przez cały ten dzień niedzielny odbywać się będzie kwesta na cele oświatowe S. M. P. W parafii N. Serca Jezusowego akademja odbędzie się już 12 listopada.

— **Z życia S. M. P.** Patron okręgowy ks. Hanelt i wicepatron Dolszewski odbywają obecnie inspekcję wszystkich kół S. M. P. Sprawdzili oni już działalność kół bydgoskich, a przez listopad odbędą inspekcję wszystkich stowarzyszeń na prowincji. Zarząd okręgowy S. M. P., chcąc odciągnąć młodzież od bezmyślnych tańców współczesnych, zamierza zorganizować pod koniec listopada i w grudniu lekcje polskich tańców ludowych i narodowych. Lekcje te tymczasowo odbędą się w Bydgoszczy, a w najbliższej przyszłości prawdopodobnie przeniesione będą i na teren innych miejscowości okręgu.

— **Jedyny występ znakomitego tancerza japońskiego.** Dyrekcji bydgoskiego Teatru Miejskiego udało się pozyskać na jeden wieczór sławnego już w całym świecie tancerza japońskiego księcia Yeichi Nimurę oraz jego partnerkę Lisan Kay. Występ tych znakomych tancerzy odbędzie się wieczorem we wtorek 7 bm.

— **Echa zatrucia kaszanką.** Rok temu głośna była sprawa zatrucia rodziny Bretów z Oplawca i śmierci Eryka Bretta po zjedzeniu kaszanki, zakupionej u rzeźnika bydgoskiego Franciszka Małkowskiego. Sąd okręgowy w Bydgoszczy skazał Małkowskiego za niedbalstwo i nieporządne utrzymywanie zakładu na 3 lata więzienia. Przeciwno temu wyrokowi zgłoszili apelację i skazany i prokurator. Obecnie poznański Sąd Apelacyjny rozpatrywał sprawę ponownie, uchylił wyrok sądu okręgowego i skazał Małkowskiego na 1 rok więzienia oraz 500 zł grzywny. Skazano również na poczet kary 5 miesięcy aresztu śledczego.

— **Zebrania.** Bydgoskie Tow. Ogrodnicze odbędzie miesięczne zebranie plenarne w nadchodzącą niedzielę 5 bm. o godz. 2 po południu w sali „3 Maj” przy placu Piastowskim.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Wilczak - Okole,** wyznaczyło swe plenarne zebranie miesięczne na poniedziałek 6 bm. godz. 6 po południu w sali p. Kleinerta przy ulicy Wrocławskiej.

— **Roczne walne zebranie B. T. W.** odbędzie się w czwartek 16 bm. o godzinie 7.30 wieczorem w sali hotelu Lengning.

— **Dyżury aptek:** Od 2 — 5 listopada apteka Przy Bielawach (ul. Gdańska), apteka Pod Łabędziem (ul. Gdańska) i apteka Staromiejska (ul. Długa).

Od 6 — 12 listopada apteka Pod Aniołem (ul. Gdańska), apteka Przy Placu Teatralnym i apteka Tarasiewicza (na Okolu).

Cedula Gieldy Żywej i Towarowej w Bydgoszczy

w dniu 4 11. 1933 r.

Warunek: handel hurt. ład wag. dostawa bież. za 100 kg w złotych.

Ceny transakcyjne: żyto 212 tonn par Bydgoszcz 14.50—14.75, owies 30 tonn par. Bydgoszcz 13.85.

Ceny orientacyjne: żyto bez zmiany, pszenica 18.25—18.75, jęczmiona bez zmiany, owies bez zmiany, mąka p. 65% wł. work 30.50—32.50.

Reszta notowań bez zmiany.

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 601 tona pszenicy 223 tonn jęczmienia przem 210 tonn owsa 152 tonny, mąki żytniej 102 tonny pszennej 60 tonn, otrąb pszennych 31 tona wykł. 40 tonn, mieszanek 15 tonn rutu soja 10 tonn, ziemniaków fabrycznych 30 tonn. Ogółem 1779 tonn.

ralnych pozbawić się życia. B., wróciwszy późno do swego mieszkania odkreślił kurek od gazu świetlnego i położył się na łóżko. Nazajutrz nieobecność jego w składzie wydała się sąsiadom podejrzliwa; zawiadomiono więc policję, która denata w stanie beznadziejnym odstawiała do szpitala miejskiego. B. piastował przed kilku laty godność sekretarza Zw. Hallerczyków, a ostatnio był sekretarzem Zw. Właścicieli Nieruchomości.

— (Osobiste) Prof. seminarjum naucz. Eugeniusz Dawidowicz powołany został do kuratorium szkolnego w Poznaniu na stanowisko okręgowego instruktora muzyki i śpiewu. Pan D., podczas swej 12-letniej pracy w Grudziądzu, zaskarbił sobie ogólne uznanie wśród społeczeństwa.

— **ŚWIECIE.** (Wybory do rady miejskiej) W Świeciu, mieście poniżej 10 tys. mieszkańców mają się odbyć wybory do rady miejskiej, w dniu 26 listopada br.

— **TCZEW.** (Osobiste). W ubiegłą środę małżonkowie Antoni Bernacki oraz Klara z Fredrów obchodzili diamentowe gody małżeńskie.

— (Fatalne skutki wichury). Ostatnia wichura która szalała w okolicach Tczewa, wyrządziła nieobliczalne szkody. Na Wiśle w pobliżu Piekła zatonała holowna barka, naladowana kamieniami. Pod Opaleniem w powiecie tczewskim zatonały dwie 100-tonnowe motorówki naladowane zbożem i owocami. Straty są bardzo wielkie, gdyż motorówek barki ani towaru nie zdołano wydobyć.

— (Ujęcie ni-bezpiecznego włamywacza). Tutejsza policja osadziła w więzieniu znanego i niebezpiecznego włamywacza, 25-letniego Sochaczewskiego z Tczewa.

— (Wenta). W nadchodzącą niedzielę w Domu Czeladzi Katolickiej w Tczewie odbędą się wenta na rzecz najbardziej potrzebujących starców i dzieci naszego miasta, staraniem Pań Miłosierdzia.

— (Na budowę kościoła św. Józefa). Z rozesłanych przez komitet budowy kościoła św. Józefa próśb wpłacono w ubiegłym tygodniu 410 zł.

— (Wypadki kolejowe). Na dworcu kolejowym w Zajadkowie pod Tczewem wydarzyły się dwa wypadki kolejowe, które na szczęście nie pociągnęły za sobą ofiar w ludziach. Strzaskaniu uległy jedynie 4 wagony towarowe oraz brankard, które wykoleiły się w czasie przetaczania.

— **TUCHOLA.** (Większa kradzież z włamaniem). W miejscowości Śliwice dokonana została większa kradzież z włamaniem do składu bławatów p. Zofii Michalkiewicz. Złodzieje zabrali 17 piaszczy damskich, 6 ubrań, 24 kapeluszy, 15 koszul, 56 par pończoch, 499 metrów towaru wełnianego, 100 metrów jedwabiu, 85 metrów materiału na ubrania i jeden rower damski, łącznej wartości około 7 000 zł.

W sprawie cukrowni wrzesińskiej

Od starosty pow. wrzesińskiego otrzymujemy następujące sprostowanie:

„Nieprawdą jest, że „dertraktacje p. starosty Gallasa, prowadzone w związku z zatrudnieniem nowych w powiatu pracowników w tut. cukrowni nie odniosły pozytywnego skutku i że p. starosta wycofał się z polu walki”. Natomiast prawdą jest, że przyjmowanie robotników odbywa się w myśl postanowień rozp. min. pracy i op. społ. z 15. II 1923 (Dz. Ust. R. P. 18/123) i starosta czuwa nadal nad przestrzeganiem przepisów ustawy.”

Starosta powiatowy: (—) Gallas.

Adw. Witkowiecki contra starosta Golas

Z Wrześni donosi (k): Jak się wiadujemy, na dzień 20 listopada r. b. wyznaczona została przed sądem tutejszym rozprawa jawna przeciwko staroście Golasowi z oskarżenia prywatnego adw. Witkowieckiego o oszczerstwo.

Rozprawa wzbudziła zrozumiałe zainteresowanie. Będziemy o niej pisać szczegółowo.

Likwidacja tajnej mennicy

Z Łodzi donosi (z.): Na terenie przedmieścia Radogoszcz władze policyjne po dłuższej obserwacji zlikwidowały w nocy tajną mennicę w warsztacie bednarskim Henryka Klimkiewicza przy ul. Zielonej 16.

Gdy policja w czasie nieoczekiwanej rewizji wkroczyła do mieszkania zastała Klimkiewicza, oraz jego przyjaciela 38-letniego Franciszka Szymańskiego, zamieszkałego przy ul. Ozorkowskiej 16, przy fabrykacji monet 1. 2 i 5 złotych oraz 50 groszowych.

Na miejscu znaleziono przrządów, formy gipsowe, metal, narzędzia sztańce itd. Klimkiewicza i Szymańskiego osadzono w więzieniu.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Gonella i Sowizdrzał w „Dworzaninie”. W ostatnim zeszycie „Ruchu Literackiego” znajdujemy artykuł prof. dr. Romana Pollaka p. t. „Bandello-Sowizdrzał i anegdota Górnickiego”. Świetny badacz literatury z okresu renesansu i baroku, specjalnie zainteresowanie poświęca wpływom włoskim na literaturę polską i liczy w swym dorobku cenne prace o nich. Głównym źródłem, pierwowzorem „Dworzanina”, jest, jak to obszernie prof. Pollak uzasadnił, utwór Castiglione'a. V omawianym artykule zajmuje się uczony wpływami innych utworów a mianowicie zbioru nowel Bandella, w których występuje postać wesółka, kpiarza-Gonella. Anegdota, występująca w „Dworzaninie” są przeważnie przereklamowane anegdotami o Gonelli. Charakterystyczne dla Bandella łączenie anegdot w pary, nie występuje u Castiglione'a spotyka się natomiast u Górnickiego, jako „dwuwykładne rzeczenie”. Tak ma się sprawa z „kunsztowną posługą” o Skotnickim i Pukarzewskim, z opowieścią o dworzaninie, co się czarnoksiężstwem parał. Porównując anegdoty włoskie o Gonelli, niemieckie o Sowizdrzale i anegdoty Górnickiego, stwierdza prof. Pollak, że pierwsze cechuje gadatliwość, retoryczność, bezbarwność, ubóstwo artystyczne, drugie — prymitywna i gruba robota. Natomiast u Górnickiego spotykamy więźność, żywość, wytworną prostotę i wyraźne poczucie dramatyczności. Kończy prof. Pollak przypuszczeniem, że w tej artystycznej robocie możliwym jest wpływ narad Górnickiego z królem. (tk)

SLAWISTYKA

Nowe Towarzystwo Polsko - Jugosłowiańskie. Z Katowic donoszą nam (ad): Odbyło się inauguracyjne zebranie Tow. Polsko - Jugosłowiańskiego. Udział wzięli przedstawiciele świata kulturalnego, artystycznego i gospodarczego Przemawiali m. in: attaché prasowy przy poselstwie jugosłowiańskim w Warszawie p. dr. Marces oraz dr. Nieć, który przedstawił rozwój stosunków polsko - jugosłowiańskich i nakreślił cele i zadania Towarzystwa w Katowicach. Prezesem towarzystwa jest dr. Nieć.

TEATR

Staff na scenie. Autor „Skarbu” dawno nie był grywany. Teraz przypomniał go teatr im. St. Moniuszki w Stanisławowie, wystawiając „Południacę”. Reżyserował R. Wasilewski.

MUZYKA

Z opery katowickiej. Z Katowic donoszą nam (ad): W teatrze Polskim odśpiewano z okazji 15-lecia Niepodległości Czechosłowacji operę Fr. Smetany „Sprzedana Naręczona”. Reżyserował p. Adam Dobosz, dyrygował p. Jerzy Sillich.

Śpiewany balet. W Pradze wystawiono balet czeskiego kompozytora Bogusława Martina, który przebywa stale w Paryżu. Utwór zatytułowany „Szpaliczek” ma pięć obrazów, osnutych na 16 bajek i jednej ballady. Osobliwością jest to, że w orkiestrze zostali ulokowani śpiewacy-solisci w liczbie trójka, oraz chórz. — i śpiewają w czasie gdy na scenie się tańczy. „Forma „oper-baletu” nie jest nowością, jak świadczy chociażby Nowowiejskiego „Tatry”. W każdym razie trzeba teraz zapomnieć o określeniu: „ma głos do baletu”.

CZY PODHAŁE ŚPIEWA SWOIM WŁASNYM GŁOSEM?

O muzyce podhalańskiej coraz więcej słychać, bo też i jej samej słychać coraz więcej, odkąd weszła jako folklor w muzykę artystyczną — w twórczość naszych kompozytorów. Dość wspomnieć „Harnaś” Szymanowskiego, utwory Maklakiewicza, kompozycje Maciejewskiego. Ale wdała się w to muzykologia i zrobiła entuzjastom podhalańskim pewną niespodziankę. Dr. Adolf Chybiński, profesor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, świetny znawca „nut góralskich” postanowił dociec ich proveniencji i wziął pod obserwację dwadzieścia najpopularniejszych melodii podhalańskich. Gdzie się urodziły, które do nas przyszły, jak wyglądały w swym miejscu rodzinnym? Rzecz ukazała się w „Kwartalniku Muzycznym” a teraz wyszła jako odbitka pod tytułem O źródłach i rozpowszechnieniu dwudziestu melodii ludowych na Skalnem Podhalu.

Ot taki n. p. „zbojnicki”. Kto go nie zna i kto go nie uważał zawsze za taki symbol Podhala, jakim jest n. p. dla Krakowa wiezyca Marjacka? A przecież mamy jego ślady — i to w druku — jeszcze w wieku XVIII. W... Rumunji, gdzie go zanotował Fr. J. Sulzer jako melodię wołoską. Wędrował różnymi drogami i przystawał po różnych przystankach, bo tak samo w XVIII wieku znajdujemy go w starosłowackiej kancycze jako kolendę zaczynającą się od słów „Stawał hore bacza nas...”. Z tekstem węgierskim jest śpiewany na pograniczu Bukowiny, gdzie przylapał go i zanotował znakomity muzyk węgierski Zoltan Kodaly. Na Morawach tańczą „zbojnickiego” jako „ho-

RUCH REGIONALISTYCZNY

Nowy „Mestwin”. Po długiej przerwie ukazał się w ostatnich dniach nowy numer „Mestwina”, pisma regionalnego, wydawanego jako naukowo - literacki dodatek do gazety „Łowo Pomorskie” w Toruniu. Numer ten przynosi na pierwszym miejscu historyczną rozprawkę p. Stanisława Wałęgi p. t. „Ustrój miasta Torunia za czasów Rzeczypospolitej”. Dalej p. T. A. Gorzycki w artykule p. t. „Toruń w dziełach Fryderyka hr. Skarbka” przypomina, jak wyglądało miasto przed 140 laty, widziane przez znakomitego historyka i ekonomistę. Wreszcie znajdujemy interesującą „Dokument z czasów wojny światowej”, mianowicie odezwy landrata chełmińskiego do ludności pomorskiej, po polsku pisana, o oszczędzaniu zboża którego brak dawał się Niemcom już w roku 1915 silnie odczuwać. Kronika pomorska zamyka numer „Mestwina”. (rg)

CO BĘDZIE Z BYDGOSKIEM MUZEUM?

Piszą nam z Bydgoszczy: Czy Muzeum miejskie, które obchodziło właśnie swoje dziesięciolecie i rozwija się bardzo ładnie, ma być przeniesione? Odpowiedź może brzmieć w zasadzie tylko potakująco: trzeba je przenieść do własnego gmachu bo dzisiejsze pomieszczenie przy Starym Rynku jest niedostateczne. Ale z tego wcale nie wynika, aby miano je przenosić do mniej odpowiedniego lokalu, a projekt taki, jak słychać w magistracie powstał.

Zamierza się przetransportować zbiory albo na Nowy Rynek do lokali Wydziału Podatkowego, które mają być opróżnione, albo do dawnej siedziby K. K. O. przy Marszałka Focha. W pierwszym wypadku muzeum wywędrowałoby niemal na peryferie miasta podczas gdy powinno mieścić się możliwie blisko centrum. A znów dom K. K. O. ma dobre położenie, lecz daje o wiele mniejszą przestrzeń na rozmieszczenie zbiorów, niż siedziba obecna. Oba zaś nowe lokale musiałyby ulec przebudowie niemalym kosztem, jakich kilkudziesięciu tysięcy. A że obecny lokal Muzeum, gdzie miałyby być umieszczone biura magistrackie, musiałyby być również zaadaptowane kosztem paru dziesiątków tysięcy — więc czy warto wydawać na nieprodukcyjne przeróbki takie sumy? I to w tak ciężkich czasach.

Rację miała chyba b. deputacja muzealna Rady miasta gdy przed swym zlikwidowaniem przez nową ustawę o samorządzie orzekła, iż Muzeum trzeba zostawić w dotychczasowym lokalu aż do czasu, kiedy będzie mógł być zbudowany odpowiedni gmach. Oby się tak stało.

Przed władzami miejskimi staje natomiast inne pilne zadanie. Podczas ewakuacji Bydgoszczy przez Prusaków wywieziono do Berlina część zbiorów prehistorycznych i umieszczono je w Muzeum für Voelkerkunde jako depozyt bydgoskiego Tow. Deutsche Gesellschaft für Kunst und Wissenschaft. Przez jakiś czas władze miejskie pertraktowały o ich zwrot w formie zamiany, darowizny czy depozytu lecz sprawa usnęła. Tymczasem zbiory te mają dla Bydgoszczy dużą wartość jako ściśle regionalne. W Berlinie zaś nie są dostępne nawet dla naukowców, jak to stwierdził znakomity archeolog prof. U. P. dr. Józef Kostrzewski, któremu odmówiono do nich wstępu. Warto by znów wszcząć rokowania i zbiory bydgoskie tamtą kolekcją uzupełnić.

loubka...“

Analiza, jaką przeprowadza dr. Chybiński jest ścisła i nieublagana. Zasięg melodii, które nazywamy podhalańskimi, jest ogromny. Obejmuje Rumunję, Huculszczyznę, Siedmiogród, Jugosławię, Morawy, Węgry, Wołoszczyznę, Słowację i Łemkowszczyznę — tę ostatnią po obu stronach Karpat. Natomiast na północ od Podhala melodie te wędrują stosunkowo niedaleko — ich podróż w Polskę kończy się bardzo szybko.

Odbyła się wszakże migracja odwrotna. Melodia z dalszych stron Polski, t. z. „lachowskie”, przybywały na Podhale i stamtąd przenikały ku południowi i południowemu wschodowi aby zamieszkać stale na obczyźnie i zyskać tam... naturalizację, t. j. stać się „miejscowymi”. Dr. Chybiński zabierze się i do tych wędrowników, aby ich drogi wykreślił na muzycznej mapie. Na razie jest faktem, że dwadzieścia najpopularniejszych melodii podhalańskich przyszło z zewnątrz.

Na tem wszakże kwestja się nie kończy. Takie przenikanie się wzajemne różnych kultur jest normalnym zjawiskiem w twórczości ludowej i nietylko ludowej. Trzeba wszakże zbadać, czy materiał, skądinąd przejęty, został przez dane środowisko etniczne przetworzony i czy te przeróbki odbywają się pewnym stałym sposobem, stanowiącym wyłączną własność owego środowiska. W ten sposób da się ustalić swoistą oryginalność tego, co nazywamy muzyką podhalańską a co przyniosło naszej muzyce artystycznej tyle nowego tworzywa. M. J.

PARYŻ, POWIETRZE I ŚWIATŁO

(Z powodu wystawy zbiorowej Józefa Pankiewicza w Poznaniu)

Było to w r. 1889. Dwóch młodych entuzjastów po studiach w warszawskiej Szkole Rysunkowej i petersburskiej Akademii Sztuk Pięknych — przybyło do Paryża. Byli to Józef Pankiewicz i Władysław Podkowiński.

W świecie artystycznym nad Sekwaną dokonywały się wówczas ważne i decydujące przemiany. Była to naprawdę wielka epoka. Impresjoniści coraz bardziej zdobywali na terenie i chwila ich zupełnego zwycięstwa była już bliska. Walczyli oni o nową zupełnie koncepcję stosowania światła w malarstwie. Opierając swoje praktyczne spostrzeżenia i próby na badaniach Chevreuil'a i Helmholtza, którym udało się rozszczepić promień słoneczny na 7 barw tęczy zaczęli stosować nową paletę, złożoną z t. zw. barw spektralnych. Te poszczególne kolory zaczęli kłaść na płótnie obok siebie — nie mieszając ich jak dotąd ze sobą na palecie — aby wydobyc bardziej czystą świetlną gamę, działającą nie zbliżona, lecz na odległość, przy tym sposobie barwy poszczególne „mieszają się” ze sobą w oku patrzącego, na siatkówce. Główną uwagę zwrócono na kolor cieni. Do tej pory cień malowało się w ten sposób, że kolor lokalny danego przedmiotu mieszało z farbą ciemniejszą. Np. obraz ma przedstawiał kobietę w białej sukni na tle krajobrazu. W dawnym obrazie suknia miała bez mała czysty kolor biały, tak jak go się z tuby brało, cienie zaś były szare. U impresjonisty tasama suknia, oświetlona słońcem, przyjmuje kolor żółty (chrom albo kadmiem) w cieniu zaś mnięjszą koloru błękitnolilowego.

Przebiegi kolorystycznych zasad impresjonistów spotykamy w malarstwie już w wiekach poprzednich; odnaleźć je można już w w. XVII u pąteżnego mistrza szkoły weneckich kolorystów Tintoretta; natrafiamy na nie później u hiszpańskiego Goi, wreszcie u znakomitego pejzażysty angielskiego Turnera — jednakże dopiero francuscy impresjoniści zaczęli malować światło według systemu unormowanego przez pewne naukowo poparte zasady.

Nietrudno sobie wyobrazić, jak rewolucyjne były te poczyny i jak na nie zareagowała fachowa krytyka, nie mówiąc już o publiczności. Dla zrozumienia ówczesnych nastrojów przeczytajmy, co pisze krytyk tak wybitny jak Wolff, we „Figaro” w r. 1876:

Ulica Le Peletier ma pecha. Po pożarze Opery, nowe nieszczęście spadło na tę dzielnicę. U Duran - Rueta otworzono wystawę obrazów; potulny przedchodzień, zwabiony chorągiewkami zdobiącymi fasadę, wchodzi nie przeczuwając nic złego a jego przerażonym oczom przedstawia się straszny widok: pięć czy sześćciu obłąkańców, między którymi znajduje się też jedna kobieta, wystawilo tu swe dzieła. Jest to grupa nieszczęśliwych, ogarniętych szaleń i ambicją, którzy podpisują płótna, rzuciwszy na nie na chybił trafił parę kolorowych plam. Podobno w Ville Evrard (zakład obłąkanych) chorzy zbierają na drodze kamyczki, wyobrażając sobie, że znajdują diamenty.

Ale wróćmy do naszych młodych malarzy. Szczęście im walcie sprzyjało, bo właśnie na Boulevard Montmartre u Goupila a wkrótce potem u George Petit zobaczyli płótna Claude Moneta... Wyobraźmy sobie, co to za radość dla malarza! główny filar impresjonizmu, wódz rewolucji, w zbiorowym wydaniu. Zaczęła się zaciekle dyskusja we dwójkę, która skończyła się... zerwaniem stosunków przyjacielskich. Impulsywny Podkowiński, który w swych malarskich zamierzeniach nastawiony był raczej na rysunek, niż na kolor a prztem marzył — pod wpływem Detaille'a i Alfonsa Neuville — o sławie polskiego batalisty — nie godził się na Moneta. — Po miesiącu jednak przekonany, podał przyjacielowi rękę do zgody i zaczął... uznawać ultramarinę, która tak wielką rolę odegrała w malarstwie impresjonistów. Po powrocie do kraju zabłysnął — na krótko niestety — jako wspaniały talent kolorystyczny.

Pankiewicz — bo o niego przede wszystkim tutaj idzie — od razu przekonał się do nowego kierunku. Uprzednią jego działalność przed wyjazdem do Paryża cechował naturalizm, zostający pod dość silnym wpływem A. Gierymskiego, który w tym czasie był czołowym reprezentantem

warszawskiego świata malarskiego. Pankiewicz maluje wtedy nagrodzony na wystawie obraz „Targ za Żelazną Bramą”. Zajmują go problemy barwy, powietrza, i światła, od których droga do impresjonizmu była już bardzo bliska. Podobną ewolucję przeszedł sam A. Gierymski — i rezultatem jej był obraz „Wieczór nad Sekwaną”, wiszący obecnie w krakowskim Muzeum Narodowym. W Paryżu maluje Pankiewicz „Targ na kwiaty przed kościołem Madeleine w Paryżu” obraz wykonany najściślej według impresjonizmu.

Po roku pobytu w paryskim środowisku powraca Pankiewicz do kraju. Przeszczepionym w ten sposób na nasz grunt impresjonizmem przejęli się z pośród ówczesnych malarzy najpierw Masłowski a wkrótce później Wyczółkowski w swych kapitalnych w kolorystyce plenerach z Ukrainy. Jakże znowu u nas przyjęto radykalnych nowatorów? Oto co pisał krakowski „Czas” z r. 1891 z powodu „Wystawy Sztuk Pięknych w Sukiennicach”:

Sądzimy, że nawet najzagorzalsi „schyłkowcy” i amatorowie dziawactw nie spróbują bronić portretu nadesłanego przez p. Podkowińskiego, w którym stek kleksów... ma składać się na portret. Drugi apostoł podobnego kierunku — zgóry dodajemy, że wyższego pokroju — pan Wyczółkowski wystąpił z obrazkiem żółto - lila - seledynowym, mającym przedstawiać kobiety, wybierające jakieś nieznanne nam jarzyny kształtu buraków czy marchwi. Kobieta siedząca w środku robi wrażenie transparentu, a zamiast białej chustki na głowie ma zaświecony różowy lampion.

Widzimy że słowa te niewiele różnią się od głosów krytyki paryskiej. Gdzie jak gdzie, ale w sztuce historia często się powtarza. Gdy w Polsce zjawili się pierwsi formiści, nieraz można było czytać jakby nowe wydanie powyższej recenzji, nieco zmienione i uzupełnione zapomocą skierowania drwin na inny punkt.

Ze Pankiewicz był często celem takich pocisków, to nietrudne do odgadnięcia. Inna rzecz, iż przy czystym impresjonizmie długo nie zabawił, chociaż nie ataki chwalców dawnego czasu były tego powodem. Paryż był dla jego oka nietylko domem kolorystyki impresjonistycznej. Dostrzegając także inne zjawiska. Niedługo potem pojawiają się jego pełne melancholijnej pejzaże w rodzaju takich jak „Nokturn”, „Stare miasto w nocy”, „Łabędzie” — obrazy jakby tworzone pod nastrojem poematów symbolicznych ówczesnej epoki. Powstaje też wiele pierwszorzędnych portretów. Okres ten przywodzi na myśl Whistlera i Carriera'a, a nie był ostatnim w twórczości świetnego artysty. Pankiewicz nieustannie śledzi, bada, szuka, eksperymentuje. Wystawa zbiorowa, którą jutro otwiera Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych, jest częścią wielkiej wystawy zbiorowej dzieł Pankiewicza, jaka odbyła się w Warszawie. Na szeregu dzieł, nacechowanych wysoką kulturą malarską, będziemy mogli śledzić drogę, jaką przebywał Pankiewicz w ciągu swej półwiekowej bez mała, a tak chlubnej działalności.

Jan Mroziński.

W następnym Dziale:
PAMIĘTAJMY O CHMIELEWSKIM
przez
dr. Stefana Wlarczyńskiego.

Pisma nadesłane

„Grafika”. Nr. 3. Treść: W. Jabłoński: „Chiński drzeworyt ludowy”. — Dr. E. Woroniecki: „Symbol a serce czyli rzecz o Grafice Tadeusza Cieślowskiego (syna)”. — P. I.: „Dział grafiki przy Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej”. — Dziesięciolecie działu grafiki Salezjańskiej Szkoły Rzemiosł. — Kronika — Adres Red. Warszawa Trebacka 10, Związek Polskich Artystów Grafików.

„Przyroda i Technika”. Zesz. 8. Treść: Dr. K. Karczewski: „Fal. ultraakustyczna”. — Inż. J. Majewski: „Fabrykacja win oraz możliwości na tem polu w Polsce”. — Z. Roth: „Technokracja”. — Wzrost kolejowy warszawski — Postępy i zdobyte wiedzy. — Rzeczy ciekawe. — Co się dzieje w Polsce? — Ruch naukowy i organizacyjny. — Książki nadesłane — Przegląd czasopism — Adr. Red. Katowice, ul. Sienkiewicza 12.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Na drogerje ma spaść dotkliwy cios!

Co mówi prez. Gadebusch o projekcie rozporządzenia o obrocie i wyrobie specyfików farmaceutycznych?

Z warsztatu rządowego syją się od pewnego czasu dekryty i rozporządzenia jak z rogu obfitości... Tempo jest istotnie zadziwiające. Publicystyka fachowa, która doniedawna jeszcze z braku tematów rodzimych „obrabiała” obce wzory, sięgające do Włoch, Niemiec i Ameryki, dziś nie jest w stanie omówić tego, czem nas własny polski „Dziennik Ustaw” zaopatruje, nie mówiąc już o licznych projektach, które w najbliższym czasie mają się przyoblec w kształty nowych rozporządzeń czy ustaw.

Świeżo prasa fachowa zaalarmowała zainteresowane sfery wiadomością o nowym projekcie rozporządzenia ministra opieki społecznej o obrocie i wyrobie specyfików farmaceutycznych, który ma uchylić dotąd obowiązujące rozporządzenie ministra Młodzianowskiego z 30. 6. 1926 r. Projekt ten godzi w kardynalne zasady dotychczasowych przepisów o wyrobie i obrocie specyfików farmaceutycznych i wywołał w kołach drogistowskich głębokie zaniepokojenie. Z tego powodu udał się nasz współpracownik do prezesa Zw. Drogerzystów w Poznaniu p. Ksawerego Gadebuscha z prośbą o poinformowanie szerokiej opinii n. t. zamierzonych zmian w handlu drogerijnym. P. prezes Gadebusch podzielił się z naszym współpracownikiem następującymi informacjami:

— Projekt nowego rozporządzenia o obrocie i wyrobie specyfików farmaceutycznych — rozpoczął p. prezes Gadebusch — właściwie pokutuje już od września 1931 r. Wówczas już Związek Izby Przemysłowo-Handlowych w Warszawie odbył specjalną konferencję dla zaopiniowania noweli departamentu służby zdrowia ministra opieki społecznej, mającej na celu uregulowanie sprawy handlu drogerijnego. Ta nowela włączona została żywcem w ramy dzisiejszego projektu i, jak wówczas, tak i obecnie, wywołuje głęboką troskę kół zainteresowanych. Projekt rozporządzenia prócz wielu innych wad zawiera jedną zasadniczą, a mianowicie monopolizuje handel specyfikami farmaceutycznymi w rękach aptek, co jest w wysokim stopniu niekorzystne zarówno dla przemysłu i handlu drogerijnego w ogóle, jak i przemysłu farmaceutycznego w szczególności. Rozumiemy dokładnie, że specyfiki farmaceutyczne, zawierające silnie działające lub trujące składniki, których wydawanie zastrzeżone jest jedynie z przepisu lekarza, powinny być wydawane bezpośrednio konsumentom wyłącznie z aptek, ale nie możemy pojąć intencji rozporządzenia, które wszystkie inne specyfiki farmaceutyczne, które dotąd były wydawane konsumentowi przez drogerje, mają być również wydawane konsumentowi z aptek. Ani interes klienta, ani interes przemysłu farmaceutycznego polskiego nie leży w tym, aby monopolizować handel środkami farmaceutycznymi.

Zdrój Mieszczański?

dr 1802

Mógłbym szeroko rozprawiać o zagadnieniu i udowodnić, że w ten sposób pojęta monopolizacja odbije się fatalnie na całym stanie drogistowskim, zniszczy dorobek lat kilkadziesiąt, odbierze zasługi niewątpliwie około krzewienia popytu na fabrykaty krajowe polskie. Monopol handlu specyfikami, przyznany aptekom, musi wywołać podrobie tych artykułów, stwierdzić bowiem można, że jeśli dotychczas rozpiętość cen specyfików nie była u nas zbyt duża, to dlatego głównie, że pewien ich asortyment znajdował się w składach aptecznych względnie drogerjach. Nowe rozporządzenie o specyfikach godzi w krajowe zielarstwo lecznicze, które w tej chwili ma szeroki zbyt wśród klientów, co znowu jest zasługą składów aptecznych i drogerji. Jeśli rozwój eksportowych ziół polskich nie mają być zahamowane, ziola lecznicze w opakowaniach winny być dopuszczo-

ne do sprzedaży w drogerjach, inaczej bowiem dotychczasowe zdobycie w dziedzinie selekcji ziół i fachowego przygotowania pójdą na marne. Rozpoczniesz się fuzerstwo, znachorstwo, polecenie ziół z domu w dom, z chaty do chaty...

— A jak wygląda sprawa obowiązku rejestracji specyfików farmaceutycznych?

— Projekt utrzymuje taką rejestrację, chociaż kępuje ona i hamuje w wysokim stopniu rozwój przemysłu farmaceutycznego. W państwach zachodnich ograniczeń tych niema a właśnie tam odnośny handel i przemysł szeroko się rozwija. Obawy nadużycia są nieuzasadnione. Władze mają przecież możność badania każdego czasu znajdujących się w handlu specyfików a w razie udowodnienia przestępstw lub uchybień mogą pociągnąć zarówno sprzedawców jak i fabrykantów do surowej odpowiedzialności.

— W jaki sposób projekt określa specyfik farmaceutyczny.

— Otóż w tem sęk, że takiego określenia niema i że za specyfiki farmaceutyczne uważa się preparaty kosmetyczne, dietetyczne i odżywcze, o ile są im przypisywane własności lecznicze. W tym stanie rzeczy obecnie sprzedawane chleby dla chorych na żołądek, jak Grahama, Steinmetza itd. oraz gorzkie wódki żołądkowe i setki innych środków spożywczych musiałyby być jako specyfiki rejestrowane i mogłyby być ewentualnie podciągnięte pod monopol apteczny. Proszę zrozumieć, w jakiej sytuacji znalazłoby się wówczas nasze drogerje...

— Zatem monopol na całej linii?

— Naturalnie, i to z interesującymi dodatkami. Projekt rozporządzenia przewiduje np. monopolizację reklamy środków fachowych i to tylko na rzecz prasy fachowej. Gdyby

...

KRONIKA GOSPODARCZA

GIEŁDA PIENIĘŻNA W PAŹDZIERNIKU

Sytuacja giełd światowych w październiku była w dalszym ciągu w niepewności co do rozwoju bieżących spraw politycznych i gospodarczych. Tendencja spokojna w pierwszej połowie miesiąca, wykazała również ogólny spadek obrotów, który się jeszcze zmógł w 2 połowie października po wystąpieniu Niemiec z konferencji rozbrojeniowej i Ligi Narodów, wywołując silną depresję na rynkach finansowych. Równocześnie zauważono większą wstrzeźliwość w zawieraniu transakcyj, spowodowaną dość silnymi skokami kursu dolara i funta. Ostatni tydzień dopiero wykazał większe ożywienie na rynkach światowych, jednakże przy znacznych wahaniami kursowych, przyczem specjalne zaciekawienie wzbudziła zwykła złota wywołana najnowszym pociągnięciem polityki finansowej Ameryki.

Podobne objawy wykazały również giełdy krajowe, z tą wszakże różnicą, że nie było ożywienia i pod koniec miesiąca.

Na naszym rynku lokalnym obroty były słabsze, niż w ub. miesiącu — ca. 504 000 (wobec 580 000 we wrześniu). Tendencja była naogół spokojna przy nieznacznych zmianach w kursach. Notowania kształtowały się następująco:

W pożyczkach państwowych ucierpiała nieco w kursie 5% pożyczka konwers.,

wszedł w życie, spotykana w prasie codziennej reklama np. niewinnego środka aspiryny znikłaby ze szpalt na zawsze. Chodzi nietylko o zmonopolizowanie handlu środkami farmaceutycznymi, ale także i o to, ażeby klient nie mógł się czegoś dowiedzieć, w jaki sposób najłatwiej, najkorzystniej i najcelowiej może się wyleczyć z bólu głowy, kaszlu itp.

Są i inne ciekawe szczegóły. Art. 7 projektowanego rozporządzenia mówi np., że na specyfikach specjalnie silnie działających nie powinien być podany sposób ich użycia. Celu takiego zarządzenia nie rozumiemy. Podzielamy zdanie, że pacjent nie powinien sam się leczyć, ale ten zakaz pouczenia pacjenta jest znamieny.

— Czy poza opinią sfer zainteresowanych w sprawie nowego projektu rozporządzenia zajęły stanowisko inne kompetentne instytucje?

— Owszem. Związek Izby Przemysłowo-Handlowych na swem ostatniem posiedzeniu zajął się tą sprawą i stwierdził, że nowe rozporządzenie nie realizuje dwu kardynalnych zasad, na jakich — zdaniem sfer gospodarczych — opierać się winny przepisy o obrocie i wyrobie specyfików. Związkowi Izby chodzi przede wszystkim o dopuszczenie do obrotu detalicznego poza aptekami specyfików, nie zawierających składników trujących lub gwałtownie działających, następnie o uwzględnienie dezyderatu co do udziału czynników fachowych i obywatelskich w sprawach, związanych z udzielaniem lub odbieraniem zezwoleń na wyrób i obrót specyfikami.

— A zatem Zw. Izby Przemysłowo-Handlowych stanął na stanowisku opinii panów?

— Tak. Z jednym wyjątkiem, a mianowicie nie zajął stanowiska w sprawie rejestracji specyfików farmaceutycznych, co dowodzi, że w tym punkcie godzi się na projekt rozporządzenia. Nasze stanowisko, podyktowane interesem rozwoju tej gałęzi przemysłu, wypowiada się przeciw rejestracji, która jest zresztą zbędna, ponieważ tę sprawę regulują inne ustawy.

...

KRONIKA GOSPODARCZA

GIEŁDA PIENIĘŻNA W PAŹDZIERNIKU

notując 50,4—48,4%, wykazując ponownie największe obroty w ubiegłym miesiącu, lekkie zwiększenie doznały 4% premjówki dolarowe w notowaniach po 47—49½—48½ oraz 3% pożyczka budowlana po 37—39—38½, zaś 4% pożyczka inwestycyjna notowała 102—104½, zniżkując w końcu znów na 102.

Z pożyczek komunalnych obracano jedynie 8% oblig. miasta Poznania z r. 1927 po 92%.

W papierach lokacyjnych Po-ńskiego Ziemstwa Kredytowego nie zauważono większych wahań w 4½% dolarowych listach zastawnych, mimo silnych skoków kursu dolara (5,83—6,52—5,86½) notowały mianowicie 35½—37—34½—38—35½—37½ — kursy w/g. dawniejszych notowań wypadłyby ca. 20,70—20,35—24,12—20,10—22,76 natomiast 4½% dolarowe listy zast. w złocie wykazały mniejsze wahaniami, notując 41—40%. Małej wyżki doznały 4% listy zast. konwert. w notowaniach po 35—39—38½%, w końcu notowano 4½% złotych listy zast. (dawn. 6% listy żytnie), które się od 1. 10. notuje w złotych polskich (za nom. 1 ctr. mt. = 15,17 zł) po 36—34—36%, co odpowiada dawniejszym kursom po ca. 5,46—5,16—5,46.

Z akcji bankowych notowano jedynie Bank Polski 78—80½—78. S. K.

ZNIESIENIE KAS CHORYCH W ROLNICTWIE

Wobec zniesienia z dniem 1 listopada r. b. na mocy rozporządzenia rady ministrów przymusu należenia pracowników rolnych do kas chorych, a wzamian za to nalożenia na pracowników rolnych w myśl nowej ustawy ubezpieczeniowej obowiązku udzielania pracownikom pomocy leczniczej i zasiłków w razie ich niezdolności do pracy, oddział poznański Związku Rolników i Leśników z wyższym wykształceniem urządził w dniu 30. b. m. w Poznaniu w sali Król. Jadwigi zebranie dyskusyjne, na którem referat p. t. „Organizacja pomocy leczniczej dla pracowników rolnych wobec zniesienia Kas Chorych w rolnictwie” wygłosił n. inż. J. Radomski. Referent przedstawił wstępnie wprowadzone z dniem 1. b. m. w życie przepisy nowej ustawy ubezpieczeniowej i rozporządzeń wykonawczych, dotyczące udzielania pomocy leczniczej i zasiłków przez pracodawców rolnych. Z kolei zapoznał zebranych z ustaleniami przez wszystkie organizacje rolnicze Wielkopolski i Pomorza wytycznymi organizowania pomocy leczniczej. Następnie referent podkreślił doniosłość zniesienia kas chorych z punktu widzenia interesów pracodawców

i pracowników rolnych, szczególnie w woj. zachodnich, co winno objąć się nietylko w znacznym zmniejszeniu odczasowych ciężarów finansowych obydwóch grup zainteresowanych, ale również w polepszeniu lecznictwa na vsi. Jednakże osiągnięcie tych celów zależne będzie w dużej mierze od właściwego zorganizowania lecznictwa przez pracodawców we własnym zakresie.

Po wyczerpującym i ciekawym referacie wywiązała się obszerna dyskusja. Referent zapowiedział wydanie w najbliższym czasie przez organizacje rolnicze Wielkopolski i Pomorza do użytku pracodawców specjalnej broszury, zawierającej całokształt obowiązujących ich z dniem 1 listopada r. b. przepisów prawnych wraz z interpretacjami i komentarzami, a dotyczących udzielania pomocy leczniczej i zasiłków.

**K T O
POPIERA PRZEMYSŁ ZAGRANICZNY
ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM
POLSKIM I**

METROPOLIS

**POD
PREGIERZEM**

Nancy Carroll

Z KRAJU

(k) **Mięsa spożywamy coraz mniej.** Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, ubój zwierząt gospodarskich w Polsce w II kwartale r. b. wynosił 1 129 123 szt. bydła rogatego, w tem 802 420 cieląt i 326 703 szt. dorosłych, 257 932 szt. trzody chlewnej, 38 482 szt. owiec i kóz i 1 282 koni. Dane te obejmują ubój zarówno pod nadzorem, jak i poza nadzorem weterynaryjnym. W porównaniu z II kwartałem 1932 r. ubój bydła zmniejszył się o 2,8%, cieląt — o 3,9%, bydła dorosłego zwiększył się o 0,1%, trzody chlewnej zmalał o 2,1%, owiec i kóz — o 2,5% i koni — o 19,1%. Spadek uboju zwierząt, a prawdopodobnie i konsumpcja mięsa, jak wynika z przytoczonych liczb, jest całkiem wyraźny.

(k) **Wyjazd delegacji hutnictwa żelaznego do Moskwy.** Wyjechała do Moskwy delegacja hutnictwa żelaznego w osobach pp.: dyr. Surzyckiego, konsula Brygiewicza oraz dyr. Rhode, celem przeprowadzenia rozmów w sprawie zawarcia umowy na dostawę dla „Sojuzmetimportu” większej ilości żelaza handlowego.

(k) **Fuzja 2 banków gdańskich.** W tych dniach ma nastąpić fuzja pomiędzy gdańską filją Dresdener - Bank a Danziger - Bank für Handel und Gewerbe, którego akcje znajdują się w posiadaniu Dresdener Banku.

(k) **Gazownie gdańskie pertraktują o dostawę węgla angielskiego.** Gazownie gdańskie pertraktują obecnie z angielską firmą Newcastle o dostawę dla Gdańska 10 000 tonn węgla Durham. Jak stwierdza prasa gdańska, węgiel ten potrzebny jest dla gazowni gdańskich do produkcji dobrego koksu.

Z ZAGRANICY

(z) **Wzrost upadłości w Niemczech.** Według danych niemieckiego głównego urzędu statystycznego, ogłoszono na terenie całej Rzeszy w październiku r. b. 250 upadłości wobec 218 we wrześniu r. b. Równocześnie wszczęto w październiku 77 sądowych postępowań ugodowych, gdy we wrześniu 89.

KALENDARZYK PODATKOWY

Ministerstwo skarbu przypomina płatnikom podatków bezpośrednich, że w miesiącu listopadzie 1933 r. płatne są następujące podatki:

- do 15 listopada — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1933, w wysokości podatku przypadającego od obrotu, osiągniętego w miesiącu październiku 1933 r. przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii i przemysłowe I—V kategorii, prowadzące prawidłowe księgi handlowe oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze;
 - do 15 listopada zaliczka kwartalna na podatek przemysłowy od obrotu za III kwartał 1933 r., przypadająca od pozostałych płatników podatku przemysłowego, niewymienionych w poprzednim ustępie;
 - do 30 listopada wpłata państwowego podatku od nieruchomości za III kwartał 1933 r., tudzież państwowego podatku od lokali i od placów budowlanych za IV-ty kwartał 1933 r.;
 - do 15 listopada — II rata państwowego podatku gruntowego za rok 1933;
 - do 15 listopada — zaliczka miesięczna na poczet nadzwyczajnego podatku od dochodu, osiągniętego przez notariuszy (rejentów), pisarzy hipotecznych i komorników w miesiącu październiku 1933 r.;
 - do 30 listopada — nadzwyczajna danina majątkowa za rok 1933 od płatników III grupy kontyngentowej (nieruchomości miejskie oraz budynki w gminach wiejskich, niezwiązane z gospodarstwem rolnem);
 - do 15 listopada — II rata nadzwyczajnej daniny majątkowej za rok 1933, przypadającej od płatników I grupy kontyngentowej (rolnictwo);
 - do 5 listopada — podatek od energii elektrycznej, pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w czasie od 16 do 31 października 1933 r.; do 20 listopada tenże podatek, pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni listopada;
 - podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę — w terminie dni 7 po dokonaniu potrącenia podatku.
- Nadto płatne są w listopadzie zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w listopadzie, tudzież podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze również z terminem płatności w tym miesiącu.

Donosiliśmy już wczoraj o niezwykłym wydarzeniu w Rzymie, a mianowicie o zbiorowym ślubie 700 par małżeńskich. Na zdjęciu widzimy imponujący korowód udający się z merostwa do kościoła. Piękna to i niezwykła propaganda małżeństwa.

Międzynarodowy handel dziewczętami

Komisja dla badania handlu kobietami i dziećmi, która z ramienia Ligi Narodów sprawą tą się zajmuje, przedłożyła świeżo Lidze ostatnią część swego sprawozdania p. t. „Azja wschodnia”. Ten groźny przemijający raport wskazuje wyraźnie, gdzie należy szukać źródeł zła.

Wszystkie rasy, murzyńska, hinduska, chińska, mieszana południowo-amerykańska, indyjska i, oczywiście, także biała, dostarczać muszą ofiar rozpustnie Komisji Ligi Narodów przy swych badaniach napotykała na rozliczne trudności, wprowadzono ją świadomie w błąd i oklamano, lecz ostatecznie usiłowania jej wydały już pewne owoce. Nie jest bowiem obojętnym dla podjętej walki, jeżeli na Węgrzech pokasowano osławione domy publiczne, a sensacją jest wprost wiadomość, że Chile zamierza to samo uczynić.

Viscountess Gladstone, która położyła wielki zasługi w tej walce, streszcza opinię swą następująco: Bezwzględnie koniecznym jest układ wszystkich państw, mocą którego zniesione będą domy publiczne, one bowiem stanowią wylegarnie handlu kobietami.

W dalszym ciągu swych prac Komisja Ligi Narodów wpadła na trop żydowskiej organizacji „Zwo Migdals”, wytropiono „Biura matrymonjalne” w Anglii, gdzie białe niewolnice zaopatrzone zostawały świadectwem małżeństwa, by ich nie wydalano. Udało się wstrzymać liczne transporty dziewcząt służebnych do Holandji i do dalszych krajów. Zaskoczono „dyrektorów”, zanim zdolali odjechać z swemi „baletkami” na Balkany i do Turcji. Setki kobiet uchroniono już od tragicznego losu, jaki je czekał, chociaż nie brak było i awantur, pragnących zmienić jedynie swe pole działania. Lecz nie w Europie, ani w Ameryce Południowej należy prowadzić najintensywniejszą walkę, ale na Dalekim Wschodzie. Według sprawozdania Komisji najbardziej poszukiwanymi są Chinki i Japonki, gdy tymczasem popyt na kobiety białe na Dalekim Wschodzie prawie zupełnie ustał. Natomiast wzmógł się apetyt istniejący na kobiety malajskie, anamskie, sjamskie, z wysp Filipińskich i z Indji. W dalekim odstepie idzie popyt na kobiety z Iraku, Persji i Syrii. Mieszaniec żeński poszukiwany jest w wszystkich domach publicznych świata.

W ostatnich latach daje się wyraźnie odczuć odpyły Japonki z domów publicznych, dzięki temu, że rząd japoński przez swoich konsulów wywiera na nie nacisk i zmusza je do powrotu do kraju.

Co się tyczy handlu białymi kobietami, Komisja podkreśla że zauważyć się tam daje niesłychany cynizm, tak że strony kobiet, jak i handlarzy i sutenerów, którzy mieszkają w pierwszorzędnych hotelach i codziennie odbierają zdobyte przez kobiety zarobki.

Teorję Komisji, że przez usunięcie domów publicznych zmniejszy się handel kobietami i cofnie prostytucja, potwierdzają liczne przykłady, jak np stosunki w Indjach holenderskich, Z Ceylonu i Rangoonu donoszą o podobnych zmianach na lepsze.

Nie ulega wątpliwości, że droga, na którą weszła Komisja Ligi Narodów w walce z handlem żywym towarem rokuje dobre wyniki. Nie należy się jednakże spodziewać doraźnej naprawy z dną na dzień, zwłaszcza nie na Dalekim Wschodzie, gdzie podjąć należy walkę przeciw systemowi, który rozwinął się w ciągu stuleci i którego ofiarą padły miliony niewolnic. W i P.

Zaginiony lotnik więźniem chińskich plemion w Senegalu

Wiadomości pochodzące z Senegalu potwierdzają przypuszczenia, że lotnik angielski Bill Lancaster który zaginął kilka miesięcy temu w czasie lotu Anglija—Capstadt, znajduje się przy życiu.

Jak wiadomo, Lancaster był kapitanem lotnictwa brytyjskiego, był bohaterem głośnej rozprawy sądowej na Florydzie w związku z tajemniczym zabójstwem narzeczonego lotniczki angielskiej Keith Miller. Z braku dostatecznych dowodów winy sądy amerykańskie uwolniły go, angielskie władze wojskowe jednakowoż wydały go ze służby co też uniemożliwiło mu znalezienie stanowiska w lotnictwie cywilnym. Z tych powodów Lancaster postanowił pobić rekord szybkości na trasie Anglija — Capstadt.

W chwili odlotu technicy byli już zgóry przekonani o niepowodzeniu zamierzeń Lancastera z powodu niedostatecznej wydajności motoru i braku oświetlenia elektrycznego na pokładzie samolotu, co niezmiernie utrudniało lot w porze nocnej. Po względnie pomyślnym rozpoczęciu lotu i po przelocie nad pustynią Sahary, Lancaster znikł bez śladu i niczego się już o nim nie dowiedziano. Przypuszczano o-

gólnie, że zginął spadając gdzieś w północnej części Sahary.

Po kilku miesiącach od mniemanej katastrofy zaczęły jednak krążyć wieści że wśród jednego z dzikich plemion senegalskich przebywa biały człowiek nie znający języka francuskiego który przybył tam drogą powietrzną. Wieści te potwierdziły obecnie opowiadania pewnych kupców greckich, którzy w okresie odpowiadającym zaginięciu Lancastera, mieli spostrzec — gdy przebywali z karawaną pustynię — spadający samolot i unoszący się w powietrzu słup dymu na miejscu wypadku. Nie było dotąd możliwym sprawdzić tych wieści, gdyż ruch karawan kupieckich ustaje w okresie miesięcy letnich, a rozpoczyna się dopiero z nastaniem pierwszych deszczów jesiennych. Brytyjskie sfery lotnicze zamierzają obecnie rozpocząć poszukiwania, za zaginionym Lancasterem. S F.

Skąd się wzięli Indianie

Rasy Indian Ameryki Północnej i Południowej są jak wiadomo bardzo trudną do rozwiązania zagadką kulturalną i antropologiczną. Niektórzy z uczonych mniemali, dostrzec podobieństwo kultur starych Egipcjan i południowo-amerykańskich Azteków. Byli nawet tacy, którzy utrzymywali, że liczne szczepy Indian amerykańskich wcale nie tworzą rasy jednolitej. Dopiero badania na podstawie grupowości krwi i innych metod antropologicznych wykazały bezspornie, że Indianie stanowią rasę całkowicie jednolitą. Badania kulturalno-historyczne i językowe ostatnich czasów potwierdziły tezę tę w zupełności.

Powstaje tedy pytanie skąd ta rasa pochodzi. Pewnym jest, że rasa indyjska nie powstała w Ameryce. Znalezione w Ameryce szczątki jej pramieszkańców, nie są tak stare, jak n. p. pamiątki z cza-

sów staroegipskich. Przypuszczać więc należy że Indianie dostali się do Ameryki przez migrację, i to z Azji, gdzie znajdują się spokrewnieni rasowo Mongołowie, którzy jeszcze dzisiaj do tego stopnia podobni są do Indian, że właściwie tylko naukowcom potrafi ich rozróżnić. Prof. Hrdlicka przypuszcza że migracja ta nastąpiła poprzez cieśninę Beringa i to nie wcześniej niż jakie 10 do 15000 lat temu. Przypuszczać należy że zaludnienie Ameryki przez Mongołów nie odbyło się masowo i od razu lecz stopniowo i że najpierw przybyli długogłowi ludzie szczepów Sioux, Irokesów Pimany, Azteków i innych. Po nich przybyli okrągłogłowi mieszkańcy wysp Antylickich Stanów Zjednoczonych i krajów nad zatoką meksykańską, wreszcie Eskimosi.

Teoria ta nie wskazuje bezspornie, Rasmussen n. p. utrzymuje że Eskimosi są resztkami ludzi epoki kamiennej. Pewnym jest w każdym razie że Eskimosi, Indianie i Mongołowie należą do tej samej grupy ludzkości bez względu na to, jakimi drogami kroczył ich rozwój. W i P.

Tańce derwiszów w Egipcie

Sekta tańczących derwiszów, którzy posiadają w Egipcie własne klasztory została poszkodowana przez ostatnie rozporządzenie rządu na mocy którego zakazane zostały tańce publiczne derwiszów. Zakaz motywuje rząd egipski tem, iż na utrzymanie klasztorów wydatkuje więcej niż wynoszą wpływy z obrzędów publicznych tańca religijnego. Ponieważ w Egipcie mahometanizm jest religią państwową, przeto utrzymanie sekty religijnej jaką są derwisze tańczący, przypada w udziale rządowi, a ministerstwo wyznań ponosi koszty utrzymania klasztorów.

Przyjaźń królików z kotami jest zjawiskiem równie niezwykłym, jak przyjaźń psa z kotem. A jednak bywa tak, jak świadczy zdjęcie z pewnej farmy angielskiej, które reproduujemy.

Gniazda jaskółcze

Wyspy malajskie, położone na południe wschód od wybrzeża azjatyckiego, na Oceanie Indyjskim, są ojczyzną pewnej odmiany jaskółek zwanych Salanganami, które budują gniazda, poszukwane jako niezwykle smakołyk na całym dalekim wschodzie. Składają się one z stwardniałej śliny ptaka i są prawie zupełnie przezroczyste, chociaż nie brak gniazd żółtych i brudno szarych, które jednakże uchodzą za towar pośledni.

Salangany uchodzą dotąd jako mieszkańcy stromych skał nadbrzeżnych lub sięgających w głąb wybrzeża jaskiń podziemnych. Jedną z najbardziej znanych grot znajduje się na wyspie Borneo. Rząd holenderski brał za tę grotę nie mniej niż 23 tys. guldenów czynszu rocznego przy czym dzierżawca nie tylko robił interesy, Grota ta dostarczała rocznie w trzech zbiorach 250 tys. gniazd.

Dzisiaj wiele z tych grot opustoszało, ponieważ jaskółki uciekają przed nastającymi na ich gniazda ludźmi.

Ptaki wprowadzają się zrazu w nielicznych parkach, później w coraz większych masach do mieszkań ludzkich i urządzają się tam na stałe. Obrót chiński, malajski lub arabski właściciel domu bynajmniej nie protestuje przeciwko tym sublokatorom, którzy stają się niebawem dla niego poważnym źródłem dochodu. Jeden budynek może bowiem z łatwością odrzuć kilka tysięcy guldenów rocznego dochodu. Dochodzi nawet do tego że z domów w których zdomowały się Salangany, usunięto lokatorów. Produkcja i handel gniazdami jaskółczymi stały się dla niektórych okolic wprost źródłem niebawego dobrobytu.

Większość jawańskich gniazd idzie do Singapuru (wyspa bryt. nad południowym cypem półwyspu Nalakka) gdzie koncentruje się handel tym artykułem. Ceny się wahają najlepiej płatny jest towar przezroczysty. Na wyspie Borneo płaci się około 100 zł za kopę gniazd, lecz już w Hongkongu płaci się za ten sam towar 400 zł, a w handlu w głębi Chin cena jeszcze znacznie wzrasta. Import roczny do Chin wynosi ca. 100 000 kg.

Gniazda rozpuszcza się w rosale przy czym na 1 alerz zupy idą 3 gniazda.

Nie potrzeba dodawać że znaleźli się handlarze, którzy prowadzili do handlu „sztuczne gniazda”, jaskółcze które jednakże podobno w smaku zupełnie nie ustępują naturalnym. W i P.

Odnalezienie duńskiej korony królewskiej

Prasa duńska donosi z Kopenhagi o doniesieniu odkryciu jakiego dokonano w czasie burzenia starego gmachu w stolicy. Podczas gdy robotnicy zajęci byli pracami przy fundamentach gmachu łopata jednego z nich natrafiła na średnich rozmiarów skrzynię żelazną. Po rozbiciu zawieszonych zamków, na jakie była zamknięta skrzynia, okazało się że zawiera ona wspaniałą złotą koronę i ciężki, również szczerzoty łańcuch, jakie kilkaset lat temu nosili królowie duńscy. Początkowo podejrzewano, że jest to łup możliwej do pomyślenia kradzieży z muzeum zamku królewskiego. Marszałek dworu jednak zaprzeczył tym przypuszczeniem stwierdzając, że znaleziono nową koronę duńską. Znaczący uniwersytetu kopenhaskiego ustalili że jest to przepiękne dzieło złotników włoskich z XV wieku. Do łańcucha przymocowany jest wysadzony drogocennymi kamieniami krzyż noszony w średniowieczu przez męczarzy Kościoła katolickiego. Tak łańcuch jak i korona należały — zdaniem znawców — do Chrystjana II (1481—1559).

Starożytny gmach, w którego podziemiach znaleziono skrzynię ze skarbem, należał prawdopodobnie do budynków prywatnych króla, lu też mógł być w nim skarbiec królewski. Obecnie zarządzono dalsze poszukiwania pod kierownictwem znawców i archeologów. Robotnikowi tymczasem który odnalazł koronę i łańcuch, przysługuje prawo otrzymania od muzeum narodowego gdzie umieszczono znalezione przedmioty trzeciej części obniżonej ich wartości, są one bowiem osadzone licznymi achemniami kamieniami w przeważnej części brylantami i rubinami. S. F.

W Londynie odbyła się wielka uroczystość żałobna w rocznicę zniszczenia przez wojak niemieckie podczas wojny światowej miasta belgijskiego Ypern. Podczas uroczystości orkiestra szkocka wykonała na kobrach marsz żałobny.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Prace przedwyborcze

Kobiety z obozu narodowego mają swoją piękną tradycję w gorliwym i umiejętnym prowadzeniu prac przygotowawczych do wyborów.

I tym razem więc ten sam zarysowywany się program prac, te same trzeba spełnić obowiązki, może tylko nieco trudniejsze i w technice swej bardziej skomplikowane.

Najbliższą pracą przedwyborczą jest stwierdzenie list mieszkańców miasta, uprawnionych do głosowania. Trzeba więc już zaraz teraz pomyśleć o tym, czy każdy członek rodziny i służba są prawidłowo zameldowani na policji w miejscu swego zamieszkania czy w razie przeprowadzek, zmian posady, w razie usunięcia się jakiegoś sublokatora, lub członka rodziny nie zaniebano dokonać formalności meldunkowych. O sprawach tych trzeba pamiętać nie tylko dla siebie i swojej rodziny, ale również w stosunku do znajomych, sąsiadów a w szczególności w stosunku do osób starszych, chorych lub zbyt ciężko przeciążonych zajęciami.

Najważniejszy okres pracy zaczyna się naturalnie z chwilą, gdy zostaną wyłożone spisy wyborców.

Wyłożenie spisów wyborców

Do pracy tej odnosi się § 13 nowego regulaminu. Czytamy w nim m. in. „Spisy wyborców mają być wyłożone do przejrzania w lokalach okręgowych komisji wyborczych dnia 16 albo 26 od dnia zarządzenia wyborów przez dni siedem, najmniej przez pięć godzin dziennie. W tym czasie każdemu mieszkańcowi gminy wolno przeglądać spisy wyborców i czynić odpisy. Siedmiodniowy okres czasu wyłożenia spisów nie może mieć przerwy.”

Z paragrafu powyższego widzimy, że będzie dosyć czasu na to, żeby przeprowadzić kontrolę, jednakże zaleca się zacząć odwiedzanie lokalu ze spisami wyborców zaraz od pierwszej godziny otwarcia go, żeby później zdążyć załatwić co trzeba, wzgl. pozbywszy się tego kłopotu przystąpić do innej pracy. Każda więc pani domu, każda matka rodziny, każda kierowniczka warsztatu pracy, lub właścicielka jakiegoś składu czy kamienicy winna udać się do lokalu, w którym wyłożony jest spis wyborców z jej najbliższego otoczenia, zrobić sobie odpis tego spisu i przynieść do domu, na to, by tam z każdą zainteresowaną jednostką z osobna przeprowadzić kontrolę. Chodzi o to, żeby nie było najdrobniejszej nawet pomyłki w spisie. Trzeba więc zwrócić uwagę na imię, nazwisko, na dzień, miesiąc i rok urodzenia, na nazwę ulicy, numer domu i numer mieszkania. Jest to szczególnie ważne u tych wszystkich osób, które z powodu zmiany kwartału na 1 października zmieniły miejsce zamieszkania.

Reklamacje do spisów

Punkt 2-gi wspomnianego § 13 opiewa, jak następuje: „W czasie wyłożenia spisów każdy mieszkaniec miasta ma prawo wnieść do okręgowej komisji wyborczej poparte odpowiednimi dowodami reklamacje z powodu pominięcia jego samego, lub kogokolwiek innego w spisie wyborców, oraz przeciwko wpisaniu osoby nieuprawnionej do głosowania. Reklamacje należy zgłaszać pisemnie lub ustnie do protokołu. W czasie wyłożenia spisów wyborców winni być obecni conajmniej dwaj członkowie (zastępcy) komisji wyborczej.”

Ta część § 13, nowego regulaminu zawiera dwie ważne kwestje, które zresztą uwydatniały się i dawniej, przy poprzednich wyborach: chodzi o kontrolę osób, które nieprawie pominięto i o kontrolę osób, które nieprawie wpisano. Regulamin jednakże dozwala na przeprowadzenie tej kontroli przez osobę trzecią. Jeżeli więc pani domu zauważy, że na liście wyborców znajduje się nazwisko jej służącej, która już od października opuściła posadę, może wnieść reklamację o skreślenie jej z listy, powinna jednakże dowiedzieć się, czy ta sama osoba zapisana jest w rejonie, w którym jest w posadzie. Dalej, jeśli np. właścicielka kamienicy zauważy w spisie nazwisko zmarłego już lokatora, winna wnieść reklamację o skreślenie go z listy, bo mogłoby zdarzyć się nadużycie tego rodzaju, że ktoś poda się za kogoś i oddaje cudzy głos. Również należy wnieść re-

klamację niezapisanych sublokatorów, współpracowników, członków rodziny i sąsiadów, jeżeli tylko zauważy się że nieprawie zostali pominięci lub nieprawie wpisani na listę. — Wszelkie reklamacje jednakże należy załatwić prawidłowo, pisemnie lub ustnie wobec przedstawicieli komisji wyborczej, i to w sposób wprawdzie stanowczy, lecz przyzwoity i uprzejmy, gdyż wszyscy będą napewno przeciążeni pracą, a pomyłki mogą nastąpić wszędzie.

Sposób załatwienia reklamacji określa § 14 nowego regulaminu wyborczego. Czytamy tam: „Reklamacje z powodu pominięcia komisja okręgowa załatwia o ile możności bezzwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3-ech dni po dniu wniesienia reklamacji, a najpóźniej dnia 26 albo 36 od dnia zarządzenia wyborów i o decyzji zawiadamia reklamującego.”

Przepis ten wskazuje na konieczność sprawnego funkcjonowania członków komisji wyborczych. Jednakże siły ich są ograniczone do ludzkich tylko możliwości. Z tej przyczyny więc wszelkie reklamacje należy wnieść możliwie spieszenie, żeby komisja zdolała je na czas rozpatrzyć i załatwić. Reklamacje wniesione niedokładnie, niewyraźnie, w formie nieodpowiedniej i z opóźnieniem ulec mogą zwłoce, więc trzeba tu działać bardzo starannie i z pośpiechem.

Kontrola

Uzupełnieniem § 14 są dalsze jego części służące już jako instrukcje dla członków komisji, mianowicie: „(2) W razie wniesienia reklamacji przeciwko wpisaniu komisja winna najpóźniej następnego dnia po wniesieniu reklamacji zawiadomić o tem osobę, której umieszczenie na liście wyborców zostało zakwestjonowane z pouczeniem, iż przysługuje jej prawo wniesienia swej obrony do komisji na piśmie lub ustnie w ciągu następnego dnia po dniu ustnego lub pisemnego zawiadomienia. Przy doręczeniu pisemnych za-

Elita kobieca na kongresie w Chicago

Kongres kobiecy, który odbył się w Chicago pod hasłem „Cywilizacja i postęp — nasza wspólna sprawa”, był jedną z najwspanialszych manifestacji żywego i owocnego udziału kobiet obu półkul. rendez-vous, które przyniosło obfity plon nowych myśli, metod działania, zobrazowało dorobek kulturalny kobiet w ciągu ostatniego stulecia.

Kongres chicagoski odbiły daleko od kongresów przedwojennych: tam były wysuwane tylko nieśmiałe żądania, petycje żebzące o prawa polityczne. Obrady w Chicago, które zgromadziły 5 tysięcy kongresistek — przedstawicielek 33 narodów, nie wyłączając rasy żółtej i czarnej (dopuszczenie murzynek — to objaw niemal wrzuszający, jak na stosunki amerykańskie) — to obrady kobiet posiadających już nie tylko pełnię praw — lecz świadomość swoich sił, swojej potęgi, znaczenia i wpływu, jaki sobie w świecie wywalczyły.

Po walce o prawa polityczne przysłała nowa fala, bardzo dla kobiet niebezpieczna. „Kryzys gospodarczy postawił równouprawnienie kobiet pod znakiem zapytania; kobiety muszą popracować nad przywróceniem „prosperity”, zająć zdecydowane stanowisko wobec nowych i powikłanych zagadnień życiowych — a to da się osiągnąć przede wszystkim drogą porozumienia międzynarodowego” — píše jedna z dziennikarek francuskich.

Z apelem wzywającym kobiety całego świata do wspólnego rozpatrzenia zagadnień nurtujących naszą współczesność, porozumienia co do celów i metod współpracy kobiet różnych ras, klas i narodów — wystąpiły Amerykanki.

Postal Telegraph przeznaczył na koszt kongresu 100 tysięcy dolarów, pod warunkiem uzyskania dowodu, że kobiety rzeczywiście interesują się kongresem. W przeciągu kilku tygodni zebrano 1.025.000 podpisów i Rada Narodowa Kobiet U. S. A. zajęła się zorganizowaniem kongresu oraz licznych imprez, przedstawień i uroczystości z kongresem związanych.

wiadomien obowiązują postanowienia rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22 marca 1928 o postępowaniu administracyjnym (Dz. Ust. R. P. nr. 36, poz. 34). Reklamacje przeciw wpisaniu rozstrzyga okręgowa komisja w ciągu 2-ech dni od chwili upływu terminu obrony, co winno nastąpić najpóźniej dnia 26 albo 36 od dnia zarządzenia wyborów i bezzwłocznie zawiadamia o decyzji osoby zainteresowane. (4) Po rozstrzygnięciu reklamacji okręgowa komisja wyborcza wpisuje dodatkowo wyborców, których prawo wyborcze uznano w postępowaniu reklamacyjnym, w egzemplarzach okręgowych lub obwodowych spisów wyborców i zamyka spisy, zaopatrując je odpowiednią klauzulą oraz podpisami członków.”

Z powyższego rozporządzenia § 14 wynika, że podobnie jak pewna gorliwa osoba może wnieść reklamację w stosunku do swoich znajomych, podobnie i oni mogą wnieść reklamację w odniesieniu do niej. Niekiedy może to polegać na fatalnym zbiegu okoliczności, lub pomyłce, niekiedy na złej woli, jednakże osoby podejmujące się kontroli spisów wyborców, muszą kontrolować nie tylko same spisy, ale również wnoszone reklamacje, a w końcu również spisy uzupełniające i to przed ich zamknięciem, bo potem już żadne żale nie pomogą.

Kontrola spisów wyborców jest obowiązkiem obywatelskim każdej mieszkanki miasta, każdej Polki. I nie trzeba liczyć na to, że tę kontrolę przeprowadzi za nas ktoś drugi, bo każdy ma czas ograniczony. W szczególności jednakże tam, gdzie są w domu panie mniej przeciążone zajęciami, a dosyć inteligentne na to, żeby skontrolować spis wyborców, trzeba, żeby sobie tą czynność uważały za miły obowiązek, i przysłużyły się sprawie ogólnej, wyręczając osoby więcej zapracowane.

Pamiętajmy o tem, że żyjemy w wolnym państwie, że powinniśmy być dumne z tego, że wolno nam spełnić zaszczytny i pożyteczny dla wszystkich obowiązek narodowy w okresie przedwyborczym i w czasie wyborów.

Na kongres zjechały same „asy” świata kobiecego. A więc: Jane Adams — laureatka pokojowej nagrody Nobla; p. Allen — sędzia Sądu Najwyższego U. S. A.; Lena Madison - Phillips — założycielka Zw. ameryk. kobiet prac. w wolnych zawodach i handlu (60 tysięcy członkiń); Margaret Boufield — b. minister pracy w Anglii; Christine Galitzi — dyr. opieki społecznej w Rumunii; Frances Perkins — minister pracy U. S. A.; Gracja Thompson - Seton. Brazylizka — autorka „Latarni chińskich”, twórczyni wielu stowarzyszeń literackich; Marja Ludwika Astaldi — poetka Włoch faszystowskich; Thit Jensen — trzykrotna laureatka Nagrody Literatury duńskiej; Finlandka Cecylja Haselstrom — socjolog i dziennikarka, władająca 10 językami; dr. Wu — uczona chińska; Harjeta Monroe — poetka i wydawczyni przeglądu literackiego; Margaret Widammer — laureatka nagrody Pulitzera — autorka „Vieux chemins de paradis”; Anna Browne — przewod. „Komitetu politycznego Federacji Klubów Kobiecych” — i na czele wszystkich — prezydentowa Rooseveltowa: wice - przewodnicząca ligi elektryczek, członek doradczy komitetu narod. partii demokrat., członek komisji stanu New Yorku, fundatorka Todhunter School, kierowniczka fabryki mebli, autorka książek dla młodzieży i dziennikarka — w jednej osobie.

Pozatem reprezentantki wielu zawodów, które uprawiają kobiety tylko w Ameryce: dyrektorka szkoły hotelarskiej (szkoła jest modelem hotelu), lekarz - homeopata, pastor sekty baptystów, przedsiębiorczyni pogrzebowe, inspektorki ubezpieczeniowe, doradczynie finansowe banków itd.

Wolność i samodzielność kobiety amerykańskiej przewyższa pod wieloma względami pseudo - wolność kobiet starych krajów, gdzie t. zw. równouprawnienie jest często wysoce problematyczne i gdzie na każdym niemal kroku napotyka kobieta na trudności z racji swojej płci. Kobieta amerykańska spełnia najbardziej odpowiedzialne funkcje państwowe i społeczne, jej praca traktowana jest z powagą i szacunkiem, z jej zdaniem i wpływem licza się najpoważniejsze osobistości. Organizacje kobiece U. S. A., liczne Womens kluby są

potęgą, skupiającą dziesiątki tysięcy członkiń i rozporządzającą olbrzymimi funduszami. Powszechna Federacja wszystkich klubów kobiecych łączy 2 miliony kobiet! Kluby gromadzą kobiety różnych zawodów i popierają swoje przedsiębiorstwa, są więc niejednokrotnie regulatorami życia gospodarczego.

Na kongresie ekspertki różnych dziedzin przedstawiły raporty do dyskusji; roztrząsano zagadnienia: finansów bezrobocia, rozbrojenia polityki (cechy ustroju demokratycznego, sowieckiego, faszystowskiego) wychowania (Amerykanki rzuciły hasło demokratyzacji szkół, przystosowania szkolnictwa do potrzeb współczesnych) itp.

Posiedzenia odbywały się w Palmer House w-g programu opracowanego przez Radę narodową kobiet ameryk. — Każdy dzień poświęcony był jakiemuś tematowi: „świat jakim jest teraz”, „świat jakim być powinien”, „przemysł”, „wyszkolenie” i t. d. I trzy dni poświęcone „Kobiecie piszącej” — piórom kobiecym w literaturze pięknej, naukowej i popularyzatorskiej, przyczem cały jeden dzień poświęcony poezji.

ALINA ORZECZOWSKA.

Z Tow. Ziemianek Wlkp.

Rada Wyższa Stow. Pań Miłosierdzia donosi nam, że kurs charytatywny w Piaskach (parafia Wielkie Strzelce) odbędzie się 7 listopada z następującym programem: godz. 14.30 — powitanie uczestników na sali hotelu p. Strońskiego, godz. 15 — otwarcie kursu przez X Proboszcza. Referat I. „Przegląd ustaw i rozporządzeń władz państwowych i samorządowych związanych z pracą Stowarzyszeń Pań Miłosierdzia — wygłosi ks. dyr. Wolkowski, o godz. 16 referat II: „Droga do duchowego wyrobienia Pań Miłosierdzia” wygłosi p. Hinzowa z Poznania. Komunikaty i zamknięcie kursu, poczem wspólne zwiedzenie ochronki parafjalnej.

Zebrań pań przewodniczących Kół powiatowych Tow. Ziemianek Wlkp. w dniu 27 października r. b. zgromadziło przedstawicielki niemal wszystkich Kół. Prosimy panie przewodniczące aby jaknajrychlej podzieliły się treścią rozesłanego protokołu z członkiniami swych Kół, i dążyły do zrealizowania uchwalonych postulatów.

Sekcja organizacyjna prosi raz jeszcze panie przewodniczące o nadastanie statystyki z tegorocznych przyjęć obozów harcerskich.

Dziś już zawiadamiamy nasze członkinie, że zebrań sekcji ekonomicznej z udziałem pp. delegatek wszystkich czterech działów odbędzie się w Poznaniu 21. b. m., o godz. 11 w sali posiedzeń w gmachu Wlkp. Izby Rolniczej.

Zebrań jarcocińskiego Koła Ziemianek odbyło się 10 października pod kierownictwem przewodniczącej p. Marji Chełkowskiej ze Śmielowa. P. Czarna zdawała b. szczegółowe sprawozdanie z kolonji wakacyjnej urządzonej staraniem jarcocińskiego i pleszewskiego Koła Ziemianek w Podlesiu dla 18 chłopców „Stelli”, poczem wygłosiła referat o Królowej Jadwidze z bardzo ciekawymi objaśnieniami historycznymi. Akcja urządzenia uroczystej akademii ku czci Królowej Jadwidgi w Jarcociu postępuje naprzód. W przygotowaniu: wykład, deklamacje, chóry, żywe obrazy.

Następnie p. Chełkowska omawiała b. interesująco uroczystości krakowskie, w których brała udział, a na zakończenie zebrań poruszone jeszcze sprawę biblioteki okręgowej Koła oraz różne sprawy ekonomiczne.

Kobiety, pracujące zawodowo

Pewne pismo szwajcarskie podaje interesującą statystykę, dotyczącą pracy zawodowej kobiet. Okazuje się, że na pierwszym miejscu znajduje się Polska, posiadająca 6 milionów kobiet pracujących, co stanowi 45 proc. ludności kobiecej. Po Polsce idzie:

Francja 42 proc. Finlandja 37 proc. Niemcy 36 proc. Szwajcaria 31 proc. Włochy 27 proc. Węgry 26 proc. Anglja 25 proc. Hiszpanja 9 proc.

I jak przy tej statystyce wygląda twierdzenie, że „...reca kobiet są stworzone po to, aby je pieścić...”

Zapisy na członków wspierających T. C. L. przyjmują wszystkie redakcje miejscowych pism. Biura Zarządu T. C. L. znajdują się przy ul. św. Marcjana 37, tel. 10-50, gdzie przyjmuje się zapisy na członków.

Z naszej przyrody

Sympatje dla stokrotki. Botanika i stokrotki. Legendy o stokrotce. Wianuszek na jej główce. Koligacje stokrotki. Kult Włochów dla stokrotek. Stokrotki pochodzenia nadziemskiego. Żyją tylko za dnia pełnią życia.

Z polnych kwiatów jest dzieciom i nam starszym najbliższe i najsympatyczniejsze małe kwiecie stokrotki. Spotykamy ją kwitnącą o każdej porze roku, nawet zimą, o ile niema mrozu i śniegu.

Stokrotka jest kwiatkiem uprzywielebowanym przez przyrodę! Kwitnie biało, czasem jej kwiecie słicznie zaróżowione. Jej zarumienione liście sprawiają wrażenie, jakby je chłód zaróżowił.

Botaniczna nazwa kwiatka *Bellis Perennis* (bellus piękny perennis trwały) jak już z nazwisk widoczne, miała względy u botaników.

Zwykle z nazw botanicznych roślin pamiętamy obok *bellis perennis* także *Ranunculus Acer*, *Caltha Pallustris* i niewiele innych.

Stokrotki każda łodyżka jest jednokwiatowa. Liście są łopatkowe i rozścielające się na ziemi w kształcie rozety. Pokrywają one miejsce, aby tutaj w pobliżu nie mogła osiedlić się inna roślina. Wiadomo, że tak przezornie postępują sobie mniszek i glistownik. Dziś już idąc w parku Sołackim spotykamy ścielące się na ziemi rozetki tych ziół. Stokroć zaliczają do roślin złożonych lub koszykowych, ponieważ jej główka kwiatna przypomina elegancki koszyk. Stokrotka jest drobnym kwiatkiem, dorastającym tylko do 2½ cm. a najwyżej do 15 cm. Mały to kwiatek, a tak dużą odgrywa rolę w naszej fantazji, która oplata go legendami jak bluszczem. Dzieciom opowiadamy, że posiał ją na łące aniołek z białymi skrzydłami i stad biel jej kwiecia.

Z pączka stokrotki rozwija się właściwie nie jeden kwiat, lecz cały zbiór kwiatków. Wyrastają gromadnie na wspólnej ogładnej osadzie. Wnętrze tworzą żółte kwiatki rurkowe, a okalają je w krąg białe kwiatki jęczyczkowe. Wychylają się one z osadki jak z koszyczka. Gdyby stokroć była w posiadaniu takiego jednego maleńkiego kwiatka, nie zauważyłby jej owady.

Osadka złota jest wypukła i podobna do główki dziecięcej złotowłosej, a białe kwiatki na brzegu tworzą jakby wianuszek na tej główce.

Stokrotki lubią rość razem i są towarzyskie, dlatego rozciągają wokół siebie uczucie wesela i radości. Stokroć ma licznych krewnych, najbliższą jej krewniaczką jest złocien, kwitnący również biało, rośnie na skraju lasu, na łąkach i w zbożu. Ma wygląd wielkiej stokrotki.

Podobnym jest jej także rumianek z kwiatkami jęczyczkowymi zwisającymi ku dołowi. Także astry, dalje, a nawet słonecznik z jednego pochodzą ze stokrotką rodu.

Takie są jej koligacje. Kult prawdziwy uprawiają dla stokrotki zakochani. Ma być czarodziejką świadomą tajemnic serca. Jej to zrywają listeczki białe zapytując o rzecz najważniejszą w świecie, czy ją kocha pewna osoba.

Szczególnym kultem cieszą się stokrotki we Włoszech. Nazywają ją *margherita* (Małgierita).

Wyspy, ciesząc się sławą powabu, nazywają *Margherita Del Mare* (stokrotką morza).

Znana z błękitnej grotki wyspa uroczą *Capri* nazywa się także „małgorzatką morza”.

W mniemaniu Słowian były stokrotki pochodzenia nadziemskiego; były bogunkami na dworze niebieskim króla bogów Światowida. Za próżność pospolita w rodzaju ziemskim, zmienił je Światowid w kwiatki.

Szły w wieńcach z kwiatów w orszaku bogów za Światowidem, gdy wytaczał na niebo złoty pług: słońce, na rozświetlonym firmamencie krajał skiby, rzucając w nie złote ziarna. Nccą wschodzili z ziarn tych nowe gwiazdy i nowe światy.

Raz w noc miesięczną majową zstąpiły po promieniach miesięcznych na ziemię, aby zebrać kwiaty bogom na wieńce. Wtem usłyszały szept cichy strumyka. Stały nad srebrną strugą, ażeby posłuchać szeptów strumyka, które były wynurzeniami miłośnienii.

Szeptal, jakie cudne są ich białe liście, jak kwiecie jaśminu, że ich główki wieńczą warkocze utkane z promieni słonecznych; a ich przejryste koszulki są ze srebrnej przędzy z promieni miesięcznych...

Bogunki śmiały się śmiechem łąkowych dzwoneczków i pozwalały pieścić strumykowi różowe paluszki

swych stópek. Strumyk wciąż szeptał hymny na ich urodę wreszcie rzekł: „Nie umiem wypowiedzieć słowami tego, co czuję. Jesteście tak urocze, że nie umiałbym tego wysławiać ani na luteńce srebrnostrunnej ani złotostrunnej harfie. Zato pokażę wam, jak śliczne jesteście.

I poczęł wyglądać swe lica i stał się tak gładkim, jak stal na tarczy rycerza. Gdy bogunki ujrzały się w odbiciu zwierciadła, wydały tłumiony okrzyk zdumienia. Poczęły się przyglądać, przechylać z wdziękiem, pochylać główki i przybierać pozy do płasów. Wreszcie poczęły płaszać, wciąż zerkając w zwierciadło. Tymczasem miesiąc zaszedł i drabinki do nieba nie było.

Na niebie bożek Świt rozwiesił bia-

łe firanki a bogunka Roświta je ozłociła. Już złocią się wierzchołki drzew, już król bogów Światowid wytacza złoty pług na niebo i zjawia się w płomieniejącej koronie. Bogunki przerażone padają na ziemię, usiłując ukryć się w trawie, ale oko Światowida je dostrzeżę.

Chwilka... a zmienione są w białe stokrotki łąkowe!

Stokrotki są kwiatkami, kochającymi dzień, światło, słońce.

Tylko za dnia żyją pełnią życia. Gdy zmierzch wieczorny nastaje, kurczą się, zwieszają swe kwiatki ku ziemi.

Czy może mają piękne senne marzenia? O czym nie wiemy.

E e l.

Dzień ubogich

Poznań. (KAP.) J. Em. ks. kardynał Prymas August Hlond wydał odezwe treści następującej:

Zbliża się zima. A zimą rośnie nędza i mnożą się cierpienia wielkiej rzeszy ubogich. Czyż możemy pozwolić, by wyziębiały się serca i by się miłosierdzie chrześcijańskie kurczyło? Czyż raczej nie powinna miłość bliźniego rozpierać dusz i mimo przeciągłego przesilenia ekonomicznego udzielać nas do cudów i bohaterstwa w dziedzinie dobroczynności?

Poruczę upraszać Wielebnych Proboszczów, by w dalszym ciągu otoczyli pracę charytatywną szczególną opieką i by wśród najszerzych sfer szerzyli myśl czynnej dobroczynności katolickiej. Doroczną sposobnością do tego jest tradycyjny już „Dzień Ubogich”, który w roku bieżącym wyznaczam na niedzielę, dnia 3 grudnia.

Uroczystość powinna rozpocząć się

mszą św. z kazaniem okolicznościowym i komunią św., do której przystąpią ubodzy wspólnie z członkami towarzystw charytatywnych. W ciągu dnia zaleca się urządzenie akademii lub wieczornicy. W przemówieniach proszę wskazywać na konieczność ograniczenia swych potrzeb życiowych, by mieć z czego wspierać ubogich i tak czynami miłosierdzia utwierdzać w nieszcześliwych ofiarach tego straszego przełomu wiarę w Opatrzność Bżę.

Kolektę w tym dniu zebraną i dochód z kwesty czy wieczornicy przeznaczam według wskazówek roku ubiegłego na miejscowe cele dobroczynne.

Bliższych informacji udziela i materiały propagandowe rozsyła Związek Towarzystw Dobroczynnych „Caritas”. Poznań św. Marcin 8, tel. 19-89.

Poznań, dnia 16 października 1933

(—) August Kardynał H'ond.

Wzrost zaludnienia miast

Wzrost zaludnienia miast jest zjawiskiem naturalnym. Wzrastają jednak nie wszystkie miasta, lecz głównie duże, stanowiące znaczne ośrodki przemysłowe i handlowe.

Ostatni spis ludności w Polsce stwierdził, że w niektórych miasteczkach ludność bądź się nie zwiększyła, bądź wzrosła tylko nieznacznie, a są i takie, które obecnie liczą mniej mieszkańców, aniżeli w r. 1921. Imaczej jest z dużymi miastami (liczącymi ponad 100 tys. mieszkańców), wszystkie bowiem pomnożyły ludność swoją bardzo wydatnie. Tylko wysoko rozwinięty przemysł i handel może zatrudnić większą ilość rak roboczych. W małych miasteczkach kupiec czy przemysłowiec częstokroć jest nietylko kierownikiem, ale zarazem i jedynym pracownikiem w przedsiębiorstwie.

Zjawisko powyższe można stwierdzić we wszystkich krajach. Zachodzą wszakże w tej mierze i duże różnice. Są kraje, w których wzrost dużych miast (ponad 100 tys. ludności) odbywa się w tempie nader szybkim, podczas gdy w innych proces ten postępuje stosunkowo wolno. Rzecz przytem charakterystyczna: im dany kraj ma w chwili obecnej licniejszą ludność miejską, tem wzrost miast jest wolniejszy, i odwrotnie, im mniej liczna jest ludność miejska, tem szybciej następuje wzrost miast. W ciągu ostatnich 10 lat w Anglii zwiększyła się liczba ludności miejskiej o 7.1 proc. (z 14.838 do 15.887 tys.), we Francji o 4.4 proc. (z 6.310 do 6.585 tys.).

Im dawniej kraj pewien wystąpił na wielką scenę świata, im większą na niej odgrywał rolę, tem liczniejszą posiada ludność miejską. Anglia, Francja i Niemcy są tego przykładem. Stany Zjednoczone, Rosja i Włochy są jednostkami państwowymi znacznie już „młodsze”, przyrost ludności miast jest zatem silniejszy. Włoch o 30.6 proc. (z 5.490 do 7.172 tys.), St. Zjednoczo-

nych o 32.4 proc. (z 27.430 do 36.326 tys.), i Rosji o 19.6 proc. (z 7.982 do 9.550 tys.). „Najmłodsze” wreszcie państwa w ciągu ostatnich 10 lat najwydatniej

OVOMALTINE

jedyna odżywka witaminowa
DOSTĘPNA DLA WSZYSTKICH!

reklamowa puszka
za 1,20 zł.

*Ovomaltyna wzmacnia
organizm i nerwy.*

ng 6 391

pomnożyły ludność swych dużych miast — Polska o 59.4 proc. (z 2.101 do 3.349 tys.), Jugosławia o 63.7 proc. (z 322 do 527 tys.), Rumunja o 130.1 proc. (z 462 do 1063 tys.).

Jeżeli chodzi o zmiany, które zaszły w ciągu 10 lat w stosunku ludności dużych miast do ogółu ludności całego kraju, okaże się, że w Anglii ludność ta stanowiła przed 10 laty 39.2 proc., a obecnie 39.8 proc. całego zaludnienia, we Francji odpowiednio 15.5 proc. i 15.7 proc., w Stanach Zjednoczonych 25.9 i 29.6 proc., w Jugosławii 2.7 i 3.8 proc., w Rumunji 2.8 proc. i 5.9 proc., we Włoszech 14.2 proc. i 17.4 proc., w Polsce 7.7 proc. i 10.5 proc. Cyfry te również potwierdzają fakt, że stosunkowo wolniej wzrastają miasta w krajach „starych”, szybciej w „młodych”. Pierwsze też mają mały ogólny przyrost naturalny ludności, drugie — duże. Miasta, wchłaniając nadmiar przyrostu, są zarazem i wskaźnikiem tegoż przyrostu.

Z. K.

Elektorowicz w I. K. S-ie

Poznań czeka dziś i jutro niebywała atrakcja Energetyczna mianowicie dyrekcja IKS'u (pl Wolności 14a) zdołała pozyskać na dwa występy znakomitego piosenkarza warszawskiego p. Witolda Elektorowicza, który jest obecnie najpopularniejszym artystą stołecznych teatrów rewjowych. Repertuar tego znakomitego pieśniarza cechuje wysoki poziom, interpretację zaś prawdziwa kultura, do czego dochodzi ujmująca powierzchowność i osobisty wdzięk artysty. Wykona on szereg piosenek, w których jest bezkonkurencyjny tak że stolica zwie dziś Elektorowicza popularnie „trubadurem Warszawy”. Utalentowany ten artysta wystąpi zatem dziś w sobotę i jutro w niedzielę po dwa razy a to o godzinie 19-tej i 21.30. Spodziewać się należy, że w oba dni sala IKS'u wypełni się po brzegi kulturalną publicznością Poznania.

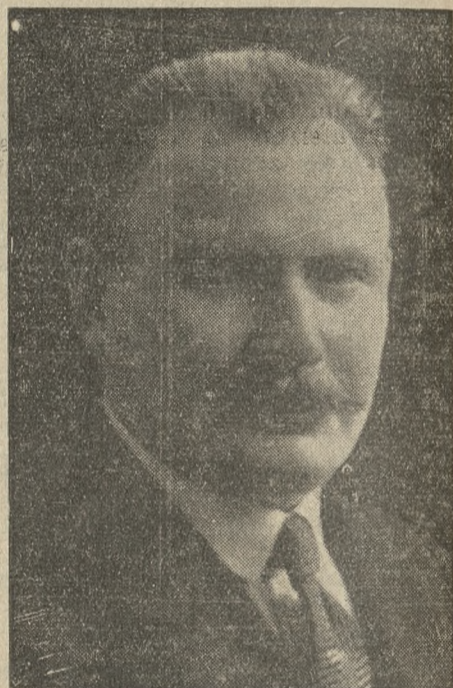
dg 2059

nowym człowieku. Kultura bowiem sama nie wystarczy. Dalej prosi ks. dr. Milik o współpracę i wskazówki w prowadzeniu organizacji, do których się chętnie zastosuje, o ile będą pożyteczne. Następnie przemawiali ks. dziekan Zablocki, mecenas Buchelt z Inowrocława ks. prał. Niesiołowski, ks. prob. Boddianowski z Owińska, p. ordynatowa Niegolewska i inni którzy przemawiali w duchu reorganizacji pracy oświatowej w kołach T. C. L.

W końcu ks. dr. Milik zaznaczył, iż porozumiał się z Macierzą w Warszawie, z którą odtąd będą pracowali wspólnie, razem będą wydawali broszury i t. p.

W ostatniej chwili

W niedzielę, dnia 5 listopada o godzinie 10.15 Radio Polskie transmitować będzie na wszystkie rozgłośnie mszę św. z Katedry Poznańskiej, w czasie której z okazji „Dnia Opieki Polskiej” nad Rodakami na Obczyźnie wygłosi okolicznościowe kazanie delegat J. Em. ks. kardynała Prymasa ks. dr. Stanisław Janicki.

P. Marcin Bukowski, zasłużony kolejarz polski, ostatnio kierownik działu w dziale kontroli dochodów przy Dyr O. K. P. w Poznaniu, przeszedł po 35 latach służby kolejowej na emeryturę.

Urodzony w r. 1876 w pow. strzelińskim, wstąpił w r. 1899 do pruskiej służby kolejowej, w której był do końca niemał wojny, pracując na Śląsku, stojąc w końcu w poddejrzeniu, iż uprawia akcję na rzecz powstańców wielkopolskich.

Z dniem 1 września 1919 r. otrzymuje w polskiej służbie kolejowej stanowisko kierownika ekspedycji pośpiesznej w Poznaniu. Jako taki wyszkolił cały szereg sił polskich, tak że gdy Niemcy 1 kwietnia 1920 r. gremjalnie opuścili Poznań na rozkaz Berlina, nasza dyrekcja kolejowa miała już pewną część wyszkolonego personelu do dyspozycji. W grudniu 1919 r. został przez dyrekcję wydelegowany do Kepna, celem przeprowadzenia tak ważnych transportów węglowych które rozmyślnie utrudniali urzędnicy Niemcy, pragnąc wykazać nieudolność polską przy wykonywaniu przyjątego zobowiązania przez przetransportowanie przez terytorjum polskie 8 pociągów węglowych dziennie. Za dobre i sumienne spełnienie tego zadania wyraziła dyrekcja panu B. osobnym pismem specjalne podziękowanie. W lipcu 1920 r. p. B. otrzymał polecenie zorganizowania Urzędu Obrót Handlowego w Gnieźnie i na stanowisku naczelnika, tegoż urzędu spędził 5 lat. Po przeprowadzeniu reorganizacji P. K. E. przeniesiono go do Dyrekcji Okr. K. P., w której z wielkimi umiłowaniem kolejarstwa pracował do chwili swego zwolnienia.

Konferencja prezesów komitetów T. C. L.

30 października br. odbyła się w Poznaniu konferencja prezesów komitetu T. C. L. woj. Poznańskiego. Konferencję zajął ks. dziekan Zablocki, witając zebranych oraz ks. dr. Milika, którego zdołała Rada Główna pozyskać na miejsce ks. Ludwiczaka. Wśród obecnych zauważyliśmy przedstawicieli Rady Główniej ks. dziekana Zablockiego, senatora dra Meissnera i p. Wandę Chłapowską. Następnie zabrał głos ks. dr. Milik, wyjaśniając, że celem zwołania

konferencji było zapoznanie się z prezesami komitetu i kierownikami placówek T. C. L. Obecny dyrektor, ks. Milik, pragnie pracę dotychczasową kontynuować. Czasy są ciężkie. O nowego człowieka wolają dzisiejsze czasy. Przodkowie nasi umieli żyć w nędzy, niewoli, bo żyli z Bogiem, bo mieli dusze piękne. Na Sybirze w biedzie, zimnie i głodzie czekali na lepsze czasy. Taka też jest idea nowego zarządu, ażeby urabiać człowieka szarmonizowanego z Bogiem, państwem i człowieczeństwem. T. C. L. będzie urzędowało odczyty i pogadanki pod tym właśnie kątem widzenia, ażeby urabiać ducha w

Święto Młodzieży

Corocznie w miesiącu listopadzie przypada dzień jednego z największych Świętych na naszym polskim niebie. To święto patrona młodzieży — kasztelanica polskiego, świętego Stanisława Kostki.

Świetlana Jego postać, jaśniejąca pełnią cnót chrześcijańskich, osobistość Jego, potężna przedewszystkiem siłą woli, życie Jego tak bardzo ludzkie, a jednak tak nadziemskie. Jego idealizm młodzieńczy połączony z dojrzałością umysłu, wszystko to może pociągnąć serca młodzieńcze i daje młodzieży piękny wzór, godny naśladowania.

Słusznie też nietylko Kościół, ale także każdy wychowawca, któremu na sercu leży wychowanie młodzieży w duchu katolickim i polskim, stawia tego młodzieńca jako ideał wychowawczy młodzieży polskiej i gromadzi pod Jego sztandarem młodzież polską, przyszłość Kościoła i Narodu.

Św. Stanisław Kostka jest uniwersalnym wzorem młodzieży. Jakkolwiek z wysokiego pochodzi rodu, jednak tak zbliżył się swoim życiem do ideałów i zadań wszytkiej młodzieży, że zarówno młodzieży pracującej jak kształcącej się może być przyjacielem, doradcą i przykładem.

Cała młodzież polska znajdzie więc w życiu św. Stanisława Kostki przykład i drogowskaz godnego i szlachetnego życia młodzieńczego. Szczególnie jednak cześć go młodzież pozaszkolna, zorganizowana w Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej (S. M. P.), jako swego Patrona i skupia się pod Jego sztandarem. Programem swej pracy w organizacji S. M. P. chce ona wcielić w czyn te ideały polskie i katolickie, których żywym obrazem jest św. Stanisław.

Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej, znane już dzisiaj i rozpowszechnione w całej Polsce S. M. P., skupiają i organizują młodzież pozaszkolną pracującą na roli, w rzemiośle, kupiectwie i handlu i wogóle młodzież pracującą, aby ją wychować w duchu katolickim i narodowym na dzielnych i wartościowych obywateli Rzeczypospolitej.

Program pracy obejmuje zarówno wychowanie i kształtowanie religijne, oparte na nadprzyrodzonych wartościach religii katolickiej, jako też wychowanie obywatelskie, na które składa się oświata z szczególnym uwzględnieniem spuścizny narodowej i przygotowanie do pracy społecznej, kształcenie zawodowe i oświata rolnicza, wreszcie należyte pojęcie wychowanie fizyczne i przygotowanie młodzieży do obrony kraju.

Idzie więc w Stowarzyszeniach Młodzieży praca wszechstronna. Wykłady i dyskusje religijne, czytanie Pisma św. i kwadrans ewangeliczne, poza tem cały szereg praktyk religijnych z podkreśleniem środków nadprzyrodzonych w pracy nad sobą, t. j. sakramentów św. i rekolekcji zam-

kniętych. Dalszym ciągiem tej pracy wewnętrznej nad sobą jest praca dla Królestwa Chrystusowego przez zewnętrzne oddziaływanie na otoczenie w duchu swych przekonań katolickich, w apostołstwie dobrego przykładu i przez udział w Akcji Katolickiej na terenie poszczególnych parafii. Za tą pracą wewnętrzną, religijną i katolicką, idzie praca polska. Wykłady i kursy z dziedziny literatury i historii, pogadanki o Polsce współczesnej, mają młodzież wprowadzić w życie polskie i przywiązać do niego, a w ten sposób wychować typy świadomych, po polsku myślących i działających obywateli państwa.

Zmysł społeczny rozbudza się poza tem u młodzieży S. M. P. przez wprężanie jej w wszelką akcję społeczną, szczególnie charytatywną. Program działalności organizacyjnej wyklucza kategorycznie jakąkolwiek działalność polityczną. Pomawianie organizacji S. M. P. o udział w robocie politycznej należy odeprzeć jako nieporozumienie albo jako oszczerstwo.

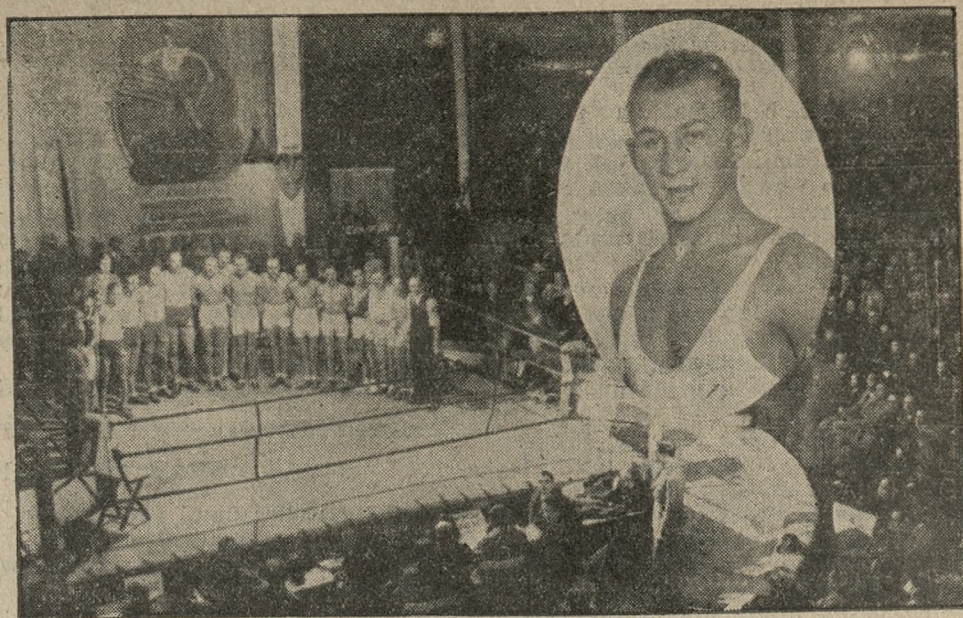
Twórczy i społeczny charakter ma również przygotowanie zawodowe. Kursy robót ręcznych, introligatorskich, ślusarstwa, stolarstwa, snycerstwa dają młodzieży nietylko wiele osobistych korzyści życiowych i zarobkowych, ale chronią ją w czasach dzisiejszego bezrobocia od rozleniwienia i demoralizacji, która jest następstwem kryzysu społecznego. Piękne wystawy z setkami nieraz eksponatów, urządzone przez S. M. P., są ożywym świadectwem, że ta młodzież w ogniskach swoich nie spędza czasu beczynnie.

Również udział w pracy kulturalnej w S. M. P. świadczy wymownie o tem, że w szerzeniu kultury estetycznej wśród szerokich warstw młodzieży pracującej organizacja ta spełnia poważne zadanie i posłannictwo. Liczne przedstawienia, urozmaicenia, rewie, sluchowiska radjowe, obchody i akademie, wykonane własnymi siłami, własne chóry i orkiestry S. M. P., stają się szkołą kultury estetycznej naszych miast i wiosek.

Niesłychanie ważnym działem pracy to przysposobienie rolnicze. W kursach i konkursach rolniczych, urządzanych przez władzę państwową, S. M. P. dzierżą pierwsze miejsce w całej Polsce, chociaż nie są one organizacją przeznaczoną wyłącznie dla młodzieży wiejskiej i rolniczej.

Ze w S. M. P. uprawia się również sport i szerzy zdrową kulturę fizyczną, że S. M. P. rwie się do przysposobienia wojskowego, o tem świadczą liczne boiska i biuletyny sportowe.

Oto tylko kontury pracy i dorobku S. M. P., którym patronuje św. Stanisław Kostka. Warto się z okazji „Święta Młodzieży“ bliżej przypatrzeć tej organizacji i jej pracy, warto ją popierać i z nią współpracować.

Węgierscy pięściarze w Poznaniu

W piątek odbyło się w Poznaniu spotkanie pięściarskie między drużynami „Nemzeti“ z Budapesztu i „Warta“ poznańska zakończone wynikiem 8:8. Na zdjęciu obie drużyny podczas powitania w kole Kajnar (Warta), który pokonał zasłużenie mistrza świata wagi muszej, walczącego obecnie w w. piórkowej Enekesa.

które należy do wspaniałej tradycji która w ciągu wieków szła dumnie z polskiej i spełniamy misję narodową, krzyżem na czele.

Spuścizna Alberta Calmette

Zmarły przed kilku dniami wielki bakterjolog francuski prof. dr. Leon Karol Albert Calmette, godny następcą swego genialnego poprzednika Pasteura, pozostawił bardzo bogatą spuściznę naukową. Najcenniejsza bodaj jego pracą w tej dziedzinie jest szczepionka przeciwgruźlicza, którą Calmette sporządził wraz ze swym kolegą prof. Guerin.

Pracę nad tą szczepionką rozpoczęli obaj uczeni w r. 1908. Szczepienie przeciw jakiegokolwiek chorobie zakaźnej np. ospie, polega na wprowadzeniu do ustroju człowieka zdrowego odpowiednio osłabionych zarazków danej choroby, przez co w ustroju szczepionego zjawiają się ciała odpornościowe, ułatwiające mu walkę z mikroorganizmami w razie zakażenia się nimi. Dzięki tej odporności człowiek szczepiony nie zapada na chorobę, przeciw której był szczepiony, nawet w czasie epidemii. Ponieważ do szczepienia używa się zarazków o zmniejszonej zjadliwości, Calmette i Guerin skierowali swe wysiłki głównie w tym kierunku. Rozwiązanie tego problemu nastęrczało wielkie trudności, gdyż zarazek gruźlicy odczynny jest trudno rozpuszczalnym płaszczem tłuszczu. Profesorem Calmette i Guerin udało się pokonać te trudności dopiero po 13 latach żmudnej pracy laboratoryjnej. Hodowali oni przez ten czas zarazki gruźlicy w cieplarni, na pożywce złożonej z ziemniaków z dodatkiem żółci. Prątek gruźlicy, wyhodowany przez Calmette i Guerina, pozbawiony swej siły chorobotwórczej, został użyty po raz pierwszy do szczepienia przez dr. Weill-Halle w r. 1921. Uplłynęło jednak lat trzy, nim szczepienie to zostało rozpowszechnione.

Szczepienie przeciwgruźlicze preparatem, noszącym nazwę Bacillus Calmette-Guerin, inaczej w skróceniu B. C. G., skuteczne jest przedewszystkiem u tych osób, które z prątkiem gruźliczym jeszcze się nie zetknęły. W dobie dzisiejszej takimi szczęśliwymi istotami są tylko niemowlęta, to też one w pierwszym rzędzie poddawane są szczepieniu. Szczepionkę podaje się dzieciom w mleku lub słodzonej wodzie 6, 8 i 10 dnia po urodzeniu, po czym wskazane jest, by przez miesiąc przeżywały zdala od osób chorych na gruźlicę. Po miesiącu niemowlęta odwrócone na gruźlicę i nie zachodzi obawa, że ulegną zakażeniu. Twórcy szczepionki radzą powtórzyć szczepionkę w 5 i 15 roku życia dziecka. Twierdzą oni poatem, że szczepionka nie skutkuje u ludzi chorujących na gruźlicę. Mimo to w niektórych krajach wstrzykuje się ją takim chorym z dobrym podobno skutkiem.

Szczepienie przeciwgruźlicze dzieci stosuje przedewszystkiem Francja. Szczepionkę przygotowuje tam osobiście prof. Guerin. Liczba zaszczyconych w tym kraju wynosi od r. 1924 po dziś dzień przeszło pół miliona dzieci. Równie popularnym jest szczepienie preparatem B. C. G. W Polsce wyrabia szczepionkę wielkich Francuzów Państwowy Zakład Higjenu w Warszawie. Stosowanie jej nie jest odpowiednio rozpowszechnione wskutek sceptycyzmu wielu lekarzy. Otrzymane jednak do tej pory wyniki każą przypuszczać, że powszechne stosowanie szczepionki B. C. G. spowodowałyby zniknięcie gruźlicy z powierzchni ziemi w przeciągu kilkunastu lat.

Musimy wszyscy pomóc „Opiece Polskiej“

Tegoroczny apel do zbiórki na rzecz „Opieki Polskiej“ nad Rodakami na Obczyźnie, naznaczonej na niedzielę, 5 listopada, musi być jeszcze bardziej gorący i bardziej natężony, niż w latach ubiegłych, gdyż sytuacja naszego wychodźstwa staje się obecnie — na skutek przeciągłego kryzysu — coraz gorsza i w niektórych dziedzinach wprost niepokojąca.

Pomoc materialna, której chciałoby się udzielić rodakom na obczyźnie, rzadko leży w granicach możliwości organizacji społecznych. Zato tem serdeczniej obejmuje „Opiekę“ potrzeby duchowe wychodźcy, współpracuje nad utrzymaniem jego życia narodowego i religijnego, nad podniesieniem jego kultury. I w tej właśnie dziedzinie „Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie“, pozostająca pod protektoratem J. Em. ks. kardynała — Prymasa Polski, pragnie rozwijać swą działalność. Wysyłając emigrantowi książki, czasopiśma, nuty i t. p. dla szkół, świetlic, bibliotek, chórów, stowarzyszeń — myśli o tem, by emigrant nie zatracał w obcym środowisku tych wartości, jakie wyniósł z kraju. Razem wysłano w ubiegłym roku książek 10.374, czasopism 43.362, map historycznych, krajoznawczych, obrazów, gier i t. p. 19.165.

W obecnym kryzysie moralnym powinna być ta praca znacznie intensywniejsza niż była dotąd, a tymczasem środki na nie z powodu ogólnej biedy zmalały. Ciężko jest teraz apelować do społeczeństwa o pomoc pieniężną, gdyż

wiadomo, że potrzeby jego własne są liczne i palące, a jednak apelujemy o to gorąco. Musimy wszyscy pomóc „Opiece Polskiej“, gdyż chodzi o przyszłość milionów Polaków, którzy zagranicą są nietylko źródłem stałego dochodu dla kraju, ale i jedną z podstaw naszego znaczenia w świecie. Chodzi tu o akt solidarności społecznej, ale również i o kwestję naszej ambicji narodowej. Trzeba bronić polskiej krwi polskiej rasy, polskiej obyczajowości, wszędzie tam, gdzie grozi jej osłabienie lub zanik.

Próbierzem zdrowych instynktów narodu i realnej polityki państwowej jest stała myśl o emigracji, jest opieka kraju nad naszą bracią zagranicą, pracującą i tułającą, która na trzech kontynentach reprezentuje godnie polskie wartości społeczne i cywilizacyjne.

Napisał pewien pisarz francuski, że w domu księdza polskiego we Francji więcej miejsca na ścianie zajmuje sztandar narodowy niż krzyż. Ów Francuz chciał przez to powiedzieć, że wraz z polskim księdzem idzie na emigrację polskie uświadomienie narodowe, które korzysta z tego potężnego środka, jakim jest duch katolicki z jego polską obrzędowością i polskim językiem. W środowiskach niekatolickich zachodu katolicyzm istotną siłą rzeczy jest pionierem polskości. Oddając grosz na „Opiekę Polską“ w dniu 5 listopada, która dwa te ideały łączy w doskonałej syntezie, spełniamy obowiązek katolicki i polski, wzmocnimy apostołstwo wiary,

Złote gody małżeńskie

obchodzili w tych dniach pp. Antoni i Józefa ze Spychałów Szczepańscy z Gniezna. Z powodu choroby jubilatki msza św. odbyła się za zezwoleniem władzy biskupiej w mieszkaniu prywatnym.

LISTY Z BYDGOSZCZY

U Pana Boga za piecem

W tych dniach byłem na proboszczostwie parafii św. Trójcy w Bydgoszczy. I powiem od razu: było mi tak przyjemnie, ciepło i zacisznie, jak u Pana Boga za piecem. Przyjęto mnie gościnnie i serdecznie, choć zrazu nie bez pewnej nieufności.

— Panie! — rzekł do mnie czcigodny duszpasterz, z dobrym uśmiechem, — z wami feljetonistami, to trzeba ostrożnie... boć nigdy niewiadomo, co wam się przysni nadziać na ostrze waszego języka...

Copędzej zacząłem tedy ks. Proboszcza uspokajać. Zacząłem mu tłumaczyć, że obawy jego są zupełnie nieuzasadnione, zwłaszcza w stosunku do mnie. Mam bowiem serce gołębie i jestem człowiekiem porządnym i dobrym, a zupełnie nie jestem — Swinarski. Szydercą nigdy nie byłem, jako ten Artur-Marjanna, pod „kaktusem” nie przesiadywałem, a na widok „Różowej kukułki” gotuję się, jak święcona woda na widok djabła...

Gdy się tak już z cudzych grzechów uczciwie wypowiadałem, zostałem rozgrzeszony i serdecznie przyjęty. Ks. proboszcz ugościł mnie jak brata — syna marnotrawnego i uraczył znakomitą kawą.

Kawa była naprawdę pierwszorzędną, lepsza nawet od tej, którą mi podają zazwyczaj „Pod kaktusem”, przecież nie o niej chciałem tutaj pisać.

Idzie mi bowiem dziś o sprawy inne, daleko ważniejsze; o sprawy poruszone w rozmowie z mną przez ks. proboszcza Skoniecznego.

Idzie mi więc — o ten kąt u Pana Boga za piecem.

Przedtem jednak poruszyć muszę jeszcze kwestję bardzo blisko z moim „piecem” spokrewnioną i niemniej ważną, a mianowicie: Wyścigi motocyklowe na stadionie miejskim.

...Były to wspaniałe zawody. Odbyły się kilka tygodni temu. Cała Bydgoszcz na wyścigi pośpieszyła na wyścigi. W mieście było martwo i głucho jak po porozie. Tylko tramwaje, puste jak zwykle, snuły się sennie ulicami. Za to na stadionie nie było wcale sennie. Motocykle jak duże uprzykrzone baki wyczyniały nieznośny hałas. Zachwycona publiczność także darła się co sił. Tylko, ilekroć zawodnicy zbliżali się do wirażu, wówczas cały stadion zamierał w pełnym emocji milczeniu. Wielotysięczny tłum z zapartym tchem oczekiwał na radosny moment, w którym zawodnicy powywracają koziółki...

Trzeba przyznać, że motocykliści czynili rozpaczliwe wysiłki, aby sobie poskręcać karki. Dokładali uczciwie wszelkich starań. Na nic jednak ich wysiłki, i na nic radosne oczekiwania tłumu. W łóż siedział ks. proboszcz i razem ze swymi wikariuszami nieustannie szturmował do Pana Boga o to, by zwarzowani zawodnicy nie połamali sobie ręk i nóg. Boć przecież cała ta impreza sportowa odbywała się

na cel budowy domu katolickiego przy parafii św. Trójcy, jednej z największych w Bydgoszczy. No, i cóż powiecie? Motocykle szalały, publiczność szalała, na wirażach śmierć wymachiwała czarnym tumanem wzniesionego pędem pyłu, a motocykliści wyszli niemal zupełnie bez szwanku. Piszę: niemal, — bo jeden z nich wywchnął sobie rękę. No, ale też to był podobno wyjątkowo zatwardziały grzesznik.

Znakomici zwycięzcy biegów byli

GRÓB NIEZNANEGO ŻOŁNIERZA

Nie budź. Niechaj dalej śpi zakłętym Marmurowym, milczącym całunem
I niech zdala słyszy krok przechodniów
Jak odległe hymny wielostrune.

Niech uśpiony niewyraźnym taktem
W grobie pełnym pluszczącej muzyki
Rozprostuje połamane kości,
Próchno ciała, które śmierć przenika.

On śni — wiosną buchnęło zwycięstwo,
Ogwieżdżonym i brzozowym majem,
Skowronkową ponadpólną harfą
W spopielałych gruzowiskach krajów.

Z ziemi wzrosły kwiaty jak płomienie,
Nasycone krwią jako oliwą —
I oliwną usta wyrastają
Ponad ziemią cichą i szczęśliwą.

On tylko w ciasnej izbie —
Kwadracie kamiennym —
Dusi się jak więzieniem
Męczeństwem codziennym.

Jako krzew Mojżeszowy
Płomienieje Panem —
W gałgach trzeszczy ogień
Niepohamowany!

W liściach, drewnie, korzeniach
Żar wypala soki
I włókna popieleją
W płomiennym potoku!

Słyszysz? W gestach kurczowych
Stoi w ogniu zawisty
I wierszami wypryska —
Kometami iskier!

Ryk syren brzmi jak fletem
Z pod cienistej dębiny,
Huk stu tysięcy kroków
Dzwoni jak arja trzcin.

Gdy miasto się przewala
Bez odpocznienia w rynku,
Ty słyszysz staroświecką
Melodję katarynki.

A tam kręcą się żarna —
Człowiek ziarnem się łamie.
Młyn gigantyczny huczy,
Kamień miazdzy o kamień.

Nie budź. Niech o niczem się nie dowie
Strzęp rozdarty pazurami stali —
Bohaterski zwycięzca tej wojny,
Którą wszyscy przegrali!

Poznań.

tem niezmiernie zdziwieni. P. Kępka — mistrz Polski, Austrii i Węgier nie mógł się wprost uspokoić. Był nawet trochę dotknięty. — Cóż to za wyścigi, — bez skręcenia karku? — powiada. Widzi pan, panie potrójny mistrzu, — tak powinno być zawsze. Wasze zwarzowane wyczyny sportowe powinny zawsze odbywać się na jakimś pobożnym, dobrym celu. Wówczas zachowalibyście wasze kończyny całe i zdrowe aż do późnej starości, bo co do waszych głów, to tym dwudziestoczworgodzinne modły całej parafii św. Trójcy, także nie chyba poradzić nie zdołają.

Bądź jak bądź, zawody zrobiły swoje. Nawet ateusze, innowiercy, meto-

A tam czas wichrem wieje —
Skrzydła w prężnych obrotach —
I krew cieczę rzekami,
Ludzka krew szczerozłota.

A tam krzyk jako alarm,
Jak dom dwudziestopiętrowy,
I bije czarna fala
W horyzont granatowy.

Rozbij małe okienko,
Wyjdź z ciasnego pokoju:
Dni groźne jak bandyci
Przy bramach miasta stoją.

Wyrzuc bezwonne cnoty
Z serca jak z wazonu —
Dzwonią usta zsiniałe,
Jak alarmowe dzwony.

Stań, jak żołnierz na warcie,
Spokojny i stanowczy.
W zgiełku stumiljonowym,
W obłędym pędzie owczym.

W poplochu drżących ramion,
W bagnie ciżby nerwowej —
Kościółem wznosnij w niebo
Prostym i betonowym.

Zadzwoń śpiewem jak dzwonem,
Zagraj sercem w organy
Poeto — bojowniku,
Bogiem opętany!

On śni: Teraz lipiec — żniwna pora —
Uginają się pod jarzmem woły —
Białe chaty pachną mocnym chlebem,
A na straży piastowskie anioły.

On śni świąty lipcowe, żar pszczelny,
Wieczór krowio w wieczność zapatrzony
I noc gęstą, bujną jak stóg siana,
I znów świąty jak kościelne dzwony.

On śni bujną, upalną Europę
Rozłożoną w biodrach jak stodoła,
Z której duszny zapach brogów zboża
Jak okrzykiem bije dookoła.

Nie budź. Niechaj nigdy się nie dowie,
Jaki owoc męczarni zwycięskiej:
Bezrobotny dzień, dzień włóczęgowski,
Dzień bezradny rozpaczy i klęski.

WŁADYSŁAW DERKACZ.

dyści i baptyści złożyli dzięki nim swój grosz na budowę domu katolickiego parafii.

Pewnie, pewnie, że tych groszy jest jeszcze o całe niebo za mało, aby móc zacząć budowę. Ale od czego to Akcja Katolicka. I prezesa ma też nie od parady. P. Bolesław Lisewski i cały jego dzielny sztab, postanowili twardo, nie ustąpić, aż w cieniu kościoła św. Trójcy nie stanie potężny dom katolicki. Bo ten, co teraz jest, jest mały, ciemny i ciasny. Niezliczone organizacje, sekcje i zastępy parafjalne muszą stać w ogromnym ogonku, aby się do sal domu dostać. Tak daleko być nie może. Z okazji srebrnego jubileuszu kapłaństwa obecnego duszpasterza zapadła uchwała. Budujemy dom. Katolicki dom. No i od tej pory ani jeden mąż w parafii nie ma już spokoju. Żony nie chcą już ani nowych kapeluszy ani podarunków imieninowych, tylko jak najwięcej pieniędzy na składkę na rzecz budowy domu. Ponoć jedna z parafjanek rozchorowała się niebezpiecznie z zazdrości, gdy się dowiedziała, że na imieninach jej sąsiadki, zebrano trzydzieści pięć groszy więcej niż u niej.

Słowem, w parafii św. Trójcy ruch. Łatwo można sobie wyobrazić, co wyniknie z takiego zapalu i entuzjazmu. Bo zapal bydgoski, to to nie jest „słomiany ogień”. Trudno go wzniecić, ale raz wzniecony już nie zgaśnie.

Trudno się zresztą temu entuzjazmowi dziwić. Każdy z nas marzy o tem, aby się kiedyś znaleźć u Pana Boga za piecem. Ale czekaj tu bracie tatka-latka. I dlatego właśnie buduje się dom katolicki. Bo taki dom, to nie innego, tylko przedsiónek do tego wymarzonego zapiecka niebieskiego.

MAT.

Przedstawienie popularne „12 krzesel”

odbędzie się w „Słońcu” w niedzielę, 5 listopada o godz. 3 po poł. na ogólne życzenie najszerszych sfer naszej publiczności. Niewątpliwie przedstawienia te po cenach niebywale zniżonych cieszyć się będą zastużonym powodzeniem. Nie trzeba chyba zachęcać nikogo, aby skorzystał z nadarzającej się wyjątkowej sposobności i podążył do „Słońca”, tembardziej, że w filmie tym występują dwaj najpopularniejsi komicy: czeski VLASTA BURIAN i polski ADOLF DYMSZA, którzy niefrasobliwym swym humorem rozmieszą wszystkich. Zaznaczyć należy, że film „12 krzesel” nadaje się również dla młodzieży! Kto zatem spędzić chce dwie rozkoszne godziny, kto chce uśmiać się do lez z przepysznymi kawałkami Dymy i Buriana — niech śpieszy w niedzielę, 5 listopada do „Słońca” a napewno żałować nie będzie! Bilety po cenach niebywale zniżonych: Cały parter 75 groszy, cały balkon 1 złoty są do nabycia wcześniej w firmie S. Kałamański — Plac Wolności 6.

NA OSTRZU JĘZYKA (28)

Tajemniczy Hiszpan

Niejednokrotnie podkreślałem na tem miejscu, jak bardzo reklama potrzebna jest sztuce i literaturze, a szczególnie teatrowi.

Należy ją uprawiać umiejętnie i radykalnie, począwszy od afisza teatralnego. Afisz, to przecież to samo co okładka książki: jeżeli ma zdobyć czytelnika, musi mieć napis fascynujący. Afisz ogłaszający nudny tytuł sztuki odstrasza publiczność. Cóż Ci powie naprzykład tytuł: „Dramat Kaliny”? Pachnie to nudnym symbolizmem: rosła kalina z liściem szerokim i przeżywała dramat... Kogo może obchodzić dramat jakiejś historycznej kaliny? Dyrekcja Teatru Nowego wzięła się na sposób (a może to uczynił sam autor) i poprostu zmieniła tytuł; na afiszach przeczytaliśmy niedawno napis: „Pan Kalina pisze sztukę...” Pan Kalina — to już nie symbol, to zabawne nazwisko napewno jakiegoś grafomana: człowiek uśmiecha się na widok samego plakatu i wali do teatru.

Teatr Polski zapowiedział, że wystawi w bieżącym sezonie „Króla Edypa”. Radzę również zmienić tytuł i proponuję następujący: „Mąż własnej matki. Faktomontaż na tle kompleksu odkrytego przez Freuda.” To pociąganie! Trzeba publiczność oszukiwać, bo inaczej będzie znów tak, jak śpiewałem w zeszłym sezonie o Trzcińskim:

Nie wiem, choć się ciągle w brodę skrobię,

Czemu dali napis: „Naród sobie”,
Nanic nawet taka aureola,
Naród sobie... chodzi do Apolla...

Gdyby tylko do Apolla, wszystko byłoby w porządku — lecz ludzie wołać chodzą na „Maraton”, do instytutu krzywdzenia sztuki tanecznej, przyrządzać się współczesnym atletom, którzy w pocie czoła i innych części ciała walczą o laur zgiętej do reszty Terpsichory (dziwna rzecz, że w tem imieniu kryją się słowa „chory” i „psycho”...).

Filmowcy pierwsi poznali się na potędze reklamy. Gwiazdy z Hollywood rozwodzą się co chwilę, awanturują — a nawet (jak to uczyniła Pola Negri) rzucają butami w angielskich premierów; do takich ludzi publiczność ma zaufanie, bo widzi, że znają się na interesie.

Za filmem nieśmiało podążył dramat... Najpóźniej, oczywiście, siłę reklamy zrozumie liryk; ten gatunek literatury należał zawsze do ciężkiej artylerji, mimo, że pozornie jest lekkostrawnym; — na szczęście jest już na wymarcu. — W Poznaniu pamiętamy wszyscy rwyet, który wywołał Tępa swoją „Fräulein Doktor”: tu obiecał, tam wziął zaliczkę, tu wycofał, tam odwołał — a skutek był taki, że słaba sztuka nie schodziła z afisza. A najzawziętsze było to, że o biednego, debiutującego autora kłóciło się i procesowało dwóch dyrektorów teatru! — Kosztowało ich to niemało zdrowia i pieniędzy, lecz słusznie im się to na-

leżało. Dyrektor teatru bowiem jest największym wrogiem autora dramatycznego, szczególnie krajowego. Jako przykład opowiem pewną wesołą, aczkolwiek zupełnie autentyczną anegdotę, — historję o „tajemniczym Hiszpanie”.

Ów Hiszpan w rzeczywistości wcale nie był Hiszpanem — w tem sęk!

Tłumaczę obecnie dwie komedje znanego czeskiego pisarza Emila Synka. Nie odrazu był znanym i nie odrazu był — czeskim! A działało to się w następujący sposób. Synek trzy lata temu napisał komedję pod tytułem „Partner”; złożył ją w jednym z praskich teatrów — i wkrótce otrzymał ją zpowrotem zaopatrzoną w dopisek, że jest najzupełniej nieszczeniwa.

„Wówczas” — pisze mi Synek — „zmieniłem narodowość! Skreśliłem swoje nazwisko z egzemplarza sztuki i podpisałem autora, który w rzeczywistości nie istnieje i nie istniał: autorem sztuki stał się Ricardo Gomez; poprostu pomieszałem imiona i nazwiska dwóch sławnych hiszpańskich piłkarzy: Ricarda Zamory i Iruna Gomeza — i tą drogą powstał hiszpański poeta. Dla niepoznaki zmieniłem oczywiście także tytuł sztuki, jej milieu i nazwiska osób.”

W ten sposób przyrządzona sztuka została przyjęta i wystawiona; miała wielkie powodzenie u publiczności i krytyki.

„Rencenzji” — pisze dalej Synek — „stwierdzili, że czuje się w mej sztuce prawdziwą andaluuską krew! A najzabawniejsze było to, że w prasie

czeskiej zaczęły się pojawiać obszernie notatki biograficzne o „znanym hiszpańskim pisarzu Gomezie, godnym rywala Pirandella i Bernarda Shaw...”

Gdy Synek po pewnym czasie się zdemaskował, powstał w całej europejskiej prasie wielki hałas — i autor stał się bogatym, szczęśliwym i sławnym. Dzisiaj ma nietylko własną wille i własne auto, lecz nawet własną żonę i własny teatr. A mimo to pisze feljtony... Na Boga! gdybym miał teatr i wille, przestałbym pisać... A więc, Czytelniku módl się, bym wygrał wielki los; przysięgam Ci, że w chwili, gdy mi z kolektury „Szukasz szczęścia, wdepnij na chwilę” przysłał sto tysięcy złotych, złamię pióro i wybawię Cię od czytania moich feljtonów. „Pod hejrem”, jak powiedział pewien akademik literacki żydowskiego pochodzenia.

Ci zresztą reklamują się bardzo niezręcznie — mimo że mają na to pieniądze i w dodatku własny biuletyn reklamowy. Już się utarło, że każdy nowy numer „Pionu” przynosi jakiś nowy kawał, jakąś gaffę, czy grubą pomyłkę; to poprostu tak zwane „prawo serji”. Nie wiem, który Zyd tę prawdę odkrył, czy Steinach, czy Einstein; a może był to nasz Winawer — bo przecież stare przysłowie mówi, że „in Winawer — itas!” W każdym razie jest to prawda niezbita, że różne pechy walą się odrazu całą paką serjami. W 4 numerze „Pionu” zapomniałem, jak się nazywa bohater powieści Kadena-Bandrowskiego „Czarne skrzydła” i nazwali go poprostu Tadeuszem

Dymy nad Warszawą

Działo się to w dniach, kiedy pojawiły się wiadomości o przygotowanym na stolicę próbnym ataku gazowym. Poczęto mówić wiele o wojnie gazowej, nowych śmiertelnych wynalazkach chemicznych i najsukcesywniejszych przeciwko nim środkach obrony. Gazety poświęcały tym zagadnieniom długie artykuły, zaopatrując je tłumami sensacyjnymi tytułami, choć owe ćwiczenia odbywać się mają dopiero około połowy listopada.

Gdy przyszedłem na umówione spotkanie, mój znajomy siedział już przy stoliku. Obok na krześle leżał wieczny dziennik; z pierwszej jego stronicy bił w oczy wielki, tłusty tytuł: — „Dymy nad stolicą“.

Ze wszystkich licznych spotkań, jakie miałem podczas mego kilkudniowego pobytu w Warszawie — to spotkanie w bocznej salce cukierni Loursa było bodaj najcharakterystyczniejsze i zrazu jakby trochę — nierzeczywiste. I cały jego przebieg i osoba znajomego i miejsce, w którym się odbywało — wszystko to składało się na całość bardzo odbiegającą od charakteru życia, jakim żyje stolica. W jucznym pokoju wielkiej cukierni, do którego nikt nie zagląda ze względu na wiszące na ścianach groźne napisy — „palić nie wolno“ — siedział drobny, siwy pan — jedno z największych nazwisk w polskiej publicystyce literackiej.

Ponieważ jest o wiele dystansów bardziej zasłużony od nazwiska Rymowskiego, do Akademii oczywiście nie wszedł. Ale to jest uwaga uboczna. Siwy pan jest bardzo daleko od tych małych, śmiesznych komeraży, nie dostrzega ich. Przyznaję, że wywarł na mnie silne wrażenie, gdy go tak spostrzegłem na tle pustej sali, z napół przymkniętymi oczyma, wpatrzonymi nieruchomo w leżący obok dziennik.

— Nawet nie wiedzą sami — rzekł do mnie — jak ten tytuł jest słuszny „Dymy nad stolicą“... Mówię, oczywiście, w przenośni. Ale czyż w życiu duchowym narodu niema podobnych wstrząśnień, jak w jego życiu politycznym? I czy one nie są równie ważne? Ludzie przygotowują się do odparcia nieprzyjacielskiego ataku na wypadek wojny, a dlaczego nie bronią się przeciwko atakowi na ich życie duchowe, który nie przyjdzie dopiero — ale już jest i trwa?...

Mój znajomy mówił o tych patetycznych sprawach słowami prostymi i pozbawionymi wszelkiej emfazy. Czulem pod nimi silny wewnętrzny żar.

— Kultura. — Ludzie mówią teraz — podjął znowu — o budowaniu i umacnianiu życia kulturalnego. Narzeczcie. Ale zapominają, że jeśli się o tem mówi, można mówić tylko o kulturze narodowej. Życia duchowego nie da się stworzyć ze zlepków i odpadków. Jeśli tworzyć i organizować, a później narzucić całemu krajowi kulturę odrodzonej Polski ma wyłączenie stolica — to to jest próżnym złudzeniem. Warszawa do tej roli nie ma obecnie warunków. Nad stolicą stoją w tej chwili dymy, czad. Wi-

dział pan, co się działo ostatnio z powodu Akademii i innych oficjalnych imprez kulturalnych. Były to przedmioty rozgrywek koteryj i ambicji poszczególnych jednostek. Czyż w tej atmosferze może się urodzić jakiś silny prąd twórczy? Ale nie tylko to. Stolica w sprawach kulturalnych jest targowiskiem snobizmu. Kręci się tu po kawiarniach, po rozmaitych Ipsach, Simach, i Adriach mnóstwo snobów kulturalnych, którzy łapią różne odpadki i śniecie z międzynarodowych garkuchni artystycznych, przykrawają je na swoją modłę, a później w wrzaskiem i tupetem starają się narzucić tę stęchliznę całemu narodowi, jako nowe wyrazy kulturalnego odrodzenia Semic na wszystkim potrafią rbić interes.

Przerwał na chwilę, zapatrzył się w jeden punkt, jakby odrywając od rzeczywistości, chciał rozważyć najbardziej zasadnicze sprawy w głębi odpowiedzialnego sumienia.

— Teraz czas — rzekł znowu — na pracę całego kraju, na t. zw. prowincję. Na szczęście poszczególne nasze miasta, poza stolicą, są wolne od najazdów tych spryciarzy, którzy uważali je za pozycje małe, nieważne, i dlatego unikali Poznania, Wilna, czy Lwowa. Prowincja jest zdrowa, jeśli chodzi o podstawę do budowy kultury

narodowej, choć jeszcze nie uświadamia sobie swej siły i swego obowiązku.

— Powinniście — porwał się pierwszy raz podnosząc głos — powinniście wszędzie, we wszystkich miastach, w Poznaniu, Wilnie, Lwowie, Toruniu, Bydgoszczy tworzyć silny ruch kulturalny, ale nie taki zasklepiony wyłącznie do spraw regionalnych, lecz szerszy, mający na widoku kulturę duchową całego kraju. Szukajcie w życiu waszych okolic tych nurtów, które opływają wewnętrznie całe życie duchowe narodu, usiłujcie wydobyć je na wierzch, dajcie im wyraz! Słyszał Pan emfaticzne hasło Kadena, gdy jeździł na Śląsk szukać materiału do „Czarnych skrzydeł“ — hasło pracy w terenie. On sam te słowa fałszywie rozumiał, ale one są słuszne, jeśli napelnili się jedynie słuszną dla nich treścią. Kultura narodu to nie wykwit życia tylko miliona ludności stolicy — ale wyraz życia trzydziestu milionów całego narodu.

Wstaliśmy. Siwy, drobny Pan na tle błyszczącej, oszklonej sali kawiarnianej, w świetle silnych lamp sprawiał teraz wrażenie szczególnie jasnego paradoksu. Czegoś niezwykłego, rzeczywistego na tle nierealnej, przypadkowej rzeczywistości tego „tego kawiarnianego kramu i blichtru. W obrazie, jaki teraz miałem w oczach, wybił się na plan pierwszy.

W drzwiach zatrzymał się i rzekł jeszcze:

W NOTATNIKU

Koncert musi być i bastal Rozkaz!

W zeszłym roku powstał w Warszawie Komitet Dni Chopinowskich. Wielki komitet na całą Polskę. W tym celu, by propagować masowe koncerty Chopinowskie, i by za ich pośrednictwem zebrać odpowiednie fundusze na sprowadzenie z Paryża prochów Chopina, oraz na restaurację domu Chopina w Żelaznej Woli i rzeczywiście szereg koncertów się odbyło, w różnych miejscowościach. Czy i ile funduszu zebrano — dokładnie nie wiadomo. Podobno trochę, owszem. Dotąd — wszystko w porządku.

Lecz nagle wielki Komitet warszawski — po roku milczenia — ocknął się do nowego zbudził się... działania. Zebrał grono pianistów warszawskich — wyłącznie warszawskich! — ustalił dla nich takse honorarijów koncertowych od 150 — 250 zł i polecił być w pogotowiu. Następnie Komitet rozesłał do wszystkich starostów w całej Rzeczypospolitej Polskiej okólnik z mocnym podpisem i niemniej mocnym wezwaniem, by każdy starosta w swej stolicy starościńskiej urządził koncert Chopinowski, sprowadzając jako koncertanta jednego z mianowanych przez Komitet warszawski pianistów warszawskich. W okólniku podano szczegółowo koszt, połączone z przyjazdem koncertanta. A więc 1) koszt podróży II klasy w obie strony, 2) przejazd z dworca do hotelu, 3) opłata hotelu z całkowitem utrzymaniem, 4) honorarium według ustalonej taksy. Czyli, ogółem około 300 do 400 zł nie licząc kosztów sali, druków i t. p. Czy istnieje taki optymista, któryby się ludzi ze publiczność miasta powiatowego frekwencją swoją w dzisiejszych czasach zdoła pokryć tak wysokie koszty sprowadzenia koncertantów warszawskich i urządzienia koncertu? Zgóry można być pewnym, że conajmniej połowę tych kosztów zapłaci starosta z funduszy dyspozycyjnych. A przecież celem Komite-

tu jest zebranie funduszy na konkretne uczczenie Chopina? Z wspomnianego okólnika odnosi się wrażenie, że już nie o fundusze idzie, lecz przedewszystkiem o dochód dla kilku „wybranych“ pianistów warszawskich.

„Humor p. Kadena - Bandrowskiego.

Po kolei: a więc — 1° powieściopisarz, 2° laureat państwowej nagrody literackiej, 3° „opiekun“ dziennika „Gazeta Polska“, 4° „dusza“ teatrów stołecznych: Polskiego i Małego, 5° „nieśmiertelny“ udziałowiec Akademii Literatury Polskiej, 6° teje Akademii sekretarz, 7° kierownik Filharmonii Warszawskiej itd itd słowem — Juliusz Kaden - Bandrowski, zapytany przez jednego z dziennikarzy w sprawie tyle wentylowanej Akademii Literatury Polskiej — jeszcze przed 14 dniami (patrz tygodnik „Świat“ nr. 42 z dnia 21 października 1933) odrzekł dostojnie:

„Nic na ten temat nie powiem panu, choć wiele się mówi i przypuszcza. Nie mogę nic panu powiedzieć, gdyż sam nie wiem napewno, czy wejść w skład Akademii...“ Dziwna, bo myślny byli o tem zgóry i to oddawna przekonani i pewni! A gdy tenże sam dziennikarz, nie dając za wygrane jeszcze raz zagadnął p. Kadena-Bandrowskiego, dopytując się o jego pogląd na sprawę powstania Akademii (tysiącrotnie opisaną na łamach „Gazety Polskiej“! panie — kolego! należy czytać prasę „miarodajną“ koniecznie, absolutnie, bezwzględnie!!!) wówczas nasz universalit powtórzył — jak rzędtem: „Nie, nie, panie... nie panu nie mogę teraz powiedzieć na ten temat...“

Uważamy, że odpowiedź ta nakazuje wprost nadanie p. Kademu - Bandrowskiemu nowego tytułu np. czemplona humoru“ (ostatecznie, że wagi ciężkiej — to trudno!).

Kącik ornitologiczny Obrączkowanie ptaków

Państwowa Stacja Badania Wędrówek Ptaków — Stacje ornitologiczne w Europie — Dlaczego się obrączkuje? — Kto wynalazł obrączkowanie — Znaki obrączek — Działalność w roku 1931.

Od redakcji: Od dnia dzisiejszego począwszy zamieszczać będziemy w odstępach miesięcznych „Kącik ornitologiczny“, w którym kolejno zajmować się będziemy jego ciekawymi zagadnieniami. Na pierwszy ogień poruszamy kwestję obrączkowania ptaków.

Nie każdy zapewne wie o sposobie obrączkowania ptaków. Polska przystąpiła do tej pracy zaledwie przed kilku laty z inicjatywą prof. dr. Michała Siedleckiego, który zorganizował „Państw. Stację Badania Wędrówek Ptaków“, powierzając jej kierownictwo przyrodnikowi, prof. dr. Januszowi Domaniewskiemu, autorowi licznych podręczników przyrodniczych dla szkół. Powyższa stacja znajduje się w Warszawie przy Państw. Muzeum Zoologicznym.

We wszystkich państwach europejskich istnieje już oddawna stacje ornitologiczne. Największą jest stacja niemiecka w Prusach wsch. w Rozitach (Rossitten), prowadzona przez sławnego, niemieckiego ornitologa, Thiema-

na. Prócz tej istnieją jeszcze stacje w Kownie, Rydze, Helsingforsie, Moskwie, Wiborgu, Pradze, Budapeszcie, Cherbourgu, Marsylii, Sewilli, Neapolu, na wyspie Helgoland itd. Sprawa obrączkowania ptaków przybrała charakter ogólny, międzynarodowy. Do akcji tej wciągnięto w Polsce również szereg osób prywatnych, które z całym poświęceniem oddają się ornitologii. Ze względu na konieczność ujednostajnienia wszelkich poczynań w zakresie obrączkowania ptaków, obrączkowanie to może być dokonywane jedynie przy pomocy obrączek, przesłanych przez Państw. Muzeum Zoologiczne, i to ściśle według instrukcji, jednakowych dla wszystkich.

Obrączkowanie ptaków ma za zadanie ściśle badania naukowe i to bardzo różnorodne, jak: wędrówki ptaków, czas ich trwania, drogi przelotów, długotrwałość życia, zmiany upierzenia itd. Do tych właśnie badań służą obrączki aluminiowe, które wynalazł w r. 1899 duński nauczyciel Mortensen, ustalając przytem metodę obrączkowania w Polsce obrączki te wybija Mennica Państwowa.

Uwzględniając różne wielkości ptaków, polska stacja rozporządza 7 wielkościami obrączek oznaczonych kolejno literami od A do G

Obrączek A używa się dla orłów i bębzi;

B dla bocianów, czapeł i żorawi;

C dla myszolewów krogulców i innych ptaków drapieżnych;

APOLLO

ANNABELLA

OSTATNE DNI

ng 6 410
SEANSE 5, 7, 9-11 BILETY od 75 gr.

— Trzeba uważać, żeby, jak zawsze, nie przyjść z opóźnieniem...

Wyszliśmy. Na jasnym, wieczornym niebie siała się wielka tona światła.

JÓZEF KISIELEWSKI.

Cenne zbiory naukowe

W numerze 479 „Kurjera Poznańskiego“ z dnia 18. 10 rb. ukazał się artykuł pod tytułem „Nieznany lud i jego skarby“, pióra p. K. P. Moszczeńskiego. Ponieważ autor uwzględnił tylko zbiór p. profesora Dryji z Lublina, a ominiął zbiory poznańskie, poczuwam się do obowiązku uzupełnienia tego artykułu.

Na wystawie widzieliśmy trzy komplety zbiorów motyli: jeden p. profesora Dryji, typu pedagogiczno-dydaktycznego, przedstawiony w pawilonie handlowym, oraz dwa większe członków Towarzystwa Entomologicznego w Poznaniu, pp. Płucińskiego i Zimnego, typu naukowo-systematycznego, przedstawione w pawilonie nauki. — Zbiory te nie tylko, że w niczem nie ustępowały zbiorowi p. prof. Dryji, pod względem pedagogicznym zresztą wspaniałemu, ale imponowały — poza ilością okazów — starannem spreparowaniem, systematycznym rozłożeniem i wytrwałą pracą w zebraniu wszystkich gatunków, żyjących na terenach Wielkopolski i Pomorza. Np. oko znawcy przykuwały motyle, jakich nikt w Polsce nie posiada, a mianowicie z rodziny Aegeriidae (Sesiidae), Aegeria apiformis Cl. ab. tenebrioniformis Esp., z poczwarki, znalezionej w Płaczkach (Sredzkie), odmiana, znana w Europie tylko w kilku egzemplarzach, dalej z rodziny Arctiidae, Arctia hebe L. ab. melaena Biezanko, wyhodowana z gasienicy, znalezionej pod Mosiną. Pan M. w artykule swoim nadmieniał o ewentualnem nabyciu zbioru p. Dryji przez odpowiednie zakłady naukowe. Doprawdy, szkoda byłoby, aby tak cenne zbiory w przyszłości miały zmarnieć dla braku właściwej opieki. Na to jednak oświadczyć się będą musieli i ocenić zbiory naukowcy z dziedziny entomologii.

Dr. W. Rakowski.

Micińskim! (str. 5). To już nie akademja, lecz a-kaden-ja! W tej Warszawie zresztą mają zawsze podwójne sensacje: Akademię otworzyli, a Uniwersytet zamknęli — to też prawo serji. A biedny Kaden otrzymał (to już nie prawo serji, lecz na serjo materji!) czwartą posadkę i akademicki frak koloru wazeliny; tyle ma biedak z nim kłopotu: kogo wybrać? czy aby znów nie odmówi? a forsą będzie? ...Osobiście jestem z tej Akademii zadowolony: w ten sposób przynajmniej dowiedziałem się o egzystencji pana Wincentego Rzymowskiego. No i przypomniały nam się starcy z „Młodej Polski“ — na przykład Mirjam; a zdawało się, że w tych dniach miały ukazać się jego pisma pośmiertne pod redakcją niejakiego Norwida. Żydów dopuszczono aż dwóch („dwa Żydy w Barcz“, jakby powiedział Kaden), a na odrutkę wybrano hrabiego Rostrowskiego.. Hlakowiczówna odmówiła, bo przecież nie ubierze się we frak — a po drugie obrazila się na „Pion“, który anonsuje (znów pomyłka!), że poetka zaczyna pisać dla dzieci i że jest to u niej „nowy rodzaj literacki“; tymczasem każdy przeciętnie wykształcony literat powinien wiedzieć, że Hlakowiczówna już przed laty wydała cudowne „Rymy dziecięce“!... A Strug nie przyjął tej bądź co bądź przyzwolonej propozycji Kadena gdyż uważa, że Staff wystarczy w Akademii — i strugi przy stawie już nie potrzeba...

Artur Marja Swinarski.

D dla gawronów, wron, sonek, mew i małych kaczek;

E dla czajek, małych mew, gołębi itp.;

F dla drożdów, szpaków, rybitw, wilg, wreszcie

G dla ptaków najmniejszych.

Każda polska obrączka nosi napis: Mous. Zool. Polon. Varsovie Nr... re-tour.

Czynności obrączkowania zaczyna się w maju, kiedy młode są dobrze wyrosnięte i trwa do sierpnia. Każdy, kto obrączkuje ptaki, musi znać nie tylko ich tryb życia, ale pilnie badać wszystkie miejsca legowe i umieć wyszukiwać gniazda, zazwyczaj pomyślowo ukryte.

Według sprawozdania prof. Domaniewskiego, zaobraczkowano u nas w ciągu roku 1931 1028 ptaków. Jest to ilość znikoma, jeżeli się weźmie pod uwagę, że niemiecka stacja w Rozitach założyła od roku 1903 do 1927 przeszło 230 000 obrączek.

Po zaobraczkowaniu ptaka wynotowuje się wszystkie dane na specjalnych kwestionariuszach, wpisując w odpowiednie rubryki literę, numer obrączki, rodzaj ptaka z podaniem terminu lacińskiego, jego wiek, płeć, datę obrączkowania i nazwę miejscowości. Przy końcu każdego roku, w grudniu, odsyła się wszystkie wypełnione kwestionariusze wraz z krótkim sprawozdaniem do Państw. Stacji Badania Wędrówek Ptaków w Warszawie.

MŁODY NARODOWIEC

Czem jest Legion Młodych?

(Dokończenie).

Jeśli chodzi o „nacjonalizm” Legionu Młodych, to polega on na nawoływaniu do walki z obcymi kapitałami w Polsce. Jest to stanowisko zasadniczo słuszne, pod warunkiem, że przeprowadzi się niezbędne rozróżnienia i skieruje się ogień przede wszystkim na te pozycje, które są z punktu widzenia naszych interesów narodowych najniebezpieczniejsze.

Na czoło tych pozycji wysuwa się niewątpliwie kapitał niemiecki w wielkich przedsiębiorstwach przemysłowych województwa śląskiego. I tu właśnie słynna apostoła „szmaciana” ministra Zarzyckiego uprzytomniła polskiej opinii publicznej fakt, że w radach nadzorczych najbardziej niemieckich spółek akcyjnych na Górnym Śląsku (jak np. katowickiej „Wspólnota Interesów”, Sp. akc. „Godulla”, Sp. akc. „Ferrum”, Zakładów Hohenslohego) zasiadają Polacy, którzy nie robią dla spolszczenia tych warsztatów pracy, a tylko biernie firmują zakulisowe machinacje kapitałów niemieckich i stojącego za nimi rządu Rzeszy. Ci Polacy — to z małymi bardzo wyjątkami przedstawiciele obozu „sanacyjnego”, a więc tego, do którego zalicza się również „Legion Młodych”.

Organ „Legionu Młodych” „Państwo Pracy” wystąpił wprawdzie przeciw udziałowi Polaków w radach nadzorczych wspomnianych towarzystw, ale nie słysząc, by wyciągnął konsekwencje z faktu, że panowie z B. B. siedzą tam nadal, z wyjątkiem trzech, którzy w połowie października r. ub. zgłosili rezygnację ze stanowisk, zajmowanych w koncernie „Wspólnota Interesów” (I. G.).

Przyjmijmy jednak, że walka „Legionu Młodych” z obcymi kapitałami w naszym życiu gospodarczym jest szczerą — ale przecież to tylko jeden z małych odcinków walki o narodowy charakter państwa polskiego! Darmo byśmy szukali w wydawnictwach czy rezolucjach „Legionu Młodych” choćby jednego słowa o konieczności wyparcia trzech i pół miliona Żydów z tych dziesiątek tysięcy placówek gospodarczych, jakie zajmują oni ze szkodą dla rdzennego żywiołu polskiego. Darmo byśmy tam szukali jakiegoś ustosunkowania się do zalewu ośrodków polskiego życia umysłowego, polskiej literatury, sztuki i wolnych zawodów przez element żydowski, zatruwający źródła naszej kultury i paczący jej linję rozwojową.

W opublikowanych rezolucjach ostatniego ogólnopolskiego kongresu „Legionu Młodych” (rezolucyj tych jest przeszło dwieście!) niema ani słowa o kwestii żydowskiej. Nie dziwnego, skoro ideologia organizacyjna ma zabarwienie wyraźnie filosemickie. W pismach „Legionu” nie pisze się o tem, by nie odstręczać młodzieży — stosuje się raczej taktykę zupełnego przemilczania zagadnienia żydowskiego — ale właściwy stosunek do tego zagadnienia ujawnia się choćby w fakcie, że w szeregach „Legionu Młodych”, zwłaszcza na terenie Małopolski, znajduje się dużo Żydów i osób pochodzenia żydowskiego.

Oryginalny z punktu widzenia narodowego jest również stosunek „Legionu” do spraw obyczajowych i do zagadnienia rozrodczości narodu polskiego. Nie ulega wątpliwości, że zdrowie moralne społeczeństwa zależy od wysokiego poziomu życia obyczajowego — a siła Polski, zwłaszcza polityczna i militarna, związana jest ściśle z utrzymaniem dotychczasowego wysokiego przyrostu naturalnego naszego narodu. Tymczasem w obu tych dziedzinach organy „Legionu Młodych” zajmują stanowisko, zupełnie niemal identyczne z hasłami „reformy seksualnej” propagowanymi przez Boya-Zeleńskiego, p. Goldberg-Krzywicką, dr. Rubinrauta i p. Wassercuga-Wasowskiego.

Aby się o tem przekonać, wystarczy przeczytać artykuły p. Krahelskiej w organie centralnym „Legionu Młodych” „Państwie Pracy” (jest ona zarazem współpracowniczką „Wiadomości Literackich” w dziale „Życie Świadome”) oraz zamieszczony tamże taśmiem deklaracyjno-programowy p. t.

*) Koncern „Wspólnota Interesów” jest niemal w całości własnością skarbu niemieckiego.

„Zrywamy z moralnością mieszczańską”.

Autorzy tego elaboratu nie zdają sobie sprawy, że głoszone przez nich tezy na temat swobody życia płciowego są właśnie refleksem „gasnącego świata” liberalnej, a moralnie przegniłej „burżuazji”. Nie zakryje tego faktu plasterka „równiej odpowiedzialności” wobec „dziewczyzny z proletariatu” czy wobec „córci ministra” na wypadek, jeśli stosunek płciowy połączony za sobą „konsekwencje”.

„Moralność” seksualna „Legionu Młodych”, polegająca na uniezależnieniu tej dziedziny życia od nakazów religii, uczucia czy obowiązków narodowych i społecznych, stoi w jaskrawej sprzeczności do wskazań wszystkich prądów, które dziś dominują w życiu ideowym świata — czy to będzie katolicyzm, czy kierunek narodowy, czy nawet komunizm. To, co się dziś głosi w tej dziedzinie w Rosji, daleko odbiega od tego „młodolegionowych”.

Jeśli zaś już wspomnieliśmy o katolicyzmie, to trzeba stwierdzić, że stosunek „Legionu” do zagadnień religijnych jest wogóle conajmniej niewyraźny, jeśli nie wręcz niechętny, choć w teorii mówi się tylko o walce z „klerykalizmem”. Tutaj znać także w poglądach „Legionu” dominujące wpływy przebrzmiałego liberalizmu i indyferentyzmu „burżuazyjnego”.

Co jest jednak właściwym trzonem ideowym „Legionu”, myślą przewodnią, przewijającą się przez wszystkie enuncjacje i rezolucje „młodolegionowe”? Najtrafniej ujął to kol. Wojciech Zaleski w artykule, zamieszczonym na łamach „Myśli Narodowej”, w którym ideologię „Legionu”

**) W nr. 28 „Państwa Pracy” z dnia 31 sierpnia rb.

nazwał „ideologią biurokracji”.

„Legionowi Młodych” — pisze autor — podoba się ogromnie to, co zrobiła Rosja Sowiecka. Imponują im Magnitogorski i Dnieprostroje, piękne obrazy, przedstawiające wspaniałe budowle sowieckie i niemniej piękne „reportaże” różnych Knickerbockerów polskich i amerykańskich.

„U podstawy tych marzeń tkwią, podświadome może, a w każdym razie skrzętnie ukrywane nadzieje na... posady przy biurkach urzędniczych. Zapewne przy Dnieprostroju wznosi się potężny rozmiarami gmach, w którym umieszczono 1000 biurk amerykańskich i tysięcy wygodnych foteli, przy których będzie można urzędować. Zapewne olbrzymi aparat gospodarki planowej wymagać będzie wielu „dyplomowanych” i „wykwalifikowanych” pracowników umysłowych. Jednym słowem państwo pracy... papierowej. Oto ideał młodego pokolenia.

„Ideał ten przesłania rozkosznym bobaskom rzeczywistość rzeczywistość Rosji i Polski. Nie widzą oni, że oba te kraje uginają się w tej chwili pod ciężarem wielotysięcznej biurokracji, której obca jest myśl o samodzielnej pracy, i kilkudziesięciu dyktatorów przemysłu.

„Czy dyktatorzy ci nazywają się dyrektorami trustów sowieckich, czy też dyrektorami polskich karteli — to już nie jest rzecz tak istotna, jakby się na pierwszy rzut oka wydawało. Podobnie nie jest istotną sprawą to, czy tysiące biurokratów nazywa się po polsku pracownikami umysłowymi, czy też po rosyjsku „aparaczkami”.

„Nic dziwnego, że młode pokolenie „sanacyjne”, wychowane pod urokiem potęgi dzisiejszej biurokracji, ulega sugestji.”

Tak jest istotnie, ale na szczęście to młode pokolenie „sanacyjne” stanowi tylko drobny ułamek — młodego pokolenia Polski niepodległej.

(„Awangarda”) OBSERWATOR.

Ukazał się z druku
nr. 10 — 11 za październik - listopad 1933
MIESIĘCZNIKA NARODOWEGO

„AWANGARDA”

Zeszyt zawiera treść następującą:
Miecz. Piszczkowski: Stare i nowe.

Dzisiaj Stahl: Nacjonalizm i kierunek narodowy.

Ryszard Piestrzyński: Upadek frazesu.

Obserwator: Młodzież „państwa”.

Uwagi: „Pion” i „Wiadomości”.

Feliks Fikus: Gawęda.

Z życia młodych narodowców.

Prenumerata roczna „Awangarda” wynosi 5 zł, półroczna 2 zł 50 gr. Najlepiej wpłacać ją na konto P. K. O. nr. 203 851. Redakcja i administracja: Poznań, św. Marcina 65.

tem miał być referat wspomnianych kolegów w sprawie wyborów do rady miejskiej, wyznaczonych w mieście naszym na dzień 26 listopada b. r. Swą niemożność przybycia na zebranie uniewinnił również p. poseł Górczak. Wobec tego omawiano szereg spraw organizacyjnych. Następnie kol. prezes wygłosił b. treściwy i rzeczowy referat na temat ostatnich wypadków w świecie, a szczególnie w Rzeszy Niemieckiej, omawiając m. in. ucisk Polaków w Niemczech i stanowisko rządu naszego w stosunku do Niemców; w końcu wskazał na wpływy żydowskie w naszych stosunkach wewnętrznych. Referatu obecni wysłuchali w skupieniu. Zebranie zakończono wspólnym odśpiewaniem hymnu Młodych. W najbliższym czasie odbędzie się z okazji wyborów jeszcze jedno zebranie ogniska. (bem)

— Z. M. N. w Kościanie. W dniu 11. ub. m. odbyło się zebranie miejscowego ogniska Z. M. N. Po zagajeniu i odśpiewaniu hymnu Młodych wygłosił kol. Czesław Szlanka referat p. t. „Obowiązki młodego narodowca”. W komunikatach kol. prezes podał do wiadomości, że w Kościanie zostaje założona agentura pisma „Czuwamy”, które należy abonować. Następnie kol. prezes apelował do zebranych, by wzięli gremjalny udział w strzelaniu o P. O. S. W dyskusji omówiono sprawę mającego odbyć się wieczorku tanecznego, z którego czysty dochód przeznaczony na urządzenie świetlicy. Odśpiewaniem hymnu Młodych zakończono zebranie.

— Wielkie zebranie narodowe w Witkowie. W Witkowie odbyło się wielkie zebranie Stronnictwa Narodowego i Związku Młodych Narodowców. Przy wypełnionej po brzegi sali zagał zebranie kol. Jędrowski pochwaleniem Pana Boga, poczem oddał głos posłowi kol. Lewandowskiemu z Bydgoszczy. W dwugodzinnym referacie przedstawił mowca sytuację gospodarczą i polityczną Polski, ostatnie wypadki na terenie międzynarodowym i kwestię żydowską. Jako drugi przemówił delegat z Poznania, podkreślając słuszność programu młodego polskiego ruchu narodowego i apelując do wyteżonej pracy. Po dyskusji kol. Jędrowski, dziękując za liczny udział i zachowanie powagi, jaka zawsze cechować winna narodowców, zamknął zebranie. Z pięciuset młodych piersi wyrwały się potężne słowa hymnu Młodych.

— Z życia Zw. Młodych Narodowców w Dzierżynie (pow. mogileński). W dniu 29 października odbyło się w Dzierżynie plenarne zebranie ogniska Zw. Młodych Narodowców. Obradom przewodniczył kol. Kaźmierowski Jan. W wyniku obrad postanowiono wznowić działalność sekcji żeńskiej Z. M. N. W dalszym ciągu omówiono sprawę wyborów do samorządów miejskich. Po załatwieniu kilku spraw wewnętrznych przewodniczący solwował obrady hasłem „Młodzi, czuwajcie!”

— Młodzi narodowcy w Incwrocławiu. Dnia 25. b. m. odbyło się zebranie ogniska Związku Młodych Narodowców w Sokolni, które zagał kierownik kol. dr. Leon Znaniecki. Na zebranie ogniska przybyli licznie Młodzi, zapalniając szczerze salkę zebrania. Referat o polityce wewnętrznej i zagranicznej wygłosił kol. red. Tadeusz Sypniewski, a kol. dr. Znaniecki mówił o ustawie samorządowej. Nad referatami wywiązała się ożywiona dyskusja. Po omówieniu jeszcze kilku spraw organizacyjnych i lokalnych solwował kol. prezes obrady hasłem „Młodzi, czuwajcie!” Na zakończenie odśpiewano hymn Młodych.

Z Łódzkiego

— Z życia młodych narodowców w Radomsku. W niedzielę dnia 29 października, o godz. 10 rano odbyło się w Radomsku zebranie młodych narodowców w lokalu własnym przy ul. Reymonta 23. Na zebranie przyjechał kierownik okręgowy z Częstochowy kol. Stefan Niebudek. Obecnych było 40 członków i kilku sympatyków.

ZWIĄZEK MŁODYCH NARODOWCÓW

Z Poznańskiego

— Z ogniska Z. M. N. Poznań-Winiary. Dnia 15. ub. m. odbyło się zebranie ogniska Z. M. N. na Winiarach, które zagał kol. Antoni Knypiński hasłem „Młodzi, czuwajcie”, witając delegata zarządu powiatowego kol. Kalczyńskiego. Po krótkim przemówieniu kol. Knypińskiego zabrał głos kol. referent Kalczyński, który wygłosił obszerny referat „O zadaniach młodego pokolenia ico chach, jakimi charakteryzować się winien członek Z. M. N.” Referat spotkał się z gorącym przyjęciem przez obecnych członków. W sprawach organizacyjnych omawiano sprawę udziału w strzelaniu o P. O. S., przyczem dokładnych informacji udzielał kol. kol. Kalczyński i Knypiński. Po omówieniu innych spraw i ożywionej dyskusji zamknięto zebranie hasłem „Młodzi, czuwajcie” oraz odśpiewaniem hymnu Młodych.

— Młodzi narodowcy w Swarzędzu. Po przerwie Z. M. N. w Swarzędzu przystąpił znowu do pracy i zwołał na dzień 2 listopada zebranie do sali hotelu Polskiego, które zagał kol. prezes K. Pohl hasłem „Młodzi, czuwajcie!”. Interesujące przemówienie na temat gospodarki i wyborów miejskich wygłosił przybyły na zebranie z Poznania kol. Kordylewski. Omawiano również sprawę wynajęcia stałego lokalu i inne sprawy organizacyjne. Hymnem Młodych w podniosłym nastroju zebranie zakończono.

— Z ogniska Z. M. N. Kiekrz (pow. poznański). W niedzielę, dnia 15. ub. m., odbyło się zebranie Związku Młodych Narodowców w Kiekrzu. Referat wygłosił kol. Stanisław Jeske, omawiając krytyczne położenie gospodarcze kraju, przyczynę oraz drogi do naprawy, wiodące przez energiczny wysiłek Obozu Narodowego. Referent wezwał członków Z. M. N. do

zwartego działania nad wydobyciem narodu z apatii i zniechęcenia przez programową twórczą pracę dla narodu i państwa. Po półtoragodzinnym obradach i odśpiewaniu hymnu Młodych, o godz. 12 w południe solwował kol. Czyż zebranie hasłem „Młodzi, czuwajcie!”

— Z życia młodych narodowców w Krzeszynie (pow. poznański). Dnia 4. ub. m. odbyło się zebranie Młodych Stronnictwa Narodowego przy udziale przeszło 30 członków. Referat wygłosił kol. Kordylewski z Poznania, omawiając obszernie obecne położenie gospodarcze i polityczne Polski. Prelegenta nagrodzono żywym oklaskami. Po ożywionej dyskusji i załatwieniu spraw organizacyjnych zakończono zebranie hymnem Młodych.

— Zebranie miesięczne Z. M. N. w Mościnie. W niedzielę, dnia 8. ub. m. odbyło się miesięczne zebranie ogniska mościńskiego w lokalu p. Stanikowskiego. Zebranie zagał prezes kol. Terczewski hasłem „Młodzi, czuwajcie!” Po sprawdzeniu listy obecnych zabrał głos kol. prezes Terczewski, wygłaszając referat gorąco przyjęty przez członków. Po omówieniu spraw organizacyjnych zakończono zebranie hasłem „Młodzi, czuwajcie!” oraz odśpiewaniem hymnu Młodych.

— Z ogniska Z. M. N. w Buku. Miesięczne zebranie ogniska odbyło się w dniu 26 października w sali p. Marciniaka przy udziale bezmała wszystkich członków ogniska i kilkunastu sympatyków. Obrady zagał prezes kol. Zabicki hasłem „Młodzi, czuwajcie!” poczem odczytał pismo prelegentów z Poznania, zaproszonych na zebranie, a nie mogących dla ważnych powodów przybyć. Kol. prezes wyjaśnił cel zebrania, którego najważniejszym punk-

Dnia 26 listopada 1933 r.

odbędą się

WYBORY DO RAD MIEJSKICH W WIELKOPOLSCE I NA POMORZU

Obowiązkiem każdego młodego narodowca jest wyteżyc wszystkie siły w kierunku zapewnienia zwycięstwa listom OBOZU NARODOWEGO.

Z Teatru Nowości

„Srebrny Motyl”. Węgierska operetka w 3 aktach (7 obrazach) J. Koli. Tekst Szilagyego Kardosa i Szenesa. Przekład polski L. Brońskiego. Reżyseruje: A. Olędzki. Kierownictwo muzyczne: dyr. Z. Wojciechowski.

W wariété „Motyl” atrakcją programu jest tancerka, otoczona ekscytującą tajemniczością. Niedostępna dla licznych wielbicieli, uchodzi ogólnie za kochankę bogatego starszego pana. Jej tajemnica polega na tem, że nie jest wcale jego kochanką, lecz tylko córką jego starego przyjaciela. Ekscelencja opiekuje się tancerką i podkochuje w niej z poważnymi zamiarami. Pewnego razu w teatryku zjawia się pewien młodzieniec i porwany urokiem tancerki zaczyna codziennie uczęszczać na jej występy. Przyglądają się sobie zdaleka i oboje wdychają do siebie.

Ale tajemnica artystki ma jeszcze dalszy ciąg. Otóż występuje ona w kabarecie potajemnie, niejako incognito, chce to bowiem ukryć przed siostrą, którą wychowuje i dla której stale się poświęca. Siostrzyczka poznaje przypadkowo zakochanego w swej siostrze młodzieńca i między tą parą wywiązuje się wiosenny flirt. Tymczasem starszy pan oświadcza się artystce i odbywa z nią zaręczyny. Dowiaduje się jednak, że jego narzeczona kocha innego. Młodzieniec znowu jest rozpaczony, że jego ukochana z kim innym jest zaręczona. Słowem, gdyby przeprowadzić nitki pomiędzy wszystkimi parami, które są ze sobą zaręczone, prowadzą flirt i kochają się, to z nitki utworzyłby się dosyć powikłany kłębek. Bo w grę wchodzi jeszcze jeden młodzieniec, niezaradny doktor, nauczyciel młodszej siostrzyczki. Całe towarzystwo zna się ze sobą doskonale, ale tak się fatalnie układają wypadki, że nie spotykają się wszyscy naraz i nie mogą swych uczuć dokładnie posegregować. Dopiero w siódmym obrazie artystka decyduje się na swego młodzieńca, siostrzyczka na doktora, a starszy pan zostaje opuszczony i śpiewa ładną, ale smutną arję.

Ponieważ libretto pisali aż trzej autorzy, przeto nietrudno im było tak manipulować bohaterami, aby rywal mógł udawać, że nie zna swego rywala, a jedna siostra nie wiedziała o zaręczynach drugiej. Wogóle taka spółka aktorska przedstawia duże korzyści, bo niech każdy z współników wymyśli po jednym dowcipie, to już operetka jest prawie gotowa.

Zespół „Nowości” zagrał „Srebrnego Motyla” z werwą i z humorem. P. M. Korabianka, w tytułowej roli tancerki, ładnie śpiewała, grała ze swadą i wdziękiem. Ma do tej roli dobre warunki i umiejętnie je wykorzystuje. Trochę nieswojo czuje się p. S. Stadnikówna w dużej roli Klary, siostry „srebrnego motyla”. Niezupełnie się z nią jeszcze otrząsała, ale z następną rolą da już sobie napewno zupełnie gładko radę. Ma miły wdzięk i urok młodości, dobrze dysponuje głosem, ładnie wygląda. Przy większej rutynie scenicznej będzie podporą zespołu. Dobrze się czuł w roli zakochanego młodzieńca p. K. Petecki. P. Z. Tokarski, jako poważny starszy pan, miał dużo dystynkcji; śpiewał bardzo ładnie. Dużo humoru wniósł na scenę p. Olędzki. Jako niezdar, zakochany w swej uczennicy nauczyciel, P. Halina Grossówna zdobyła huczne oklaski i musiała bisować odtańczoną z temperamentem fantastyczną kombinację różnych tańców.

Przedstawienie wyreżyserował starannie p. A. Olędzki. Orkiestrę prowadził p. dyr. Z. Wojciechowski. (t. k.)

Powyzsze zdjecie przedstawia nam uroczą Marylę Korabiankę i Zygmunta Tokarskiego w „Srebrnym motylu”.

Konkurs Wierszowy

dla Czytelników „Kurjera Poznańskiego”

Z jednej z nazw niżej podanych, znanych wyrobów firmy

HENRYK ZAK w POZNANIU,

Fabryka Perfum, Kosmetyków i Mydeł Toaletowych,

należy utworzyć krótki 2-wiersz względnie 4-wiersz.

Wierze te powinny ukazać się w treściwych, łatwo do zapamiętania określeniach, doborowej jakości niżej wymienionych, popularnych wyrobów.

Nazwy:

Przemysławka, woda kolońska i mydło. Chlorami, pasta do zębów

Miaflor, krem, puder, emalja do paznoci, Hezadont, eliksir i pasta do zębów.

Za najlepsze wiersze wyznacza firma **Henryk Zak w Poznaniu 100 nagród**. Każdy z wierszy odznaczonych ma prawo do nagrody, nawet choćby jedna osoba nadesłała więcej niż jeden wiersz. Do każdego utworu należy dołączyć zewnętrzny kartonik od pasty do zębów Chlorami. Wszystkie premjowane wiersze pozostają wyłączną własnością firmy Henryk Zak w Poznaniu. Wiersze może zużyć firma Henryk Zak dowolnie również na cele reklamowe. Które wiersze zasługują na nagrody, oznaczy jury, na ten cel specjalnie zwołane. Wiersze wraz z kartonikiem od pasty Chlorami należy wysłać pod adresem Redakcji „Kurjera Poznańskiego”, z oznaczeniem na kopercie: **Konkurs Wierszowy firmy Henryk Zak w Poznaniu.**

Za najlepsze wiersze wyznacza firma Henryk Zak 100 nagród ze znanych swoich wyrobów to jest:

10 wytwornych kaset zawierających: wody kwiatowe, mydło, puder i 90 kartonów po 3 kawałki mydła toaletowego „ZAKOWE”.

Z najnowszej mody paryskiej: Kurtka z amerykańskich „brajtszwanców”, oryginalne rękawy przybrane dużymi guzikami.

Dział grafologiczny Prof. Fuady'ego

110. „Staszka”. Inteligentny lubi zmianę i zwracać uwagę drugim, przeczo jest nie lubiany brak zaufania, bardzo ciekawy ale z charakteru pisma ma 90% męskości. Mylna dyplomacja.

111. „S. O. 114”. Dużo uwagi cenę porządek, logiczny, energiczny, „równoważony”, wiele temperamentu, lubi dużo eksperymentu w życiu, kapryśny w miłości ograniczony, ambitny i szlachetny.

112. „Eremita Wrz”. Wiele delikatności, opanowany, w życiu wszystko śledzi, tajemniczy, skryty, ale lubi opierać się na swoich zdaniach, skłonny do płaczu, jednakże tego nie okazuje, sentymentalny, dużo kobiecości, co już z charakteru pisma wynika.

113. „Dyzma Z.” Na wiek Pana charakter za poważny Nagły wszystko lubi, wiedzieć, dużo fantazji, często zmienia zdania, lubi zarabiać bez zmęczenia, ale nie flegmatyk. Przez ludzi nie jest rozumianym do otoczenia szybko się przyzwyczajają, co w życiu mu przeszkadza.

114. „Czarne Oczy”. Za dużo filozofuje w życiu nerwowa, brak cierpliwości, z natury inteligentna, na uwag, nie reaguje choć wie że niema racji, co ujemnie wpływa na dalszy tryb życia. Ognisty temperament, ale dyskrecję zachowuje.

115. „N. 21. Pag”. Punktualny, w pracy niezmordowany nie lubi jednostajności, dyplomata sprytny wszystko widzi i słyszy dąży do wyższości.

116. „Zodjak”. Niezdecydowany, pesymista w życiu prywatnym lekki zwraca mało uwagi na siebie za dużo kaprysów, które pozostawiają po sobie niesmak. Z pisma wynika, że zdrowie nie sprzyja.

117. „Junosia”. Dużo inteligencji, porwoczy co wiele mu przeszkadza w życiu, poważnie myśli, lecz swoim zdolnościom nie ufa, jakkolwiek ma na to dowody. Dobre serce, osoby drugie szanuje; zamiłowanie do podróży.

118. „Pewu”. Dyplomata, poważny, szczery ale bardzo skryty do ludzi się szybko przyzwyczajają, swoje szanuje, niczyjego nie żąda, punktualny, energiczny, lubi długo spać.

119. „G. Z.” Czas szanuje, mało mówi, ale akuraty, przez szcerość swoją w życiu dużo stracił. Obliczony, ale nie chciwy.

120. „Pałuczanka”. Poważna, energiczna, 80% męskości, opanowana, dużo temperamentu, wesola, logiczna, idealistka i fatalistka. W swoim optymizmie jest bardzo słaba, nieproporcjonalnie na swą filozofję, potrafi być lubiana, ale przez ludzi źle rozumiana.

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

Dziś operetka „Baron Cygański” z A. Raczkowskim w roli tytułowej. W przedstawieniu tem bierze udział zespół operowy. Reżyser — Bolesław Folański, kapelmistrz Wiktor Buchwald.

Ceny miejsc od 60 gr do 3 zł.

Z Teatru Polskiego

Dziś o godz. 4-tej popoł. przedstawienie dla młodzieży. Odegrane bę-

dzie poraz ostatni „Wesele” Wyspiańskiego.

Wieczorem premiera arcywesołej krotochwilij Hennequina „On i jego sobowtór”. Obsadę stanowią czołowo siły zespołu Teatru Polskiego.

W niedzielę popoł. po cenach znizowanych „Stefek”, wieczorem „On i jego sobowtór”.

Z Teatru Nowego

W niedzielę o godz. 3-ciej czarująca bajeczka „Król mędryk”. Będzie tam król w złotej koronie, królowna przesłiczna, Smoczypysk i szlachetny rycerz, będą tam karzelki uciészne i tańce piękne. Śmiać się będą dzieciaki, bo wszystko zabawne i wesołe.

Z Teatru „Nowości”

Dziś schodząca niebawem z repertuaru melodyjna operetka węgierskiego kompozytora J. Koli „Srebrny motyl” z p. Marylą Korabianką w roli tytułowej. Przy pulpicie dyr. Z. Wojciechowski.

W niedzielę dwa przedstawienia, o godz. 4-ej popoł. i 8-ej wiecz.

Bilety od zł 0,50 — 3,50 w przedsprzedaży J. Langera, Hotel Monopol.

Kącik kosmetyczny

P. Dobrogosta Christensen. Elektroliza to nie jest preparat, tylko sposób usuwania nadmiernego owłosienia przy pomocy prądu elektrycznego. Zabieg taki może Pani przeprowadzić w gabinecie kosmetycznym.

P. Stefanja Sładkowska. Każdy człowiek ma wiele życzeń, ale nie wszystkie mogą być urzeczywistnione, naprzykład mężczyzna z łysiną chciałby, aby mu włosy odrosły, a Pani znów chce aby włosy zgolone nie odrastały. Niestety kosmetyka jak dotychczas nie rozporządza takimi środkami, możliwe że w przyszłości wynalazek taki będzie opatentowany. Na porost rzesz proszę przyciemniać lenną, barwik ten wpływa bardzo dodatnio na wzmocnienie.

P. Ela 10 508. Mogę Pani w tym wypadku poradzić jedynie zimne natryski oraz masaż ręczne, a gdyby to nie pomogło trzeba będzie zastosować specjalne masażę prądem galwanicznym na wzmocnienie mięśni. Odpowiednie gimnastyka wpłynęłaby również bardzo dodatnio na tę Pani dolegliwość.

P. Alicja M. Nie radziłabym Pani usuwać wyrzutów przez wyciskanie palcami, gdyż jest to z jednej strony niebezpieczne ze względu na infekcję, a z drugiej strony pozostają czerwone plamy trudne do usunięcia. Najlepiej byłoby przeprowadzić odpowiednią kurację, aby nie dopuścić do pogorszenia. Na razie proszę twarzę nie myć wodą, tylko przecierać sprytusem salicylowym, pudrować obficie na noc mączką kartoflaną, a na dzień pudrem higienicznym.

Wpływ odżywiania na skórę.

W ostatnich czasach począwszy od lat wojny światowej roczyniono wiele doświadczeń w medycynie dotyczących zależności, jaka istnieje pomiędzy odżywianiem, a chorobami skórnymi.

Przecież wszystkim wiadomo, że przewlekłe niedomagania jelit i żołądka objawiają się chorobliwym żółto-zielonym kolorytem cery, skóra przytem staje się szorstką i nadmiernie wysuszona z jednocześnie skłonnością do pigmentacji, to jest pojawiania się ciemnych plamek. Ogólnie znana choroba skórna zwana trądzikiem pospolitym, ma najczęściej źródło w nieodpowiednim odżywianiu i nadmierze używania potraw o zaprawach ostrych korzennych, sprawa się pogarsza i pozostają ciągle nowe bolesne wyrzuty.

To samo można powiedzieć o najrozmaitszych formach egzemy gdzie chory, chcąc uzyskać poprawę winien dbać o leknie niedrażniące pożywienie oraz regularny tryb życia. Jak wielkie znaczenie ma odżywianie na kolory skóry wykazały doświadczenia stwierdzające żółknięcie cery przy nadmiernym spożywaniu pomidorów, bądź skórek pomarańczowych, a odwrotnie cera różowieje przy spożywaniu marchwi.

W kosmetyce odpowiednie odżywianie jest kwestją bardzo ważną, ładna cera jest przedewszystkiem udziałem osób prowadzących regularny tryb życia i dbających o spożywanie potraw możliwie lekkostrawnych najlepiej jeść najwcześniej, ale nie objadać się rano i w południe, a wieczorem wyrzec się zupełnie kolacji ograniczając jedynie swoje pożywienie do zjedzenia małej ilości owoców polecenia godne są tu jabłka, winogrona i pomarańcze.

Osoby, skłonne do tycia nie powinny przeprowadzać zbyt forsownej kuracji odłuszczej, gdyż wskutek tego tworzą się zmarszczki i obwisłość skóry a raczej przez ciągłą dietę powrócić do normalnego wyglądu, trzeba bowiem pamiętać, że nie tak nie postarza ja nadmierna otyłość.

Mg. I. KUNTZÓWNA.

Gabinet kosmetyczny
Mgr.- chemji Kuntzówny
Poznań, plac Wolności 9 m. 31,
Pierwszorzędnej jakości kosmetyki

Ceremoniał przedstawień w komedji francuskiej

Przed wojną w Komedji Francuskiej obowiązywał uroczysty ceremoniał pod czas przedstawień abonentowych. Tych które się odbywały dla stałych abonentów tego teatru. Publiczność obowiązywał w te dni stroj balowy: panie w sukniach balowych, panowie — we frakach. Wielkie schody dekorowane były kwiatami i zielenią a w hallu trzymał wartę honorową pluton gwardji republikańskiej. Ceremoniał ten został zaniedbany w czasie wojny a nie wznowiono go i po zawarciu pokoju. Publiczność zjawiała się wówczas na wieczory abonentowe w zwykłych strojach. Obecnie ad ministrator Komedji Francuskiej Emil Fabre postanowił przywrócić dawne obyczaje i całą pompę przedstawień abonentowych. Stroj wieczorowy stał się znowu obowiązujący. Dekoracja wewnętrzna gmachu została przywrócona a gwardziści trzymają, jak ongi, straż w hallu.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Konsekracja nowego kościoła w Warszawie.

Ks kardynał Aleksander Kakowski dokonał obrzędu konsekracji kościoła oo redemptorystów pod wezwaniem Aniołów Stróżów przy ul. Karolkowej w Warszawie. W uroczystości brał udział licznym przedstawiciel duchowieństwa oraz wielkie rzesze wiernych. Kościół zbudowany w stylu umiarkowanie modernistycznym według planów architekta Stanisława Marzyńskiego jest obliczony na 3000 osób (KAP)

Przeniesienie portu lotniczego dla komunikacji samolotowej w Warszawie z Mokotowa na Okęcie.

Z dniem 1 listopada b. r. samoloty komunikacyjne będą przybywać do Warszawy i odlatywać z Warszawy wyłącznie z nowego lotniska na Okęcie. W związku z tem od 1 listopada dotychczasowe numery telefonów na lotnisku w Mokotowie (P. L. L. „Lot” nr. nr. 808-50 i 808-60 oraz Air-France 358-16) przestają być aktualne a nowy warszawski port lotniczy dla komunikacji samolotowej będzie miał centralę telefoniczną o nr 563-00.

Poza tem w związku z przeniesieniem lotniska na Okęcie pasażerowie samolotów będą przez P. L. L. „Lot” bezpłatnie dowożeni do lotniska i przywożeni z lotniska autobusami. Autobusy odchodzić będą z przed Hotelu „Polonia” (Aleje Jerozolimskie) punktualnie na 40 min przed odlotem samolotów z wyjątkiem do samolotu odlającego do Gdańska—Gdyni, do którego samochód odjeżdżać będzie na 35 min przed odlotem, oraz do samolotu odlającego do Katowic, do którego samochód odjeżdżać będzie na 50 min. przed odlotem

Sensacyjna plaża żydowskiej „fabryki” w Warszawie.

W Warszawie na Nalewkach od lat 20 istniała „fabryka i hurtownia” wyrobów wełnianych Abrama Ptasznika. Mieściła się ona na pierwszym piętrze w osmiu (!) pokojach i zatrudniała około 60 (!!) pracowników. Specjalnością tej „fabryki” było wyrabianie wełnianych swetrów a zarobek Abrama Ptasznika miał wynosić około 1000 zł dziennie. Zarobek ten jednakże wydawał się chciwemu Żydowi niewystarczający — chciał więc w dodatku handlować drzewem i zakupił wyręb lasu pod Wilnem, wpłacając na ten cel sumę 100 tysięcy dolarów. Tu jednakże został przez swych współwyznawców haniebnie oszukany gdyż okazało się później że lasy te były obiektem strategicznym i zostały mu sprzedane na podstawie sfałszowanego pełnomocnictwa.

Od tej chwili interesy jego zaczęły gwałtownie upadać. Nabral on jeszcze na kilka tysięcy swoich dostawców wełny, za półtora roku też pozostawał winien komornikowi i od pół roku już nie płacił zarobków swym pracownikom. Sumę długów Ptasznika który tymczasem zdołał ulotnić się gdzieś zagranicę, oblicza się na 250 tysięcy złotych. Na dobitkę z owej „fabryki” na Nalewkach, obłożonej tymczasem już aresztem przez komornika sądowego, znikły ostatnie pozostałe sprzęty i zapasy, skutki m czego owa „plaża żydowska” nabiera specjalnego jeszcze posmaku.

Lekarz zasądzony za niedozwolony zabieg.

W tych dniach toczył się przed sądem okręgowym we Lwowie proces przeciwko ginekologowi dr Josefowi Kilarowi, oskarżonemu o przeprowadzenie niedozwolonych zabiegów. Trybunał skazał dr Kilara po przeprowadzeniu rozprawy na półtora roku więzienia bez zawieszenia kary i utratę praw obywatelskich na przeciąg dwóch lat. Wyrok ten wywarł na miejscu silne wrażenie, obrońcy oskarżonego wniosli kasację.

Kurs Rytmiki i Plastyki Walentyny Wicchowiczowej. Od 1-go listopada otwerają się nowe kursa Rytmiki i Plastyki dla pań i dzieci (rok I i III). Osobny kurs gimnastyki obchudzającej dla pań. Lekcje odbywają się w Studium Wychowania Fizycznego (park Wilsona). Wpisy i informacje na miejscu codz o godz. 3-5.
zg 20 209

ZDROWIA czekolada do gotowania A. PIASECKI S.A. nr 6126

SPORT Ciekawy mecz

Spotkanie zespołów „Sokoła” i „Drużyny Błękitnych”

W niedzielę o godzinie 12 w sali „gimnastyki i sportów” dawniej „Boulevard” przy pl. Nowomiejskim 5 odbędzie jak już donosiliśmy spotkanie powyższych zespołów. Wystąpią one w następującym składzie (od popierowej do półciężkiej, na pierwszym miejscu Dr. Bl.): Koziołek i Romański II, Wyrzykiewicz i Romański I, Walkowiak i Woźniak, Nowicki i Ludek Maciejewski i Misiurewicz, Scholt i Dankowski, Przybylski i Rogowski. Poza tem w spotkaniach ramowych walczyć będą dodatkowo trzy pary.

Mecz ten należeć będzie niewątpliwie do ciekawszych, gdyż znana jest ogromna ambicja i wola zwycięstwa zawodników „Sokoła” oraz „Błękitnych”, a ponadto oba zespoły dzięki pilnemu treningowi porobiły w ostatnich czasach ogromne postępy. (kom)

Ciężka atletyka

Wszechpolskie zawody atletyczne, zorganizowane w Bydgoszczy przez „K. S. Słania”, zgromadziły ogromną ilość publiczności. Przy podnoszeniu ciężarów w walce lekkiej Zagórzycki z Torunia osiągnął w trójboju 275 kg., gdy dotychczasowy rekord był 270 kg. W kugielce Wesolowski z Bydgoszczy osiągnął wznik 230 kg., w średniej — Ozimiński z Bydgoszczy 285 kg., w ciężkiej — Tyniecki z Gdyni 320 kg. — Walki zapaśnicze dały wyniki następujące: 1 w kugielce Kowalski (Bydg) pokonał Matuzewskiego (In) w 3 min 40 s 2 w piórkowej mistrz Polski Aniola (Pozn) rozprawił się z Piórkowskim (Gr) w 8 min 30 s. 3 w lekkiej Zagórzycki (Tor) pokonał Spadzińskiego (Bydg) na punkty, 4 w średniej Bydgoszczanin Wierciński w 2 min 47 sek zwyciężył Inowrocławianina Pawlikowskiego 5 w średniej mistrz Polski i Malej Ententy, Gałuszka z Katowic, zwyciężył wicemistrza Biskupskiego (Bydg) w 13 min 6, walka mieszana między wicemistrzem Polski w półciężkiej Gęstwińskim (Gr.) a marynarzem Tynieckim (ciężka) zakończyła się zwycięstwem Gęstwińskiego.

Hokej

Turniej o puchar odbędzie się w niedzielę na boisku przy ulicy Pr. Rajcażaka o bok strzelniczy maokalibrowej. O godzinie 10.30 „Lechia” — „Warta”, o godz. 14.00 „Czarni” — Berger. (kom)

Lekka atletyka

Oddział lekkoatletyczny „Warty” komunikuje, że treningi począwszy od dnia 3 listopada odbywać się będą co wtorki i piątki od godz. 19 do 21 w hali ośrodka przy ulicy Marcełlińskiej. Do dnia 14 listopada kierować nimi będzie trener P. Z. L. A. p. A. Cejzik. (kom)

Piłka nożna

„Sparta” i „Poznań” mecz finałowy o wejście do klasy A rozegrany zostanie w niedzielę 5 bm. o godzinie 11 na boisku Sokoła przy Drodze Dębińskiej. Ostatnie zwycięstwa „Sparty” świadczą o dobrej formie tej drużyny. „Poznań” wystąpi w odmłodzonym składzie. Zawody zapowiadają się niezmiernie ciekawie i wywołają w Poznaniu zrozumiałe zainteresowanie. (kom)

„Warta” kombinowana i „HCP” spotykają się w niedzielę o godzinie 11 na boisku H. Cegielskiego. (kom)

Pieściarstwo

Wczorajsze spotkanie z Węgrami wykazało, że zespół „Warty” jest wciąż b. groźny i może śmiało rościć sobie pretensje do mistrzostwa drużynowego Polski. Na specjalne podkreślenie zasługuje raz jeszcze bardzo dobra forma Rogalskiego, który wykazuje duży spokój, dzięki czemu nie pozwala się tak łatwo wyprowadzić z równowagi, niekłada odporność na razy przeciwnika (a Kubinyi słynie z niezwykle silnych uderzeń!) i ogromną siłą ciosów. Jego swing w drugim kole był wprost poronujący i szkoda, że nie potrafił wyzyskać pełnego oszołomienia rywala. Rogalski, jeżeli popracuje nad urozmaiceniem swych ciosów, oraz nad ruchliwością, będzie wogóle b. trudny do pokonania. — Kajnar jest typowym pieściarzem — fantasty, że tak powiemy, o bardzo nierównej formie. Posiada ogromne dane na boksera, dużo intuicji i zaciętości, ale ma okresy załamania, podczas których nie może być groźny nawet dla stosunkowo słabych przeciwników. Znow dla odmiany, zwłaszcza kiedy chodzi o dużą stawkę jak np. wczoraj spisuje się doskonale. — Pilatowi brak szlif technicznego, brak — powiedzmy poprostu troskliwej ręki Stamma. Gdyby posiadał jego opiekę byłby w swej kategorii wogóle nie do pokonania przez amatorów naturalnie. — Majchrzycki jest wciąż niezrównany technik, a pohamowanie ruchliwości i zastąpienie jej ogromnym opanowaniem oraz wspaniałą kontrolą każdego ruchu wyszło mu na dobre. Wysokiej to klasy pieściarz! — Sipi-

ski spadł wyraźnie w formie, niestety, z własnej winy i od niego tylko zależy, aby odzyskał pełnię swych możliwości. — Wolniakowski ze względu na brak wytrzymałości nie może podciągnąć się wyżej.

Różne

Harcerska Drużyna „Wilków Morskich” urządza 5 bm. ześlarskie regaty międzyklubowe na jeziorze w Kiekrzu. Do regat zgłosiły się: „Yacht-Klub Poznański” 3 łodzie, koło L. M. i K przy gimnazjum Berge-ra 2 łodzie, „Wilki Morskie” 4 łodzie. Regaty odbędą się bez względu na pogodę. Dojazd nad jezioro koleją. (kom)

RADJO

Poniedziałek, dnia 6 listopada 1933 r.

Poznań (335 m) godz 7.00 — 7.55 audycja poranna z Warszawy; godz 11.30 transmisja z Warszawy; godz 11.45 program na dz. bież; godz 11.50 wiadomości bieżące; godz 11.57 sygnał czasu; godz 12.05 — 13.00 transmisja z Warszawy; godzina 13.20 płyty gramofonowe; godzina 13.59 sygnał czasu; godzina 14.02 giełda pieniężna i zbożowa towarowa — wiadomości gospodarcze rolnicze; godzina 15.30 — 17.50 transmisja z Warszawy; godz. 17.50 skrzynka pocztowa techniczna — omówi p. Z. Bresiński; godzina 18.00 — 19.00 transmisja z Warszawy; godzina 19.05 rozmaitości; godzina 19.25 — 23.15 transmisja z Warszawy; godzina 23.15 — 23.30 „Faciesy przyrodnicze” — pogadanka pt. „Od drzewa kakaowego do czekolady”, — wygłosi dr J. Rżóska.

Słynne lampy radiowe

PHILIPS „MINIWATT” znacznie potaniały

ng 5995

Warszawa (1112 m) godzina 7.00 audycja poranna; godzina 11.30 codzienny przegląd prasy polskiej; godz 11.40 wiadomości o eksporcie polskim; godz 11.50 wiadomości bieżące; godz 11.57 sygnał czasu; godzina 12.05 piosenki rewjowe z płyt; godzina 12.30 dziennik południowy; godzina 12.35 wiadomości meteorologiczne; godzina 12.38 koncert z płyt; godzina 15.30 wiadomości gospodarcze; godzina 15.40 przegląd komunikacji; godzina 15.45 chwilkta lotnicza i przeciwigazowa; godzina 15.55 muzyka salonowa w wykonaniu zespołu St Rachonia; godzina 17.20 recital fortepianowy R. Mieczewskiego; godzina 17.50 skrzynka pocztowa rolnicza; godzina 18.00 odczyt pt. „U kolebki polskiej państwowości” — wygłosi redaktor Stanisław Poraj; godzina 18.20 audycja żołnierska; godzina 18.45 z nowych operetek (płyty); godzina 19.00 program na dzień następny; godz 19.05 rozmaitości; godzina 19.25 transmisja z Wilna; godz 19.40 wiadomości sportowe; godzina 19.47 dziennik wieczorny; godzina

KRONIKA TOWARZYSKA

Stow. Polskiej Młodzieży Katol. pod wezw. św. Kazimierza Poznań „Jeżyce” urządza w sobotę dnia 4 bm. Zabawę „Jeżyca” na sali Ogrodu Zoologicznego. Gościwami i miłą rozrywkę zapewnią wszystkim gościom. Wstęp 1 zł. zg 20.315 16

20.00 przemówienie z ok. 15-lecia Niepodległości Państwa Polskiego, min. Matuzewskiego; godzina 20.15 „Uprawdzenie z Seraju”, opera w 3 aktach W. A. Mozarta; w przerwie pierwszej „Blota Łużyckie”, wygłosi p. E. Chmielewski (feljton); w przerwie drugiej wiadomości meteorologiczne dla komunikacji lotniczej i komunikat policyjny; godzina 23.15 — 23.30 muzyka z płyt

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: W. G. z podziękowaniem za odebrane łaski z prośbą o dalsze 5 zł. — Radziszewska 6 zł. — Drowa Gryglewiczowa 5 zł. — Ziolk, Poznań, 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 686 80 zł.

Na Tanie Kuchnie: Rodzina Anston 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 38 zł.

Na ociemniałych żołnierzy: Rodzina Anston 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 25 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: Drowa Gryglewiczowa z gorącym podziękowaniem za wysłuchane prośby 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 26 zł.

Bóle głowy i bezsenność to skutki złej przemiany materji. Pij Morszwską Wodę Gorzką a cierpienie minie. Gen. H. Pr. Dr. K. Wenda, W. wa Krak. Przedm. 45. ng 5 690

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 3 bm. zgłoszono: Barbara Szy-szczanka, 11 dni, Walenty Koniecki, siod-larz, 58 l., Józef Maćkowiak, instalator, 58 l., Stanisław Wiśniewski, em sierżant straży pożarnej 61 l., Edward Skierki, 1 męś, 4 dni, Stanisław Czardorodówna, służąca, 26 l., Stefan Rychlicki, piekarz, 22 l., Bernard Pluciński, 16 l., Herman Schäfer, krawiec, 61 l.

ZAKOPANE ZAKOPANE
Pensjonat „PRZEDWIOSNIE”
Komfortowo urządzone — ciepła zimna woda w pokojach. — Łazienki. Pierw-azorzędna obsługa. — Wykwintna kuchnia, na żądanie dietetyczna.
Barbara Dargiewicz, Irena Młynarska
Zakopane, ul. Jagiellońska
Pg 5352-62.475

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu

W Roku Świętym

na resztę kosztów budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu ofiarowali do dnia 7. 10. 1933.

Wybrano ze skarbony przy Pomniku:	6. 10. 33	62 95	J. Arnochowski, Zakopane	1.-	Ks. M. Grucfalski, Kom-pina	2.-
7. 10. 33	46 24		J. Hernas, Konarowice	1.-	K. Lierschowa, Poznań	2.-
M. M. Jutrosin, za wys.		15.-	J. Dombrowska, Włocławek	5.-	podz. N. S. J. za uzyska-	5.-
prośby prosząc o dal. bi			Fr. Czarnicka, Krotoszyn	5.-	ne łaski z pr. o zdrow.	5.-
W. S. Chojnice z podz. za			z podz. za odebr. l. z pr.	8.-	Dr. M. Głowinski, Rybnik	10.-
odebr. l.		2.-	o dalsze	2.00	E. Gołdwinowa Kepno	5.-
N. N. Poznań		20.-	R. Kalinowski, Białystok	8.-	J. Czarniecki, Poz.	10.-
St. F. Leszno		5.-	Ks. Prob. Licznerski, Płu-	10.-	T. Kamiński, Poznań	2.10
B. Lukaszewska, Krotoszyn			skowsy	10.-	S. Meliński, Pieszew	10.-
z podz. S. J. i M. B. Nie-			Plut. Bol. Sajkowski, Mo-	5.-	M. Sobotowa, Bolchów	5.-
ustającej Pom. za szcze-			łodzieczo	5.-	H. Pochel, Głogów	2.-
śliwy przebieg choroby			Ks. Dr. P. Tochowiec, Kiel-	5.-	K. I. Richter, Brzuchowi-	5.-
córki Kaźmiery		10.-	ce	5.-	ce	5.-
P. Lubek, Zawiercie		6.-	Fr. Adamczyk, Gorlice	5.-	Z. Schimank, Lwów	3.-
J. S. Bielski, Lwów		5.-	Fr. Gawron, Tarnów	3.-	Ks. W. Dubiel, Lwów	10.-
Dr. K. Skrowaczewski,			M. Gądział, Tarnów	2.-	R. Seelig, Lwów	2.-
Lwów		5.-	Stow. Młod. Pol., Laso-	2.-	Wl. Raczynski, Lwów	3.-
Ks. St. Karbowski, Wado-			cie	2.-	Ks. St. Krawczyk, Wieprz	4.-
wie		5.-	M. G. Krotoszyn w int. o	1.-	W. Majek, Leszno	5.-
I. Zak. Wadowice		3.-	zdr. dla cał. rodziny i o	1.-	J. Reszak, Leszno	5.-
Klein, Starogard		5.-	wygr. procesu	1.-	M. Kaczorowska, Batorz	1.-
J. Niegoszowa, Kraków		3.-	M. Zielezińska, Krotoszyn	2.-	A. Pischnerowa, Aleksan-	2.-
Kpt. Monocy, Wilejka		5.-	St. Mrozowska, Radziejów	5.-	drów Kuj.	2.-
Fr. Kuleszy, Wilno		1.-	Gierun, Roztocze	1.00	Ks. Prob. B. Ziemiński,	3.-
Ks. L. Mirek, Gronków		4.-	Wl. Meyer, Przybyśław	2.-	Blonie	1.-
Fr. Lurcowa, Kielce		5.-	Ks. B. Lubina, Kijewo	4.-	A. Bonk, Brodnica	10.-
I. Neugbauerówna, Rabim		5.-	A. Nowakowa, Cieszyn	2.-	Dr. A. Kobyliński, Brusy	10.-
R. Odrobiński, Chmielnik		4.-	M. Nowakówna, Cieszyn	2.-	A. Nowak Skarżysko	1.50
L. Czarnek, Rzeszów		1.-	M. Fojackówna, Cieszyn	1.-	W. Krajewska, Pabjanice	1.50
J. Czarnek, Rzeszów		1.-	I. Nalysówna, Cieszyn	1.-	Maria i Walerja Krajew-	2.-
Z. Mazurkiewicz, Sambor		5.-	K. Lemrańska, Proszowice	1.-	ska, Pabjanice	1.-
A. Plucińska, Ławeczce		5.-	Wl. Stachowski, Poznań	5.-	S. Guzenda, Pabjanice	2.-
B. Wawrykowa, Borszczów		1.-	J. Ciesielski, Kobylin	5.-	M. Gajzler, Pabjanice	0.50
K. Skorupka, Warszawa		1.-	M. Warzałowa, Kolomyja	3.-	Krajewska, Pabjanice	0.50
Socjalista Pań przy Koście-			M. Długosz, Lwów	1.-	Szadkowska, Pabjanice	0.50
le św. Józefa, Lwów		3.-	P. Długosz, Lwów	1.-	Maria Szadkowska, Pabia-	1.50
J. Dunajowiczowa, Lwów		5.-	J. Olszenko, Bełżin	1.-	nice	
Dr. Michał M. Hr. Bawo-			Kraczma, Ropa	5.-	razem:	4
rowski, Lwów		10.-	Inż. Z. Trojanowski, Pula-	10.-		
F. Kaniewski, Warszawa		5.-	wy	5.-	K. Janoch, Wołomin	5.-
B. Walczyński, Warszawa		3.-	M. Falak, Odolanów	5.-	W. Perkowski, Lublin	1.-
I. Kowal, Podwołoczyska		10.-	Stow. Młod. Pol., Grabów	2.50	A. Smykiewicz, Magnuszew	6.50
J. Noskiewicz, Brzeźany		2.-	Fr. Szczepankiewiczowa,	5.-	zebr. wśród terejarzy w	
W. Popel, Baszków		5.70	Rataje	5.-	pierwszy piątek	3.-
M. Kościelna, Świnków		3.-	W. Menzel, Keynia	5.-	L. Cinglo, Lukowice	2.20
K. Frankiewicz, Łapy		-35	Kat. Stow. Kobiet, Kamień	12.-	W. Nowak, Kalisz	20.-
E. Kozakiewicz, Łapy		-35	St. Hutaj, Ostroróg	10.-	H. Meysztowicz, Kalisz	5.-
J. P. Budkiewiczowie, Ła-			A. B. Szamotoły	5.-	St. Wiśniewski, Kalisz	5.-
py		1.30	J. Trąpko, Szczytniki	5.-	M. Berezowska, Warszawa	1.-
K. Koterowa, Gosławice		3.-	W. Janowska, Skalmierzy-	5.-	P. Grochowscy, Warszawa	2.-
Ks. H. Laskowski, Podde-			ce	1.-	St. Strzałkowska, Warsza-	2.-
bice		2.-	Urzędniczy Star. Pow., No-	6.10	wa	
J. Iwanicki, Inowrocław		5.-	wogródek	6.10	P. Wojtkiewicz, Warszawa	1.-
K. i T. Poraziński, Gorzeń		7.-	A. Filipczuk, Wolkowysk	1.-	T. Gistrzyńska, Warszawa	1.-
St. Pekala, Tarnów		7.-	M. Bojanowski, Łódź	5.-	P. Sulkowski, Warszawa	1.-
SS Rodz. Mój, Zbikowi-			Zarząd Gł. Zjedn. Kolejow-	15.-	S. Berezowski, Warszawa	2.-
ce		5.-	ców Polsk., Warszawa		M. Piwakowska, Warszawa	2.-
					L. Berezowski, Warszawa	5.-

Konto P. K. O. nr. 207 470. — Sekretariat św. Marcin 69, m. 17.

W czwartek, dnia 2 listopada 1933 r. o godz. 11 wieczorem zmarł nagle wskutek nieszczęśliwego wypadku namaszczonego Olejami św. mój najdroższy mąż, nasz ukochany i troskliwy ojciec, teść i dziadek, 6 p.

Stanisław Wiśniewski

emer. sierż. Straży Pożarnej

przeżywszy lat 62 Pogrzeb odbędzie się w niedzielę o godz. 15 z Zakładu Przemienienia Pańskiego, Plac Bernardyński, na cmentarz parafialny w Dębcu. Msza św. za spokój duszy Zmarłego odbędzie się w poniedziałek o godz. 8 rano w kościele Bożego Ciała.

W ciężkim smutku i żalu pogrążona

rodzina.

zg 20 354/5

Dnia 2 listopada 1933, zmarł śmiercią tragiczną, 6 p.

Stanisław Wiśniewski

em. sierż. ogniowy

przeżywszy lat 63 Zmarły w czasie czynnej służby był dla nas wzorowym współpracownikiem, Cześć Jego pamięci.

dg 2062

Komenda i Koledzy Straży Pożarnej Stoł. m. Poznania.

Pogrzeb odbędzie się 5 bm o godz. 15 z kostnicy Szpitala Przemienienia Pańskiego na cmentarz Bożego Ciała.

Dnia 3. bm., zmarł członek Towarzystwa naszego, 6 p.

Melchior Janasik

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 6 bm o godz. 15 ze Szpitala Miejskiego na cmentarz parafji Bożego Ciała.

Tow. „Pielgrzym” pod wezw. Matki Boskiej w Poznaniu. Wypadek 269. zg 20 362 3

W pierwszą rocznicę śmierci, 6 p.

Franciszka Pasztalskiego

ziemianina

odprawi się w parafji, kościele Farnym

nabożeństwo żałobne

we wtorek, dnia 7 listopada 1933 r. o godz. 10 na które zaprasza Przyjaciół i Znajomych polecając Ich modlić się drogą duszę Zmarłego.

zg 20 356

Żona.

Porcelanę — Szkło stołowe
Atpakę — Umywalki — Sprzęty
kuchenne — Wyprawy — Prezenty

w wielkim wyborze po cenach
niebywale niskich poleca

„Ozdoba” św. Marcin 4

dz 1 390 1

Serwis porcel. dekor. tylko 8,75 zł

Hurt. SZKŁA PORCELANY Detal.
GŁÓWNY RYNEK WIEJSKI
W WRONIECKIEJ POZNAŃ TELEFON 29-16
P. K. O. 204-180

Pg 5 253-43.134

Lokal handlowy

przy Pocztovej, nadający się najwięcej na skład
rzeźniczy od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Poczto-
wa 31, skład tapet. Pg 5548-44.115

ng 5 195

Na sprzedaż

willa

7-mio pokojowa z domem gospodarczym i ogrodem owocowym ca. 1000 mtr kwadr. w Swarzędzu, ul. Dworcowa nr. 8. Cena zł 25000.— ewentl zamiana z dopłata na dom lub willę w Poznaniu. Informacji udzieli Skład obuwia w Poznaniu, ul. Kraszewskiego nr. 9 a. zg 20 352

Podziękowanie.

Pragne tą drogą wyrazić wdzięczność W. Pani Marمولowej (Zakład Przyrodolecznicy Królewskiej Huta, Rynek 7). Jej to zawdzięczam powrót do zdrowia mojej ukochanej córki. Gdy zwróciłem się o pomoc do W. Pani Marمولowej, córka moja uważana była za beznadziejnie chorą na otwartą gruźlicę. Dziś czuje się tak dobrze, że śmiało polecić może wszystkim cierpiącym tę prawdziwą Dobrodziejkę, ludzkości i z głębi serca życze: Szczęść Jej Boże w pracy nad zdrowiem nieszczęśliwych, którym tyle czyni dobrego.

Aleksander Monasterski

Stanisławów, ul. Wyspiańskiego 16
ng 6300

ng 5093

Na JESIEŃ 1933

zebrałem w moim magazynie przebogaty
wybór pięknych materiałów
jesiennie - zimowych

dla:

PAŃ na wełniane suknie
płaszczki i kostiumy

PANÓW na garnitury
i płaszcze zim.

DZIECI na płaszczyki,
mundurki i fartuski

Ponadto skład mój jest stale
bogato zaopatrzony w

NARZUTY - CHODNIKI

DYWANY — OBRUSY

FIRANY — KAPY —

KOLDRY — KOCE — DERY

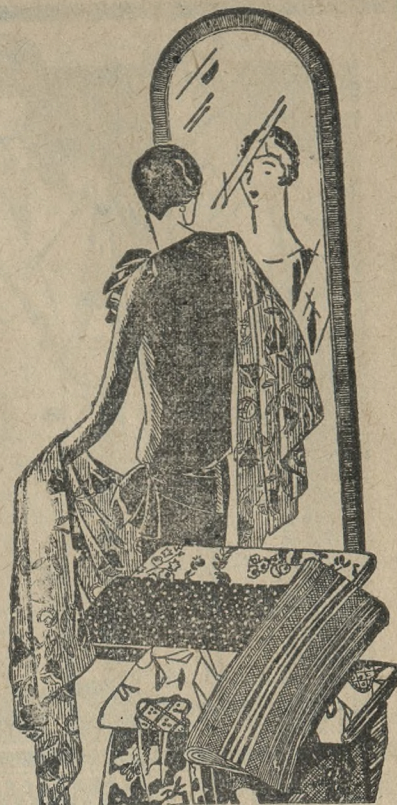
Porównanie cen i jakości wykaże zawsze przewagę
firmy

Z. Bytnerowicz

St. Rynek 52

narożnik ul. Wodnej

P- 5 546-44 114

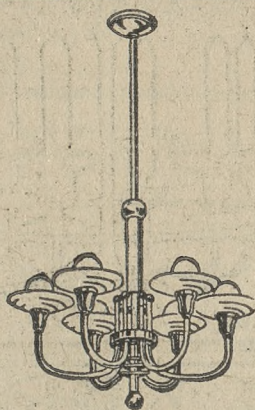
Wskutek święta kościelnego będą biura nasze
w piątek, dnia 10 listopada 1933

ZAMKNIĘTE

Bank für Handel und Gewerbe, Poznań, } Sp. Akc.,
Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu }
Danziger Privat-Actien-Bank, Filiale Poznań,
Gdański Prywatny Bank Akcyjny, Sp. Akc. w Gdańsku

ODDZIAŁ W POZNANIU.

Tg 547

Zyrandole elektryczne

3-płom. od zł 35.—

5-płom. od zł 45.—

Najtańsze źródło zakupu;

Wielki wybór:

„STRZAŁA”

Zakłady Elektrotechniczne

Poznań,

Al. Marcinkowskiego 20.

ng 1606

Dr. med. R. Płotkowiakówna-
Kierzyńska
zg 20 358
specjalistka chorób wewnętrznych
POZNAŃ, 27 GRUDNIA 20 — TELEFON 11-23
wznowiła przyjmowanie chorych. Godz. 4 — 6.

Lekarz-dentysta

odstąpi z powodu choroby swą starą i dobrze zaprowadzoną
praktykę

w średnim mieście Wielkopolski z całkowitem urządzeniem i ma-
terjałem. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zg 20 262.

Wyjątkowa okazja!

BIAŁY KRUK

„Gallerie des Hommes Illustre”

wydane w Paryżu w roku 1813, sześć tomów zawiera-
jących encyklopedię sławnych mężów i kobiet świata
z sylwetkami medycy i portretami.

W całej Polsce jedyny egzemplarz!

Korzystnie do nabycia w Administracji Kurjera
Poznańskiego. zg 20 329

ARTRETYK jest inwalidą

po dolegliwości artretyczno - reumatyczne, jako wynik przesyce-
nia organizmu kwasem moczowym oraz powstałe na tem tle stany
zapalne powodują bóle, zniekształcają stawy, utrudniają ruchy, po-
wodują s'opniowo utratę zdolności do pracy i prowadzą wreszcie
do kalectwa. Tyłki ziola Magistra Wolskiego „Reumosa” zawie-
rajace Schin - Schen niezmiernie rzadką roślinę chińska, dają
w krótkim czasie skuteczne wyniki w cierpieniach artretycznych
i bólach ischiasu.

ZIOŁA ze znak. orchr. „REUMOSA”

Do nabycia w aptekach, drogeriach lub w wytwórni Magister
Wolski, Warszawa, Złota 14. Objaśniające broszury wysyłamy
bezpłatnie. ng 5 777

Większa instytucja bankowa

na prowincji poszukuje rutynowanego bankowca z wy-
kształceniem fachowym i długoletnim kierownictwem do-
świadczaniem na stanowisku

dyrektora

Oferty z dokładnym życiorysem, referencjami, odpisami
świadectw i poślaniem pensji do Kurjera Pozn. pod zg 20 350.

Ważne dla Poznania i okolicy!

Zaszczytnie znany w całej Polsce specjalista

M. TILLEMANN z Krakowa

wynalazca swego i prof. Dra Raskala (dyrektora szpitala św.
Szczepana w Budapeszcie) nowego systemu opatentowanych
bandaży, usuwających radykalnie różnego rodzaju najniebez-
pieczniejsze i najzastarszalsze

PRZEPUKLINY

(ruptury) u pań, panów i dzieci, nawet tam, gdzie różne systemy
bandaży i operacje nie pomogły — przyjeżdża do Poznania i be-
dzie przyjmował osobliście w Hotelu „Britania” ul. św. Marci-
na 44. od 9 do 15 listopada br. włącznie, od godz. 9 do 5-tej po-
pol. — Setki podziękowań i uznania o ludzi o znanych nazwi-
skach, profesorów Uniwersytetu, lekarzy, ze sfer duchowień-
stwa, najwyższej arystokracji, oraz z ludu.

Zainteresowani zechcą bezzwłocznie przed odwiezieniem mnie
w Poznaniu, żądać bezpłatnych prospektów od: M. Tillemann,
specj. i wynalazca opatent. band. Kraków, ul. Szlak 39. ng 6141

DOBITNYM

dowodem zaspakajania najwybredniejszych wymagań klienteli jest fakt, że w ostatnim roku w specjalnym oddziale miarowym wykonaliśmy o 100% więcej miarowych płaszczy i ubrań aniżeli w roku ubiegłym. Czyż to mimo kryzysu gospodarczego nie dowód, że u nas wykonuje się garderobę miarową i gotową nie tylko najkorzystniej, lecz najwyższej jakości i najtaniej.

Polecamy w olbrzymim wyborze:

modne palta na jedwabiu, ulstry męskie, chłopięce, dziecięce, kurtki skórzane i do polowania, jupy do gospodarstwa, spodnie różnego rodzaju, wykwitne ubrania spacerowe i wizytowe w znanym dobrym kroju.

MATERIAŁY z MEIRA na płaszcze i ubrania czołowych fabryk białskich po cenach fabryczn. **Pierwszorządny dział miarowy — Modernizacja i posycie futer.**

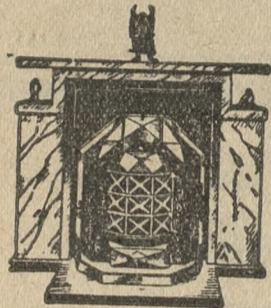
Prosimy obejrzeć nasze okna wystawowe i porównać ceny.

W. KONKIEWICZ

POZNAŃ, STARY RYNEK 8.

Oddział GNIĘZNO, Rynek 2.

Mechaniczna Fabryka i Magazyny odzieży męskiej i dla chłopców. ng 6398

PIECE

i Kominki

stalowe **AMERICAN HEATING** dają zdrowe, czyste powietrze i 50% oszczędności na opale.

Piec wzgl. kominek Heating rozpała się raz na jesień i pali się niegasnąc aż do wiosny. Ogrzewa mieszkanie do 4 pokoi wł. Temperaturę utrzymuje równomierną i nie wymaga żadnych napraw. Pr 5538-44.107

Tow. Akc. Budowy Pieców i Maszyn AMERICAN HEATING w PRADZE CZESKIEJ

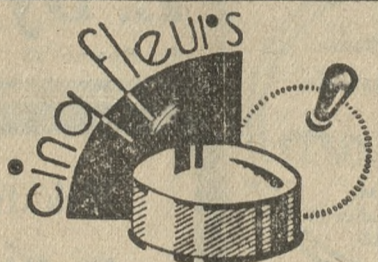
Reprez. na Wojew. Poznańskie i Pomorskie

Stanisław Sierszyński

Poznań, ul. Strzelecka 14 — Telefon 13-41

Sprzedaż miejscowa:

Firma „PRZEWODNIK“, św. Marcina 30.

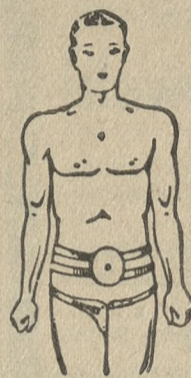
FORVIL

PUDER O SUBTELNYM TRWAŁYM ZAPACHU

Prosimy nie ulegać namowom sprzedawców, usiłujących puścić o tuziako podobnych opakowaniach i nazwach sprzedawca zamiast oryginalnego pudru 5 Fleurs Forvil Paris. Oryginalny puder 5 Fleurs Forvil Paris posiada napis na denku ng 6040

„POUDRE FORVIL“

Polecamy wszechświatowej sławy wody toaletowej i perfumy 5 Fleurs Forvil Paris oraz inne zapachy

Cierpiącym na rupturę.

Najnowszy wynalazek pasa rupturowego, który powstrzymuje największą rupturę i goi takową a swoją skutecznością przewyższa wszelkie dotychczasowe wynalazki zagraniczne

Celem zaoszczędzenia kosztów podróży, proszę nadesłać miarę obwodu przez biodra i wielkość ruptury.

Sposób zastosowania załączone przy wysyłce.

Paski dla duchowieństwa.

P. NIEDZIELA, Poznań

Al. Marcinkowskiego 24 tel. 38-79.

Odmianowany Wielkim Złotym Medalem na P. W. K.

Samochód

osobowy

4 cyl. w dobrym stanie kupię za gotówkę z podaniem ceny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zg 20 348

Tak wygląda każda tabletki Fogal

Nazewnątrz więc odróżnia się tabletki Fogal tylko wytłoczonym znakiem ochronnym, pod względem natomiast składu chemicznego i działania leczniczego przewyższają znacznie tabletki Fogal inne preparaty. Przeszło 6000 lekarzy, w tej liczbie wielu wybitnych profesorów potwierdziło z uznaniem skuteczność działania Fogalu.

Tabletki Fogal działają szybko przy bólach reumatycznych, podagrze, bólach nerwowych i głowy, grypie i przeziębieniu. Tabletki Fogal są do nabycia we wszystkich aptekach w opakowaniu po 14 i 42 tabl.

Togal

ng 6388

Lokal handlowo-przemysłowy

z piwnicami ca 250 m³, gdzie była przez 8 lat fabryka cukierków, nadający się również na rozlewnię octu, piwa etc. jest od zaraz do wynajęcia wprost od gospodarza.

W. Grądzki, Poznań, Wroniecka 16, tel. 36-73

nr 20 349

Wł. Makowski

Poznań

Al. Marcinkowskiego 26 — Tel. 56-94

POLECA:

zyrandole

od najskromniejszych do najwytworniejszych po umiarkowanych konkurencyjnych cenach.

Olbrzymi wybór

lamp stylowych i nowoczesnych.

dg 1646

nr 1628

Dobra egzystencja dla rzutkiego kupca.

W ruchliwym mieście kąpielowym w Inowrocławiu, w centrum miasta, oddam skład mój porcelany z powodu podszerego wieku. Kapitał do przejęcia 8.000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zg 20 344

OKAZJA!

SAMOCZODY:

Minerwa-Cabriolet-Lux 6 osob.

Ford Roadster-Cabriolet

Renault Monastella-lim 4 osobowa

Studebaker-Direktor lim. 5 osobowa

wszystkie w bardzo dobrym stanie na chodzie sprzedają po bardzo przystępnej cenie

Polskie Towarzystwo Samoch.

CITROEN

Dąbrowskiego 7. Tel. 75-58

Pr 5544-44.104

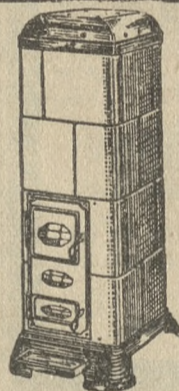
Nowoczesna dekoracja

tylko blachą poniklowaną

GRABIANOWSKI

Wolności 11. Tel. 40-10

dg 1962

Oszczędność opalu 50% — Zbędność remontu

Stale, przenośne i kuchenne

Piece Szrajbera

z kafli stalowych

nadzwyczaj trwale, hermetyczne, i oszczędne.

Grzeją dobrze, łagodnie i długotrwanie.

Ceny znacznie niższe

SI. KOWALSKI

Przedstawiciel na Wojew. Poznańskie

Poznań, pl. Wolności 17, tel. 29-76

Polecam tanio Papę asfaltową „Koriolit“, dachówkę asbestowo-cementową i wszelkie inne materiały dachowe. Obecnie tak korzystnie jak nigdy. ng 6386

Największy wybór

Najtaniej kupisz

Tapety

Linoleum

Ceraty

Chodniki

i dywaniki

wszelkiego rodzaju u

Zb. Waligórskiego

Pocztowa 31.

Przyjmuje się asygnaty Tow. „Kredyt“.

Pr 4823-40.6

„HAFTOPLIS“

wykonuje mierzę, okretkę, dziurki, wykończenie szali, falban (overlock), plisowanie, dekoryzowanie, hafty, monogramy, tarcze gimnazjalne, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek — terminowo najtaniej

STARY RYNEK 10 (wejście Kurzanoga obok f-my Czepczyński, Kruk) Filja Romana Szymańskiego 1 plac św. Krzyski. Pg 5461-44.72

Poszukujemy

kilka inteligentnych pań

do pracy. Zarobek wysoki i pewny. Zgłoszenia w poniedziałek od godz. 3 — 5 w firmie Prusiewicz i S-ka Młyńska 9. dg 2063

DODATKOWE DNI WYŚCIGÓW KONNYCH Z TOTALIZATOREM

odbędą się w Poznaniu, na torze w Ławicy w dniu 5 listopada b. r.

Początek gonitw o godz. 13.30. Komunikacja: Pociągiem z głównego dworca o godz. 13.15 i autobusami od Mostu Teatralnego.

TRZYMAC FASON!

gancki ubiór są **WARUNKIEM ZDOBYCIA POWODZENIA w ZYCIU!!!** **JESLI** wyznajemy takie zasady, to jako firma, posiadająca 4 specjalne magazyny garderoby męskiej, stawiamy **PIERWSZORZĘDNE WYKONANIE NASZEJ KONFEKCJI MĘSKIEJ i JEJ TANIOSC, jako JEDYNY swój CEL!**

Wytwarza **PRACĄ i PRAWDA** w naszych ogłoszeniach **ZDOBYLIŚMY ZAUFANIE KLIENTELI z całej POLSKI!** **POLECAMY: wykwalifikowaną garderobę męską GOTOWĄ i na MIARĘ. Specjalność: PALTA — ULSTRY — RAGLANY** w najnowszych deseniach z najlepszymi białymi materiałami.

Wykonanie **FUIER na MIARĘ** pod kierownictwem wybitnych sił fachowych. Oddział ten postawiony na wysokim poziomie, nawskroś rzetelną obsługą przy

NA JNIEJSZYCH CENACH

Składnice nasze bogato zaopatrzone w najmodniejsze i najlepsze ostatnie są bardzo trwałe i lekkie, nie nużącaace włosów, na kolnierze dajemy wydry naturalne — foki czarne — oposy i karakuty. **MATERJAŁY na POSZYCIA.** Jako spody polecamy **PIZMOWCE** i uszlachetnione barany, **OPOSY i karakuty.** Specjalność: **modernizacja i poszycia futer męskich** pod kierownictwem pierwszorzędnych sił fachowych, za dobry krój i bezbłądne wykonanie pełna gwarancja. — **Kilka set FUIER spacerowych i do podróży już na składzie, z każdym tygodniem przybywa więcej. Rychły zakup gotówkowy — łatwe wykonanie a zatem „TANIO”.**

szczegółnej uwadze światu modnemu polecamy nasze oddziały **na miarę**, które stoją u szczytu doskonałości. **Olbryzie masy materiałów pierwszorzędnej jakości na składach.**

EDMUND RYCHTER

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 2 czwarty olbrzymi magazyn
TELEFONY: 26-07 54-15 ulica Wrocławska 15
54-25 21-71 ulica Wrocławska 14 Telefon 35 — Telefon 35

Wydajemy nasze towary także na bony Towarzystwa „KREDYT”.

dg 1603/4

Kupno okazyjne SAMOCHODÓW

Austro Daimler
1760 P. S. 6 cyl. Cena 1 200 zł

Ford limuz.
4 cyl. Cena 3 800 zł

Essex lim.
6 cyl. Cena 5 300 zł.

Reprezentacja Samochodów „SKODY”
Poznań, Strzelecka 14.
Tel. 13-41 Pz 5 545-44 110

Najtaniej kupisz

Farby Lakiery Pokosty Kredy
oraz
wszelkie przybory malarskie tylko
Centr. Skład Farb i Lakierów
Piekary 1. Tel. 32-05
naprz. Drogerji.
dz 1 837

Podróżujący
tylko z branży i zaprowadzony w restauracjach w Poznaniu i na prowincji potrzebny od zaraz do odwiedzania klienteli samochodem. Gwarancja konieczna 300 złotych. Oferty z opisami świadectw i polanie referencji proszę złożyć do Kurjera Pozn. pod zg 20 351

GRAFLOGJA NAUKOWA

Prof. Dr. Jan Wowczak
zaprzys. sąd. znawca pisma
Poznań, Dąbrowskiego 69.
zg 20 350

Rutynowana maszynistka

z długoletnią praktyką w biurze adwokackim, pisząca b. egie pod dyktandem **poszukuje posady.** Oferty Kurjer Poznański zg 20 347

SPRZEDAŻ SPADKOWA.

W środę, dnia 8 listopada 1933 r. o godzinie 10-tej przed południem odbędzie się licytacja sprzętów pokojowych i kuchennych przy ulicy Marsz. Focha 15. W razie niepogody odbędzie się licytacja dnia następnego o tej samej godzinie. ng 6412/3 Miejska Komisja Opieki Społecznej w Poznaniu.

Pierwsze ogłoszenie.

Drukarnia Polska, Spółka Akcyjna, zwołuje akcjonariuszów na Walne Zgromadzenie na 29 listopada 1933, godz. 12 w lokalu Spółki w Poznaniu przy 29. Marcynie 70.

Porządek obrad:

- 1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia i wybór przewodniczącego.
- 2) Sprawozdanie Zarządu za r. 1932/33.
- 3) Przedłożenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za r. 1932/33
- 4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej
- 5) Przyjęcie bilansu oraz rachunku zysków i strat.
- 6) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
- 7) Uchwała o rozdziale zysków.
- 8) Wybór dwóch członków Rady Nadzorczej.
- 9) Wolne głosy

Zwraca się uwagę akcjonariuszom na art 54 ustęp 3 Polskiego Prawa o Spółkach Akcyjnych o możliwość zgłaszania dodatkowych spraw na porządek obrad.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu uprawnieni są:

- a) właściciele akcji na okaziciela, jeżeli najpóźniej na siedem pełnych dni przed terminem Zgromadzenia złożą akcje lub zaświadczenia złożenia akcji do rąk Zarządu Spółki.
- b) właściciele akcji imiennych, jeżeli najpóźniej na siedem pełnych dni przed odbyciem Zgromadzenia są zapisani do księgi akcyjnej.

Poznań dnia 24 października 1933. zg 20 345
Zarząd: (—) Roman Leitgeber. (—) Dr Marjan Seyda.

Okucia do okien

Okucia do drzwi iaczki budowlane Okna żelazne Lemiesze i odkładnie Drut do prasowania Gwoździe i taśmouchy Śruby i nitki Wkrętki i zatyczki Artykuły garncarskie Blache cynkowa Blache mosiężna poleca korzystnie **JAN DEIERLING** skład zelaza Poznań, Szkołna 3 Pz 5 241-43 112

KAFLE

białe i kolorowe w różnych deseniach po bardzo niskich cenach stale naskładzie oraz wykonuje wszelkie prace garncarskie **P. Szymański** m strz budowy pieców. Poznań, Strumykowa 39 przy Rynku Wildeckim. Tel. 71-37 dz 2 054

Wiktoria Jankowska z d. Salata w Poznaniu, Grudzień 33, zastąpiona przez adwokata Cichowicza w Poznaniu wniosła o wywołanie listów hipotecznych w księdze w czystej Poznań-Jeżyce karta 661 dział III liczba 3 i 4 w kwocie 3 000 mk i 4 000 mk na rzecz Marjanny, Stefanji, Stanisława i Romana rodzeństwa Jankowskich względnie wdowy Franciszki Jankowskiej z d. Filara Posiadacza tych listów hipotecznych wzywa się, aby najpóźniej do terminu wywoławczego wyznaczonego na dzień 23 lutego 1934 goz 12, zgłosił się w podpiśanym Sądzie pokój 74 i przedłożył listy, które w przeciwnym razie, będą pozbawione mocy prawnej Poznań, dnia 27 października 1933. Sąd Grodzki, ng 6224

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1. SPRZEDAŻE

Dywany

firany chodnik, plusze brokaty, gobeliny, ceraty, narzuty oraz wszelkie dodatki do mebli wyśmienite poleca najtaniej M. Chal Pezyński, Poznań, Stary Rynek 44 narożnik Woźnej dz 1921 22 23

Meble wprost z fabryki Szczaniecki

bardzo tanio Tama Garbarska 3 dz 83 218

„Kultura”

Antykwariat. Poleca najtaniej książki szkolne, powieści, naukowe. Stary Rynek 44 (wejście Woźna). dz 83 832

Pierze

świeże, darte i niedarte, puch, poleca Stanisław Dyczkowski. Poznań, Wierzbiciele 13. dz 83 654/5

Sprzedam

dom komfortowy przy ulicy Chelmońskiego. Pierwszeństwo dla chrześcijan. Wpłaty 65 000 Oferty Kurjer Pozn. dz 83 467

Wybory alabastrowe

Albumy, Ramki, Berety wielki wybór — ceny niskie dz 83 631

Meble

najtaniej **A. Baranowski** Poznań Podgórna 13 Pz 410-23 59

Uwaga!

Okazałe lustro dekoracyjne 225 200 szafy pancerne, dywany perskie sprzedaje Spółka Stolarska Sp. Akc. Poznań, Stary Rynek 46/7. dz 84 344

Skład

towarów żelaznych narzędzi tanio z powodu wyjazdu sprzedawcy sprzedam Oferty Kurjer Pozn. dz 4169

Sprzedam

cegiełki białe, walcowane, produkcyjne 2 000 000 dużej terenem surowców wartości 80 000, cena handlowa 50 000, wpłaty 20 000. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dz 82 945

Zegar

B, stojący 5 m. okowy, tanio. — Wrocławska 24 — 5. rg 4163

Kasa

„National” malinowa, 9 obslugi motorkiem jak nowa Nowy Dom Komusowy, Woźna 16. rg 4155

Dywan

smirna jak nowy okazynie. — Nowy Dom Komusowy, Woźna 16. rg 4147

Biblioteka

okazała, dobrze utrzymana okazynie. Nowy Dom Komusowy, Woźna 16. rg 4153

„Remington”

dwunastka jak nowa okazynie. Nowy Dom Komusowy, Woźna 16. r 4 152

Pianino

krzyżowe tanio sprzedam, Dąbrowskiego 86 m. 10. rg 4149

Makulaturę

gazetową korzystnie sprzedamy. Towarzystwo „Ruch”, Sp. Akc. — Fr. Ratajczaka 36. ng 6411

Sztućce

srebrne, platerowane, tace, zastawy cukiernicze, porcelanowe, serwisy obiadowy dwunastosobowy tanio „Lamus” Strzelecka 1. dz 84 378

Maszynę

pisania 85 kasetki prym, aparat fotograficzny 60 barometr, Łakowa 10, mieszka 6. dz 84 401

Futro

damskie czarne eleganckie spód sukienkowy korzystnie sprzedam, Polna 20 a. m. 16. dz 84 403

Skład

kapeluszy szwalnia Dąbrowskiego, sprzedam tanio — Zgłoszenia skład skór Szwarczewskiego 12. dz 84 307

Rower

meski i damski sprzedam, Kiosk, Żórawia 3. dz 84 340

Samochód

imuzyna Fiat 503 sprzedam. — Bittner Dąbrowskiego 79. dz 84 305

Plaszcz

elegancki, używany, suknie, buciki 87 modna biuiterja Metycki 45. m. 6. dz 84 400

Szczeście

przynosią oraczk Chwiłkowskiego, Św. Marcina 40. Para od 6—100 zł Zegariki od 8 zł. dz 84 398

Radjo

sprzedam tanio, Masztalarska 5a. m. 9. dz 84 396

Meble

obrazy, żyrandole, stare rozmaite przedmioty antykwarjne — wyprzedaje Antykwariat, Marcinkowskiego 28. Pz 5 171-43 14

Pieczęta żelazne

największy wybór, Hurt Polski, Poznań Wrocławska 9 tel. 15-81. dz 82 816

800 zł

3 pokoje dębowa kuchnia dostaniez Fabryka Mebli, Śrółka. dz 81 754/5

Okucia

budowlane, metalowe najtaniej Stanisław Wewór, Poznań Św. Marcina 34. Specjalny Skład Okuc telefon 84-31. dz 1011/12

Meble kuchenne

kuchnie reformowe tanio Stolarska, Łakowa 4a. dz 82 654

Skład

delikatosew zaraz sprzedam — Oferty Kurjer Pozn. dz 84 029

Skład

kolonialny, 2 pokoje, kuchnia — sprzedam Adres wszędzie Kurjer Pozn. dz 84 080

Fryzjerskie

krzesła wykonuje Stolarska, Pratkanowski, Grobla 21. dz 84 039

Rzeźniczkie

urządzenie maszyni prawie nowe tanio, Zgłoszenia Kurjer Poznański dz 84 037

Skład

kapeluszy damskich centrum z urządzeniem dzierzawa nieka — sprzedam Oferty Kurjer Pozn. dz 81 068

Skład

kolonialny w centrum sprzedam z towarami bez Wskaże Kurjer Pozn. dz 84 008/9

Dentystyczna

praktyka kasowa z urządzeniem od zaraz Poznańskim zapewniona czystością gwarantujemy dochód 2 kasy, przywilejami Warunek wyznaczenie rzymsko-katolickie Oferty Kurjer Poznański dz 83 640/50

Restauracji

śródmieście, ładnie urządzona kilkoma ubikacjami bez żadnych założeń, powodem śmierci właściciela do objęcia Potrzeba 3 000 Zgłoszenia Stary Rynek 51 mieszkanie 1. dz 81 381

Alfa, Szkołna 10

Bizuterja — Papeterja narożnik Jaskółce dz 83 632

Dom

piętrowy 9 ubikacji solidnie budowany Swarzędz, sprzedam ceną 10 tys. Właściciel Bramkowna 1 Swarzędz. dz 83 177

Serwis

porcelanowy, tebulowy deseni, lustro biurko obrazy na sprzedaż Cieszkowskiego 1 m. 5 — Zgłoszenia od 12—17. dz 83 364

Sypialnie

polerowane tanio Stolarska Dąbrowskiego 79. dz 81 274

Jazzband

radjo, Telefunken, gramofon szafkowy Mivńska 3 m. 1. dz 83 530

Motocykl

500 ccm, Sarol, tanio sprzedam Nowaczek Górna Włda 30. dz 83 663

Skrzypce

Stradivarius z 1916 roku okazynie tanio na sprzedaż, Św. Marcina 29, m. 9. dz 83 466

Magazyn mebli

Józef Baranowski Wrocławska 19 Ceny najniższe Pz 4105-33 97

Dom

piętrowy, w którym znajduje się niekarmia, dobrze przynajmująca zaraz korzystnie sprzedam Właściciel A. Kłoc Kobylna Kojelowa 196. dz 83 576

Gramofony — Płyty

mechaniczne — reparacje poleca F. Balon Woźna 12. dz 79 539

Odlewy

mosiężne i spiżowe — wszelkiego rodzaju wykonuje — pierwszorzędnie, szybko i tanio. „Odlew”, Poznań, Em. Sezanickiej 4b. Pz 4794-56 203

Sprzedaje

kupuje meble maszyni mne rzeczy Dom Komusowy Podgórna 2 Pz 4784-10 58

Futra

najnowsze modele, blamy, lisy oraz różne skóry kupuje się najtaniej w magazynie futer, — St. Piotrowski, Poznań, Szkołna 9. dz 1605

Plaszcz damskie, kapelusze oraz obsady futrzane

w olbrzymim wyborze przy cenach najniższych, specjalny dział minnowy poleca Szczawińska Ska Woźna 1. — Przyjmujemy asygnaty „Kredytu”. Pz 4 329 30-41 91

Dom

z budynkami gospodarczymi i ogrodem sprzedaje za 8500 zł Ekner Borek. ng 6 378

Frendzle

taśmy, pasy, gurtki, chwasty meblowe i dekoracyjne poleca po cenach fabrycznych fabryka pasmanterji „Pasamon” skład fabryczny, Poznań Św. Marcina 18. Pz 4303-33 1

Czeskie

stare skrzypce sprzedam Zgłoszenia Kurjer Poznański dz 83 550

Inowrocław

Domy, gospodarstwa składy — sprzedaje zamienia Odpowiedz sprzedawca Gozimirski Inowrocław Mikołaja 30. dz 83 581

Pieczarki

dostarczam szukam odbiorców. Oferty Kurjer Pozn. dz 83 582

Skład

kolonialny mieszkaniem powodu stosunków rodzinnych sprzedam. Adres Kurjer Pozn. dz 83 584

Poznań

skład fryzjerski 9 obslugi 120 zł, dzierzawa, natychmias sprzedam Oferty Kurjer Pozn. dz 84 028

Starożytnie meble

świecznik żydowski w brązy zęzary sprzedam. Skarbowska 4 m. 8. dz 84 026

Pianino

krzyżowe Dolna Włda 64 — 1. dz 83 630

Kolonjalke

z dwupokojowym mieszkaniem korzystnie sprzedam z powodu wyjazdu Adres Kurjer Poznański dz 83 653

Kapelusze

Velour Goeperta — Nowość. dz 83 656

Kapelusze

koszulki popelinowe, zefirowe. dz 83 657

Kapelusze

kravaty olbrzymi wybór. dz 83 658

Kapelusze

czapki, szale, peleryny rekawiczki. dz 83 659

Kapelusze

Olszewski Półwieka 11. dz 83 660

Futro

karakulowe Szewska 11/11 mieszkanie 9 lewo. dz 83 666

Skład

rowerów, maszyni, radioprzet, dobrze zaprowadzony, przyległym 4 pokojowym mieszkaniem sprzedaje Lisiewnik Nowy Tomysł Dworcowa. dz 83 703

Radjo

4 lampowe baterijne korzystnie 120 zł Grobla 6. m. 3. dz 83 747

Perski dywan

duży i male pomosty sprzedam, Skarbowska 4 m. 8. dz 84 025

Gospodarstwo

43 mora 5 minut autobusem z placu Nowomiejskiego willa w ogrodzie, piękny sad, ziemia ogrodowa w jednym kawale żywy i martwy inwentarz, powody wyjazdu sprzedam za 45 tysięcy złotych Zgłoszenia Kurjer Poznański dz 83 744

Cukierniczy
nowy piec brometryczny na rozbiór-
kę marmur na piec stołków -
rozmaitych sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański; zdg 84 133

Jadalnia
elegancka 460.-, urządzenie fry-
zjerskie 100 złotych. Dom Komiso-
wowy. Słowackiego 39, narożnik
Kraszewskiego. zdg 84 184/5

Meble starożytne
Dzieła Sztuki Flasińska Woźna
9. Wielki wybór najniższe ceny.
zdg 84 324

Sztance
skocząca duża sprzedam -
Telefon 55-77 zdg 84 318

Schody
żelazne, jak nowe 3/2 mtr wyso-
wie, stopnie 60 cm szerokie ko-
rzystnie do sprzedania. Oferty
Kurjer Pozn ng 83 937

Expresso
aparatus do kawy parzenia sprze-
dam. Restauracja Matejki 56,
dz 2 050

Pianino
krzyżowe Dom Komisowy, Pod-
górną 10 a. zdg 83 981

Meble
solidne, najtaniej Dom Komiso-
wy Podgórną 10 a zdg 83 980

Dogę
2-letnia czystej rasy tanio sprze-
dam. Poznań, Poznańska 52
m. 4. zdg 84 043

Omega-Gorsety
teraz Wro-
clawska 28 29
Telefon 22-54 poleca:
Gorsety, pasy
biudrowe, biustono-
sze, lecznicze, pasy
brązowe według
przepisów lekar-
skich. - Wylaczenie
własne wyroby na
miare. Członek Spół-
dzielni „Kredyt”
P. 5 539-44.108

Doga
niemieckiego psa sprzedam. Gór-
czyńska 27, m 8. zdg 84 222

Składy
pokój każda branża urządzeniem
centrum za 1500. Dzierżawa ni-
ska Zgłoszenia Władzowa 10.
zdg 84 216

Kapelusze
modne pluszowe 4,75 do najlep-
szych. O Adamski, Nowa 7
zdg 84 331

Piec
żelazny pokojowy płaszcz futro
meskie Nowomiejski 1 a. parter
zdg 84 264

Frak
średnia szczupła figura tanio -
Kanałowa 6 m 19
Pg 5518-44.82

Samochód
reklamówka półtonny kryty
korzystnie Wodna 27 m 10.
zdg 84 273

Futro
damskie nowe sprzedam. Maszta-
larska 7 m 4 zdg 84 271

Powóz półkryty
na gumach w najlepszym stanie
korzystnie Stawna 6.
zdg 84 229

Tatara
polskie masyżny do szycia na
spiate aparaty do okrelki me-
rzejski dziurek Fligierski sw.
Marcina 23. zdg 83 725/6

Tokarnie
dwumetrowa z narzędziami wier-
tarki lekka Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 83 871/2

Lekarska
szafa sprzedam stolarnia. Strze-
lecka 23/24 zdg 84 029

Szklanki szlifowane
Serwisy porcelanowe
Nakrycia alpakowe
najtaniej kupuje się tylko wprost
w Hurtowni Porcelany, Wroniec-
ka 24 (podwórce). zdg 84 408

Materace
leżanki, tapczany kanapy najta-
ńsze wprost pracownia. Wiel-
kie Garbary 18, narożnik Woź-
nej, sklep. zdg 84 076/7

Magle
elektryczne, ręczne oraz domowe
magle, prasownie dostarcza M.
Jankowiak, Fabryka Magli, Po-
znań - Staroleka. zdg 83 967/8

Radjo
czterolampowy baterijny trzy-
obwodowy sprzedam. Przechod-
na 6, mieszkanie 8 zdg 83 746

Drzewka owocowe
ozdobne róże poleca ko-
rzystnie Szkoła Drzew
A. J. Jeske, Jelonek, per
Złotniki, (Telefon 3) kolo
Poznań. Sprzedaj detala-
cznie, Poznań, Em. Sczani-
eckiej i Rynek Wildecki,
narożnik ul. Przemysłowej.
Cenniki na żądanie.
Pg 4804/05-83.53/55

Wytwórnia cukierków
nie duża czynna całkowicie urza-
dzona do wydzierżawienia lub
nabyć zaraz. Oferty Kurjer
Poznański zdg 84 412

Samochód
Austro-Daimler A. D. R. limuzy-
na 6-7 osób, pod każdym wzglę-
dem w świetnym stanie za rewa-
lacyjnie niską cenę. Zgłoszenia
„Par”, Marcinkowskiego 11, pod
14.30. Pg 5 543-44.102

Męski pokój
kompletny, flamandzk styl, cięż-
kie pierwszorzędne wykonanie,
korzystnie sprzedam. Gwarna 13,
mieszkanie 6. Pg 5 542-44.101

Najkorzystniej
Meble - Antyki
Porcelana - Dzieła Sztuki -
„Mars”. Wielkie Garbary 44.
zdg 84 327

Meble kuchenne
Sypialnię dębową
sprzedam tanio. Konecki, Pia-
skowa 3. Wytwórnia mebli ku-
chennych. zdg 84 180

Swetry
Bluski 3 90; pulowery
1 90; kamizelki 1 50; -
sukienki 2 90; ubranka
2 90; żakiety 4 90 Wiel-
ki wybór - Najtaniej
„Trykot”. Stary Ry-
nek 84 dz 1479/80

Piekarze - Cukiernicy
Kuchenną maso kakaowe syrop
biały 45% cenny tłuszcz koka-
sowy, margaaryna, marmelade,
powidła, mak, cukrowy agar,
truffle itd poleca po cenach zni-
żonych Śledziński Wroniecka 17
telefon 12-24 zdg 82 962

Skład
kolonialny, towarem, mieszka-
niem sprzedam tanio Rychlew-
ski, Łukaszewicza 1. zdg 84 208

Restaurację
sprzedam tanio. Chwałszewo 76
zdg 84 204

Stołówce nakrycie
sprzedam. Paskowa 3 m. 22.
zdg 84 194

Płaszcz
damskie prawie nowy, średnia
figura korzystnie Górna Włda
71 m. 22 zdg 74 176

Serwis
obładowy. Grunwaldzka 22 a
I pietro. zdg 84 069

Sypialnia
luksusowa łóżna, nowa koszto-
wała 7 900, teraz 2 500. Pocha 94,
dozorca. zdg 84 064

Pianino
krzyżowe, orzechowe - Oferty
Kurjer Pozn zdg 84 063

Chevrolet
1hp, słowice, cylindry pięknie
spawa Czerniak, Mickiewicza 18.
zdg 84 090

Skład
spożywczy 3 pokojowym mieszka-
niem meblami. Oferty Kurjer
Poznański zdg 84 296

Willa
Solaczu tanio bez zpośredników. -
Oferty Kurjer Poznański
zdg 84 282

Krawiecki piec
gazowy na trzy żelaza - Waly Ja-
na 9 mieszkanie 7. zdg 84 169

Rowery
najtaniej meskie 140 - balono-
we 165.- Traugutta 23 mieszka-
nie 8. zdg 84 168

Wyżel
rasowy, czujny, tresowany tanio.
Wodzak, Łazienna 2. zdg 84 167

Radjoodbiornik
słectowy. Gwarna 11 m. 9.
zdg 94 220

Piec
gazowy. Junkersa lasienkowy.
Grobla 19. Nowicki zdg 84 213

Majątki, kamienie
różnych wielkościach na sprze-
daz lub dzierżawa. Wojciecha
2. m. 1. zdg 84 309

Skład
urządzeniem dwupokojowe mie-
szkanie tanio, dzierżawa niska
Wskaże Kurjer Pozn zdg 84 368

Klubowy
garnitur jak nowy sprzedam. -
Skarbowska 21, mieszkanie 28
zdg 84 363

Skład
spożywczy Lazarz tanio sprze-
dam. Adres Kurjer Pozn.
zdg 84 358

Łóżka
używane tanio. Marsz. Focha
72 m 8 zdg 84 357

Cytrę
sprzedam. Łakowa 19 - 3.
zdg 84 351

Uprząż
wiazdowa parokonna jak nowa
120, robocza parokonna 60. Zha-
ski, Podgórną 12. zdg 84 343

Drogerje
dobrze prosperująca, w średnio-
ściu Poznania, tanio sprzedam.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 056

Sprzedaz - Naprawa
wiecznych piór
wszelkich systemów
Skład Papieru -
Montowr - Wiecz-
nych Piór - Józef
Czosnowski - Po-
znań, Ratajczaka 2.
dg 1673

Gabinety męskie
okazyjnie. Dominikańska 3.
Pg 5 522-44.90

Kilka pięknych
obrazów olejnych
okazyjnie. Dominikańska 3.
Pg 5 523-44.91

Elektroluxy
okazyjnie. Dominikańska 3.
Pg 5 525-44.93

Pianino zagraniczne
orzechowe
płyta metalowa, wyjątkowo do-
brze ton, okazjnie. Dominikań-
ska 3. Pg 5 524-44.92

Szafa żelazna
okazyjnie. Dominikańska 3.
Pg 5 528-44.96

Metalowe
łożko dziecięce krzesło dziecięce,
stolikiem, zegar ścienny Skar-
bowska 14, miesz. 10. zdg 83 909

Fiat 503
rozebrany częściowo. Kocha-
nowskiego 5, m. 10. zdg 83 910

Palto
miarowe Ia, materiał 46 czarne
watinie 50 zł 5 m, godz. 12-2,
Podgórną 10 a m. 12.
zdg 83 915

Polowczyk
jak nowy, rozkładowy 1.500 zł
sprzedam. Wroniecka 6. - 9.
zdg 83 918

Willa Poznaniu
pięciopokojowa, - dwumorgowy
ogród, ciepłarnia, 16 000, wpłaty
10 000, Biuro Ziemskie, Kanta-
ka 5. zdg 83 920

Skład
spożywczy z mieszkaniem. Adres
Kurjer Poznański zdg 83 852

Motocykle
Matchless oraz Raleigh po ce-
nach wyjątkowo niskich. Dogod-
ne warunki. Moto-Sport, dawn.
Koszczyński, Wielka 12, m. 8.
Pg 4821-32.17

Futra
karakulowe oraz wielki wybór
skór karakulowych każdego ga-
tunku polecam tanio w facho-
wym wykonaniu. Łajewski, Po-
znań Gwarna 20 zdg 1 899

Najkorzystniej!
Najlepiej! Najtaniej!
komisową sprzedaż
mebli używanych
kompletne pokoje - pojedyncze
meble - najróżniejsze inne przed-
mioty załatwia szybko - sumien-
nie i rzetelnie tylko w Poznaniu
Dom Komisowy, Dominikańska 3,
Telefon 2442. Pg 5 191-43.28

Parasole
deszczowe
oraz wszel-
kie repara-
cje wykonu-
je Wytwór-
nia Parasoli
Wielka 27/29
dg 1048

Futra
meskie okazjnie Nowy Dom
Komisowy, Woźna 16
Pg 5 201-57.204

Szafy, łożka
stoly, krzesła, biurka, lustra, ka-
napy, leżanki, fotele, garderobian-
ki najtaniej Dom Komisowy ul.
Wroniecka 6/8. Pg 5209-43.41

Czarne
ubranie fraków - prawie nowe
tanie sprzedam. Waly Król.
Jadwigi 5a, mieszkanie 6
zdg 83 840

Wielka sensacja cen
F-my H. Karaś
Tylko krótki czas! Zamkowa 4
narożnik Pocztowej. II skład -
Pocztowa 3. Zaciekawi wszystkie!
Kieliszek 1,75; Pulower meski 2,25; pullo-
wer chłopięcy 1,75; Swetr dan-
ski 4,75; Bluzka, czysta wełna
3,50; Kamizelka meska 2,75; Ka-
lesony z futerkiem 1,85; Koszulki
z futerkiem 2,50; Reformy męskie
1,20; Trykoty dziecięce za bezcen
oraz półkozuchy i rekawiczki; za
połowe cen. dz 2 057/58

Dom
7 ubikacyj składem chlewowym,
ogrodem gotówką sprzedam -
Zgłoszenia Pawlak Jarocin Os-
łwica. ng 6406

Płaszcz
damskie, mała figura Ratajczaka
15, m 3. zdg 84 163

Parcele
5 000 kw mtr przy ul. św. Jaki-
skiej (Zegrze) sprzedam korzyst-
nie. Zgłosz. Maciejewski, postr.
ul. Zwierzyniecka 8, mieszkanie
8, telefon 62-66. zdg 83 741

Samochód
limuzyna pięciopokojowa szafa że-
lazna prawie nowa 65x165 pia-
nino czarne dobre balustrada po-
kojowa rzeźbiona duża, postu-
ment do klafki rzeźbiony wyż-
mierzka do bielizny piecyk ga-
zowy do ogrzewania. Adres wska-
że Kurjer Poznański zdg 83 734

Jadalnie
tanio sprzedam. Jeżycka 45,
mieszkanie 2. zdg 83 729

Futro
meskie piżmowce dobrym stanie
tanio Polna 29, m 5. zdg 83 728

Fabryka mechaniczna
tanio do nabycia w całości,
wzlecznie maszyny pojedyncze
jak: cheblarka do drzewa wier-
tarka, balans bandówka maszy-
na do siatek druczanych, kuźnia
polewa, warsztat stolarski, nar-
zędzia etc. Poznań, Mickiewi-
cza 15, tel 53-52. zdg 83 809

Futro
damskie nutria okazjnie sprze-
dam. Waly Kościuski 5, m. 4.
zdg 83 903

Konja
lekka platforme sprzedam Pol-
na 2 mieszkanie 5. zdg 83 856

Konja
tanio sprzedam Skład wegli Po-
znańska narożnik Kochanowski-
ego zdg 83 865

Do kaktusów
stojak meble do holu łożka że-
lazne sprzedam. Marcina 43,
m. 10. zdg 94 020

Ceglowski
Pocztowa 5
kapelusze, czapki
najmodniejsze faso-
ny olbrzymi wybór
sprzedaje najtaniej
dg 1913

Elegancki pan nosi
**ubrania dzienne, wizi-
towe, balowe i płaszcze**
z materiałów Bielskich
zakupionych w firmie rdzennie
polskiej Władysław Złotowski.
Poznań Kramarska 19/20, pietro
hurt i detal Zbiór najszlachet-
niejszych gatunków i najładniej-
szych deseni krajowych Ca 500
deseni; na składzie. Sortymenty
podszewek Tanio! Pr 43.109

Maszynę
meska Singera sprzedam. Ma-
tejki 47. - 10. zdg 83 834

Dryling
fuzje bezkurkowa sprzedam -
Łakowa 10. - 6. zdg 83 870

Motor
piękny staly Kurjer Pozn.
zdg 83 875

Futro
używane czarne, barany, kol-
nierz sepalowy, cena 75 zł. Dzia-
lyńskich 7 m 29. zdg 83 877

Maszynę
do ciecja papieru tanio. Ks
Kordeckiego 8 m 1. Górczyn
zdg 83 889

Śródmieście
dobrze prosperujący skład mie-
szkaniem sprzedam. Sw. Mar-
cin 34, Leopold. zdg 83 890

Pianino
czarne sprzedam okazjnie ta-
nio. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 83 891

Pierwszorzędne
czyste dwie postacie i spodek
dobre inletry 12 maszynowych
modnych dębowych krzesel sprze-
dam tanio. Zgłoszenia Kurjer
Pozn. dg 1973

Strzeleckie
adznaki P. O. S. plakiety. -
Szulc, Wolności 5.
Pg 5 496-44.67

1 030 m²
pod budowę Ogrodowa 1, mie-
szkanie I. Swarzędz. zdg 83 874

Centralny
Dom Pończoch
Wodna 26, najtańsze źródło za-
kupu. Pończochy Bemberga 1,25;
skarpetki 0,35; rekawiczki 0,50;
Bluski damskie, nowosze, czysta
wełna 4,95; Biustonosze 0,45;
krawaty koszule meskie, wierz-
chnie 3,50; Bielizna damska,
dziecięca, trykotarże; Pulowery,
swetry wszelka galanteria i ar-
tykuły D. M. C. wielki wybór ce-
ny najniższe. zdg 80 573

**Jesienno-
zimowe**
płaszcz
damskie
dziewczęce
poleca gotowe wy-
konuje pierwszorzę-
dnie miarowe najta-
niej. Józef Szusier
Stary Rynek 76 pie-
tro nadzwyczaj od-
wachu Przymiunie
asyrnaty „Kredyt-
tu”. zdg 84 137

Jadalnia flamandzka
salon mahonowy fortepian krótki
krzyżowy, biblioteczka biurka,
dywan 3x4 Magazyn Mebli,
Podgórną 6. zdg 83 411

Piekarnia - cukiernia
w pierwszorzędnym miejscu ru-
chliwego miasta powiatowego do
wydzierżawienia. Zgłoszenia T.
Piotkowiak Poznań, Dolna Wł-
da 13/14. zdg 83 715

Dom
piętrowy składem sprzedam Ko-
ścianie, Rynek. Adres Kurjer
Poznański zdg 83 755

Magiel
Ceglowskiego duża na sprzedaż.
Oferty cenę Kurjer Poznański
zdg 83 925

Skrzydło
tanio. Za Bramką 12 b m. 6.
zdg 83 932

Drogerja
perfumeria artykuły gospodarcze
centrum Poznania powód choro-
ba korzystnie Oferty Kurjer Po-
znański zdg 83 936

Uwaga
kilka używanych jadalni, pokoi
meskich, sypialni, saloników
oraz inne meble pojedyncze. -
Polski Dom Komisowy, Woźna
44, przy Starym Ryнку.
zdg 83 997

Kolnierz
wydrowy wyjątkowo ładny oka-
zyjnie Sienkiewicza 14 parter.
zdg 83 801

Na torebki
papier pakowy tanio poleca P.
Pietka Poznań, Towarowa 15.
zdg 83 810

Dźwiękowa
aparatura do kina Zielona 3,
mieszkanie 3, Kostek zdg 83 311

Jadalnia dębowa 450,-
jak nowa bardzo solidna. Domi-
nikańska 3. Pg 5 521-44.8

Mahonowe
krzesła biblioteczki, stoliki karcia-
ne, komody, szafy, saloniki oka-
zyjnie. „Lamus” Strzelecka 1.
zdg 84 376

Okazała jadalnia
dębowa
wytyna, bufet 2,60, zegarem Be-
ckera jak nowa, okazjnie. Po-
znański Dom Komisowy, Domi-
nikańska 3. Pg 5 529-44.9

Futro
meskie, prawdziwe seal bizam,
kolnierz wydra okazjnie sprze-
dam. Werwiński, Wrocławska 13
III, prawo. zdg 83 115

Piec
kafłowy, przenośny. Skrzyta 7
m 6. zdg 83 959

Na Solaczu
parcele odstanie Oferty Kurjer
Pozn. zdg 83 955

Skład
cukierków sprzedam. - Adres
wskaże Kurjer Pozn. zdg 83 956

Żarówki
oszczędnościowe tanio.
Zupańskiego 8.
zdg 84 411

Warsztat tapicerski
sprzedam. Zgłoszenia Gasztorow-
skich 12, m. 16. zdg 84 107

Hotel
restauracja, sale, teatr, bez kon-
kurencji (Wielkop.), miejsce wy-
cieczkowe od 40 lat jednych re-
kach, z powodu starości na sprze-
dak, warunki podług umowy. Oferty
Agencja Kurjera Poznańskiego
Środa ng 6 407

Futro
damskie nowe, sealowe sprzedam
125 Ratajczaka 28 mieszkanie 14
zdg 84 143

Gabinet męski 250,-
dobrze utrzymany. Dominikań-
ska 3. Pg 5 530-44.98

Solidna sypialnia
dębowa
dobra praca okazjnie. Domi-
nikańska 3. Pg 5 531-44.99

Salonik antyczny
okazyjnie. Dominikańska 3.
Pg 5 532-44.100

Kilka jadalek
dębowych
okazyjnie. Dominikańska 3.
Pg 5 533-44.87

Jadalnia dębowa
ptaszkowa
bufet 2,40, jak nowa, ciemna, oka-
zyjnie. Poznański Dom Komiso-
wy, Dominikańska 3.
Pg 5 534-44.85

Pianola czarna
okazyjnie. Dominikańska 3.
Pg 5 535-44.86

Salon Ludwika XVI
cały złożony okazjnie. Domi-
nikańska 3. Pg 5 536-44.83

Leżanki - Tapczan
okazyjnie. Dominikańska 3.
Pg 5 537-44.84

Skład
galanterji, towarów krótkich w
najlepszym punkcie. Torunia
sprzedam. Oferty do „Słowa Po-
morskiego”, Toruń, pod 200.
ng 6 404

Okazja
wyjeżdżając sprzedam parcele Ła-
zaru bardzo tanio. Gwarna 11,
mieszkanie 6. zdg 84 25

Rehpinscherka
sprzeda. Mielżyńskiego 4, m. 11.
zdg 84 249

Gospodarstwo
około sześćdziesięciu mórg pszen-
no-buraczanej ziemi w wysokiej
kulturze. Mile letnisko blisko Po-
znania sprzedam. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdg 84 240

Kotlina
westfalecka i dwa piece żelazne
sprzedam 27 Grudnia 1 mieszka-
nie 11. zdg 84 314

Samochód
kupie z składem Oferty Kurjer
Pozn. zdg 81 073

Piec
kafłowy, przenośny Oferty Ku-
rjer Pozn zdg 83 335

Kupię
wille, Poznaniu lub okolicy. 5-12
pokoi, nowoczesnie urządzone,
cena 15-40 000 złotych. Oferty
Administracja Kurjera Poznań-
skiego pod ng 6 400

Srebro
złoto, porce, ane krysztaly me-
ble dwuina kupuje. Łakowa 11,
zdg 84 377

Manekin
damski głowa lustro biurko dy-
plomatyczne Oferty Kurjer Po-
znański zdg 84 313

Futro
damskie okazjnie Zaleski Ma-
tejki 56 zdg 84 301

Skład żelaza
sprzedam z powodu choroby -
wpłaty ca. 20 000 reszta dogodnie
warunki Krzesiński, Piekary 8.
zdg 84 391

5. KUPNA

Skład
kolonialny kupie Oferty Kurjer
Poznański zdg 83 356/7

Kupię
łożko składane Oferty Kurjer
Poznański zdg 83 016/7

Dubeltówkę
w dobrym stanie kupię na do-
godnych warunkach. Zgłoszenia
do Kurjera Pozn zdg 83 425

Głośnie
dynamiczny kupie Pradzińskiego
43 - 9 zdg 83 392

W. S. H.
Kupie Arytmetykę, Polityczną
prof. Homana, Spieszne oferty
z podaniem ceny do Kurjera Po-
znańskiego zdg 83 013

Rower
z baząnikiem kupię. - Fraae
Nast., Welka 14. Pg 5 508-44.74

Sypialnie - jadalnie
gabinety
oraz najróżniejsze inne przedmioty
- najlepsze ceny gotówką tylko
Poznański Dom Komisowy,
Dominikańska 3, telefon 2412.
Pg 5 190-43.27

Kupię majątek
do 150 mórg z kompl. żywym
i martwym inwentarzem przy
wpłacie 10 13 tys. Oferty z po-
kładem ostatecznej ceny i do-
kładnym opisem pod zdg 83 884
Kurjer Poznański.

Samochód
osobowy, kryty dobrym stanie,
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 83 776

Piec
do kawy palenia stary kupie. Ce-
ne Kurjer Poznański zdg 83 774

Naftowa
lampe żarowa Oferty Kurjer
Poznański zdg 83 768

Znaczki
polskie, zbiory kupuje stale Ra-
tajczaka 9, m 8 zdg 81 564

Kupię
30.000 zł 5% listów Zach. Polsk.
Tow. Kredyt. Miejskie Oferty z
cena składac w Kurjerze Po-
znańskim zdg 83 578

Pianino
kupie. Oferty cenę Kurjer Po-
znański zdg 83 666

Dom
niekarnia, miejsce powiatowemu
kupie Oferty podaniem ceny
Kurjer Poznański zdg 80 846

Dom - wille
8 pokoi z ogrodem 3 morg i rola
26 mórg razem i osolno sprze-
dam korzystnie Okolica Pniew-
ska Oferty do Kurjera Poznań-
skiego zdg 83 751

Rower i trychinoskop
kupie. Oferty podaniem ceny
Kurjer Pozn. zdg 83 896

Samochód
kryty osobowy albo reklamówkę
dobrym stanie okazjnie kupie.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 853

Dom
z składem rzeźniczym lub nada-
jący się kupie w Poznaniu lub
na przedmieściu. Wpłaty 10 tys.
Oferty Kurjer Pozn zdg 84 015

Skład
kolonialny, dobrem położeniu kupie.
Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 84 007

Kupię
kiosk lub skład Oferty Kurjer
Poznański zdg 83 998

Szafę
do sukien czczotka Biedermater
antyk kupie korzystnie. Oferty
cena Kurjer Poznański
zdg 83 739

Meble
używane komplety oddzielne ku-
puje za gotówkę. Nowy Dom
Komisowy, Woźna 16.
rg 4156

Kupię
lub wydzierżawie dom z kuźnią i
ogrodem w mieście lub na wsi.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 717/8

Kupuję
używaną garderobe obuwie inne
rzeczy. Skład używanych rzeczy,
Ślusarska 6 a zdg 83 894/5

Taksówkę
samochodową kupie Marke stan
Kurjer Poznański zdg 84 230

Dom
kupie z składem Oferty Kurjer
Pozn. zdg 81 073

Piec
kafłowy, przenośny Oferty Ku-
rjer Pozn zdg 83 335

Kupię
wille, Poznaniu lub okolicy. 5-12
pokoi, nowoczesnie urządzone,
cena 15-40 000 złotych. Oferty
Administracja Kurjera Poznań-
skiego pod ng 6 400

Srebro
złoto, porce, ane krysztaly me-
ble dwuina kupuje. Łakowa 11,
zdg 84 377

Skład
urządzeniem dwupokojowe mie-
szkanie tanio, dzierżawa niska
Wskaże Kurjer Pozn zdg 84 368

Klubowy
garnitur jak nowy sprzedam. -
Skarbowska 21, mieszkanie 28
zdg 84 363

Skład
spożywczy Lazarz tanio sprze-
dam. Adres Kurjer Pozn.
zdg 84 358

Łóżka
używane tanio. Marsz. Focha
72 m 8 zdg 84 357

Cytrę
sprzedam. Łakowa 19 - 3.
zdg 84 351

Uprząż
wiazdowa parokonna jak nowa
120, robocza parokonna 60. Zha-
ski, Podgórną 12. zdg 84 343

Drogerje
dobrze prosperująca, w średnio-
ściu Poznania, tanio sprzedam.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 056

Sprzedaz - Naprawa
wiecznych piór
wszelkich systemów
Skład Papieru -
Montowr - Wiecz-
nych Piór - Józef
Czosnowski - Po-
znań, Ratajczaka 2.
dg 1673

Gabinety męskie
okazyjnie. Dominikańska 3.
Pg 5 522-44.90

Kilka pięknych
obrazów olejnych
okazyjnie. Dominikańska 3.
Pg 5 523-44.91

Elektroluxy
okazyjnie. Dominikańska 3.
Pg 5 525-44.93

Pianino zagraniczne
orzechowe
płyta metalowa, wyjątkowo do-
brze ton, okazjnie. Dominikań-
ska 3. Pg 5 524-44.92

Szafa żelazna
okazyjnie. Dominikańska 3.
Pg 5 528-44.96

Metalowe
łożko dziecięce krzesło dziecięce,
stolikiem, zegar ścienny Skar-
bowska 14, miesz. 10. zdg 83 909

Fiat 503
rozebrany częściowo. Kocha-
nowskiego 5, m. 10. zdg 83 910

Palto
miarowe Ia, materiał 46 czarne
watinie 50 zł 5 m, godz. 12-2,
Podgórną 10 a m. 12.
zdg 83 915

Polowczyk
jak nowy, rozkładowy 1.500 zł
sprzedam. Wroniecka 6. - 9.
zdg 83 918

Willa Poznaniu
pięciopokojowa, - dwumorgowy

Jabka 2 000.—
Dobre, większe ilości skupuje. Fie-
nich, Żydowska 33. zdg 84 254

Rejestracyjna
kase małą kupię, podać cenę. —
Oferty Kurjer Poznański zdg 84 244

Gabinet
kupię. Cene Kurjer Poznański zdg 84 407

Parcele
pod wille za gotówkę Łazarz, Je-
życe. Zgłoszenia z dokładną wiel-
kością, położeniem i ostateczną
cenę do Kurjera Poznańskiego zdg 84 419

Kupię
mało używaną oświetlacz, wie-
kszą kasę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 187

Dom
lub wille z ogrodem ca 5 ubika-
cyj, możliwie niedaleko tramwa-
ji, kupię przy wpłacie 9 000 zło-
tych. Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zdg 84 158

Piec
nawoty do ogrzewania kupię. Oferty Kurjer Pozn zdg 84 362

Grzejnik
elektryczny kupię. Oferty Kur-
jer Pozn. zdg 84 356

Nasadzki
na samochód 2 cylindrowy. Ta-
tra" kupię za gotówkę. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 84 030

6. KAMIENICE

Poszukuję
kupna domu komfortowego, do-
chodowego w Poznaniu wprost
od gospodarza przy wpłacie 110
tysięcy zł. Pośrednicy wyklucze-
ni. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 714.

Administracji
domów poszukuję kawaler stu-
dienny. Na życzenie kaucja. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 041

Dom
mniejszy składem kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdg 83 763

Dom
nowy korzystnie sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański zdg 83 764

Kamienica
145 000 wpłaty 100 00 czynsz
19 000 Zgłoszenia zdg 83 760 Kur-
jer Poznański.

Willa
nowa wolna od stempla 6 mje-
szkań na Łazarz w wolnym 5-
pokojowym mieszkaniem. cena
55 tysięcy wpłaty 40 tysięcy.
Oferty Kurjer Pozn zdg 83 710

Administracje
nieruchomości
prowadzę solidnie, tanio wraz z
prawidłową księgowością podat-
kowa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 905

Dom
ortód blisko Poznania sprzedam
Oferty Kurjer Poznański zdg 83 843

Wielki wybór kamienic
willi Poznaniu
na dogodnych warunkach wpła-
ty polecam. Nowak, Kramarska
15. telefon 16-39 zdg 83 951

Nieruchomość
dochód 25 000. sprzedam, zamie-
nie na mjezka. Oferty Kurjer
Pozn. zdg 84 086

Kamienicę
nową kupię, wzamian oddam
parcelę na Łukasiewicza, resztę
dopłace gotówką. Oferty Kurjer
Poznański dz 2 049

Dom
w mniejszym mieście blisko Po-
znania bardzo dogodna komuni-
kacja sliżnicie położony nadają-
cy się na każde przedsiębiorstwo
natychmiast okazjnie sprzedam.
Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 84 323

Większy
dom, dobrze rentowny, blisko
Chwałiszewa, tanio sprzedam wia-
ściciel. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 84 072

Kamienica
centrum wolnymi lokalami sprze-
dam spiesznie cena 58 000 wpła-
ta 35 000 długoterminowa hipo-
teka. Krzesiński, Piękary 8. zdg 84 392

Zdrowa piękna
cerc każdy nabyć może przez sto-
sowanie kremu i pudru firmy
"Oridal". Puder zdrowotny "Or-
idal" jest przygotowany z wiel-
ką troskliwością — produkt czy-
sto roślinny — jest jedynym pu-
drem który używać należy. zdg 84 406

Kamienicę
oświetloną, komfortową, do-
chód 18 000, sprzedam właściciel. —
Oferty Kurjer Poznański zdg 84 250

Kamienica
dwupokojowa, ogrodem, wpłaty
8 000. Bloch, Poznań, Długa 5. zdg 84 173

Kamienicę
komfortową, nadzwyczaj solidnej
budowy dochód 15 000, cena
110 000 wpłaty 80 000 sprzedam —
Krzesiński, Piękary 8. zdg 84 380

7. PIENIADZ

Uczciwa
rodzina własną kamienicą przy-
jęła starszą inteligentną osobę z
gotówką na dożywocie. Staranna
opieka zapewniona. Oferty Ku-
jer Poznański zdg 83 764

Książeczkę
premijowa P. K. O. za 192 zł
sprzedam. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 83 756

750 zł
poszukuje właścicielka dwumie-
szkaniowej willej Poznań punktu-
alne spłaty miesięczne, wysoki
procent za pożyczkę odpowiada
również etatowy wyższy urzęd-
nik. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 150

Pożyczkę
konwersyjną (250 zł) sprzedam
tanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 101

2 000 zł
poszukuje właściciel, nierucho-
mości I. hipoteke. Oferty Kur-
jer Pozn zdg 84 102

Spółniczk
uczciwej do składu od 2 000 po-
szukuje. Ożenek niewykluczony.
Oferty Kurjer Poznański zdg 84 270

2 000 — 3 000
pożyczki poszukuje właściciel
2 realności, zwarancja hipotecz-
na. Agenci wykluczeni. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 83 018

Administracje
większej kamienicy obejmują eme-
towany urzędnik. Może udzie-
lić gwarancji lub pożyczki do
10 000 złotych. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 84 237

1 000.— zł
kto pożyczycy urzędnicze na sta-
lejszą posiadającą własne
mieszkanie, odpłata miesięczna,
wraz z procentem. Spiesznie zgło-
szenia do Kurjera Pozn. zdg 84 178

List hipoteczny
(pierwsza hipoteka) na 2 tysiące
zł w zlocie płatna za 1 rok sprze-
dam za 1500 zł. Oferty Kurjer
Poznański zdg 84 399

8. DO WYNAJĘCIA

300 wolnych
mieszkań, składów, stróżostwa,
ubikacje, piekarnie, czynsz mie-
sieczny. Pośrednicy bezpłatnie.
Związek gospodarzy, Wierzbicie-
ce 27. zdg 84 116/7

Trzypokojowe
komfortowe wydzierżawie zaraz.
Adres wskazać. Kurjer Pozn. zdg 83 595

Mieszkania
3-4 pokojowe Asnyka 3, wy-
dzierżawi właściciel. zdg 83 622

Sześciopokojowe
II piętro, blisko Parku Wilsona
duże słoneczne ciepłe komfort.
hol, balkony, centralne ogrzewa-
nie. Zgłoszenia gospodarz Ko-
chanowskiego 4, mieszkanie 2 zdg 83 716

Próżny
elegancki, Matejki 4 m. 9. zdg 83 486

2
pokoje kuchnia ogrodem owoc-
wym. Dzierżawa zgóry, Sulecki,
Strumykowa 4. zdg 83 449

Jednopakojowe
kuchnia willej zaraz, Ostroroga 12 zdg 83 783

3 i 2
pokojowe wiadomości stróż. Ge-
nerała Umińskiego 19. zdg 83 766

Pięciopokojowe
komfort, II piętro centralne o-
grzewanie przy Parku śródmie-
ście od zaraz do wynajęcia. Ła-
skawe zgłoszenia Adm. domu,
Artyleryjska 6 m. 7. od 16-20. zdg 83 920

2 pokoje
z kuchnią. Gen. Pradzińskiego 47. zdg 83 579

Trzy
pokoje łazienka na Osiedlu za-
raz wynajme. Zgłoszenia Patr.
Jackowskiego 43 mieszkanie 1. zdg 83 623

6, 5, 4, 3 i 2
pokojowe, mieszkanie, wkaże
Domus, Plac Wolności 14 a. In-
formacje bezpłatnie. zdg 82 966

Mieszkanie
7 pokojowe komfort I ptr. Ma-
tejki 60 zaraz do wynajęcia —
Zgłoszenia portier. zdg 82 931

Dwupokojowe
słoneczne, parkiet, czynsz mie-
sieczny, zaraz. Grzeszkowiak,
Łanowa 21 (kolo Czerkiewskiego). zdg 82 858

3 pokoje
komfortowe zaraz do wynajęcia.
Św. Szczepana 18. zdg 84 042

Mieszkanie
3 pokojowe z kuchnią z dobrem
umeblowaniem na sprzedaż. Ul.
Gen. Kosińskiego 26 m. 19. co-
dziennie 3-6 godz. zdg 83 912

Dwupokojowe
meblami. Wielkie Garbary 9,
m. 28. zdg 83 906

3 pokoje
kuchnia i łazienka przy ul. Da-
browskiego koniec tramwaju 7,
10 minut od tramwaju miesięcz-
nie zł 75. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 83 821

5
wzajemnie 6 pokojowe obszerne,
zdrowe mieszkanie ruchliwej
dzielnicy blisko Rynku 1 i 12 od-
stapie Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 83 791

Trzypokojowe
słoneczne, ogród. Listopadowa,
Władomość Śniadeckich 19, miesz-
kanie 1. zdg 84 109

4
pokoje z kuchnią na 4 piętrze
od zaraz do wynajęcia. Wodna
8. zdg 83 900

4 pokojowe
mieszkanie komfortowe oras pro-
jekt pojedyncze bez mebli zaraz
do wynajęcia w nowej willej przy
Lubeckiego 16 blisko Ostroroga.
zdg 84 083

2 razy
2 pokoje, kuchnia zaraz do wy-
najęcia. Główna Sucha 4. Ochoł
zdg 84 079

3 i 4
pokojowe, nowy dom, Focha 123,
dzierżawa miesięczna, Ellmann,
Łodowa 1. zdg 84 021

Pokój
kuchnia do wynajęcia, czynsz
dwa lata zgóry gospodarz. Adres
Kurjer Poznański zdg 84 316

Pięciopokojowe
komfortowe I piętro zgóry Dzia-
łyńskich 7, mieszkanie 7. zdg 84 315

4
pokojowe, nowy dom, Focha 123,
dzierżawa miesięczna, Ellmann,
Łodowa 1. zdg 84 021

2 osoby
poszukują pokoju kuchnia tylko
gospodarza czynsz zgóry. Oferty
Kurjer Poznański zdg 83 859

Emeryt
małżeństwo bezdzietne szuka
mieszkania dwupokojowego ewtl.
czynsz zgóry. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 83 808

Urządniczka
państwowa i urzędnik szukają 2
lub 3 pokojowe mieszkanie. —
Czynsz pewny. Siała posada. —
Mała rodzina. Oferty Kurjer
Poznański zdg 84 170

Pokoju
kuchni gospodarza 30 zł poszu-
kuje urzędnik, płatnik pewny —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 156

Mieszkania
2 pokojowe poszukuje właśc.
zgóry. Oferty Kurjer Pozn zdg 84 361

10. ZAMIANA MIESZKANIA

4
pokoje słoneczne (30 zł) zamienie
na skład spożywczy z dopłatą.
Oferty Kurjer Poznański zdg 83 842

Trzypokojowe
słoneczne, komfortowe czynsz 60
okolica Rynku Wiledeckiego za-
mienie większe okolica obojetna.
Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 847

Zamienie
dwupokojowe komfortowe front.
Mickiewicza na 4 lub 3 pokojo-
we centrum lub okolica Jasnej.
Oferty Kurjer Pozn zdg 83 662

Mieszkanie
4 pokojowe frontowe, słoneczne
zamienie na 2 pokojowe, okolica
Jeżyce. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 904

Trzypokojowe
komfortowe Wierzbiciecie zamie-
nie na dwupokojowe komfortowe
Oferty Kurjer Poznański zdg 83 882

Zamienie
4 pokoje na 1 lub 2 Oferty Kur-
jer Poznański zdg 84 410

11. POKOJE UMEBL.

Jedno
dwuosobowy utrzymaniem bez
wygodami, Rynek Łazarzski 3,
skład zdg 83 748

Pokój
komfortowy centralne dla przy-
jezdnych Podgórna 10 m. 18. zdg 83 408

Pokój
Górna Wilda 40, mieszkanie 8. zdg 83 546

Dwuosobowy
umebl. front. elektr. Bukowska
41. m. 9. zdg 83 475

Słoneczny
centralnym ogrzewaniem zaraz.
Sew. Mielzkiego 1 — 12. zdg 83 387

Pokój
Małeckiego 12, m. 13. zdg 83 436

Gimnazjastkę
przyjme opieką dobrą muzyka,
korepetycje, Ogrodowa 13 m. 19. zdg 83 599

Miły
niekrepujący zaraz, Aleje Mar-
cinowskiego 24 m. 31. Spandow-
ska ng 6388

Pani
wspólny komfortowy, elektrycz-
ność, łazienka kaloryfery utrzy-
maniem, Szkolna 9, mieszkanie
6. zdg 83 835

Panu
Mickiewicza 17 — 4. zdg 83 780

Panu
pokój Składowa 11 miesz. 7. zdg 83 762

Przecznica
3 mieszkanie 6 jednoosobowy —
dwuosobowy utrzymaniem. zdg 83 928

Odnajmę
panu na stanowisku duży ład-
nie umeblowany pokój z korzy-
staniem przyległego salonu z pia-
niem z życiem lub bez Sta-
blewskiego 3 m 5 Łazarz. zdg 83 933

Zaraz
pokój 2 osobowy, elektryczność,
łazienka, kaloryfery, obsługa z
dobrem utrzymaniem, Matejki 55
m. 1. zdg 83 935

Do wynajęcia
2 pięknie umeblowane pokoje
(syn. i gabinet) z elektr. centr.
ogrz., łazienka i telef. (5908) dla
lepszego pana. Wiadomość ul.
Starościnska 3 parter od godz.
5-7. zdg 83 937

Klatki
schodowej zaraz Wrocławska 35
m. 3. zdg 83 727

Piekary
5 mieszkanie 6 dwuosobowy zdg 83 723

Centrum
dobrem utrzymaniem Wały Ko-
ściuszki 7. — 1. zdg 83 721

Czysty
frontowy dobrze umeblowany u-
trzymaniem — bez piętastego,
Mottowa Gasiorowskich 3 m. 3. zdg 83 724

Tanio
paniom, Jeżycka 35 miesz. 5. zdg 83 549

Przy dworcu
Focha 19 miesz. 4 zdg 83 731

Pokój
Jeżycka 43, m. 7. zdg 83 806

Pokój
zaraz, Wierzbiciecie 14, m. 17. zdg 83 808

Mieszkania
3 pokojowe w centrum na pra-
cownie poszukuje. Oferty Ku-
rier Pozn. zdg 84 198

Oficer
Poszukuje pokoju z kuchnią lub
dwóch, okolica Jeżyce. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 84 340

Mieszkania
3 pokojowe w centrum na pra-
cownie poszukuje. Oferty Ku-
rier Pozn. zdg 84 198

Okolica Gwarna
5 pok. mieszkanie centr. ogrze-
waniem poszukuje. Oferty do
Kurjera Poznańskiego zdg 84 334

1- lub 2-pokojowego
z kuchnią wprost od gospodarza
szuka bezdzietne starsze małżeń-
stwo solidni płatnicy. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 84 272

5-6
pokojowego poszukuje od gospo-
darza Podamim czynszu. Oferty
Kurjer Poznański zdg 84 227

Poszukuje
z dniem 1 grudnia 4 pokojowego
mieszkania możliwie z central-
nym ogrzewaniem niedaleko cen-
trum miasta wprost od gospodar-
za Boettger junior, Fa E. Reh-
feld'sche Buchhandlung, Poznań
Kantaka 5 zdg 84 226

3-4
pokojowego centrum bezdzietne
małżeństwo zgóry. Oferty Kurjer
Poznański zdg 84 338

3-4
pokojowe do wynajęcia. Zgło-
szenia Sołacz Małopolska 9. rg 4169

Mieszkanie
3 pokojowe do wynajęcia. Zgło-
szenia Sołacz Małopolska 9. rg 4169

Urządniczka
poszukuje dwu do trzypokojowego
mieszkania od gospodarza, czynsz
miesięczny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 844

Szukam
portjerstwa wszelkie naprawy w
zakresie budowlanym wykonu-
jęm Łaskawe oferty proszę
Kurjer Poznański zdg 83 809

Emeryt
poszukuje dwóch pokojów uchnia,
miesięczny czynsz zapewniony.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 486

Urzędnik
poszukuje 2 lub 3 pokojowego
mieszkania śródmieściu, czynsz
ewentl. pół roku zgóry Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 795

Pokoju
lub dwóch z kuchnią okolicy
śródmieścia od gospodarza kom-
porne za pół roku zgóry. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 83 938

Samotny
poszukuje pokoju kuchnia lub
tylko pokoju próżnego. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 974

Wynagrodzenie
otrzyma zgłaszający wolne mies-
kanie do Związku gospodarzy.
Wierzbiciecie 27. zdg 84 118

2
pokoje kuchnia, pół roku zgóry,
wprost od gospodarza. Oferty
Kurjer Poznański zdg 84 115

3-4
pokojowego poszukuje urzędnik.
dam 2 lata zgóry. Oferty Kurjer
Pozn. zdg 84 090

4 pokojowego
bliżej śródm. pięcie, nie wyżej
I. piętra, punktualny płatnik. —
Oferty tylko gospodarzy Kurjer
Pozn. zdg 84 033

Mieszkania
2-3 pokojowego poszukuje eme-
ryt wprost od gospodarza. Zgło-
szenia Kurjer Pzn zdg 83 938

3-4
pokojowego centrum bezdzietne
małżeństwo zgóry. Oferty Kurjer
Poznański zdg 84 338

Okolica Gwarna
5 pok. mieszkanie centr. ogrze-
waniem poszukuje. Oferty do
Kurjera Poznańskiego zdg 84 334

1- lub 2-pokojowego
z kuchnią wprost od gospodarza
szuka bezdzietne starsze małżeń-
stwo solidni płatnicy. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 84 272

5-6
pokojowego poszukuje od gospo-
darza Podamim czynszu. Oferty
Kurjer Poznański zdg 84 227

Poszukuje
z dniem 1 grudnia 4 pokojowego
mieszkania możliwie z central-
nym ogrzewaniem niedaleko cen-
trum miasta wprost od gospodar-
za Boettger junior, Fa E. Reh-
feld'sche Buchhandlung, Poznań
Kantaka 5 zdg 84 226

3-4
pokojowego centrum bezdzietne
małżeństwo zgóry. Oferty Kurjer
Poznański zdg 84 338

3-4
pokojowe do wynajęcia. Zgło-
szenia Sołacz Małopolska 9. rg 4169

Mieszkanie
3 pokojowe do wynajęcia. Zgło-
szenia Sołacz Małopolska 9. rg 4169

Urządniczka
poszukuje dwu do trzypokojowego
mieszkania od gospodarza, czynsz
miesięczny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 844

Szukam
portjerstwa wszelkie naprawy w
zakresie budowlanym wykonu-
jęm Łaskawe oferty proszę
Kurjer Poznański zdg 83 809

Emeryt
poszukuje dwóch pokojów uchnia,
miesięczny czynsz zapewniony.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 486

Urzędnik
poszukuje 2 lub 3 pokojowego
mieszkania śródmieściu, czynsz
ewentl. pół roku zgóry Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 795

Pokoju
lub dwóch z kuchnią okolicy
śródmieścia od gospodarza kom-
porne za pół roku zgóry. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 83 938

Samotny
poszukuje pokoju kuchnia lub
tylko pokoju próżnego. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 974

Wynagrodzenie
otrzyma zgłaszający wolne mies-
kanie do Związku gospodarzy.
Wierzbiciecie 27. zdg 84 118

2
pokoje kuchnia, pół roku zgóry,
wprost od gospodarza. Oferty
Kurjer Poznański zdg 84 115

3-4
pokojowego poszukuje urzędnik.
dam 2 lata zgóry. Oferty Kurjer
Pozn. zdg 84 090

Pokoik
podwórzowy tani. Działyńskich 11 m 19. zdg 84 265

Pokój
zaraz Jasna 3 m 2. zdg 84 278

Kopernika
10 m. 6 front. zdg 84 279

Pokoje
dwa umeblowane dla lepszych panów Blachowska Aleje Marcinkowskiego 3 a m 9. zdg 84 275

Elegancki
pokój do wynajęcia. Mickiewicza 5. m 5. zdg 84 139

Dwuosobowy
pościel pożądana. Małeckiego 33. m 2. zdg 84 136

27 Grudnia
5. m. 8. zdg 84 132

Pokój
niekrepujący zaraz. Wały Król. Jadwigi 5 a mieszkanie 7. zdg 84 131

Dwóch
panów. Nowa 6. mieszkanie 7. zdg 84 128

Panu
św Józefa 3 m 10. zdg 84 127

Pokój
klatki Rybaki 26. III. zdg 84 124

Ladny
dla panów. Jackowskiego 13—3. zdg 84 078

Telefonem
dla dwóch. — Dąbrowskiego 36. m 8. zdg 84 067

Pokój
lepsze panu. Działyńskich 3. m. 6. zdg 84 065

Dwuosobowy
pokój. Góra Przemysłowa 4. m. 21. zdg 84 066

Pokój
wspólny w zamian sycia. Adres Kurjer Pozn. zdg 84 062

Małeckiego
21. m 4. zdg 84 061

Pokój
dla niewiasty samotnej. Młwińska 4. zdg 84 055

Plac Wolności
9. mieszkanie 13. pokój wszelkimi wygodami. zdg 84 3.

Dwuosobowy
Grunwaldzka 23—4. zdg 84 261

Pokój
Ratajczaka 14. Adamecyk. zdg 84 243

Tanio
utrzymaniem Marcina 11. mieszkanie 2. zdg 84 393

Pokój
frontowy słoneczny Grunwaldzka 17 mieszkanie 4. zdg 84 413

Pokój
Skryta 1. m. 1. zdg 83 093

Mielżyńskiego
4. m. 3. zdg 84 418

Frontowy
Aleje Marcinkowskiego 14. m. 7. zdg 84 207

2 pokoje
umeblowane z utrzymaniem lub bez zaraz. Zupańskiego 4. m. 15. zdg 84 193

Aleje
Marcinkowskiego 20. tylny dom 36. małżeństwo. zdg 84 186

Pocztowa
20. m. 8. dwuosobowy. zdg 84 183

Frontowy
elektryczność. utrzymaniem bez Wielka 12—12a. zdg 84 205

Centrum
panom. Wały Król. zdg 84 171

Niekrepujący
z utrzymaniem lub bez. Łąkowa 10. m. 9. zdg 84 159

Pokój
Sw. Wojciech 4 m 4. zdg 84 215

Ladny
frontowy. niekrepujący. jedno-dwuosobowy. Kreta 24. m. 10. zdg 84 214

15.—
wspólny panu — Ogrodowa 15. mieszkanie 16. zdg 84 349

Pokoik
panu. — Ogrodowa 15. mieszkanie 16. zdg 84 350

Frontowy
Śniadeckich 30 m 1. rg 4150

Ciepły
młdy niekrepujący. Łąkowa 10 I. prawo zdg 84 402

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 36 — 7 zdg 84 312

Kraszewskiego
19 — 10. zdg 84 310

Słowackiego
34 I. lewo dwuosobowy. zdg 84 309

Pokój
frontowy. elektryczność Szamarskiego 26 a — 8. zdg 84 308

Frontowy
ogrzewaniem Masztalarska 5 a. m. 9. zdg 84 335

12. SZUKA POKOJU

Dwuosobowego
centrum pełnastego urzędniczk. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 841

Skromny
do zł 15— dla urzędnika Oferty Kurjer Pozn zdg 83 874

Czystego
jasnego okolicą plac Nowomiej-ski Warunki Kurjer Poznański zdg 82 535

Jednoosobowego
utrzymaniem bez Cena Kurjer Poznański zdg 81 302

Pokoju
z osobnym wejściem z klatki schodowej centralne ogrzewanie w śródmieściu poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 83 719

Próżnego
pokoiu poszukuje małżeństwo. — Oferty Kurjer Poznański zdg 83 720

Pokoju
taniego ogrzewaniem studenci. Cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 967

Samotna
szuka pokoiu do 15 zł Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 807

Panienska
szuka pokoiu skromnie umeblowanego od 15 Oferty Kurjer Poznański zdg 83 987

Pokój
Skarbowska 8 — 13. zdg 83 976

Parterowego
hepkościelowego, śródmieściu. 25—30. dla solidnego. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 259

Pokój
niekrepujący czysty jasny. możliwość fortepianem dla pani natchmiast. centrum cena. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 84 197

13. LOKAL

Lokal
mieszkaniami dla fryzjera. szczególnie do wynajęcia zaraz. — Wiadomość Marynarska 6. m. 4. zdg 82 637

2 pokoje
na biura oddam. wejście od dzienne przy 27 Grudnia. cena 100 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 836

Składy
przyległym pokojem na filiję rzeźniczą. drugi sprzedaż towarów monopoliowych wynajme. — Zgłoszenia Solca Podolska 2. zdg 83 940

Biuro
jednopakowe frontowe 27 Grudnia telefon 2496 wydzierżawie. zdg 83 165

Restauracja
Poznań centrum pełen wyszynk do wydzierżawienia od właściciela domu natchmiast. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 621

Trzypokojowe
na biuro pracowni. mieszkanie wolne. Gwarna 11. m. 9. zdg 84 219

Uwaga
Lokal mieszkan em ruchliwe przedmieście Poznań odpowiedni na skład garderoby. obuwia, żelaza lamp papieru zalanterij piernicza kawiarnie drożerji — czynsz niski Müller gospodarz. Wrocławska 15. zdg 84 325

Skład
narożnikowy wynajmie. Woźna 1 zdg 84 388

Toruń
Skład z ubikacjami przy głównej ulicy do wynajęcia Strzyżewski. Toruń Król Jadwigi 12/14 lub Poznań Dąbrowskiego 3. mieszkanie 8. zdg 84 387

Skład
z ubikacjami do wynajęcia Kazimierz Strzyżewski Poznań Dąbrowskiego 3. zdg 84 386

2 pokoje
frontowe na biura. sw. Marcina 22. m. 6. zdg 84 199

Próżnego
pokoiu na biuro poszukuje. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 195

Lokalu
na warsztat tokarski około 50 m² okolicy Jeżyce poszukuje. — Oferty Kurjer Pozn zdg 84 311

14. DZIERŻAWY

Zaraz
wydzierżawie ogrodnictwo położone blisko Poznania maliny truskawki z mieszkaniem Zgłoszenia Poznań Szamarskiego 32 zdg 83 827/8

Piekarni
celem dzierżawy ne sklepowej poszukuje. Oferty z podaniem ceny Gniezno. Grzybowa 30 mieszkanie 1. rg 6401/2

Piekarnia
w biegu blisko Poznania do wydzierżawienia. obięcie 800 zł. — Adres wskazać Kurjer Pozn. zdg 83 039

Ubikacje
fabryczne 250 kwm. parter. I. podwórzem do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Pozn zdg 83 879

Ubikacje
300 kw. m. lub mniej w osobnym budynku fabrycznym tanio wydzierżawie Chlebowa 26 (Zawady). gospodarz telefon 3977. zdg 83 217

Kawiarnia - restauracja
w odpowiednich ubikacjach do wydzierżawienia. Zgłoszenia St. Urbański Września zdg 83 114

Placu
z magazynem ewentl. bocznicą poszukuje Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 864

Dzierżawa
1500 m² z gorzelnia na dogodnych warunkach od zaraz do odstąpienia Oferty Kurjer Poznański zdg 83 790

Dwupokojowe
kuchnia skład wydzierżawie Marsz. Focha 167 gospodarz zdg 84 149

Dzierżawy pięćset mórg
właściciela objęcie 7 000 sto mórg 6 000. pięćdziesiąt sześć mórg 3 000 trzynaście dwie morgi 1 200. Nowak. Poznań. Kramarska 15. telefon 16-89. zdg 83 952

Skład
cukierni z mieszkaniami wydzierżawie. Nowy dom. Focha 123 Zgłoszenia Ellmann. Lodowa 1. zdg 84 022

Ubikacji
mniejszej lub garażu. składnice frontowe. wejście. nadający do handlu. pierwszyświatwo Wilda. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 994

Dzierżawy
około 700 mórg maceduburskich dobrej ziemi poszukuje Zgłoszenia „Par“ Poznań pod 57.265. Pg 5517-57.266

Stumorgowej
dzierżawy szukam Oferty Kurjer Poznański zdg 84 290

Restauracje
zaprowadzona kompletnym urządzeniem — karcia 1 000 wydzierżawie „Domus“. Plac Wolności 14 a. zdg 84 382

Rzeźnictwo
od kilkunastu lat istniejące z kompletnym urządzeniem i zapędem w najlepszym punkcie Torunia natchmiast wydzierżawie. Rzeźnictwo i mieszkanie obejmujące cały dom. Zgłoszenia Starzyński. Toruń. Staromiejski Rynek 24. Pg 5 541-64.112

Ubikacja
fabryczna 150 kwm nadająca się na każde przedsiębiorstwo wydzierżawie „Drogerja“ Wodna 25 r 4147

Stajnia
do wydzierżawie a Zórawia 8. rg 4148

15. LETNISKA I UZDROWISKA

Jeżeli
dotychczasowe leczenie zanębał stawów kości gruczołów bez rezultatu — zaczął leczenie w Sanatorium „Sanato“ Iwoniz-Zdrój Pierwszorzędne urządzenia — lecznicze łązki Prospekt za znacznym 30 zł. rg 5961

1. OSOBISTE

P. Bogdan Z.
Za Met. dziękuję. Czekam na adres. E zdg 82 638

Grafolog-Londoni
Przestroga nabierania łatwowiernych przez pospolite wróżki chiromantki. jasnowidzów. podsywających się pod miano grafologów Obecnie z melim świntowej sławy zdumiewająco odkrywa wszelkie tajemnice z charakteru pisma anoniimów. fotografii. Wyszczególnia najważniejsze fakty w sprawach życiowych. majątkowych. rozwojowych oraz o wyniku spraw procesowych. określa charakter. zdolności. przeznaczenie. Tysiące podziękowań. Niezależnie i studium ustępiwa. Dyskretnie niekrepujące przyzicia od 3—8 wieczorem. Poznań Śniadeckich 4. m. 10. zdg 84 354

Artystyczne
zdjęcia filmowe w kolorach naturalnych przy Operze wykonuje. Myszyń. zdg 84 425

PODZIĘKOWANIA

Serdeczne podziękowanie
składam Chrzescijańskiej Spółdzielni „Wiano“ w Poznaniu za wyplacenie zapomogi pośmiertnej z powodu zgonu mej córki s. p. Lucji po robu członkowska. Tomasz Zdzuj. Poznań. ul. Poznańska 74. zdg 84 347

22. ROZMAITE

Krawcowa
Warszawianka wykonuje wykwintnie garderobe damska i dziecięca ceny konkurencyjne — Śniadeckich 3 m 6. zdg 83 840

Centralne ogrzewanie
wykonuje solidnie tanio Stefan Radziński Poznań Wodna 13 telefon 13-07 zdg 83 401

Koldry
przerabia poszywa. Smoczyńska. Kwiatowa 8. zdg 83 498

Kto chce
uzyskać zdrowie nesch napisze. a otrzyma poradę środków homeopatycznych. Iwce listosowane do wieku cierpienia. Uleczalna jest Gruźlica bez śladu Choroby wenerycznej syfilis jego skutki. recydywa wykluczona Cierpienie na żołądka kiesz watroby. nerkowe nerwowe sercowe kobiece reumatyczne artretyczne. sklerozę. choroby dzienne umyslowe itd. Posadam liczne podziękowania Zakład przyrodolecznicy Marmolowej Królowska Pluta Rynek 7. rg 463

Kuśnierka
krawcowa poleca sze. Wielka 19. m. 6. zdg 84 177

Sukienki
płaszczki szyje tanio Salon m6d „Sława“. Aleje Marcinkowskiego 15. zdg 84 174

Wózki
dziecięce odmawia. reparuje. używane kupuje Razer. Szeńska 11 zdg 84 055

Krawcowa
tania. Nowakowa. Składowa 12 zdg 84 054

Herby
rycerskie. Wyczerpujących informacji heraldycznych udzielam. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 84 394

Odpisy
maszynowe. tłumaczenia. Ogrodowa 16. m. 5. zdg 84 421

Jasnowidz
Mobot. metapsychografolog. uznany przez tysiące na Pewnce. rozwiązuje wszelkie najtrudniejsze sprawy przeszłości. aktualności. bieżące. przyszłość. gwarantując skuteczność porad i środków wskazanych R. Szymańskiego 9 dziewięte. zdg 84 165

Tanio
ho w mieszkaniu naprawiam zegarki. zegary i biżuterje. S. Galantowicz. Podgórna 12b. parter. zdg 84 164

Krawcowa
w dom i poza dom Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 367

Swetry
zarsonki bluzki sukienki i t. p. wykonuje przerabia „Tricot“ Pocztowa 23. Pg 47 82-39.29

Bieliznę
niemowlęca w olbrzymim wyborze poleca po cenach fabrycznych Fabryka Bielizny Dom. Plócién J. Schuber Wroclawska 3. Pg 4786-33.31

Tysiące
chorych na katar żołądka. wzdęcia kurcze bóle. niestrawność. zgagę nudności. wymioty. brak apetytu. ogólne osłabienie etc. odzyskało zdrowie. używając ziółka sławnego na cały świat doktora Diela profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zadzajcie bezpłatnie broszury poczynajacej. Adres: Liszki — Antek. Pg 4128-62 396

Hemoroidy
Czopki hemoroidalne „Varicol“ (z kogutkiem) usuwają ból. nieczynnym swedzenie. krwawienie zmniejszają guzy (zylaki) Sprzedają apteki. rg 4 514

Fotografie
Portrety. Bracia Pechierscy. Aleje Marcinkowskiego 8. Ceny niskie. rg 1597

Strojenia
i reparacje pianin. fortepianów oraz harmonijów wykonuje tanio i fachowo B. Sommerfeld Poznań. 27. Grudnia nr. 15. tel. 19-18. rg 6 057

Wytworna i powabna linie
dale tylko dobrze dopasowany gorset pas lecnizy według niedosiecznionego kroju. Pracownia Gorsetów Anny Bitorowej. Plac Wolności 9. d- 2 035

Lalka za 10 zł
(Przeznaczona) mówią wyraźnie „ma-ma“ niemowlu około 60 cm duża ubrana wwsya za pobranie Fabryka Lalek Kraków ul. Piłsudskiego 1 Lalki te rozchodzą się po całej Polsce. Nasz marazyn zapracowany lato w lalki i zabawki wszelkiego rodzaju. Ceny możliwie najniższe. rg 6 110

Przyjdź!
Znam Twoja przyszłość! sw. Marcina 34 mieszkanie 5 Wrózka zdg 82 614

Futra
różne skóry. serdaki skopiaki kozuchy kurki futrzane tanio Hankiewicz Kramarska 1 zdg 80 300

„Kultura“
Wypożyczalnia książek. Ostatnie nowości. Tylko 1 zł miesięcznie. Stała dziesięć książek. Stary Rynek 44 (wejście Woźna) zdg 83 823

Panie zainteresowane
moza się udać z całym zaufaniem Górczyn. Palacza 75 akuszerka Blaszczakowa zdg 83 598

Muzykę
najkorzystniej dostarcza Guzińska Czartoria 9 m 16. zdg 83 742

Sławna chiromantka
grafolog - fizjognomistka z długoletnią doświadczenia praktyka na podstawie badań naukowych zdumiewająco przewidziana przyszłość teraźniejszość i przeszłość. Liczne serdeczne podziękowania. Przyjmuję od 10—1 od 3—8 wieczorem Fr. Ratajczaka 15 m 10 II p I wejście w sąsiedztwo Apollonia prawo do schodkach zdg 83 822

Odmladzanie
Racjonalna kosmetyka twarzy usuwając zmarszczek przysychy. Masaże lecznicze. odłuszczenia. lamna kwarcowa kąpiele elektr. Zakład higieniczno-kosmetyczny Maserakowa. sw. Marcina 74. rg 6 070

Obiady
smaczne 70 gr. Kraszewskiego 14. zdg 84 147

Zastępstwo młynów
poszukuje dobrane zaprowadzony fachowiec na Górny Śląsk i Zagłębie Dąbrowskie Odbiór kotłowa. Oferty pod „WK 417“ do Towarzystwa Reklam. Katowice. 3-go Maia 10. Tr 645

Pracownia Gorsetów „Wanda“
Gorsety na miarę Gorsety gotowe — Pasy do ciąż — Paszeczki sportowe Biustonosze wszelkiego rodzaju Reparacje gorsetów Ratajczaka nr 27 parter. zdg 84 005

Sierotę
13-letnia oddam w dobre ręce. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 850

Szyje
elegancko. tanio sukienki. płaszcze. Aleje Marcinkowskiego 15 — 12. zdg 83 973

Wykonuję
manicure (pedicure) usuwam odciski u pań i panów po cenach bardzo minimalnych. Przychodzę w dom o każdym czasie. Oferty Kurjer Pozn zdg 78 173

Czytelnia Dippla
nowości polskie. francuskie. niemieckie. Plac Wolności 11. zdg 84 095

Bieliznę
damska meska całkowie wyprawy tanio wykonuje. Wielka 12. m. 9. III. zdg 84 041

Siwym włosom
przywraca kolor „Asta“ Re-generator 3.— zł. J. Gadebusch — Nowa 7. rg 5381

Akuszerka
Kraiewska Strzelecka 2 przy placu Świątokrzyskim przyjmuję panie udziela porady i pomocy położniczej zdg 6034

Matka
z trojgiem synami znajduje się w bardzo krzywym położeniu — odda dziecko synka 7-letniego lub 10-miesięcznego. ładnych chłopców za własne Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 445

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świątokrzyskiego. zdg 83 441/2/3

Wróży
słynna chiromantka bawiaca przejazdem Piekary 20/21 — 5. zdg 84 144/5

Wróżka
przepowiada z całego życia przeszłość przyszłość. Poznań. Polna 13. — 20 Gołczarek. zdg 84 051/2/3

Chiromantkę
astrologię. klucza. książki. kart. Kościelna 38. m. 13 — poleca wszystkim Jankiewiczowa. zdg 83 984

Rzuć palenie tytoniu!
Oszczędź zdrowie — pieniądze! „Nargilo“ odzwyczaja od palenia natchmiast. Sprzedaje Drogerja Kucharskiego. Podgórna 6. zdg 83 979

Ladną cerę utrzymuje
każda pani. używając mój wypróbowany „Krem Kwiatowy“ Sprzedaje tylko Drogerja Kucharskiego. Podgórna 6. zdg 83 978

Futra
różne skóry. serdaki skopiaki. kozuchy. kurki futrzane gotowe na miarę tanio. Hankiewicz. Kramarska 1. zdg 80 306

Wierz
mi. znam Twoją przyszłość! Nie zwlekaj! Sw. Marcina 34. m. 5 — Wrózka ze Spokojnej. zdg 82 615

Krawcowa
wykonuje suknie. płaszcze i wszelkie przeróbki akuracjami. — Wały Jana III. 10. m. 13. zdg 84 049

Niebywałe niskie ceny
na kapelusze — czapki koszule. krawalry swetry rekawiczki poleca znana firma Pietrzykowski. Wielka 8. zdg 78 063

Za 1,—
oieze wszelkie wkłask skarbowe. podatkowe sądowe — Wodna 7. mieszkanie 9. r 4 134

Krawcowa
modernizuje płaszcze i suknie. szyje garderobe dziecięca po cenach najniższych. Mylna 15. m. 21. zdg 84 092/3

Suknie
6.—, płaszcze 15.—, wszelkie przeróbki wykona dobrze. Kwiatowa 14. parter. zdg 84 201/2

Maszynę
do mereżkowania najnowszy system sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 372 3

Chiromantka

Wdowiec
lat 40, solidny, kupiec z 3 dziećmi szuka odpowiedniej żony i matki do 5-letniego dziecka. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod ng 6 403

Przemysławiec
młody przystojny, solidny domator posiadający własne przedsiębiorstwo, ożeni się natychmiast z panną, wiek, uroda obojętna, posiadającą 100 000 zł dla powiększenia interesu. Oferty do „Słowa Pomorskiego”, Toruń, pod 300, ng 6 403

Kawaler
dobrze sytuowany poszukuje pań dobrego charakteru w celu matrymonialnym. Posag dla współżycia dobra pożądanym. Oferty Kurjera Poznańskiego dg 2 055

Panny
młode wdówki, co najmniej gotówka do wspólnego interesu poszukują przystojnego, cel matrymonialny. Oferty Kurjera Poznańskiego dg 2 055

Wdowa
z dzieckiem i aduną inteligentną, czteropokojowym mieszkaniem, wyjeżdża za starszego inteligentnego. Oferty Kurjera Poznańskiego dg 84 290

Szatynka
lat 25 przystojna, gospodarna z ciekawą wyprawą pozną panna, najchętniej urzędniczką. Cel matrymonialny. Oferty Kurjera Poznańskiego dg 84 258

24. NAUKA

Kursy kroju
wycia pobóć ręcznych warunki bardzo korzystne. Mari: Magdalena 1 m 7 dg 1849/50

Kroju
wycia wycia w 3 miesiącach dobrze tania. Mistrzynie krawieckie Kilińskiego 12 mieszkanie 2. dg 83 941

Kursy kroju
Świętokrzyski 3 Kazubowska. dg 84 001/2

Księgowości
stenoğrafii, korespondencji, maszyny wyciamy. Wpisy codziennie. Postęp. pl. Wolności 2. dg 84 191/2

Kursy Tańców Wituszkowskich
Gwata 19 Pr 5161-57.183

Kto
I za jaka cene podejmie się przygotować studenta W. S. H. do egzaminu z Arytmetyki politycznej. Tylko poważna siła pożądana. Spieszne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dg 83 012

Tłumaczenia
angielskie, francuskie, niemieckie lekcje przepisujemy na maszynie. Lektje Spandowska Aleja Marcinkowskiego 24 m. 31 ng 9 561

Mme Dygat Zakrzewska
Parisienne diplômée professeur aux Cours pratiques de langue française à Poznań, donne leçons de français aux enfants et aux adultes. Grammaire - Conversation - Littérature - Préparation au baccalauréat. Prix modérés. S'adresser: Ogrodowa 12 28 au fond de la cour 26 étage à droit dg 74 468

Kursy
handlowe L. Tyran - Zaworskiej Strzelecka 53 Słabym pomoc. dg 83 79

Kursy angielskiego niemieckiego i francuskiego
przyjmują iesszące zgłoszenia - przygotowania do matury. Ceny umiarkowane. Profesor Krajewski, Plac Działowy 6 mieszkanie 5. dg 83 777

Studenta
dla konwers polskiej dla 13 letni chłopca poszukuje się Oferty w niemieckim języku Kurjer Poznański dg 83 924

Studentka
udzieli korepetycji tania Oferty Kurjer Poznański dg 83 722

Kroju
dobrego wycia szybko każdego. Wykonuje formy sukien okryć według miary Miodkiewicza 17. mieszkanie 7. dg 83 571

Rytmika
dzieci dorosli tania. Ogrodowa 12, m. 4. dg 83 034

Absolwent
uniwersytetu udzieli lekcji obejmujące nadzór Zakres gimnazjum, szkoly wydziałowe. Adres Kurjer Poznański dg 83 737

Redowitej Francuzki
lekcji tańca poszukuje blisko Wierzbic. Oferty Kurjer Poznański dg 83 903

Korepetycji
gimnazjalna Oferty Kurjer Poznański dg 83 914

Szkoła Tańców Szcurek Szcurekówna
Wrocławska 14 dg 83 820

Studentka
energiczna dyplomem nauczycielki udzieli sumiennie korepetycji Oferty Kurjer Poznański dg 83 823

Tańce nowoczesne -- narodowe wycia g. uniwersytecie
gwarancja Balastrina Szcurek Aleja Marcinkowskiego 24 Akademikom zniżka dg 83 824

Nauczycielka
młoda, tania pomoże dzieciom w lekcjach, jak przychodnia. Oferty Kurjer Poznański dg 83 962

Matematyki
udzieli Oferty Kurjer Poznański dg 84 333

Energiczny
rutynowany korepetytor udziela tania pomocy lekcjach. Oferty Kurjer Poznański dg 84 319

Szkoła Waxmanna dziś tańce narodowe
(mgr. Lange). Plac Nowomiejski nr. 5. dg 84 337

Kursy
książkowości, stenoğrafii, pisania maszyna Kromczyńska. Ogrodowa 16, II. dg 84 422

Prywatne kursa
kuratorium. W soboty 5-7. ul. Ł. Ł. Ł. 5. dg 84 196

Studentka
udzieli lekcji za obady specjalności francuski Oferty Kurjer Poznański dg 84 162

Nauczycielkę
języka polskiego poszukuje Francuzka. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 84 200

Makowskiego kurs tańca
szóstego - siódmego. Pl Wolności 14 a. „Iks”. dg 84 352

25. MUZYKA

Halina Malinowska
b. prof Państwowego Konserwatorium w Poznaniu i Konserwatorium Wrocławskiego wyprawia do siebie, udziela lekcji gry na fortepianie przy ul. Emilii Szamickiej 5 mieszkanie 6. Uczniom z śródmieścia przy ul. Świętokrzyskiej 4 I. u p. radczyni Pomorskiej. dg 83 331

Nuty
koncertowe na fortepian skrzypce trio, kwartet obady okazynie sprzedam. Czartoria 9 mieszkanie 16. dg 83 743

Duet
od zaraz potrzebny Oferty Kurjer Poznański dg 83 798

Lekcji
fortepianu tania, też poza dom. Mleczkiewicza 33, m. 6. dg 84 027

Strojenia
naprawy fachowo tania. Drogas, Podgórna 10 a. dg 83 982

Udziałem
lekcji gry na skrzypcach, mandolinie gitarze Stroma 1 II. dg 84 274

Skrzypiek
potrzebny. Rybaki 20 a. m. 16. dg 84 071

Nuty
Pomiatku, pociechutku - Dla pani wszystko - Czy wróca te chwile - oraz inne nowości: przegrwane biegle, poleca A. Cybulski, św. Marcin 9/10. ng 6 399

Gry
fortepianowej udziałem przystępnie. Rencowa, Dabrowskiego 5. dg 84 305/6

Potrzebne
dobre zgrane trio męskie lub mieszane od zaraz. Zgłoszenia z podaniem pensji Grand Cafe. Inowrocław. dg 2 050

Polska
Szkoła Fortepianowa, Podgórna 7. dg 84 255

Pianista
potrzebny. „Bajka”, Woźna 1. dg 84 415

Systematyczna
nauka gry fortepianowej. Woźna 8, Szczerbińska. dg 84 360

26. ROZRYWKA

Śniadalnica - restauracja Nowomiejska
Sew. Mielżyńskiego 25 poleca smaczne treściwe śniadania obiady kolacje oraz wszelkie inne potrawy. Ceny najniższe. Lokal otwarty do rana! dg 1747

Pożegnanie
z grzechem - Joan Crawford - nieodwołalnie ostatni dzień w kinie „Sfinks”. Pg 5 504-57-240

Bajka
Woźna 1. Koncert. Gabinet dg 83 851

Londyńska
Maszyna 8, zapewnią swym właścicielom przyjemny wieczór. Koncert artystyczny. dg 84 329

Kino Tęcza Lazar
Syn mimowoli. dg 84 339

Kino Promień
Chata Wujka Toma. dg 84 363

Kino Tęcza Wilda
Jego ekscelencja subjekt. dg 84 343

27 SZUKA PRACY

Ugłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Skrzypiek
potrzebny. Rybaki 20a. mieszkanie 16. dg 83 567

Dziewczyna
wiejska uczciwa z dobrą świadectwami poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański dg 83 757

Panna
znająca szczerze gotowanie prace domowa szuka posady. Miejscowość obojętna Oferty Kurjer Poznański dg 83 754

Służąca
do wszystkiego dobrą świadectwami szuka posady Oferty Kurjer Poznański dg 83 772

Posługi
z praniem poszukuje. Oferty Kurjer Poznański dg 83 888

Pomocnik - blawatnik
poszukuje posady od zaraz ewtl. kaucja 300 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego dg 82 342

Szofer
inteligentny szuka posady Oferty uprasza Kurjer Poznański. dg 77 123

Czeladnik piekarski
poszukuje posady z douczeniem cukiernictwa za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia do Agencji Kuriera Poznańskiego, Buk. ng 6 381

Fryzjer
mesko-damski specj wodna ondulacja szuka posady. Oferty Kurjer Poznański dg 83 750

Bilansista
zaprowadza księgowość bieżącą, zaległa sprawy podatkowe. Oferty Kurjer Poznański dg 83 781

Chcesz dorównać konkurencji

ogłaszaj

przekonywująco

treściwie

Maturzysta
bez środków do życia poszukuje jakiegokolwiek posady Oferty Kurjer Poznański dg 83 771

100 złotych
za wyrobienie kierowniczej posady branży spożywczej lub przedstawicielstwa. Na życzenie gwarancja 10 000 Oferty Kurjer Poznański dg 83 769

Poszukuję
posady do wszystkiego od zaraz lub od 15. 11. 33. Oferty Kurjer Poznański dg 83 761

Aptekarska
pomocnicza egzamin wojewódzki, szuka posady najchętniej w większym mieście. Oferty Kurjer Poznański dg 83 709

Praktyki biurowej
w poważnym przedsiębiorstwie poszukuje Wykształcenie gimn. język francuski Łaskawe oferty Kurjer Poznański dg 83 753

Sierota
poszukuje posady z dobrem gotowaniem do wszystkiego od zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański dg 83 570

1 000
pożyczki dam otrzymując stałą posadę w przedsiębiorstwie handlowym Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 83 640

Posługaczka
poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański dg 83 593

Kucharka
czysta, przedka poszukuje posady od zaraz do wszelkiej pracy domowej. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dg 83 857

Posługaczka
szuka miejsca. Oferty Kurjer Poznański dg 83 876

Ogrodnik - służyca
poszukuje posady od zaraz lub później St. Kazmierczak Radlin, poczta Mieszków pow. Jarocin. dg 83 386

Gospodyni
szuka posady od 1 grudnia ukończyła roczną naukę u pani hrabiny Czarnieckiej w Przybysławiu z nowoczesną hodowlą drobiu. Zgłoszenia A. Waszak Przybysław poczta Zerków. dg 83 334

Ekspedjentka
samodzielną wzd. kasjerka z funkcjami kasierniczej poszukuje posady od zaraz kaucja do 200 zł. Oferty Kurjer Poznański dg 83 394

Tokarz
z dwuletnią praktyką szuka jakiegokolwiek posady Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zdr 78 566

Czeladnik
piekarski poszukuje posady od zaraz po wojskowości. Oferty Kurjer Poznański dg 83 608

Poszukuję
posady za złożeniem kaucji. Oferty Kurjer Poznański dg 83 130

Krawcowa
samodzielną dostroni referencjami szuka pracy po domach. Oferty Kurjer Poznański dg 84 018

Młodsza
inteligentna wzorowa zajmie się gospodarstwem domowym zależy mi na stałej i dobrej posadzie. Oferty Kurjer Poznański dg 83 969

Poszukuję
jakiegokolwiek posady za złożeniem kaucji. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 84 010

Podoficer rezerwy
lat 26 poszukuje posady woźnego stróża inkasenta dam 500 kaucji Oferty Oredownik dg 84 121

Szukam
posady szofera portjera stróża lub dobrego robotnika z mieszkaniem na zadanie kaucja. Oferty Oredownik dg 84 085

Gospodyni
kucharka i pokojowa poszukuje posady w lepszych domach do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański dg 83 749

Krawcowa
poszukuje szyćca w dom i poza domem Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 83 740

Gospoia
szuka posady do samotnego. Oferty Kurjer Poznański dg 83 730

Szukam
posługi dwa lub trzy razy w tygodniu. Oferty Kurjer Poznański dg 83 892

Królewlanka
poszukuje posady gospodyni-kucharki, samodzielnej Oferty Kurjer Poznański dg 83 897

Studentka
poszukuje pracy biurowej, ewentualnie korepetycji. Oferty Kurjer Poznański dg 83 908

Krawcowa
solidna, niedroga poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański dg 83 911

Krawcowa
niewyszorowana szuka pracy po domach. Oferty Kurjer Poznański dg 83 913

Posługi
skromnym wynagrodzeniem zaraz, dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański dg 83 767

Młody
pomocnik zegarmistrzowski obeznany z pracami złotniczymi, z własnymi narzędziami poszukuje od zaraz posady miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dg 82 341

Inteligentna
osoba w średnim wieku przyjmie posadę do prow domu u sam. pani, na wikarj, lub skromne probostwie najchętniej gdzieby można umieścić ookolwiek mebli własne pianino. Oferty Kurjer Poznański dg 83 926

Cukiernik
pierwszorzedny fachowiec obeznany w piekarnictwie również obsługuje gości szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 83 934

Lepsza
panienka do dzieci z dobrem świadectwem szuka posady ewtl. do pomocy pani Oferty Kurjer Poznański dg 83 843

Kasjer podwórzowy
książkowy kawaler rutynowany z siedmioletnią praktyką na większych majątkach, znający sprawy: podatkowe, sołectkie i ubezpieczeniowe może zastąpić dziełca obejmia stanowisko zaraz na warunkach przystępnych - ewentl jako pisarz Oferty Kurjer Poznański dg 83 845

Kupiec
8-letnią praktyką szuka posady, pracuje w składzie blawatów - konfekcji męskiej i damskiej oraz galerii jako ekspedient, książkowy dekorator Oferty Kurjer Poznański dg 83 597

Do dzieci
panna lat 23, kilkoletnią praktyką zastąpi pielegniarkę pomoc lekcjach klasach niższych szuka posady Łaskawe oferty Kurjer Poznański dg 83 605

Rządca gospodarczy
na niewyprowadzanej posadzie, kawaler, lat 27 z 8-letnią praktyką w intensywnych majątkach, szuka posady samotnego od 1. 1. 1934 jako samodzielną lub pod dyspozycję. Gwarancja hipoteczna na 25 000 zł. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod dg 1863

Gospoia - kucharka
młodsza z lepszej rodziny z dobrem gotowaniem pieczeniem ciast zaprawa może się zająć całem gospodarstwem u samotnej osoby lub na probostwie od zaraz Oferty Kurjer Poznański dg 83 889

Robotnik
poszukuje stałej posady z kaucją 300 zł Oferty Kurjer Poznański dg 83 390

Kawaler
lat 26 poszukuje jakiegokolwiek posady ewentl. jako woźnica. Oferty Kurjer Poznański dg 83 368

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem szuka posady bez spania Oferty Kurjer Poznański dg 83 404

Szofer - ślusarz
poszukuje początkującej posady, kaucja podług umowy. Oferty Kurjer Poznański dg 83 412

Szukam
prania 3 zł albo posługi. Oferty Kurjer Poznański dg 83 414

Młoda
zdolna biurowka szuka posady Łaskawe oferty Kurjer Poznański dg 83 339

Handlowiec
z branży blawatniczej kolonialnej szuka jakiegokolwiek posady Oferty Kurjer Poznański dg 83 904

Posługaczka
poszukuje posady lub posady. Oferty Kurjer Poznański dg 84 122

Dziewczyna
poszukuje posady obojętnie jakiej. Oferty Kurjer Poznański dg 84 110

Poszukuję
posady do wszelkich prac domowych zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Poznański dg 84 148

Panna
młoda, uczciwa, z dobrem gotowaniem, poszukuje posady w lepszym domu od 15. 11. Oferty Kurjer Poznański dg 83 953

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady lub posady. Oferty Kurjer Poznański dg 84 096

Służąca
pracowita sumienna uczciwa i czysta z dwuletnimi świadectwami, szuka posady od zaraz Oferty Kurjer Poznański dg 84 094

Absolwentka
szkoły handlowej poszukuje posady praktykantki, biurowej, ewentualnie ekspedientki. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 84 001

Przyjmę
posadę szofera portjera, stróża lub dobrego robotnika, z mieszkaniem na zadanie kaucja. Oferty Kurjer Poznański dg 84 084

Pielegniarka
dyplom przyjmie opiekę wszelkich chorób. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 84 035

Krawcowa
dobrem krojem szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański dg 84 034

300
złoty kaucji złożyć za jakiegokolwiek posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 83 995

Elektro - mechanik
specjalność oświetlenie samochodowe, motocyklowe poszukuje zajęcia Oferty Kurjer Poznański dg 83 799

Posługi
poszukuje Oferty Kurjer Poznański dg 83 802

Poszukuję
posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański dg 83 803

Stenotypistka
młodsza ukończona szkoła handlowa praktyką poszukuje posady najchętniej do adwokata. Pierwszy miesiąc bezpłatnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 83 846

Pielegniarka
ochroniarka praktyką szuka posady do chorych dzieci. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 83 806

Kresowianka
z dobrej rodziny, uczciwa dzieci, smacznie gotuje, ucziwa spokojna poszukuje posady najchętniej u samotnej pani lub młodemu małżeństwu może prowadzić dom samodzielnie. Wymagania bardzo skromne. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dg 83 813

Administrację domu
przyjmę energiczny pierwszorzednej referencji za złożeniem kaucji wysokości 3 miesięcznej dzierżawy chociażby to było 10 000 zł. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego dg 83 530

Posługi
z praniem i prasowaniem Jętyce lub w mieście. Oferty Kurjer Poznański dg 83 855

Mamka
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański dg 83 863

Służąca
początkowa z jednorazową szkołą gospodarczą szuka posady ewentualnie do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurjer Poznański dg 84 013

Posługaczka
poszukuje posady i prania. Oferty Kurjer Poznański dg 83 403

Dziewczyna
poszukuje posady najchętniej w restauracji. Oferty Kurjer Poznański dg 83 399

Dam
10 zł za wskazanie mi jakiegokolwiek pracy Oferty Kurjer Poznański dg 83 400

Szukam
posady jako drużka pokojowa, szczerem zainteresuję się garderoba. - Oferty Kurjer Poznański dg 83 428

Uczciwa
dziewczyna, z porządnej rodziny, dobrą świadectwami, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia kochająca dzieci. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 83 447

Szuka
pracy w domu, poza dom, tania, ładnie czyje Woźna 18, m. 18. dg 83 448

Posługi
poszukuje od zaraz. Oferty Kurjer Poznański dg 83 454

Dziewczyna
uczciwa, pracowita przyjmie posadę pokojowej najchętniej na majątek. Oferty Kurjer Poznański dg 83 455

Pomocnik
gastronomiczny, większa kaucja, poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański dg 83 459

Czeladnik krawiecki
młodszy skurawny szuka pracy za małym wynagrodzeniem lub za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański dg 83 458

Cukiernik
dzielny swym zawodzie poszukuje posady, może złożyć większą kaucja. Oferty Kurjer Poznański dg 83 460

Ogrodnik
kawaler, lat 26, obeznany dobrze wszelkich galezach ogrodn. 10 lat praktyki pracował tylko większych firmach. Świadectwa, referencje dobre, poszukuje posady samodzielnej, najchętniej na majątku lub jako starszy pomocnik. Oferty uprasza Kurjer Poznański dg 83 603

Poszukuję
posługi przedpołudniowej. Oferty Kurjer Poznański dg 83 563

Dziewczyna
uczciwa, umiejąca prasować, szczer, poszukuje posady pokojowej na majątek. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański dg 83 560

Pracznia
dobrze polecona szuka prania lub posługi. Oferty Kurjer Poznański dg 83 523

Krawcowa szyje dobrze, poszukuje szycia poza dom dziennie 2 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 048

Dziewczyna gotowała bez prania, dobrze polecona szuka posady 15. 11. lub 1. 12. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 992

Dziewczyna chętna, uczciwa szuka posady, tylko do lepszych domów. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 83 990

Dziewczyna samodzielna, dobre gotowanie szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 106

Dziewczyna do wszystkiego z dobrą świadomością szuka posady od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 993

Dziewczyna czysta, długoletnie świadectwa własna pościela, Kochająca dzieci szuka posady od 15. 11. do brym domu najchętniej do małego dziecka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 826

Dziewczyna uczciwa poszukuje posagi z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 105

Gospodyni z dobremi sw. ad. wami szuka posady od 1 grudnia 1933 na wieś. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 179

Gospodyni - kucharka z Pomorza lat 28 skromna uczciwa pracownia, dobrze polecona, zna dobrą kuchnię, zaprawa, chów drobiu trochę szycia poszukuje posady zaraz w majątku lub w mieście. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdg 84 047

Bufetowa z dobrą świadomością, kilkuletnia praktyka, obsługa gości, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 247

Pracznka szuka prania. Woźna 3 mieszkanie 7. zdg 83 991

Inteligentna osoba lat średnich, ze skromnymi wymaganiami, muzykalna, znająca język niemiecki, prowadzenie kuchni, przyjmie posadę zarządczyni domu, wychowawczyni, do towarzyszywa lub podobną zaraz ewentualnie później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 239

Magister farmacji katolik, poszukuje posady lub zastępstwa posiada prawo zarządu. Oferty upraszam Kurjer Pozn. zdg 84 238

Żelazniak doświadczony kupiec, zastąpi szefa lat 34 jako kawaler, za pomocnika handlowego, przyjmie posadę, skromnie wynagrodzenie, język polski i niemiecki. Poznańskie Pomorze lub Górny Śląsk, łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 84 235

Cholewkarz na pewną ezystencję - Adres Kurjer Pozn. zdg 83 868/9

Zastępcy dzielnicowi miast województwa poznańskiego pomorskiego, oraz Poznaniu Wilda Solacz Łazarz potrzebni do wydawnictwa tygodniowego na własny rachunek. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 733

Uczeń ogrodnicy płatny za utrzymanie i pomocnik z kaucją do 300 zł zaraz lub później potrzebny. Zakłady ogrodnicze Maronin zdg 83 205

Zarządzająca potrzebna do pensjonatu lecznicy. Znajomość kuchni, kszalkowości, energiczna, rutywna, inteligentna. Oferty Kalisz Al Józefiny 1 Pawłowski, zdg 83 775

Uczeń potrzebny jeszcze jeden. Zgłoszenia Zakłady Ogrodnicze St Samuel Buk pow Nowy Tomysl. ng 6 382

Dziewczyna czysta, uczciwa polecona, doświadczonego praktyka do niemieckiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 861

Panienska przychodnia od 15 dnia do dziec. Fredry 12 m 8 zdg 83 857

Młodsza służąca z gotowaniem. Fredry 12 m 8. zdg 83 858

Uczciwej do wszystkiego od zaraz Ratajczaka 14 m. 14 - pon odziatek wieczorem. zdg 83 7

Służąca do prywatnego mieszkania pierwszorzędne świadectwa. Zgłoszenia godz 2-3 w Restauracji Grunwaldzka 18. zdg 83 866

Wojażera na sprzedaż papieru pakunkowego, fachowca na Poznań poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 84 017

Przychodnia uczciwa praniem - Zgłoszenia niedziela 4-5 Graniczna 1 mieszkanie 1. zdg 83 817

Portjer rutywny uczywa i akuratywny ze znajomością niemieckiego i francuskiego - znajdzie pracę w dobrym hotelu świadczy i dobre referencje w odniesieniu do oferty pod "Portier" do Biura Pietraszek Warszawa Marszałkowska 115. ng 6 392

Na ból głowy tylko proszek z łabką Pg 4820-31 5

Propagandzistek dzielnych poszukujemy od zaraz. Tarma" Czeskowskiego 8. zdg 84 294

Pani do prowadzenia interesu poszukujemy kaucją, pożądana mieszkanie wolne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 228

Gospodyni-kucharka polecona potrzebna na majatek. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 84 120

Krawcowa inteligentna, może otrzymać stała popłatna pracę. Skarbowa 4 mieszkanie 15 10 2 5-8 zdg 2 060

2 panienkom w restauracji dam zatrudnienia, 50 - złotych kaucji. Zgłoszenia fotografii Poste restante Rawicza pod "Kupiec". zdg 84 241

Korepetytorki do matematyki poszukuje Rynek Jeżycki 3 mieszkanie 8 zdg 84 300

Biustonoszczka potrzebna Plac Wolności 9 mieszkanie 12. zdg 84 330

Pani z dobrej rodziny w młodym wieku poszukiwana do prowadzenia gospodarstwa domowego - Zgłoszenia z podaniem wieku do Kurjera Pozn. zdg 84 336

Agenci we wszystkich miejscowościach do pracy organizacyjnej poszukiwani Skarbowa 4 mieszkanie 15. 10-2. zdg 2 061

Girls potrzebne Stasik Rzeczypospolitej 5. zdg 83 745

Uczennica Zgłoszenia Ceglowski Poczta 5 godz 7. zdg 84 224

Sumienni wymowni akwizytorzy mogą się zgłosić "Merkury" Plac Działalowy 6 m 2 zdg 84 322

TEATRY
Poznań, sobota, 4. 11.

TEATR POLSKI: Dziś - „On i jego sobowtór”, premjera.
Niedziela, 5. 11 o godz 4: „Stefek”, ceny niższe.
Niedziela 5. 11 o godz 8: „On i jego sobowtór”

TEATR WIELKI (Opera): Dziś: „Baron Cygański”
Niedziela 5. 11. „Baron Cygański”.

TEATR NOWOSCI: Dziś - „Srebrny Motyl”.
Niedziela, 5. 11 o godz 4 po poł. i 8 wiecz.: „Srebrny Motyl”.

TEATR NOWY: Dziś - „III piętro drzwi 17”
Niedziela, 5. 11 o godz 3: „Król Medrek” bajka dla młodzieży i dzieci.

Sierota na wskroś uczciwa chętna szuka posady od 15. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 046

Dobra kucharka szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 044

Nadmłynarz w średnim wieku wszechstronnie doświadczony poszukuje samodzielnej posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 829/30

Dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady od 15. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 330

Krawcowa szuka pracy w domu i poza dom 150 dziennie Górna Wilda 82, m. 11 w podwórzu zdg 84 125

Dziewczyna skromna z dobrem gotowaniem i do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 123

Syn porządnych rodziców pragnie wyrzucić się komuniarstwa - Wszelkie zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 84 269

Najtańsza, najlepsza, najtańsza, najszybsza nauka

Książkowy znający wszystkie systemy księgowości, bieżąca praca na maszynie, nawiązkę uczywa szuka jakiegokolwiek zajęcia z kaucją. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 409

Z prowincji panienka uczciwa pracownia, gotowaniem szuka posady pokojowej lub do wszystkiego zaraz 15 listopada 20 zł miesięcznie Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 84 405

Agronom żonaty, 15 lat praktyki, przyjmie stanowisko kaucją 4 000 gotówki, realność Poznań, wartość 20 000 lub obejmie administracyjną dzierżawę. Oferty "Par" pod 57.271. Pg 5 540-57.271

Dziewczyna młodsza, uczciwa, znająca gospodarstwo poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 293

FIRANY KOŁDRY WYPRAWY
J. Schubert
FABRYKA BIELIZNY
DOM PŁOCIEN
ul. Wrocławska 3.
Pg 4 784-39 23

Uczennica do składu rzeźniczego potrzebna Kramarska 4. zdg 83 525

Gospodyni - kucharka potrzebna zaraz Zgłoszenia Majętność Próchnowo poczta Maronin pow. Chodzież, zdg 83 381

Wspólnika współpracownika do dobrej zaprowadzonego składu poszukuje, gotówka 2 000. Adres Kurjer Pozn. zdg 83 370

Zegarmistrzowskiego uczniwa przyjmie i Szuc Poznań. Plac Wolności 5. Pg 5 494-44 65

Uczennica krawiecka. Górna Wilda 84, m. 1. zdg 83 942

Ucznia z ukończoną szkołą handlową lub 5 klas gimnazjum przyjmie zaraz do składu żelaza A Kryzan, Zbaszyn. dg 2 044

Współpracownika redakcyjnego młodego entuzjasta małą gotówką pensja, przewidziana zyski. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 155

Starsza służąca z dobrem gotowaniem potrzebna zaraz Pl. Szaryński 5, mieszkanie 5 nar Babieście, zdg 83 732

Czeladnik szewski. Kw. a'owa 5 m. 1. zdg 83 873

KROJU, SZYCIA i MODELOWANIA
syst. „PATRON EXPRESS” prof. kroju K. LEWANDOWSKIEGO udostępniona jest dla wszystkich i we wszystkich miejscowościach. KRAWCZY NIE otrzymują prawa nauczania. Wszelkie inform. TOMASZEWSKI, Poznań, Skarbowa 4, m. 15 przyjeździe 10-2 i 5-8. zdg 1 967

Pisarz gospodarczy, samotny lat 50 z praktyką dawniej emerytowany urzędnik państwowy poszukuje pracy za całe utrzymanie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 031

Dziewczyna uczciwa, z wiości, dobrą świadomością, poszukuje posady - także do dziec. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 075

Nauczycielka przyjmie jakiegokolwiek posadę - ewentualnie złożyć kaucję na prowadzenie jakiejś filii. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 059

Uczciwa młoda skromna z dobrem gotowaniem z świadectwami szuka posady w lepszym domu gdzie pokojowa lub w samotnej osobie - najchętniej w kszedza zaraz lub 15. 11. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 84 299

Posługi szukam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 364

Służąca uczciwa poszukuje posady zaraz lub 15. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 359

1000-1500 zł kaucji złożyć przy star. pracy tylko w solidnym przedsiębiorstwie lub wspólnictwo. Oferty Kurjer Pozn. zdg 4151

Dziewczyna szuka posady z gotowaniem zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 251

Pracznka zna się doskonale na praniu, prasowaniu, poszukuje pracy w lepszych domach. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 0 7

Dziewczyna uczciwa, pracownia, poszukuje posady do wszystkiego, lub pokojowa, najchętniej na prowincji. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 181

Parcelę przy tramwaju gotówką kupię. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 84 375.

Krawcowa biegła szuka pracy na wyjazd. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 341

500 zł kaucji dam na posadę, najchętniej biurowa, handlowiec. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 263

Zajmę się, małym gospodarstwem, pielęgniarstwem dziec lub chorych, ewentualnie jakiegokolwiek pracą. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 260

OBUWIE hurtownie i detalicznie najkorzystniej każdy z PP kupuje w chrześcijańskiej firmie: **St Jakubowski, Centrala: Stary Rynek 21, wejście z ul. Wronieckiej Oddz.: Centrala Obuwia, Kramarska 19 20** Firma przyjmuje asygnaty „Kredyt”.

Zastępcza branży aptekarsko-drogerijnej dostanie wyliczania sprzedaż pokrewnego artykułu na własny rachunek kapitał począwszy od 100 zł. Zgłoszenia Tuller Marszałkowska 1/15, niedziela godz. 2-4 zdg 82 624

Poszukuje starszej panny do dziec, która umie zarazem odrabiać lekcje. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 880

Za pożyczkę 200 zł dam mężczyźnie lub panie stała posada. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 881

Wspólnika z 2 000 zł od zaraz na dobre prosperującą linię autobusową. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 83 882

Do wszystkiego dobrem gotowaniem zaraz. Plac Świętokrzyski 4 I. piętro. zdg 84 298

Wolne miejsca dla służby domowej oraz posady dla mężczyzn. Wojeńcza 2 m. 1. zdg 84 371

Gospośie restauracyjną przyjmie zaraz, kaucją 300 zł - Zgłoszenia Grunwaldzka 23. m. 9 zdg 84 353

Dziewczynę dobrze gotującą poszukuje. Restauracja dworca Autobusowego. zdg 84 281

Ekspedjent (ki) do drogerii na prowincji. Gwarancja 500. - Buczowski, Poznań, Warszawa 5. pg 4166

Posługaczke młodsza. Krasieńskiego 13, m. 14. zdg 84 070

Bydgoszcz, niedziela, 5. 11.
TEATR MIEJSKI: o godz 12 w poł koncert Felicji Pelińskiej; o godz 4 po poł. „Dżimbi”; o godz 8 wiecz. „Wiedza Radosna”
Poniedziałek, 6. 11. „Wiedza Radosna”.

Przedstawiciel ogłoszeniowy, pensja prowizja, poszukiwany. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 416

Sierota młoda panna, pracownia poszukuje od zaraz posagi, wynagrodzenie obejmuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 190

Posługi z samodzielnym gotowaniem i wszelkiej pracy śródmięsciu poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 192

Posługi poszukuje zaraz lub 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 297

Poszukuje posady od 15. 11. werna czysta, gotowaniem praniem, znająca szycie haftowanie do wszystkiego, dwuletnie świadectwo. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 334

Młoda dziewczyna wiejska z gotowaniem, dobre świadectwa szuka posady u lepszego państwa - Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 172

Młoda gospodyni wszechstronnie obeznana z gospodarstwem wiejskim przyjmie samodzielną posadę na probostwie Wyrwińska, Poznań, Cieszkowskiego 7, m. 6. zdg 84 161

Wychowawczyni rutywna poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 160

Gospodyni w średnim wieku, obeznana w swym zawodzie poszukuje od 15. 11. posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 154

Dziewczyna dobrze gotuje sprząta pokoje poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 157

Kucharka poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 270

Dziewczyna szuka posady do wszystkiego z gotowaniem zaraz lub 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 368

Pokojowa młodsza z szcwieciem prasowaniem dobra obsługa, poszukuje posady do dworu zaraz lub 15. 11. dobre świadectwa referencje. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 84 345

Humor zagraniczny
Mistrz w rzucie oszczepem, trzy tysiące lat przed Chrystusem.
(Lift - N. Jork). S. F.

28. WOLNE MIEJSCA
przyjme. Prasownia Matejki 39. zdg 83 738/9

Humor zagraniczny
Mistrz w rzucie oszczepem, trzy tysiące lat przed Chrystusem.
(Lift - N. Jork). S. F.

LENKA
Zanim kupisz aparat radiowy, fotograficzny, gramofon, płyty lub sprzęt elektryczny przekonaj się o cenach rewelacyjnych firmy „LENKA”
właśc. Leokadia Włodarczykowa, św. Marcin 34, telefon 39-29
Baterie anodowe „EMKA” najtańsze w „LENKA”
CEP, gdyż 150 w koszcie 16,90 zł 120 volt z 11,90

KINA
APOLLO i **METROPOLIS**
NASZE
KINA PROGRAMY NAJTANSZAJLEPSZE
nr 5 418/9
KINA
Poznań, sobota, 4. 11.
APOLLO: „Marja”.
COLOSSEUM: „Nowoczesny Robinson”.
CORSO: „Bohaterki komendant”.
METROPOLIS: „Pod pręgiem”.
ORZEŁ: „Wieczny Wróg”.
ODEON: „Nowoczesny Robinson”.
PROMIEN: „Chata Wujka Toma”.
RENAISSANCE: „W cieniu krzyża”.
ROXY: „Baby”.
SFINKS: „Pożegnanie z grzechem”.
SŁOŃCE: „Jej Królewska Mość”.
TECZA Łazarz: „Syn Miłowoli”.
TECZA Wilda: „Jego Eksceleńca Subjekt”.
WILSONA: „Congorilla”.
Bydgoszcz, niedziela, 5. 11.
ADRIA: „Szaleństwo Amerykańskie” oraz nadprogram.
APOLLO: „Zła dziewczyna”, „Dobrana czwórka” i „Jaś i Małgosia”.
BAŁTYK: „Życie za złoto” oraz „Serce na ulicy”.
KRYSTAL: „Szpieg w masce” z Hanką Ordonówną i najnowszy tygodnik Focha.
MARYSIENKA: „Zuzanna Lenox” z Gretą Garbo oraz „Pat i Patachon jako wojacy”.
REWJA: „Aniołowie piekła”, na scenie „Góra rewja”.
SŁOŃCE: „Fałszywy C. K. Feldmarszałek”.
WOJSKOWE: 3, 4 i 5. hm. „Mascotte”.

Przedpłata na miesiąc listopad 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-78, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-78, 35-24 i 40-72, filja Stary Rynek 25-55. - P. K. J. Poznań nr 200 149

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potoczniemi 200 gr. od 1-lamowego metra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do godz. 11, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowe) słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Przedpłata na miesiąc listopad 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-78, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-78, 35-24 i 40-72, filja Stary Rynek 25-55. - P. K. J. Poznań nr 200 149

Przedpłata na miesiąc listopad 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-78, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-78, 35-24 i 40-72, filja Stary Rynek 25-55. - P. K. J. Poznań nr 200 149

Przedpłata na miesiąc listopad 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-78, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-78, 35-24 i 40-72, filja Stary Rynek 25-55. - P. K. J. Poznań nr 200 149